

XVIII. évf. (2009) 31–32. szám

Rendvédelem- történeti Hírlevél

Nuntiōtōnes Historiae Preasidii Ordinīs

HU ISSN 1785-3257

A SZEMERE BERTALAN MAGYAR RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG

ÉS A

SZEMERE BERTALAN MAGYAR RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI ALAPÍTVÁNY
KIADVÁNYA

XVIII. évf. (2009) 31–32. szám

Rendvédelem- történeti Hírlevél

Nuntiotores Historiae Preasidii Ordinis

HU ISSN 1785-3257

A SZEMERE BERTALAN MAGYAR RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG
ÉS A
SZEMERE BERTALAN MAGYAR RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI ALAPÍTVÁNY
KIADVÁNYA

IMPRESSZUM

A periodikum hivatásának tekintjük a diszciplína művelése során keletkezett operatív információk közlését. Tisztelettel köszönik e szám szerkesztői mindazok segítségét, akik tevékenységükkel hozzájárultak a kiadvány létrejöttéhez. Kérjük a Hírlevél olvasóit, hogy periodikánk megjelenéséhez, színvonalas szerkesztéséhez járuljanak hozzá.

A szerkesztőség segítséget vár:

- ♦ A szerkesztőség által nem figyelt hazai és külföldi lapok figyelését szívesen fogadják a szerkesztők.
- ♦ Ugyancsak szívesen vesszük egyes hazai vagy külföldi gyűjteményben található rendvédelem-történeti témájú kiadványok bibliográfiájának elkészítését.
- ♦ Köszönettel vesszük a tájékoztatásokat a már lezajlott és a meghirdetett rendvédelem-történeti orientáltságú rendezvényekről.

A kiadványban aláírással megjelenő írások eltérhetnek a szerkesztőség álláspontjától!

A beküldött írásokat, számítógéplemezeket, fényképeket, videó tekercseket, stb. a szerkesztőség nem küldi vissza, valamint fenntartja magának a publikálásra kerülő anyagok javításának jogát!

*„Cum historia
pro securitate”*

*„Történelemmel
a biztonságért”*

Főszerkesztő: Dr. PARÁDI József

Szerkesztők: Mag. SIMON F. Nándor, Dr. SUBA János

Technikai szerkesztő: Dr. SZÉKELY Zoltán, SOM Krisztián

SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGI ADATAI:

✉: 1037, Budapest, Haránt utca 12.

☎: (+36/06-1) 325-1673 ☎: (+36/06-1) 325-1674

☎: (+36/06-30) 479-5654

@: szbmrtd@gmail.com

ARS POETICA

A rendvédelem-történeti Hírlevél Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis HU ISSN 1785-3257 periodikát azzal a céllal hozta létre dr. PARÁDI József indítványa alapján a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, hogy elsősorban a magyar nemzet rendvédelem-történetének a műveléséhez kapcsolódó eredményekről és eseményekről nyújtson tájékoztatást. A periodika tehát nem csupán egy társadalmi szervezet eseményeiről tudósítja a tagságát, hanem a rendvédelem-történeti diszciplína aktualitásairól nyújt betekintést az érdeklődők számára, amelybe természetesen beletartoznak a diszciplínát gondozó szervezetek munkájáról szóló ismertetőik is.

A periodika fokozatosan érte el a harmadik évezred elejére kiforrott formáját, az igényeket és a lehetőségeket tükröző rovatrendszerét. A szerkesztők célja, hogy olyan folyóiratot készítsenek, amelyet fellapozva az olvasó elé tárul a szakterület művelésének az állapota. Ebben az értelemben tehát nem csak a kortársaknak szóló információt hordoz a lap, hanem a jövő számára is igyekszik a legfontosabb információkat megőrizni.

A rendvédelem-történeti Hírlevél szerkesztőinek nem célja, hogy tudományos igényű alkotásokat közöljön, ez a rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674 hivatása. A rendvédelem-történeti Hírlevél a rendvédelem-történeti diszciplína művelésével kapcsolatos eredményekről, eseményekről és publikációkról nyújt tájékoztatást, a szakterület művelési feltételeiről szóló ismertetést, a tudományterületet gondozó személyek bemutatását tekinti hivatásának.

**Gondolatok a
Rendvédelem-történeti Hírlevél
(Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)
szerkesztéséhez**

A Rendvédelem-történeti Hírlevél első száma adta közre a szerkesztői ars dictandumot. Újabb ars dictandum létrehozását a szerkesztőség indokolatlannak tarja. Úgy gondoljuk azonban, hogy a szerkesztőség tagjai körében – a hajdani ars dictandum megerősítése és pontosítása céljából – megvitatott és elfogadott szerkesztői intenciók kivonatát megjelentetjük a lap hasábjain, mivel a szerkesztői munka irányelveit nyilvánosnak tekintjük.

I. PRAKTIKUS ALAPELVEK

1. A Rendvédelem-történeti Hírlevél az egyetlen magyar nyelvű periodika, amely a rendvédelem-történeti diszciplína művelésének operatív információit közli.

2. A periodika a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöksége és a tagság között az egyetlen rendszeres írásos kapcsolat.

3. A periodika pénzügyi alapjai labilisak. Szorult helyzetben házilagos kivitelezés lehetőségét célszerű előtérbe helyezni.

4. Célszerű – a stabil szerkesztői team mellett – minél szélesebb kört bevenni az alkalmi közlések, illetve egy-egy rovat kivitelezésére. Előtérbe kell helyezni az elektronikus terjesztést.

5. Indokolt olyan honlapot keresni, vagy létrehozni, amely befogadja a periodikát.

6. Célszerű megszervezni – esetleg hallgatók bevonásával - hogy a periodika a világnyelvek egyikén is publikálásra kerüljön, akár elektronikus formában is.

7. Indokolt támogatni a periodika szerkesztéséhez potenciális híranyagot nyújtó intézményekkel a kapcsolatot (hazai és külföldi társaságok, szerkesztőségek és kiadók, gyűjtemények, oktatási intézmények stb.)

II. FORMAI SZEMPONTOK

1. Az A/5-ös méret bevált és az olvasók szeretik, e mellett pedig takarékos megoldás. Ezzel ellentétes méltányolandó szempontok esetén van helye a méret újragondolásának.

2. Arra kell törekedni, hogy az ízléses kivitel és kiadáskímélő megoldások jellemezzék a periodikát. Az arculatformáló formai jegyek minősülő részek módosítását csak óvatosan célszerű megvalósítani. A periodika latin nevét, a magyarral azonos jelleggel célszerű szerepeltetni a címlapon.

3. A periodika részeinek markánsan kell elhatárolódnuk egymástól, a jó áttekinthetőség kritériumainak érvényesülésével.

4. A címlap és a hátsó borító tartalmát, a címlap belső oldalán az impresszumot, a hátsó borító belső oldalára az 1%-os felhívást, valamint a periodika vé-

gére csoportosítva az állandó úrlapokat, mint a periodika keretét célszerű fenntartani.

5. Indokolt bevezetni a korábban többé-kevésbé hiányzó tartalomjegyzéket az impresszumot követően.

6. Üdvös volna az évfolyamok első és második számait eltérő színekkel jelölni.

7. Egyes rovatokat – amelyek sorozat jelleggel bírnak – célszerű mellékletként publikálni, akár eltérő színű papíron (pl.: új publikációk rovata, tanintézetek rendvédelem-történeti diplomamunkáinak jegyzékei sorozat, könyvtárak rendvédelem-történeti témájú könyv- és folyóirat jegyzékei sorozat stb.)

Dr. PARÁDI József
a társaság elnöke

SZERZŐK

Dr. BODA József ☞ ✠ ✧ ✨

(+36/06-20) 992-0117 ; boda.jozsef@nokitc.hu

A hadtudomány egyetemi és Ph.D. doktora. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány elnöke. Kutatási területe a magyar békefenntartás és annak története.

FEYERER August

(+43-664) 323-0598;

Kutatási területe az osztrák csendőrség története.

FORRÓ János ☞ ✠ ✧ ☒

(+36/06-20) 311-3966 , forro.janos@vipmail.hu

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. Közbiztonság történeti szakértő. Kutatási területe Fejér megye és Székesfehérvár XIX–XX. századi rendvédelem-története.

Dr. KÓSA László ☞

kosal@vipmail.hu

A hadtudomány kandidátusa. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. Kutatási területe a XIX–XX. századi magyar rendvédelem története.

Dr. KÖPF László ☞ ✠ ✧

(+36/06-30) 951-1684 ; kopf@t-online.hu

A bölcsészettudományok egyetemi doktora. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. Kutatási területe a magyar pénzügyőrség és vámigazgatás története.

LAKATOS Roland

(+36/06-70) 326-4881 ; roland.lakatos@gmail.com

Egyetemi hallgató. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. Kutatási területe a polgári magyar rendvédelem személyi állománya.

Dr. LÓRÁNT Csaba ☞ ✠ ✧ ✨

(+36/06-30) 914-2049 ; lorant01@citromail.hu

A műszaki tudományok egyetemi doktora, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság gyűjtők szakosztályának vezetője. Magyar egyenruha-történeti szakértő. Kutatási területe a magyar csendőrség története, a testület öltözképzése és felszerelésére szakosodott legnagyobb szakgyűjtemény birtokosa.

Dr. LŐRINCZ József ☿ ⚔ ⚡

lowiz@t-online.hu

Az állam- és jogtudomány kandidátusa. Egyetemi tanár. A rendvédelem-történet magistere. A Magyar Tudományos Akadémia Köztestületi tagja. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Börtöntörténeti Társaság tagja. Büntetésvégrehajtás-történeti szakértő. Kutatási területe a magyar börtönügy története.

Dr. PARÁDI József ☿ ⚔ ⚡ ⚙ ⚙ ⚙

(+36/06-30) 912-7651 ; paradi.jozsef@gmail.com

Bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, nyugalmazott főiskolai tanár, a rendvédelem-történet magistere, a Magyar Tudományos Akadémia Köztestületi tagja, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke, a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 és a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1785-3257 főszerkesztője, határőrizet-történeti szakértő, a magyar rendvédelem-történet dualizmuskori és két világháború közötti időszakának kutatója.

Dr. SERES István

(+36/06-70) 303-4166 ; istvan.seres@gmail.com

Ph.D (1972) mongolista, turkológus. 2007 óta az MTA-ELTE Közép-ázsiai Kutatócsoport segédmunkatársa, doktori fokozatát 2005-ben nyerte el „A dari-ganga betyárvilág” című disszertációja sikeres megvédésével.

Mag. SIMON F. Nándor ☿ ⚔ ⚡ ⚙ ⚙ ⚙

(+36/06-1) 416-2433 ; simon.f.nandor@gmail.hu

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság al-elnöke, a diplomatica–paleográfia–papirologia–szfragisztika segédtudományoknak a XIX–XX. századi magyar rendvédelemre alkalmazott változatát műveli, munkásságában az általa gondozott szakterület szakértője, a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Praesidii Ordinis) HU ISSN 1785-3257 szerkesztője.

SOM Krisztián ☿

(+36/06-70) 230-9318 ; som.krisztian@freemail.hu

Kutatási területe a határforgalom-ellenőrzéshez kapcsolódóan az úti okmányok története, vízum- és átléptető-bélyegzők története.

Dr. SUBA János ☿ ⚔ ⚡ ⚙ ⚙ ⚙

(+36/06-30) 566-7120 ; suba.janos@webmail.hu

A geodézia egyetemi és Ph.D. doktora, a rendvédelem-történet magistere. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alelnöke, a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 szerkesztője, magyar államhatár-történeti szakértő, A magyar állam geodéziai elhelyezkedése és jelölése történetének kutatója.

DR. SZABÓ Mária

(+36/06-1) 325-1600/44-064 ; szabo.maria@hm-him.hu

A hadtudomány Ph.D. doktora. A Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja. A Magyar Hadtudományi Társaság tagja. Kutatási területe a magyar felsőoktatás és az olasz-magyar katonai kapcsolatok története.

Dr. SZAKÁLY Sándor egyetemi tanár

(+36/06-20) 910-5291 ; sakat@mail.datanet.hu

A történelem-tudományok akadémiai doktora. A Magyar Tudományos Akadémia Történelem-tudományi Bizottságának a tagja. A Történelmi Társaság igazgató választmányi tagja. Az Osztrák-Magyar Tudományos és Oktatási Koope-rációs Akció Alapítvány kuratóriumának elnöke. A Nemzetközi Magyarságtu-dományi Társaság választmányi tagja. A Habsburg-kori Kutatások Közalapít-vány kurátora. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudomá-nyos Társaság tagja. A Hadtörténelmi Közlemények, a Bécsi Napló, a Magyar Napló és a Csángó Tükör szerkesztő bizottsági tagja. Csendőrségtörténeti szak-értő. Kutatási területe a két világháború közötti katonai elit és a Magyar Ki-rályság rendvédelme.

TAKÁCS Gyula

(+36/06-20) 434-1538 ; gyula.takacs.budapest@gmail.com

Kutatási területe a haderő rendvédelmi feladatkörének történelmi változásai.

Piktogram	A rendvédelem-történeti elismerések
	Rendvédelem-történetért Díj
	Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
	Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet önzet- len támogatójának
	Rendvédelem-történetért Érdemérem
mag.	Rendvédelem-történet magisztere

TARTALOMJEGYZÉK

TÁRSASÁGI ÉLET	15
Tisztségviselők	15
BODA József: A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány éves beszámolójának kivonata.	19
PARÁDI József: A magyar rendvédelem-történet művelői.	20
Összevont elnökségi és választmányi ülés emlékeztetőjének kivonata 2009. március 20.	34
Összevont elnökségi és választmányi ülés emlékeztetőjének kivonata 2009. november 17.	34
Közgyűlési jegyzőkönyv kivonat 2009. október 09.	35
 FIGYELŐ	38
SOM Krisztián: Rendvédelem-történet az interneten.	38
Recenziók	
TAKÁCS Gyula: Military Geographies. [Katonai földrajz.]	39
TAKÁCS Gyula: War and the World. Military Power and the Fate of Continents. 1450–2000. [A háború és a világ. A katonai hatalom és a világ-részek sorsa. 1450–2000.]	43
 SZEMLE	47
Recenziók	
FORRÓ János: Székesfehérvár szabad királyi törvényhatósági jogú város rendvédelme 1688-2008.	47
PARÁDI József: A Magyar Királyi Honvédség egyenruhái 1926-1945.	51
Könyvelőzetes	
SIMON F. Nándor AJÁNLÁS: <i>A rendvédelem-történetet művelők és a művelést támogatók kitüntetései, valamint a kitüntetettek.</i>	51
SZAKÁLY Sándor AJÁNLÁS: PARÁDI József: <i>A Magyar Királyi Csendőrség</i>	52
Folyóiratismertetés	
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk az AD ACTA évkönyvben 2000–2007.	53
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEKBEN 2000–2007.	54
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk HATÁRŐRSÉGI TANULMÁNYOK, majd HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOKBAN 2001–2007.	55
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk HISTÓRIÁBAN 2000–2007.	59
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk a JOGTÖRTÉNETI SZEMLE-ben 2003–2007.	60

PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk a MAGYAR REN- DÉSZET -ben 2000–2007.	61
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk a RENDÉSZETI SZEMLE-ben 2000–2007.	62
PARÁDI József: Publikációk a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZE- TEK 11. számában.	63
PARÁDI József: Publikációk a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZE- TEK 12. számában.	65
PARÁDI József: Publikációk a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZE- TEK 13. számában.	69
PARÁDI József: Publikációk a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZE- TEK 14. számában.	72
PARÁDI József: Publikációk a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZE- TEK 15. számában.	76
PARÁDI József: Publikációk a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZE- TEK 16. számában.	79
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk a SZÁZADOK-ban 2000-2007.	84
PARÁDI József: Rendvédelem-történeti publikációk a TÖRTÉNELMI SZEMLÉ-ben 2000-2007.	85
PARÁDI József: A Rendvédelem-történeti Füzetekről	85
RENDEZVÉNYEK	89
SZABÓ Mária: Beszámoló a 2007-es római és a 2008-as budapesti Roma- nelli-konferenciáról. (2007.05.30.szerda, 2008.04.29. kedd)	89
PARÁDI József: Tájékoztató „Rendszerváltások és rendvédelem a XIX– XX. században” című konferenciáról (2008.10.10. péntek)	90
PARÁDI József: Tájékoztató „A Magyar Királyság közrendvédelme 1867– 1945” című szinpozionról. (2009.02.18. szerda)	92
PARÁDI József: Békefenntartási nap. (2009.05.28. csütörtök)	94
SIMON F. Nándor: Beszámoló „A kiegyezéstől az ezredfordulóig meg- szüntetett országos rendvédelmi testületek” című konferenciáról (2009.10. 09. péntek)	95
SUBA János: Csendőrség-történeti konferencia (2009.12.03. csütörtök)	96
PARÁDI József: A SZBMRRT által előre láthatóan megrendezésre kerülő rendvédelem-történeti tudományos rendezvények 2010-ben	100
SZEMÉLYI HÍREK	102
2008–2009-ben felvett tagtársaink	102
Kitüntetettjeink 2008–2009-ben	112
Dr. PARÁDI József–Mag. SIMON F. Nándor: Nekrológ In Memoriam dr. ZACHAR József	141

MŰHELY	143
August FEYERER: Traditionspflege in der österreichischen Gendarmerie	143
FEYERER August: Hagymányörzés az osztrák csendőrségnél [Ford.: LAKATOS Roland]	143
PARÁDI József: Csendőrségtörténeti kutatások a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál	156
PARÁDI József: Rendőrségtörténeti kutatások a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál	169
KÓSA László: Taxisbloká a parlamenti felszólalások tükrében	181
PARÁDI József: A XIX–XX. századi magyar jogtörténeti projekt	186
EDUKÁCIÓ	191
LŐRINC József: A büntetés-végrehajtás tudománya és szerepe a hazai fel- sőoktatásban	191
PARÁDI József: Rendvédelem-történet az Országos Tudományos Diákkö- ri Konferencián	197
Dr. PARÁDI József: Dr. LŐRINCZ József tagtársunk professzori habilitá- ciója.	202
SCIENTIA	204
KÖPF László: Tapasztalatok a Vám-és Pénzügyőrség történetének kutató- sáról	204
PARÁDI József: HEGEDŰS Ernő tagtársunk doktori védése.	210
DOKUMENTUMOK	216
1922/XIV.tc. a Magyar Királyi Folyamőrség szervezéséről, létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverzésének megállapításáról.	216
SUBA János: Csendőrkülönítmények	218
SERES István: O'SVÁTH Pál csendbiztos mint rendvédelmi szakíró 1831– 1908.	227
EMLÉKHELYEK ÉS TÁRGYAK	230
LÓRÁNT Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség tárgyi emlékei és a magán- gyűjtemények kiállítási lehetőségei	230
PARÁDI József: Világítótorony a Horthy-hídon! Egy elfelejtett emlék- hely?	233
PÁLYÁZATOK	237
PARÁDI József: Szakmai beszámoló a „Condita decrescit, vulgata scientia crescit” (Az elrejtett tudás csökken, a másokkal közölt gyarapszik) cí- mű rendvédelem-történeti témájú szakképzési szakértői mobilitásról.	237

VEDO Attila: Szakmai beszámoló a „Cum educatio securitate” (Okta- tással a biztonságért) című kriminológiai témájú szakképzési szakér- tői mobilitásról.	242
ÚRLAPOK	259
Rendelkezés a befizetett adó egy százalékaról	259
Rendvédelem-történeti Tudományos Konferenciára jelentkezési felhívás ...	261
Rendvédelem-történeti Tudományos Konferenciára jelentkezési lap	263
Szerzői úrlap	265
Belépési nyilatkozat	267
Belépési nyilatkozat adatlapja	268
Publikációs adatlap	269
Gyűjtők adatlapja	271
Adatpontosító lap	283
Periodikáink és válogatott monográfiák	275

„*Discipulus est prioris posterior dies*”
(*A holnap a tegnap tanítványa*)
Publius Syrus

TÁRSASÁGI ÉLET

Tisztségviselők

Elnökség	
PARÁDI József dr. Budapest Haránt u. 12. 1037 DT	Elnök HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 250-6199 LF.: (36/06-1) M.: (36/06-30) 912-7651 e-mail: paradi.jozsef@gmail.com
	Ügyvezető alelnök, pályázat HT.: HF.: LT.: (36/06-) LF.: M.: (36/06-) e-mail:
Csóka Ferenc Budapest Bíró Lajos u. 9. 1089 	Organizáció HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 303-2970 LF.: M.: e-mail:
	Nacionális HT.: (36/06-72) 319-232 HF.: LT.: LF.: M.: (36/06-20) 326-7193 e-mail: ermi_uiroda@freemail.hu
FAZAKAS László Budapest Berettyó u,11. III.6. 1138 	Szakértés, emlékhely HT.: (36/06-1) 218-8959, 456-5184 HF.: LT.: (36/06-1) 349-7237 LF.: M.: (36/06-30) 986-3997 e-mail: fazakas@imm.hu

HEGYALJAI Mátyás dr. First Counsellor Brusseles 92-98 rue de Treves, B-1040 Belgium ☺ ☼ ☼	Tel.: (00-32-2)234-1372 Mobil: (36/06-30)931-1371 Fax: (00-32-2)372-0784 e-mail: matyas.hegyaljai@hunrep.be
JOÓ Gábor Budapest Vizimolnár u.3. IV/32. 1031 ☺ ☼ ☼ ☼	Ökonómia HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 242-6877 LF.: M.: (36/06-20) 384-7397 e-mail: jooga@gatesgroup.hu
MEZEY Barna dr. prof. Budapest Radnóti M.u. 19/a. 1137 ☺ ☼ ☼ ☼	Edukáció HT.: (36/06-1) 411-6518, 411-6516 HF.: (36/06-1) 411-6515 LT.: (36/06-1) 329-9530 LF.: M.: e-mail: mbarna@ajk.elte.hu
SIMON F. Nándor mag. Budapest Ivánka Pál.u.16. 1155 ☺ ☼ ☼ ☼ ☼	PR HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 410-7811 LF.: (36/06-1) 416-2433 M.: e-mail: simon.f.nandor@gmail.hu
SUBA János dr. Budapest Dolgozó út 20. II/7. 1184 ☺ ☼ ☼ ☼ ☼	Publikáció HT.: (36/06-1) 325-1673 HF.: (36/06-1) 325-1674 LT.: (36/06-1) 294-2744 LF.: M.: (36/06-30) 566-7120 e-mail: suba.janos@webmail.hu
SZAKÁLY Sándor dr. prof. vit. Budapest San Marco u. 28. fsz. 2. 1034 ☺ ☼ ☼ ☼	Scientia HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 388-1482 LF.: (36/06-1) 388-1482 M.: (36/06-20) 910-5291 e-mail: sakat@mail.datanet.hu

SZÉKELY Zoltán dr. Tarnaórs Erzsébet u. 18. 3294 	Digitalizáció HT.: HF.: LT.: LF.: M.: (36/06-30) 475-0626 e-mail: dessant@gmail.hu
ZEIDLER Sándor Budapest Trombitás u. 22. 1026 	Címerkirály, etika HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 212-5575 LF.: (36/06-1) 212-5575 M.: (36/06-30) 961-9148 e-mail: zeidler.o@chello.hu

Felügyelő Bizottság

MOKÁNY József dr. Budapest Orbán B. u. 39. 1037 	Elnök HT.: HF.: LT.: (36/06-1)368-5805 LF.: M.: (36/06-30)960-8573 e-mail: mokdok1@t-online.hu
FORRÓ János Székesfehérvár József u.2/E. III/3. 8000 	Tag HT.: HF.: LT.: (36/06-22)313-606 LF.: M.: (36/06-20)311-3966 e-mail: forro.janos@vipmail.hu
KAISER Ferenc dr. Budapest Gida u. 3/3. 1165 	Tag HT.: (36/06-1)432-9000/29-481 HF.: LT.: (36/06-1)364-8044 LF.: M.: (36/06-30) 538-7720 e-mail: kaiser.ferenc@zmne.hu

Szakosztályok

Csóka Ferenc	Rendőrség-történeti
Joó Gábor	Pénzügyőrség- és Vámtörténeti

GÁSPÁR László dr. Budapest Érsekújvár u. 10. 1183 	Határőrizet-történeti HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 290-3085 LF.: M .: e-mail: gaspardr@axelero.hu
LŐRINCZ József dr. prof Budapest Lukács Gy.u.4. IX/89 1039 	Büntetés-végrehajtás történeti HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 243-2525 LF.: M .: e-mail: lowiz@axelero.hu
FAZAKAS László	Korona-, Képviselőház- és Testőrség-történeti
MEZEY Barna dr. prof.	Rendvédelem jogtörténeti
LÓRÁNT Csaba dr. Budapest Somogyi u. 28-30. 1115 	Gyűjtők HT.: HF.: LT.: (36/06-1)204-1707 LF.: (36/06-1)261-7523 M .: (36/06-30)914-2049 e-mail: lorant_01@citromail.hu

Regionális csoportok

BERTA Gyula Kaposvár Pete L. u. 8. 7400 	Dél-Pannon HT.: HF.: LT.: (36/06-82)317-205 LF.: M .: (36/06-30)571-7046 e-mail:
---	--

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány

BODA József dr. Etyek Szőlőskert u. 35. 2051 	HT.: (36/06-1)355-1182 HF.: (36/06-1)355-2365; 12-285 LT.: LF.: M .: (36/06-20)992-0117 e-mail: boda.jozsef@nokitc.hu
--	---

Dr. BODA József
a kuratórium elnöke
Kivonat a Szemere Bertalan
Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány
A 2008. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉNEK BESZÁMOLÓJÁBÓI

Számviteli beszámoló az Alapítvány 2008. évi költségvetéséről:

Bevételek:

Áthozat a 2007. évről	:	238.18	Ft
Befizetés (HUF)	:	5000	Ft
Befizetés (EUR)	:	70.00	EUR
Adó 1%-ból befolyt összeg	:	0	Ft
Pályázaton nyert összeg	:	156.437.85	Ft
Összesen	:	161.199.67	Ft

Kiadások:

Számlavezetési díj és posta költség:	:	6950.21	Ft
Számlavezetési díj és posta költség	:	21.05	EUR
Pályázatban nyert célra kifizetés	:	151.420.50	Ft
Összesen:	:	157.370.71	Ft

Maradvány	:	2826.18	Ft
	:	48.94	EUR

Az alapítvány költségvetésből származó támogatást 2008-ban nem kapott. Az alapítvány társasági vagyonnal nem rendelkezik.

Az alapszabályban rögzített célok megvalósítására a pályázaton nyert költségből tudott az alapítvány fedezetet biztosítani.

Központi költségvetési szervtől, elkülönített állami pénzalapból, helyi önkormányzattól, kisebbségi települési önkormányzattól és ezek szerveitől támogatást ez évben az alapítvány nem kapott.

A választott tisztségviselők juttatásban nem részesültek.

Az alapítvány székhelye és képviselte:

Név: Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány

Címe: 1126 Budapest, Böszörményi út 21.

Postacíme: 1531. Budapest, Pf. 28.

Telefon/fax száma: 355 2365, e-mail címe:boda.jozsef@nokitc.hu

Financiális adatok:

Adószáma: 18043396-1-41

Pénzintézet: Unicredit Bank Hungary Zrt.

H-1036 Budapest, Bécsi. u. 136.

Bank SWIFT Kódja: BACXHUHB

IBAN Kód: HU14 10918001 00000022 69080007

Forint bankszámlaszám: 10918001-00000022-69080007

Az Alapítvány az UniCredit Banknál (a HVB Bank Hungary Zrt jogutódjánál) 2008. augusztus. 28-án EURO számlát nyitott, melynek száma: 10918001-00000022-69080014.

A 2007. évi CXXXVI. Törvény szerint, mint Ügyfél kitöltöttük a tényleges tulajdonosi Nyilatkozatot.

Az ügyintézők: Dr. Boda József elnök, Dr. Suba János alelnök

Az ügyintézők az illetékes APEH fiókhoz a 0637-es Adatlapon az adóbevallást 2008.09.05-én benyújtották. A Központi Statisztikai Hivatalhoz az előírt Statisztikai Jelentést 2008. 05. 11-ig megküldtük.

A Kuratórium tagjai részt vettek a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnökségi ülésein és rendezvényein.

2008.10.06-án Pályázatot nyújtottunk be a Tempus Közalapítványhoz, előkészítő látogatás megszervezéséhez. A Pályázatot 2008.10.26. és 2009.05.15. közötti időszakra 750 EUR támogatást nyertünk.

A Kuratórium 2008-ban kétszer ülésezett.

A Kuratórium 2008-ban határozatot nem hozott.

Budapest, 2009. január. 02.

PARÁDI József

A magyar rendvédelem-történet művelői

Adhattam volna e címnek a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagsága címet is, hiszen a szakterületet művelők szinte valamennyien tudományos társaságunk tagjai. Nemzeti rendvédelem-történetünk azon gondozói pedig, akik a diszciplína művelésével tudományos fokokat is elértek ugyancsak tudományos társaságunk tagjai. Mégis úgy gondoltam, hogy helyesebb a magyar rendvédelem-történet művelői fogalmazást alkalmazni, mivel ezzel a címmel arra is utalni kívántam, hogy:

- nem csupán egy társadalmi szerezet tagságának az alakulását ismertetem, hanem nemzeti történelmünk egy szelete gondozóinak a helyzetét kívántam bemutatni;

- a diszciplínát művelő valamennyi személyt magába foglalja a tájékoztatóm, hiszen tudományos társaságunk a témával foglalkozó nem magyar állampolgárokat is a soraiba fogadta;

- politikai prekonceptióktól és befolyásolástól mentes, a témát tudományosan művelőkről van szó, amely nem tévesztendő össze a tiszteletre méltó de nem tudományos munkát végző hagyományörző egyesületekkel, vagy a kevésbé tiszteletre méltó azon szervezetekkel, amelyek valamely pártkonglomerátum emlőiből táplálkozva hirdetik a finanszírozók ízlésvilágát tükröző propagandájukat.

A Szemere Bertalan Magyar rendvédelem-történeti Tudományos Társaságot 1990-ben alapítottuk, melyet a Fővárosi Bíróság 1991-ben jegyzett be. Társaságunk fennállása során dinamikusan fejlődött. Végig megmaradt annak, aminek az alapítók szánták, nevezetesen nemzeti rendvédelmünk története tudományos művelőjének. Az idő múlásával azonban – ahogyan a taglétszám gyarapodott – nyilvánvalóvá vált, hogy kezelni kell a tagság azon részét, amely olyan tagokból áll, akik finansziális, fizikális, vagy egyéb más okokból fakadóan, nem folytatják a szakterület művelését, nem vesznek részt a társaság rendezvényein és tevékenységüket valamint tagdíjfizetés kötelezettségeiket elhanyagolják. Igazságtalannak tekintettük, hogy e réteg tagjai ugyanazon jogokkal rendelkezzenek, mint akik a tagdíjukat befizetik és a társaság munkájában részt vesznek. Hátrányos volt az a helyzet, mely szerint szűkös erőforrásaink egy részét arra kellett fordítani, hogy a diszciplína művelésétől eltávolodó személyekkel – akiknek a száma az idő múlásával gyarapodott – foglalkozzunk.

Első lépésként pontosítottuk adatbázisunkat, felmértük a helyzetet melynek nyomán tudományos társaságunk elnöksége 2005-ben szabályozta a tagsági viszony és a tagdíj témakörét.

Tagsági forma és tagdíj

Határozat a tagsági formákról és tagdíjakról

1.§

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság az alapszabályzatával összhangban az alábbi határozatot hozta a társasági formákra és a tagdíjakra. Amennyiben jelen határozat és az Alapszabályzatban foglaltak vagy azok értelmezhetősége tekintetében egymástól eltérő tartalom is feltételezhető, a jelen határozatban foglaltakat kell mérvadónak tekinteni.

2.§ Tagsági formák

1. Tiszteletbeli tagság
2. Aspiránsi tagság
3. Senior tagság
4. Rendes tagság
5. Pártoló tagság

3.§ Tiszteletbeli tagság

Kiválóságok kérhetők fel erre a tagsági formára az Alapszabályzatban rögzítettek szerint. A tiszteletbeli tagok tagsági díj fizetésére nem kötelezhetők

4.§

Aspiránsi tagság

Egyéni kérelemre az elnökség engedélyezheti természetes személyek számára – egy éves időtartammal – az aspiránsi tagként történő felvételt. Az éves tagsági viszony letelte után az aspiránsi tagnak nyilatkoznia kell arra vonatkozóan, hogy kilép a Társaságból, vagy rendes tagként folytatja tevékenységét. Nyilatkozat hiányában egy éves aspiránsi tagsági viszony után az aspiránsi tagot automatikusan „rendes tagnak” kell tekinteni. Az aspiránsi tagok a Társaságban választott tisztséget nem tölthetnek be és szavazati jogosultsággal sem rendelkeznek, csupán véleményezési joguk van. A mindenkori aspiránsi tagdíj nem érheti el a rendes tagdíj mértékét. Az aspiránsi tagdíj 2004-től került bevezetésre.

5. §

Senior tagság

Senior tagsági viszonyt kezdeményezhet az elnökségnek címzett írásos bejelentéssel Tudományos Társaságunk minden természetes személyiségű tagja, aki már öt éve rendes tagja szervezetünknek és nincsen tagdíjhátraléka. A senior tag ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik, mint a rendes tag, azzal a kitételrel, hogy tisztségre nem választható. A senior tagoknak azonban van szavazati joguk. A senior tagsági díjat a mindenkori aspiránsi és a rendes tagsági díj között kell megállapítani. A tagsági forma 2005. január 1-től kerül bevezetésre.

Senior tagok – az elnökségnek címzett írásos bejelentéssel – visszaállíthatják rendes tagsági viszonyukat. Egy éven belül csupán egy bejelentéssel élhet egy személy. Év közben nincs lehetőség a tagsági forma váltására. Az év közbeni bejelentkezések értelemszerűen a következő év január 1-vel hatályosak.

6.§

Rendes tagság

A rendes tagsággal járó jogosultságokat és kötelezettségeket az Alapszabályzat tartalmazza.

7.§

Pártoló tagság

A pártoló tagdíj Tudományos Társaságunkhoz juttatása időpontjától számított következő év végéig tart a pártoló tagsági viszony. A pártoló tagok tisztséget nem tölthetnek be, szavazati jogosultsággal nem rendelkeznek, csupán véleményezési joguk van. A pártoló tagsági viszony részleteit az Alapszabályzat tartalmazza. A pártoló tagdíj mértéke nem lehet kevesebb, mint a tárgyévben esedékes rendes tagsági díj duplája.

8.§

A tagsági viszony külsőségei

A Társaság tagjai társasági kártyára és tagsági jelvényre jogosultak az aspiránsi tagok kivételével, akik tagsági jelvénnel nem rendelkeznek.

Tagsági jelvények az eddigi gyakorlattal megegyeznek, azaz:

- tiszteletbeli tag arany jelvény;
- rendes és senior tag ezüstjelvény;
- pártoló tag bronz jelvény viselésére jogosult.

A tagsági jelvényt és kártyát ünnepélyes keretek között adja át a Tudományos Társaság elnöke vagy megbízottja általában az éves közgyűléshez kapcsolódó tudományos konferencián.

A tagsági kártyát bankkártya méretben kell létrehozni és annak tartalmaznia kell:

- a tag teljes nevét;
- a tag tagsági számát;
- a tag tagsági formájára utaló jelölést;
- a társaság nevét;
- a társaság adószámát;
- a társaság emblémáját;
- a társaság számlavezető bankjának nevét és címét, valamint számlaszámát;
- a társaságot nyilvántartásba vevő bíróság megnevezését és a bírósági regisztrációjának a számát;
- a társaság legfontosabb elérhetőségi adatait;
- a társaság jelmondatát.

A tagkártyák érvényessége:

- Tiszteletbeli tagsági kártya (Érvényes visszavonásig);
- Aspiránsi tagsági kártya (Érvényes tagsági viszony keletkezését követő naptári év december 31-ig);
- Pártoló tagsági kártya (Érvényes tagsági viszony keletkezését követő naptári év december 31-ig);
- Rendes tagsági kártya (Érvényes visszavonásig).

A korábbi tagsági kártyák nem veszítik el érvényességüket.

A tagok – saját költségükre – kérhetik az új tagsági kártyával való ellátásukat.

9.§

Tagdíjak

A tagdíj mértékét az elnökség – a közgyűlés által átadott hatáskörben – évente állapítja meg.

2005-ben: aspiránsi tagdíj = 12 € (3000 Ft), senior tagdíj = 14 € (3500 Ft), rendes tagdíj = 16 € (4000 Ft), pártolói tagdíj minimum = 40 € (10 000 Ft).

Az elnökség jogosult természetes személyek esetében egyedi tagdíjak, illetve átmeneti tagdíjmentesség megállapítására is a körülmények figyelembevételével.

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. lével. Jogi személyiségű tagok esetében a tagdíjat minden esetben egyedileg alapítja meg az elnökség.

10.§

Többses tagság

A többses tagság fogalma alatt Tudományos Társaságunk tagjainak más társadalmi szervezettel is tagsági viszonyt létesítő tagjait értjük.

Többses tagság esetén jelenleg a Bűnügyi és Rendőrtörténeti Múzeum Relikviagyűjtők Egyesületében (BRMRE) is tagsággal rendelkező tagtársaink mentesülhetnek a Tudományos Társaságunk tagdíjkötelezettsége alól minden második évben.

A többses tagságú tagtársaknak többses tagságukat írásban kell bejelenteniük Tudományos Társaságunk elnökségénél. Tagdíjmentesség abban az esetben realizálható számukra, ha a társ társadalmi szervezetben az éves aktuális tagdíjuk befizetését igazoló iratot (csekkmásolatot stb.) az elnökségünkhöz eljuttatják.

11. §

Tagdíjmentesség

Amennyiben a tagdíjmentesítést a tag kezdeményezi, kérelmét általában írásban kell eljuttatnia az elnökséghez, melyben indokolja a mérséklésre irányuló indítványát. A tagdíjmentesség témájában az elnökség dönt

12. §

Tagdíjmentesség életkor alapján

A 75. életévüket betöltött tagtársak számára a tagdíj fizetése nem kötelező. Az elnökség – egyéni körülmények figyelembevételével, személyre szóló döntés formájában – a kötelező tagdíjfizetés alóli felmentést, eltérő életkor alapján is megállapíthatja.

13.§

Kiértesítések

A tagdíjak mértékéről, a tagok tagdíj kötelezettségéről a tagságot általában évente, illetve a változások függvényében ki kell értesíteni.

14.§

Tagdíjfizetési határidő

Az éves tagdíjak befizetése a tárgyév első ¼-ed évében esedékes, mivel a tagdíjak a SZBMR TT. működési költségeihez való hozzájárulását szolgálják.

15. §

Felfüggesztés és szüneteltetés

A tagsági viszony – senior és rendes tagság esetében – felfüggeszthető illetve szüneteltethető. Mindkettő eldöntésére az elnökség jogosult. Felfüggesztésre általában akkor kerülhet sor, ha az érintett tag átmenetileg olyan helyzetbe kerül,

ami nem egyeztethető össze a tagságával. Szüneteltetésnek többnyire akkor van helye, ha a taggal a kapcsolat megszakadt.

Tagsági viszony szüneteltetése az évi tagdíjbefizetés elmaradása esetében, a tárgyév végétől foganatosítható. Tagdíjhátralék keletkezése miatt általában egy évig célszerű a tagsági viszony szüneteltetése.

Felfüggesztés, illetve szüneteltetés visszavonására az előidéző ok megszüntetésével kerülhet sor. A tagsági viszony helyreállításakor megvizsgálható, hogy egyéb – a tagságot kizáró körülmény – nem keletkezett-e a felfüggesztés illetve a szüneteltetés időszakában. A tagsági viszony helyreállítására az elnökség jogosult.

A tagsági viszony helyreállításának előfeltétele, hogy a szüneteltetés időszakának a tagdíját is kiegyenlítse az érintett tagtársunk.

16. §

A határozatot a közgyűlés egyhangúlag fogadta el. A tagságra, illetve a tagdíjra vonatkozó korábbi döntések ezzel érvényüket veszítették.

Budapest, 2005.

A szabályozás óta eltelt 1/2 évtized során újabb tapasztalatok keletkeztek, melyek szükségessé tették az újraszabályozást. Az újraszabályozást az elnökség:

- megszüntette az aspiránsi és a senior tagsági formákat, mivel öt év alatt senki sem vette fel azokat;

- lehetővé tette, hogy egyéves tagdíjelmaradás nyomán a tagdíjhátralékos tagság szüneteltetésre kerülhessen és a szüneteltetés időszakára tagdíjat ne lehessen megállapítani, így nem gyarapodhat a tagdíjhátralék olyan méretűvé, amely a tagsági viszony felszámolására készíthetné a tagdíj fizetésével elmaradókat;

- különbséget tett a nemfizető, de a diszciplína művelésében részt vállaló, valamint a szakterület művelésétől és a tagdíjfizetéstől egyaránt távolmaradók között azzal, hogy a tagsági viszony megszüntetéséhez a tagdíjhátralék és a művelésből való kimaradás együttes feltételének kell bekövetkeznie;

- a megszüntetés öt éves hatályosításával lehetővé tette, hogy akik vissza szeretnének térni a szakterület műveléséhez azt zökkenőmentesen megtehessék;

- a hetven év feletti életkorú tagtársak tagdíjmentességével pedig meg kívánja előzni azt a helyzetet, hogy az esetleges időskori elszegényedés és a fizikális állapot romlása által is nyújtott tagtársainkat méltatlan helyzetbe hozzuk tagsági viszonyuk számukra bántó megszüntetésével.

A témakör szabályozását tudományos társaságunk elnöke átdolgozta és jóváhagyásra az elnökség elé terjesztette. Az elnökség pedig az alábbi szöveget hagyta jóvá.

Határozat

a tagsági formákról és tagdíjakról

1.§

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság az alapszabályzatával összhangban az alábbi határozatot hozta a társasági formákra és a tagdíjakra. Amennyiben jelen határozat és az Alapszabályzatban foglaltak vagy azok értelmezhetősége tekintetében egymástól eltérő tartalom is feltételezhető, a jelen határozatban foglaltakat kell mérvadónak tekinteni.

2.§

Tagsági formák

1. Tiszteletbeli tagság
2. Rendes tagság
3. Pártoló tagság

3.§

Tiszteletbeli tagság

Kiválóságok kérhetők fel erre a tagsági formára az Alapszabályzatban rögzítettek szerint. A tiszteletbeli tagok tagsági díj fizetésére nem kötelezhetők.

4.§

Rendes tagság

A rendes tagsággal járó jogosultságokat és kötelezettségeket az Alapszabályzat tartalmazza.

5.§

Pártoló tagság

A pártoló tagdíj Tudományos Társaságunkhoz juttatása időpontjától számított következő év végéig tart a pártoló tagsági viszony. A pártoló tagok tisztséget nem tölthetnek be, szavazati jogosultsággal nem rendelkeznek, csupán véleményezési joguk van. A pártoló tagsági viszony részleteit az Alapszabályzat tartalmazza. A pártoló tagdíj mértéke nem lehet kevesebb, mint a tárgyévben esedékes rendes tagsági díj duplája (**lásd 1.sz. mellékletet**)

6.§

A tagsági viszony külsőségei

A Társaság tagjai társasági kártyára és tagsági jelvényre jogosultak.

Tagsági jelvények az eddigi gyakorlattal megegyeznek, azaz:

- tiszteletbeli tag arany jelvény;
- rendes tag ezüstjelvény;
- pártoló tag bronz jelvény viselésére jogosult.

A tagsági jelvényt és kártyát ünnepélyes keretek között adja át a Tudományos Társaság elnöke vagy megbízottja általában az éves közgyűléshez kapcsolódó tudományos konferencián.

A tagsági kártyát bankkártya méretben kell létrehozni és annak tartalmaznia kell:

- a tag teljes nevét;
- a tag tagsági számát;
- a tag tagsági formájára utaló jelölést;
- a társaság nevét;
- a társaság adószámát;
- a társaság emblémáját;
- a társaság számlavezető bankjának nevét és címét, valamint számlaszámát;
- a társaságot nyilvántartásba vevő bíróság megnevezését és a bírósági regisztrációjának a számát;
- a társaság legfontosabb elérhetőségi adatait;
- a társaság jelmondatát.
- A tagkártyák érvényessége:
- Tiszteletbeli tagsági kártya (Érvényes visszavonásig);
- Pártoló tagsági kártya (Érvényes tagsági viszony keletkezését követő naptári év december 31-ig);
- Rendes tagsági kártya (Érvényes visszavonásig).

A korábbi tagsági kártyák nem veszítik el érvényességüket.

A tagsági kártya és jelvény elvesztése esetén a tagok saját költségükre kérhetik annak pótlását.

7.§

Tagdíjak

A tagdíj mértékét az elnökség – a közgyűlés által átadott hatáskörben – évente állapítja meg. A tagdíj mértékét az **1.sz. melléklet** tartalmazza.

Az elnökség jogosult természetes személyek esetében egyedi tagdíjak, illetve átmeneti tagdíjmentesség megállapítására is a körülmények figyelembevételével. Jogi személyiségű tagok esetében a tagdíjat minden esetben egyedileg állapítja meg az elnökség.

A tagfelvétel évében az új tagnak még nem keletkezik tagdíjfizetési kötelezettsége. A január 1-i tagsági viszonnal kezdő tagoknak keletkezik tagdíjfizetési kötelezettségük valamennyi naptári évben.

8.§

Többes tagság

Tudományos Társaságunk elnöksége által a többes tagság hatálya alá sorolt egyesületekben is tagsági viszonnal rendelkező tagtársaink a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál (SZBMRIT) a tagdíj 50%-át kötelesek befizetni amennyiben a többes tagság hatálya alá sorolt egye-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
sületek egyikében is fizetnek tagdíjat és a tagdíjfizetésüket bizonyítani tudják (csekkmásolat stb.).

Amennyiben tagtársaink a többes tagság tekintetében az elnökség által elismert társadalmi szervezetek közül a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságon kívül még két szervezetben tagdíjfizető tagsággal rendelkeznek a többes tagság miatt a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagdíjának 25%-ra mérséklődik a tagdíjuk. A rendes tagsági tagdíj 25%-a alá nem mérsékelhető tagdíj attól függetlenül, hogy hány és milyen szervezetnek tagjai tagtársaink.

A kettős vagy többes tagságból fakadó tagdíjkedvezményt a tag kezdeményezheti. Kérelmét írásban kell eljuttatni az elnökséghez, melyben indokolja a mérséklésre irányuló indítványt. A kettős vagy többes tagdíjkedvezményben részesített tagok mindaddig élhetnek kedvezményükkel, amíg a kettős, illetve többes tagságból fakadó tagdíjfizetéseiket igazolják.

A többes tagságból fakadó tagdíjkedvezmény hatálya alá eső szervezetekről az elnökség dönt. A tagdíjkedvezmény alapvetően azokra a tagokra terjeszthető ki akik olyan szervezetek tagjai, amelyek tevékenységükkel elősegítik nemzeti rendvédelem-történetünk tudományos művelését. A többes tagdíj hatálya alá eső szervezetek jegyzékét a **2.sz. melléklet** tartalmazza.

9. §

Tagdíjmentesség és tagdíjkedvezmény

A tagdíjmentességet, illetve tagdíjkedvezményt a tag kezdeményezésére, vagy egyéb okok miatt az elnökség ideiglenesen, vagy véglegesen állapíthatja meg. A tagdíjkedvezményt, vagy tagdíjmentességet élvezők jogosultságait – ellentétben a szüneteltetett tagsági viszonnal rendelkezőkkel – nem mérséklődnek, választhatnak és választhatók.

10. §

Tagdíjkiértésítés

A tagdíjak mértékéről, a tagok tagdíjkötelezettségéről a tagságot a változások függvényében kell kiértékelni.

11. §

Felfüggesztés és szüneteltetés

A tagsági viszony felfüggeszthető illetve szüneteltethető. Mindkettő eldöntésére az elnökség jogosult. Felfüggesztésre általában akkor kerülhet sor, ha az érintett tag átmenetileg olyan helyzetbe kerül, ami nem egyeztethető össze a tagságával. Szüneteltetésnek többnyire akkor van helye, ha a taggal a kapcsolat megszakadt.

Tagsági viszony szüneteltetése az évi tagdíjbefizetés elmaradása esetében, a tárgyévvégétől foganatosítható.

Felfüggesztés, illetve szüneteltetés visszavonására az előidéző ok megszüntetésével kerülhet sor. A tagsági viszony helyreállításakor megvizsgálható, hogy egyéb – a tagságot kizáró körülmény – nem keletkezett-e a felfüggesztés illetve a szüneteltetés időszakában. A tagsági viszony helyreállítására az elnökség jogosult.

12. §

Időskori tagdíjmentesség

A hetven év feletti tagtársaink számára az elnökség alanyi jogú tagdíjmentességet állapított meg.

13.§

Tagdíjfizetés

A tagdíjat – mivel az SZBMRTT működésének finanszírozására hivatott – a tárgyév első 1/4 évének a végére kell kiegyenlíteni. Azokat a tagokat, akiknek a figyelmét elkerülte az éves tagdíjfizetési kötelezettségük a teljesítése, emlékeztetni kell – a tagdíj összegének és a befizetés esetleges elmaradása következményeinek ismertetésével – tagdíjhátralékukra. A tárgyév végéig tagdíjukat be nem fizető tagok tagsági viszonya automatikusan szüneteltetésre kerül.

14.§

Szüneteltetés

A tagdíjmaradásból fakadóan szüneteltett tagság mindaddig fennáll, amíg a tag a tagdíját be nem fizeti, vagy az elnökség másként nem dönt. A szüneteltetés időszakára tagdíj nem állapítható meg. A tagdíj befizetésével a tagsági viszony automatikusan helyreáll. A szüneteltett tagsági viszonyú tagok nem választhatnak és nem választhatók, egyébként a társaság rendezvényein és munkájában részt vehetnek. A szüneteltetés időszakában hetvenedik életévükbe lépő tagtársak tagsági viszonya automatikus helyreáll.

15.§

Megszüntetés

Öt évenként – első ízben 2005-ben valósult meg – át kell tekinteni a tagság tagdíjfizetési helyzetét és aktivitását. Azoknak a tagságát az elnökség megszüntetheti, akik huzamos ideje (több éve) nem fizettek tagdíjat és a társaság tevékenységében – még passzív formában (rendezvénylátogatás) – sem vettek részt. Önmagában a tagdíjhátralék nem elégséges a tagsági viszony megszüntetéséhez. A tagsági viszonyuk megszüntetésének hatálya alá eső tagok névjegyzékét a társaság periodikájában kell publikálni, vagy az érintetteket személyre szólóan kiértesíteni. Az elnökség a tagsági viszony ötéves ciklusonként megvalósítandó átvilágítástól függetlenül bármikor élhet a tagsági viszony megszüntetésének a lehetőségével.

Nem célszerű megszüntetni azoknak a tagságát, akik a következő öt éven belül belépnek a hetvenedik életévükbe. Az elnökségnek a tagsági viszony meg-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
szüntetéséről a konkrét körülmények mérlegelésével kell döntést hoznia. Akiknek a tagsági viszonyát az elnökség megszüntette, azok nem élhetnek a tagokra vonatkozó jogosultságokkal és kötelezettségekkel, nem választhatnak és nem választhatók. A tagságra vonatkozó jogosultságokat abban az esetben gyakorolhatják ismét, ha a tagsági viszonyuk helyreáll.

16.§

Megszüntetés hatályosulása

A tagsági viszony megszüntetésének a társaság periodikájában való publikálás, illetve a személyre szóló kiértesítés évétől számított öt éven belül – újabb tagfelvételi eljárás mellőzésével – tagsági viszonyukat automatikusan helyreállítják azok, akik újra elkezdik fizetni a tagdíjukat. A megszüntetés hatályosulásának időszakára tagdíj nem állapítható meg a tagságukat helyreállító tagok számára. A tagsági viszonyok helyreállítását a társaság periodikájában publikálni kell, ha a megszüntetés is publikálásra került.

17.§

Tagsági viszony helyreállítása

Az elnökség által megszüntetett tagságot – méltánylást érdemlő körülmények esetén – az elnökség helyreállíthatja.

18.§

Záradék

A határozatot az elnökség – a közgyűlés által ráruházott jogkörének megfelelően – egyhangúlag fogadta el, a tagságra, illetve a tagdíjra vonatkozó korábbi döntések ezzel érvényüket veszítették.

Budapest, 2009.

Tagságunk körében is érzékelhetők pénzügyi nehézségek. Erre a jelenségre a szakterület művelése primátusának a biztosításával reagáltunk. Nevezetesen egyrészt nem szüntethető meg annak a tagtársunknak a tagsági viszonya, aki ugyan nem tudja fizetni a tagdíját, azonban társaságunk tevékenységében valamilyen formában részt vesz.

Ők automatikusan a szüneteltetettek csoportjába kerülnek. A szüneteltetés időszakában nem választhatnak és nem választhatók ugyan, azonban a tagsági viszonyuk megmarad, a társaság munkájában továbbra is részt vehetnek és a szüneteltetés időszakában nincsen tagdíjfizetési kötelezettségük. Tagdíjhátralékok kiegyenlítésével pedig automatikusan helyreáll a tagsági viszonyuk. Így módon ugyan mérséklődtek a társaságunk bevételei, azonban nem szorítjuk ki a diszciplína műveléséből a témakör gondozásával foglalkozni kívánó, de pénzügyi nehézségekkel küzdő tagtársainkat. Ezzel pedig kétség kívül elősegítjük az alapszabályzatban kinyilvánított hivatásunkat, nevezetesen nemzeti rendvédelem-történetünk művelését és közkinccsé tételét, mivel társaságunk csupán

tagjai egy részének a tagdíjáról mond le ideiglenesen, azonban a tagtársak tevékenysége nem vész el.

Napjaink árviszonyait figyelembe véve nem láttuk értelmét tagdíj összegének mérséklését. A tagdíjak emelését ugyan indokolnák a társaság működésével és a diszciplína művelésével kapcsolatos költségek, azonban a jelenlegi gazdasági helyzetben ezt nem tartottuk időszerűnek. Elfogadjuk viszont, ha az éves tagdíjat tagtársaink részletekben fizetik be. A gazdasági körülmények rosszabbra fordulásával a részletfizetők létszáma nőtt ugyan bár ez a forma még nem jellemző.

Tudományos társaságunk tagságának 2005. évi átvilágítás nyomán jelentős létszámú tagsági viszony megszüntetésére került sor. Ezek a megszüntetések 2010. december 31-ig hatályosulnak. Mivel a tagsági viszony megszüntetésére első ízben tömegesen került sor indokolt, hogy a hatályosulás előtt is felhívjuk az érintettek figyelmét a tudományos társaságunkhoz fűződő kapcsolatuk várható változására. E célból az érintettek névjegyzékét publikáljuk. Így aki akar az még változtathat a helyzetén, illetve a tagságukat megőrző tagtársak is értesülhetnek a tagság összetételének változásairól.

A Rendvédelem-történeti Hírlevélben (Acta Historiae Preasidii Ordinis) néhány éve publikáljuk az új tagtársakat. Ugyancsak teret szentelünk az elhunyt tagtársak emlékének is. A periodika szerkesztőinek – tudományos társaságunk elnökségének egyetértésével – szándékában áll a kilépő vagy az elnökség által a tagsági viszonyát megszüntetett volt tagtársak közzététele is. A cél az, hogy társaságunk tagjai, illetve a Rendvédelem-történeti Hírlevél olvasói tájékozódhassanak arról, hogy kikkel gyarapodott a szervezet, illetve kik azok, akiknek nem számolhatnak a tevékenységével a továbbiakban a diszciplína gondozása során.

Tudományos Társaságunk fennállása során a taglétszámra, illetve a tagdíj-fizetésre jelentős hatást gyakorló létszámváltozásokat az alábbi adatok érzékel-tetik.

Elhunytak	31
Kiléptek	32
Megszüntetett tagsági viszony	32
Végleges tagdíjmentesség életkor alapján	33
Ideiglenes tagdíjmentesség	33

Elhunytak

1. AYKLER Zsigmond	20. KISS Gábor
2. BACSA Gábor dr.	21. KÖRMENDI Ferenc
3. BALLÓ István dr.	22. KRATOCHWILL Ferenc dr.
4. BALOGH Elemérné dr.	23. LENGYEL László
5. BARANYI Pál	24. MADARASI Sándor
6. BARTA Zsolt	25. NAGY György id.
7. BORBÉLY Zoltán dr.	26. NAGY József dr.

8. BREUER Alfréd	27. NAGY Sándor dr.
9. DOMOKOS József	28. PAPP Vilmos
10. FARAGÓ Ambrus dr.	29. PÉTERY Miklós András
11. GERENCSÉRY Mihály	30. SEPSEY János dr.
12. HADUSFALVY Béla	31. SIMON Ferenc
13. HALMY József dr.	32. STROHSCHNEIDER-ZIRCZY Enikő
14. HEGEDŰS Róbert dr.	33. SZAKÁLY János
15. HORVÁTH Ernő	34. SZENTKLÁRAY Norbert
16. HORVÁTH Lajos	35. SZLUKA Endre
17. JANI István dr.	36. SZONTÁGH Lászlóné
18. KESERŰ István dr.	37. TAMÁS Gyula dr.
19. KISS András	38. TÁLAS Géza
	39. ZACHAR József dr.

Kiléptek

1. CZUKOR János	22. MÉSZÁROS László
2. CSOBOD Sándor dr.	23. MIKÓ István
3. DÁNOS Valér dr.	24. MOLNÁR József dr.
4. DETTNÉ dr. LÉGRÁDI Ilona dr.	25. ORBÁN István dr.
5. DOBRA Tibor dr.	26. PERJÉSI György ifj.
6. EGYÜD Géza	27. RAPCSÁNYI Endre
7. FENYVESI Csaba dr.	28. ROSTA Pál
8. FRANCICS Ottó dr.	29. SÁGVÁRI Pál
9. GARADNAI László dr.	30. SÁROSI Gyuláné
10. GULYÁS István dr.	31. SIMON Sándor
11. HEFFENTRÄGER József dr.	32. SIMONYI István
12. HOPKA Lajos	33. SZABÓ Attila
13. HORVÁTH Lajos	34. TARR István
14. ILLÉSFALVI Péter dr.	35. TAUZ Zoltán
15. JÓZSA György	36. TÓTH Béla dr.
16. KALOCSAI Györgyné	37. TÓTH Judit
17. KÁLMÁN VADON Sándor	38. ÚJHELYI Gabriella dr.
18. KILPELAINEN Jonko Ilmar	39. VARGA Éva
19. KOVÁCS Zsolt dr.	40. VASS Ferenc
20. LÁM Béla	41. VIRÁGHALMY Lea
21. MATUS Márk	42. ZAGYI József

Megszűntetett tagsági viszony

1. ADAMECZ Ferenc	20. IGNÁCZ István dr.
2. BARSINÉ dr. TASI Mária dr.	21. KARÁCSONYI Gábor
3. BEKE József	22. KARDOS Miklós
4. BELIZNAY Kinga dr.	23. KATONA Károly

5. BOGSHÜTZNÉ GAJDOS Júlia	24. KÁNTOR Tibor
6. CSONGRÁDI Róbert	25. KERTÉSZ János
7. DAVOLA József dr.	26. KISS Tibor
8. FAZEKAS Imre	27. KOC SIS László Levente
9. FELLEGINÉ KAPOS I Magda dr.	28. KOMÁROMI Gábor
10. FINSZTRE Géza dr.	29. KÓSA László dr.
11. FRÓNA Imre	30. KOVÁCS István dr.
12. GYÖREI Péter	31. KŐMŰVES Péter
13. HAMPL Ferdinánd	32. KÖPF László dr.
14. HANSÁGHY Gergely	33. KREITZ Zsuzsanna
15. HARMATOS László	34. LAKATOS István
16. HIRIPI Gábor	35. LÉNÁRT Lajos
17. HORVÁTH József	36. LOVAS Attila
18. HORVÁTH Zoltán Szilárd	37. MATEI László dr.
19. HRÁCS József	38. MÁTA I Ferenc
39. MOCSÁRI Sándor	54. SZABÓ Károly dr.
40. MOLNÁR Helga	55. SZAKÁCS Gábor dr.
41. MONOSTORINÉ SZELECZKY Gabriella	56. SZEPE SINÉ BÁN Katalin
42. NAGY Ákos dr.	57. SZIKINGER István dr.
43. NAGY Gábor Sándor	58. SZOMMER István
44. NAGY Mihály	59. SZÜCS István
45. NYÁRADY István	60. SZÜCS János
46. OSZTROLUCZKY János	61. TAKÁCS Lajos
47. PAPP András László	62. TÓTH János
48. PAPP József	63. TÓTH János dr.
49. RÁDY András	64. TÓTH László
50. REITER László	65. TÓTHNÉ DEMUS Mária dr.
51. SALLAI János dr.	66. WACKER Péter
52. SOMOGYVÁRI Zsuzsa	67. WESTSIK Zsolt
53. SZABÓ Gyula dr.	68. ZEIDLERNÉ PALLÉR Sarolta

Végleges tagdíjmentesség életkor alapján

Ideiglenes tagdíjmentesség

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagságának öt évenkénti átvizsgálása praktikus ideának bizonyult. 2010-ben előreláthatóan már csupán hozzávetőlegesen öt fő tagsági viszonyának megszüntetése tekintetében kell állást foglalnia az elnökségnek.

Összességében tehát társaságunk taglétszáma a megszüntetési metódus bevezetésével mérséklődött ugyan, azonban a megmaradó tagok valódi tagok, akik valamilyen formában részt kívánnak venni a magyar rendvédelem-történet gondozásában. Ezzel létrehoztuk a tudományos társaságunk erőforrásait pazarló

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. módon leköthető azon tagtársak csoportjával való foglalkozás megszüntetésének rendezett formáját, akik nem járulnak hozzá tudományos társaságunk alapszabályzatában rögzített hivatás teljesítéséhez. A tagsági viszony életszerűbbé, a források pedig kiszámíthatóbbá váltak. Az öt éves ciklusonkénti átvilágítás pedig úgy tűnik, hogy biztosítja a „karbantartást”, nevezetesen megelőzi a látszat tagok felduzzadását.

Tudományos társaságunk évi rendes tagdíja 4 000 forint vagy 16 euró / fő / év. Befizethető:

- Banki átutalással a számlavezető Unicredit Bank Hungary Zrt-nél vezetett számlára.

Bank SWIFT kód: BACXHUHB

Forint IBAN kódos számlaszám: HU51 – 8001 0000 0022 6910 0002 –

Deviza IBAN kódos számlaszám: HU82 – 1091 8001 0000 0022 6910 0026 –

- Postai csekken a számlaszámokra

- Postai csekken a 1037. Budapest, Haránt u. 12. címre.

Külön csekket – takarékosági okokból fakadóan – nem készítettünk, erre senki ne várjon!

Összevont elnökségi és választmányi ülés emlékeztetőjének kivonata 2009.03.20.

Helyszín: 1126 Budapest, Böszörményi út 21.

Jelenlét: $17 - 8 = 9$ (52.9 %) a határozatképesség biztosított.

Napirend

- Dr. SZÉKELY Zoltán: honlap;

- Mag. SIMON F. Nándor: 2009. évi rendezvényeink és a tervezett kitüntetések.

- Dr. PARÁDI József: tagfelvétel és felülvizsgálat.

Az ülés résztvevői az előterjesztéseket egyhangúlag elfogadták.

Az elnökség a – közgyűlés által ráruházott hatáskörben – határozatot „Tagsági formák és tagdíjak” címmel egyhangúlag hozott. [A határozat a „Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)”, XVIII.évf. (2009) 31-32.sz. Parádi József: A magyar rendvédelem-történet művelői című cikkben található.]

Döntés született a honlap létesítéséről, melynek létrehozása fokozatosan valósul meg 2010. végéig.

Az új tagok bemutatására a kitüntetettekkel együtt a hírlevél személyi hírek rovatában kerül sor.

Összevont elnökségi és választmányi ülés emlékeztető kivonata 2009.11.17.

Helyszín: 1126 Budapest, Böszörményi út 21.

Jelenlét: $17 - 6 = 11$ (64.7 %) a határozatképesség biztosított.

Napirend

- Dr. SZÉKELY Zoltán: honlap létrehozásának helyzete;
- Dr. SUBA János: Kiadványaink;
- Dr. PARÁDI József: mobilitás és jubileum;
- Egyebek! Dr. SZAKÁLY Sándor: a Rubicon rendvédelem-történeti száma, Mag. Simon F. Nándor: csendőrségi jogszabály projekt, CSÓKA Ferenc: téli rendezvényeink.

Az előterjesztéseket egyhangúlag elfogadták. Döntés született a honlap-szerkesztés követendő elveiről.

Közgylési jegyzőkönyv kivonat

2009.10.09.

Helyszín: 1126 Budapest, Böszörményi út 21.

Jelen van: 37 fő. Mivel a tagság kevesebb mint 50 %-a volt jelen a közgyűlés a második időpontban látta el feladatait.

Napirend

- Dr. PARÁDI József: 2009. évi beszámoló.
- Dr. PARÁDI József: 2009. évi munkaterv.
- JOÓ Gábor: ökonómiai beszámoló.

A közgyűlés valamennyi napirendi pontot elfogadta.

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
(SZBMRTT)

Honlap-szerkesztő Bizottságának (HSZB)
Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ)

I.§. PREAMBULUM

1. Az SZBMRTT által létrehozott és működtetett honlap célja:

- elsősorban a tudományos társaságnak a rendvédelem-történeti diszciplína művelése során keletkezett eredmények ismertetése;
- másodsorban az SZBMRTT működése és a szakterület művelése során megvalósult operatív eseményekről tájékoztatás nyújtása;
- harmadsorban pedig a szakterület írásos és tárgyi emlékeinek a bemutatása.

2. A honlapot a fenntartó SZBMRTT finansziális lehetőségeinek függvényében a lehető legtakarékosabb módon kell üzemeltetni. Ennek érdekében időlegesen a másod- és harmadlagos céloknak megfelelés részlegesen vagy egészében szüneteltethető is.

3. A honlapért az SZBMRTT elnöke által felkért HSZB a felelős.

II.§. STRUKTÚRA

1. A HSZB *elnökből, honlapmesterből, és moderátorból, valamint arculat-felelősből* áll. A honlapmesternek és a moderátornak *helyettese* is van.

III.§. HATÁSKÖRÖK

1. A HSZB élén a bizottság elnöke áll. Ellenőrzi és szükség szerint irányítja a bizottság tagjainak tevékenységét. Jogában áll a bizottság tagjait beszámoltatni, döntéseiket és a bizottsági döntéseket megváltoztatni. Felelős a HSZB tevékenységéért.

2. A *honlapmester* és *helyettese* a honlap technikai részéért felel.

3. A *moderátor* és *helyettese* dönt a honlapra felkerülő anyagokról, felkutatja és gyűjti a felkerülő anyagokat, ellátja a tartalmi szerkesztés feladatát, melynek érdekében közreműködő személyeket is felkérhet. Felel a honlap tartalmáért.

4. Az *arculatfelelős* a honlap megjelenési stílusáért felel.

IV.§. ALAPELVEK

1. A honlapnak a fenntartó tudományos társasághoz méltó, visszafogott stílusú, a tudományos közlés igényeit követő jelleggel kell bírnia.

2. Tudománytalan, szépirodalmi vagy propagandisztikus jellegű anyag nem kaphat helyet a honlapon. A közölték forrását – az egyszerűsített bibliográfiai leírás szabályainak megfelelően – kell megjelölni. Ennek hiányában – rendkívüli esetektől eltekintve – a kérdéses anyag nem publikálható. A történelmi objektivitás követelményeinek meg nem felelő anyag nem kerülhet fel a honlapra. Ugyancsak el kell tekinteni a nehezen élvezhető, vagy lényegtelen részleteket tartalmazó anyagok megjelenítésétől is.

3. A rendvédelem-történeti diszciplína körébe tartozó, illetve ahhoz kapcsolódó anyagok közölhetők a honlapon.

4. A honlapot fenntartó intézmény az SZBMRTT által kiadott és a rendvédelem-történeti diszciplína egyetlen magyar nyelvű tudományos és operatív ismereteket tartalmazó periodikáinak a kivételével másutt már publikáltaknak egészében történő megjelenítése a honlapon nem valósulhat meg.

5. A Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU-ISSN 1216-7674 és a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) HU-ISSN 1785-3257 teljes terjedelemben közölhető. Rendvédelem-történeti tartalmú monográfiák és periodikákban, illetve gyűjteményes kötetekben megjelenő tanulmányok esetében a bibliográfiai adatok és a recenzio közölhető az elérhetőség, illetve beszerezhetőség társaságában.

6. A honlapnak logikus szerkezettel kell bírnia, melyet a HSZB együttesen határoz meg. A rovatok kialakítása tekintetében a Rendvédelem-történeti Hírlevél rovatrendszeréből kell kiindulni, ami a körülmények függvényében módosítható.

7. Biztosítani kell – a honlapon megjelenő részterületeken belül – a közzétett anyagok kontinuitását. El kell kerülni a logikátlan és kellő magyarázattal, illetve forrásfeltüntetéssel nem rendelkező halmazok kialakulását.

8. Az időtálló anyagok közlését kell előnyben részesíteni. Kerülni kell azon anyagok megjelentetését, amelyek értékét az aktualitás képezi.

9. A honlapot minden tekintetben a minőségnek kell jellemeznie. Inkább kevesebb, de minőségi anyagok kerüljenek fel a honlapra.

V.§. MŰKÖDÉS

1. Kizárólag a moderátor és helyettese, vagy az elnök jóváhagyásával kerülhetnek fel, illetve kerülhetnek le anyagok a honlapról. Az elnök döntéséről köteles tájékoztatni a moderátort.

2. A HSZB szükség szerint tart üléseket. Az üléseket általában a moderátor, vagy helyettese szervezi, és azokról igény szerint készít emlékeztetőt. A HSZB elnök tudta és beleegyezése nélkül ülés nem tartható.

3. A HSZB tagjai tevékenységüket az SZMSZ által megállapított keretek között önállóan és autonóm módon végzik.

4. A honlap igénybe vételének térítéses, vagy térítésmentes formájáról a HSZB dönt.

5. Biztosítani kell a honlapon a diszciplína jellegének és a tudományos honlap igényeinek megfelelő szempontok szerinti keresési lehetőségeket.

6. A vitatott tulajdonviszonyi háttérrel rendelkező anyagok megjelenítésétől tartózkodni kell.

7. Plágiumok nem közölhetők.

8. A honlapon a szerzői és személyiségi jogokat nem sértő anyagok tehetők közzé.

9. A honlapon általában letölthető anyagokat kell megjeleníteni. Letöltéstől-tásról a HSZB tagjai közösen, vagy az elnök egyszemélyben dönthet.

10. Célszerű a moderátorok kezdeményezésével a létrehozott rovatokat csoportosítani és a rovatcsoportok gondozására egy-egy személyt – a HSZB külső munkatársaként – felkérni, akik a gyarapításhoz szükséges anyagok gyűjtését, valamint az érintett rovatok fejlesztési koncepciójának a kialakítását és karbantartását végzik.

11. A releváns honlapokkal úgynevezett linkek létrehozására kell törekedni.

12. A honlap olvasói számára véleménynyilvánítási a válaszadás lehetőségével, amely a moderátor és helyettese kompetenciájába tartozik. A beérkező vélemények és – amennyiben azok választ is igényelnek – a válaszok nem feltétlenül nyilvánosak.

13. Tudományos társaság honlapjaként a fő cél nem a minél nagyobb számú olvasottság elérése, hanem a közölt anyagoknak a kutatási eredménytartalom által megvalósuló megbecsültsége. Ezért a forma és a tartalom alakítása során egyaránt a tudományos közlés igényeinek való megfelelést kell szem előtt tartani.

Budapest, 2009.11.17.

FIGYELŐ

SOM Krisztián

Rendvédelem-történet az interneten

A világhálón elérhető, rendvédelem történetével foglalkozó oldalakat (honlapok, angolul homepage) osztályozni szükséges, amely azonban történhet tudományos értékük vagy a témájuk alapján.

A tudományos érték alapján való csoportosítás két részből áll: a tudományos megjelenés szigorú kritériumainak megfelelő illetve meg nem felelő oldalak. Az előbbieket főként egy-egy publikáció elektronikus feldolgozása, változata tartozik, ezek köre szűkös; az utóbbi csoportba tartozik a legtöbb interneten megtalálható munka, amelyek között, azonban fellelhető igen igényes és tárgyilagos feldolgozások is.

A téma, tárgykör szerinti csoportosítás igen tág és folyamatosan bővülő, hiszen a rendvédelemhez kötődően számos történeti téma kapcsolódik, még ha esetenként csak érintőlegesen is (gondolhatunk a filatériára is, amely a rendvédelem-történethez egy-egy emlékbélyeg megjelentetésével kapcsolódik, stb.). Ezek között számos gyűjtő által összeállított forrásanyag is fellelhető, mely igen nagy segítség lehet a kutatásban alapos íróknak (például fellelhetőek a rendvédelmi szervek karjelvényeinek gyűjteményei, vagy a német–holland határjeleinek fényképeit közlétező oldala).

Az alábbi felsorolás egy, a jövőben is bővülő internetes honlapgyűjtemény (linkgyűjtemény) első részlete, mely az egyes országok rendőrségeinek hivatalos oldalán található történeti összeállításait gyűjti össze.

Első csoportként az országok rendőrségeinek hivatalos honlapjain megjelent rendvédelem-történeti feldolgozást tekintjük át.

- **A magyar Rendőrség** hivatalos honlapjának rendvédelem-történeti oldala: www.police.hu/magyarendorseg/tortenet/Okor-1980.html helyen található meg, magyar nyelven. A magyar Rendőrség nem csak „magyarsága” miatt került első helyre, hanem azért is, mivel forrásjegyzékkel ellátott rendvédelem-történeti összeállítása igen ritka a hasonló oldalak között! A magyar rendőrség történetét főbb vonalakban feldolgozó munkát dr. ERNYES Mihály írta.

Továbbra is megtalálható a volt magyar Belügyminisztérium honlapjának rendőrség-történeti oldala: www.b-m.hu/belugy/tortenet/rendorseg_tortenete_1.htm, mely főként a jogszabályok okozta változásokon keresztül ismerteti a magyar Rendőrség múltját, magyar nyelven, szerzőjének nevét nem ismertették.

- Bár már megszűnt szervezet a **Magyar Királyi Csendőrség**, azonban Magyar Királyi Csendőri Bajtársi Közösség értékes honlapot működtet. Ezen szervezet történetéhez kötődő honlapja: www.csendor.com helyen érhető el, magyar és angol nyelven. Az oldalról szóló beszámoló PARÁDI József XIX–XX. századi magyar jogtörténeti projekt c. összeállításában¹ található meg.

A honlap segítségével megtekinthetők a Csendőrség szervezetét közvetlenül szabályozó törvények és rendeletek, illetve az 1924 és 1943 közötti körrendeletek mutatói. Igen gazdag a bibliográfia-gyűjtemény és értékes forrást adhat a „Képtár” is.

- **Az ausztrál Federal Police** hivatalos honlapjának történeti oldala: www.afp.gov.au/history.html helyen található meg, angol nyelven.

- **A brit Metropolitan Police** hivatalos honlapjának rendőrség-történeti oldala: www.met.police.uk/history/index.htm helyen található meg, angol nyelven. Bár az összeállítás szerzője a névtelenségbe burkolódzott, igen jó összeállítás található itt. Az oldalakat olvasva a szervezet történetének ismertetésére, a hősi halottak felsorolása (haláluk körülményének ismertetésével 1829-től napjainkig!), található meg, valamint az elmúlt 180 év bűneseteinek legérdekesebbjeiből válogatás készült.

Meg kell jegyezni, hogy számos ország rendőrségének² hivatalos honlapja nem ismerteti szervezetük történetét, illetve több esetben is csak a saját hivatalos nyelvükön, így megnehezítve a csak angolul tudó érdeklődő vagy kutató munkáját.

Jegyzetek:

¹ PARÁDI József: XIX–XX. századi magyar jogtörténeti projekt. *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)* XVIII. évf. (2009) 31–32. sz., 186. p.

² Az adott ország angol nyelvű honlapjait tekintve angol nyelvű rendvédelem-történeti munkát nem sikerült eddig találni a holland, a finn rendőrség, az olasz Polizia di Stato honlapján, bár akad közöttük olyan is, amelynek nem volt angol nyelvű kezdőlapja.

Receznziók

TAKÁCS Gyula

Recenzió

Rachel WOODWARD: *Military Geographies*. [Katonai földrajz.]
Oxford, Malden, Carlton, 2004, Blackwell Publishing, 196 p.

Dr. Rachel WOODWARD, – aki a University of Newcastle docenseként a katonai működésnek a környezetre és az identitásra gyakorolt hatásaival foglalkozik – könyvében a militarizmus földrajzi megközelítéseinek megjelenítését és szempontjainak érvényesülését vizsgálja. A militarizmust a katonai tevékenység kiterjedésének tekinti, és a civil szférában megfigyelhető közvetett kihatásait tanulmányozza. Az ideológiai interpretációk helyett a militarista földrajzi megközelítés anyagi és reprezentációs gyakorlataira fordítja figyelmét. Véleménye szerint a militarizmus békeidőszakban – térben és időben változó, illetve kulturális közegtől függő – nyomást gyakorol más természetű elképzelésekre, amit egy későbbi sikeres katonai tevékenység feltételeinek megteremtésével indokol. Elöljáróban megjegyzi, hogy munkája nem ad teljes képet a militarizmus földrajzáról, és a példák sem tekinthetők minden esetben általános érvényűnek.

Az első fejezetben (Katonai földrajz – a militarizmus földrajzi megközelítései) a szerző ismerteti a kötet szerkezetét, és szól nézőpontjáról, kutatási mód-

szeréről. Mivel legtöbbször amerikai és angol forrásokra szorítkozott, így nem állhatott szándékában a mindenre kiterjedő tipologizálás. Azt a folyamatosan megújuló kérdést igyekszik körüljárni, hogy a militarizmus hogyan formálja a földrajzi (entitások és viszonyok térbeli szerveződésével kapcsolatos) interpretációkat. A politikai hatalom és a fegyveres erők érdekeltsége miatt ezt kifejezetten kritikusan teszi. Nézőpontját etikai szempontból elengedhetetlennek érzi, és feltétlenül szükségesnek tartja a konstruktív párbeszédet.

A második fejezet (Katonai tér) a katonai felügyelet megvalósulásának egyik szembevető formáját, a földterületek hasznosítását boncolgatja. (A nyugati világban ez a rendelkezésre álló terület 1%-át érinti.) Bővebben tárgyalja a haderő számára fenntartott területek mérete körüli brit polémiát, miközben megemlíti, hogy viszonylag kevés információ áll ténylegesen rendelkezésre a kutatáshoz. A szerző meglátása szerint a területkezelés vizsgálatával szemléltethető militarista kontroll komplexitása. Ezekben az eljárásokban a védelempolitikai irányelvek jellegzetes értelmezésének, valamint az illetékesek paternalista megközelítésének megjelenését látja. Úgy látja, hogy a katonai szervezetek szándékainak megfelelő a jelenlegi állapot, vagyis a birtokukban lévő területek adatai ugyan nyilvánosak, tehát hivatalosan elérhetők, összegyűjtésük azonban körülményes feladatnak bizonyul. Ebben a vonatkozásban (általános jellege és elterjedt alkalmazása miatt) nem érzi kielégítőnek az ismert magyarázatot, vagyis a biztonsági kockázatot.

A következő fejezetben (Katonai gazdaságföldrajzi magyarázatok) a szerző számba veszi a gazdasági hatásokat, miközben újra rámutat a kutatást nehezítő körülményekre. A fegyveres konfliktusok gazdaságföldrajzi összefüggései helyett (saját katonai gazdaságföldrajz-értelmezésének megfelelően) arra fordítja figyelmét, hogy hogyan formálják a teret a katonai jelenlét és tevékenység által befolyásolt gazdasági erők, és ennek milyen hatása van a társadalmi kapcsolatokra. Pontos pénzügyi értéket ugyan nem sikerült megállapítania, mégis hosszasan vizsgálja a forrásfelhasználás polgári szektor érdekében történő megváltoztatásának (átváltás) folyamatát. A katonai kiadások lokális gazdaságra gyakorolt hatása mellett a támaszpontbezárások eseteivel is foglalkozik, ugyanis ezekről megfelelő mennyiségű adat áll rendelkezésre. A gazdasági hozzájárulást áttekintve kimutatja, hogy annak mértéke függ az adott létesítmény helyi kapcsolataitól, például a foglalkoztatástól vagy a beszállítási hálózattól. Az objektumok más célú hasznosításával kapcsolatos ismeretek alapján az átváltás folyamatát tulajdonképpen igazgatási feladatnak tartja, vagyis a közvetlen katonai kezelés megszűnése után is fenntartható lehet a katonai befolyás egy-egy terület megítélésben. Véleménye szerint a katonai jelenlét helyszíne már önmagában is számos információval járulhat hozzá a döntéshozatali irányelvek érvényesülésének megértéséhez. A katonai kontroll tekinthető gazdasági eljárásnak – véli Rachel WOODWARD –, így a létesítmények működése a lokális közeg számára szinte olyan jelentős, mint azok a külföldön zajló háborúk, amelyekben a haderő ténylegesen részt vesz. Az átváltás sikerességének megítélését összetett kérdésnek találja, mert az eredmény csak hosszabb távon jelentkezik, másrészt pedig a he-

lyi viszonyoktól és az adott létesítmény jellemzőitől függően számos tényező vizsgálendő.

A negyedik fejezetben (Militarizált környezet) Rachel WOODWARD összefoglalja a katonai tevékenység környezetvédelmi kockázatairól szóló szakirodalom korábbi eredményeit. A közigazgatási eljárásokhoz hasonlóan kritikával illeti az ökológiai és katonai szempontok közti ellentétek áthidalását célzó koncepciókat, mert úgy gondolja, hogy ezek inkább a kérdés megkerülése, mintsem megoldása érdekében születnek. Hozzáteszi: a gazdasági tevékenység és a katonai működés környezeti következményeinek szétválasztása nem mindig könnyű, mégis egyes esetekben jellegük alapján feltárhatónak tartja a különbségeket. Megemlíti, hogy a békeidőben tapasztalt hatások iránt kisebb az érdeklődés, mint ahogy azt jelentőségük indokolná, és a civil környezetvédelmi szabályozás elemei érvényesíthetők lennének katonai területen is. Felvázolja és ábrázolja, hogyan igyekeznek a katonai szervezetek a közvélemény előtt összekötni a haderő működését a környezetvédelemmel. A szembenálló érdekek közti egyensúlyozás metaforájában látja az ilyen stratégiák központi elemét. Érzékelhetőnek tartja az adminisztratív racionalizmus megjelenését, vagyis megmutatkozik az a felfogás, hogy illetékességükből kifolyólag, illetve képzettségük miatt elsősorban az állami hatóságok alkalmasak a közérdeknek megfelelő módon eljárni ezekben a kérdésekben. Mindezzel a katonai környezetvédelmi magyarázatok problémáira szeretné felhívni a figyelmet.

Az ötödik fejezetben (Katonai tájkép) a szerző azt taglalja, hogy a militarista hozzáállás hogyan szemléli a vidéket, továbbá szól a nemzeti és nemi identitás – ezzel összefüggésben történő – formálódásáról. Úgy véli, a haderő szervezetei magyarázó narratívákat alkotnak a területek feletti felügyelet legitimizálására, és ezáltal sajátos tájkép-fogalmat konstruálnak. Elismeri ugyanakkor, hogy számos interpretáció létezik a témában, és bizonyos nézőpontból mindegyik vitatható. Felvázolja azt a szemléletet, amely tereptárgyak összességeként jeleníti meg a tájképet. Következtetése szerint a táj értelmezése és bizonyos identitás kialakítása között direkt kapcsolat alakítható ki, hiszen a képzettársítás a kulturális jellemzőkből merít. Illusztrálásként megemlíti a kiképzés helyét, ami nem csupán közegét nyújt egy tevékenységhez, hanem hozzájárul a katonai gondolkodásmód és viselkedésforma megerősödéséhez. Az első világháború, a háborús propaganda és a Falkland-szigetekért folytatott küzdelem példájával bemutatja az angol vidék képének és a nemzeti önazonosság katonai kontextusban történő összefonódását. (Egyúttal rámutat a militarizmus nemzetiségképre gyakorolt hatására.) A Newcastle-től észak-nyugatra fekvő otterburni gyakorlóteret esettanulmányán keresztül a brit védelmi minisztérium érveivel (kiterjedés, a felszín változatossága, hasznosíthatóság, történelmi hagyomány) foglalkozik, amelyekkel egy (részben természetvédelmi parkban fekvő) terület kezelésének jogosságát indokolja.

A következő fejezetben a szerző a militarizmus kihívásairól ír. Az otterburni lőtér ügyével elkezdve számba veszi azokat a fontosabb reflexiókat, amelyek szélesebb összefüggésben kérdeznak rá a militarista érdekek indokoltságára.

Felveti a civil törekvésekre adott kormányzati válasz kérdését, majd visszatér a felszámolt objektumok témájához, végül emlékeztet a szóban forgó érvek és ellenérvek átértékelhetőségére.

A befejező fejezetben Rachel WOODWARD összefoglalja főbb következtetéseit. Úgy látja, hogy a militarista földrajzi megközelítések érvényesülését lényegében négy elem teszi lehetővé, vagyis a haderő fizikai jelenléte, a katonai működéssel kapcsolatos információáramlás ellenőrzése, a kormányzati szervek felügyeleti eljárásai és a biztonságpolitikai megfontolások közvetítése. Meglátása szerint a katonai földrajznak ezek felé kellene fordulni. Szükségesnek találja újabb források felkutatását, illetve a már rendelkezésre álló ismeretek további (különböző nézőpontokból kiinduló) elemzését. A militarizmus jellemzőinek feltárása közben – véli a szerző – érdemes az érdekérvényesítő módszereket is vizsgálni, illetve tanulmányozni azokat a stratégiákat, amelyekkel a katonai földrajzi megközelítéseket felépítik és létjogosultságukat igazolják. Végül ismét emlékeztet a kritikus megközelítés fontosságára, a militarizmus befolyására és a fegyveres erők jelenlétének kérdésére.

A könyv összesen hat fotót és egy-egy térképet, táblázatot tartalmaz, ami elegendő a szakszerű, mégis olvasmányos elemzések megértéséhez, ám az olvasók függelékben bizonyára szívesen fogadtak volna további ábrákat, annál is inkább, mert a kötetben illusztrációképpen helyet kapott egy dalszöveg is. A fejezetekre bontott, rövid jegyzetapparátus a könyv végén található. A főleg kiegészítő megjegyzéseket tartalmazó jegyzetek a (nem analitikus) bibliográfiával együtt jól használható eligazítást nyújtanak a téma irodalmában.

A munka civil szemszögből kezdeményezi bizonyos felvetések figyelembevételét, így szélesebb olvasóközönség érdeklődésére tarthat számot. Interdiszciplináris módon közelíti meg a katonai földrajz korábbi interpretációit, a militarizmus befolyását, és fenntartásokkal kezeli a katonai tevékenység földrajzi kiterjedésének ismert magyarázatát. A következtetések jó alapot nyújthatnak a tudományos párbeszéd folytatásához. Még azok a szerzők is a szakirodalom figyelemre méltó kiegészítésének minősítették a kötetet, akiknek szemlélete különbözik Rachel WOODWARD pacifista és militarizmussal szemben kritikus megközelítésétől. Aláhúzták, hogy önálló értelmezést használ a katonai földrajz fogalmára, és egy korábban kissé mellőzött területen időszerű és vitaindító következtetéseket vont le. A fegyveres erők társadalmi ellenőrzésével vagy a hadsereg környezetvédelemhez fűződő viszonyával kapcsolatban azonban megkérdőjelezhetőnek, az identitás kérdését tekintve pedig kissé tisztázatlannak tartották a gondolatmenetet. Kifogásként felmerült, hogy a gazdasági következményeket illetően a megállapítás nem áll teljesen összhangban az érveléssel, illetve a különböző közegek módosító hatásainak ismertetése nélkül esik szó egy folyamat érvényességéről. Az értékelések kitértek a hiányos illusztráltságra. Ezek még akkor is lényeges észrevételek, ha Rachel WOODWARD maga is utal kutatásainak korlátaira. (Mark CORSON: Book review of *Military Geographies* by Rachel WOODWARD. [Recenzió Rachel Woodward Katonai földrajz című kötetéről.] *The Professional Geographer*, LVII. évf. (2005) 3. sz. 475–477. p.

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
Eugene PALKA: Review of Woodward: Military Geographies. [Recenzió Rachel WOODWARD Katonai földrajz című kötetéről.] *Geographical Review*, XCV. évf. (2005) 1. sz. 154–158. p.)

TAKÁCS Gyula

Recenzió

Jeremy BLACK: *War and the World. Military Power and the Fate of Continents. 1450–2000.* [A háború és a világ. A katonai hatalom és a világrészek sorsa. 1450–2000.] New Haven, London, 2000, Yale University Press, 334 p.

Dr. Jeremy BLACK prof. – aki az University of Exeter oktatójaként egyetemes történeti, hadtörténeti, térképészeti és kutatómódszertani kurzusokat tart – könyve globális szemléletű monográfia, amely a világtörténelem hadügyi részét a hadikultúrák közti összefüggéseken, illetve a politikai rendszerek alkalmazkodásán keresztül ragadja meg. Az európai nagyhatalmak főbb hadtörténeti eseményeinek áttekintése, a haditechnikai fejlődés ismertetése vagy a hadviselési eljárások átalakulásának bemutatása mind-mind ennek megfelelően történik meg. A szerző lehetőségeihez mérten igyekszik biztosítani az alapvető információkat, szól a kutatás nehézségeiről, illetve kitér az elérhető szakirodalom hiányosságaira is.

Az első, bevezető fejezetet követően Jeremy BLACK a második szövegrészben (GIBBON-i stratégia) Edward GIBBON (1737–1794) felvetései (hatalmak közti rivalizálás feltételezése, erőegyensúly kérdése) alapján kezd a különböző hadikultúrák közti viszony tanulmányozásába, illetve a társadalmi és állami keretek háborús kihívásokhoz történő adaptálódásának áttekintésébe. A szerző Edward GIBBON-hoz hasonlóan igyekszik elvonatkoztatni az európai nézőponttól, ugyanakkor fenntartásokkal kezeli egyes kijelentéseit, mert nem talál minden tekintetben alkalmas kritériumokat a teljesítőkéesség mérésére vagy a megváltozott körülményekre adott reakciók elemzéséhez.

A harmadik fejezet (Terjeszkedés és hadviselés, XV–XVI. század) ismerteti a korszak háborúinak fontosabb jellegzetességeit, valamint a tűzfegyverek megjelenésének következményeit. Ebben az időszakban a löfegyverek már döntő befolyással bírtak számos összecsapás eredményére, és ezek alkalmazása már nem kötődött egyértelműen egyetlen hadikultúrához, mert a szakértelem megfelelő feltételek megléte esetén átültethető volt. A sztyeppvidéki és távol-keleti körülmények mellett ez a szövegrész foglalkozik a portugál sikerekkel, a spanyolok észak-amerikai megjelenésével, valamint az oszmán térhódítással. Jeremy BLACK elkülöníthetőnek tartja az állami keretek között kialakított és a nomád életmód által meghatározott hadviselési formákat, végül pedig rámutat, hogy az európai expanzió a kereskedelmi lehetőségek és útvonalak ellenőrzése érdekében történt, nem csupán területszerzés céljából.

A negyedik fejezetben (XVII. század) főképpen az Európán kívüli események kerülnek előtérbe, de szó esik az oszmán seregek Duna menti visszaszorításáról, a portugál muskétások harcmódoráról, illetve az állami berendezkedés

és a hadseregszervezés kapcsolatáról is. A szerző ábrázolja a korabeli módszerek – például külföldi szakemberek segítségével történő – átvételének, illetve átalakulásának következményeit, és különböző helyszíneken eltérő mértékűnek ítéli a lőfegyverekre alapozott taktika felértékelődését. Megjegyzi, hogy az európaiak a XVII. században kikötők megszerzésével számos sikert könyvelhettek el, haditengerészeti fölényük mégsem volt korlátlan, pedig a tüzérő jelentősége már megmutatkozott. Végül ír a helyi rivalizálásból eredő időleges szövetségekről és az észak-amerikai harcok demográfiai vonatkozásairól.

Az ötödik fejezet (A forradalom előtti XVIII. század) egy-egy tematikus alfejezettel kiegészítve, térségenként tekinti át témáját. Jeremy BLACK II. Frigyes (1740–1786) megítélésén keresztül emlékeztet az Európa-központú megközelítés mellőzésére, ugyanis a porosz katonai iskola (eredményessége ellenére) ekkor valójában csekély befolyással bírt a világ nagyobbik részének hadviselésére. Az európai minta erősödő hatása tetten érhető (például a hagyományosan nehézkesen korszerűsödő szervezetnek tekintett Oszmán Birodalom flottafejlesztésében), mégis – az előző két századhoz hasonlóan – a Közel-Keleten és Ázsiában korlátozott maradt, pedig Európán belül a technikai fejlesztések átvétele ekkor már általánossá vált. Kifejti, hogy a kontinentális államok és a távoli hatalmak közti összetűzések az európai háborúk miatt alábbhagytak, Anglia globális pozíciója mégis megszilárdult. Mindezek mellett foglalkozik a tengeri sorvonalharcászat kialakulásával és a kovaköves elsütő-szerkezetek megjelenésével.

A hatodik fejezetben (Forradalom és birodalmi kiterjedés, 1775–1815) a szerző terjedelmesebben tárgyalja az amerikai függetlenségi háború részleteit. Összefoglalja a századvégi tendenciákat (köztük a nyugati katonai modell adaptálását és a lőfegyverek további térhódítását), majd a brit imperializmus kapcsán az indiai harcokról ír. A feldolgozott források alapján úgy találja, hogy – bár a hétéves háború után kezdődő polémia előrevetítette harcászati újítások bevezetését – a XVIII. századi Európában megtörtént a harceljárások és a fegyverzet egységesülése. A napóleoni háborúk egyes jellemzőit már korábbi konfliktusokban is felfedezni véli, így a leginkább szembeötlő változásokat levezethetőnek tartja a nagyságrendi növekedés következményeiből.

A hetedik fejezet (XIX. század) elején Jeremy BLACK röviden áttekinti a tömegtermelés és gőzmeghajtás elterjedésével tapasztalt változásokat, értékeli a távírókészülék feltalálásának és az érzéstelenítés megjelenésének jelentőségét. Később rátér a kézi lőfegyverek hatékonyságát javító fejlesztésekre és az európai versengésre, mint a haditechnikai előrelépés egyik mozgatórugójára. Hoszszabban foglalkozik a gyarmatosítás eseményeivel, az amerikai polgárháborúval, továbbá szól a diplomáciai eljárásokról. Nagy-Britannia pozíciója mellett körüljárja egy-egy Európán kívüli állam hadseregszervezés területén tapasztalt felzárkózási igyekezetét, továbbá aláhúzza a hajózási csatornák és a vasútvonalak stratégiai szerepét. Megjegyzi, hogy a rivális államok megkülönböztetett figyelemmel kísérték egymás katonai költségvetését.

A nyolcadik fejezetben (Állam és hadviselés) a szerző jelzi, hogy a háborús teherbírás tanulmányozása hasznos ismeretekkel szolgálhat az állami működés-

ról. A katonai és külpolitikai tényezők együttállására adott reakció alapján jellemezhető lehet egy állam szerkezete. Hadügyi történetek elemzése így tágabb összefüggések vizsgálatába helyezhető, amelyek között akár kulturális szempontok is helyet kaphatnak. A „napóleoni kihívás” példájára hivatkozik, amikor is a fejlemények túlmutattak a katonai természetű változásokon. Ebben a fejezetben jelenik meg az erőszakos eszközök állami kisajátításának témája, valamint a politikai kohézió, illetve a nacionalizmus kérdésköre is.

A kilencedik fejezetet (XX. századi reflexiók) Leo AMERY (1873–1955), illetve Halford MACKINDER (1861–1947) (eurázsiai centrummal és a hadiipari potenciállal foglalkozó) századfordulós geopolitikai fejtegetéseivel kezdi Jeremy BLACK, mert továbbra is globális megközelítésből eredő észrevételek feltárására törekszik. Az első világháborúval kapcsolatban a kezdetben sikeres európai hadműveleteket, valamint az afrikai és ázsiai harctereken folytatott eredményes harcokat hangsúlyozza, továbbá kiemeli a rohamcsoportharcászat kialakítását. Beszámol az állóháború jelenségéről, azonban a háború központi elemének mégsem az európai harctéren tapasztalt pátthelyzetet tekinti. A világháborúk tapasztalatai nyomán a hadviselés dimenzióinak újraértelmezésére hívja fel a figyelmet, majd az állam konfliktusokban felértékelődő szerepvállalásáról szól. Érinti a vietnami háború kapcsán megélt nyilvános társadalmi ellenérzés témáját, végül a nemzetközi fegyverkereskedelem és a katonai hatalomátvétel kérdéseivel zárja a szövegrészt.

Terjedelmi megfontolások miatt a jegyzetapparátus tulajdonképpen csak a hivatkozásokra korlátozódik, és fejezetekre bontva az összevont szójegyzék előtt található. Ezzel együtt az érdeklődők számára kifejezetten jó útmutatást nyújthat a további tájékozódáshoz, vagyis mintegy ajánló irodalomjegyzékként is használható. A könyvben számos festmény, korabeli illusztráció-, látkép- és térképrészlet, valamint néhány múzeumi fotó található. Ezek az illusztrációk és az érdekes képaláírások kiegészítik a leírtakat, mert a gondolatmenetek alapvetően nem ezekre támaszkodnak, így a nem is nélkülözhetetlen a további szemléltetés.

Jeremy BLACK munkájáról elmondható, hogy a szerző alapvetően elérte kitűzött célját, vagyis sikerült szélesebb összefüggésben összefoglalnia, és globális megközelítéssel bemutatnia a hadviselés világgtörténeti szempontból releváns változásait. A kötet ismertetői is helyeselték a perspektívát és irányelvet, amely a jelenségeket egyrészt az európai kontextustól elvonatkoztatva is vizsgálja, másrészt a komplex szervezeti vonatkozásokat előtérbe helyezve, társadalmi kihívásként tanulmányozza a háborús eseményeket. A könyv erősségeként kiemelték az integrált prezentációt, amely szemlélteti az Európán kívüli világ hadikultúráinak hadtörténelmi szerepét, valamint ábrázolja az általános jellemzők jelenlétét, érvényesülését és formálódását. Megemlítették, hogy a szerzőnek egy ismertebb témában sikerült összeállítania egy olvasmányos és újszerű módon részletgazdag kötetet. A gondolatmeneteket koherensnek ítélték, az érvelést megfelelően megalapozottnak tartották, vagyis meglátásuk szerint a monográfia megfelelő háttérrel biztosít az ilyen irányú további kutatásokhoz.

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
/Gilles VAN NEDERVEEN: War and the World: Military Power and the Fate of
Continents, 1450–2000 by Jeremy BLACK. [Jeremy BLACK: A háború és a vi-
lág. A katonai hatalom és a világrészek sorsa. 1450–2000.] *Aerospace Power
Journal*, XIV. évf. (2000) 1. sz. [http://www.airpower.maxwell.af.mil/airchronic-
les/apj/apj00/spr00/netspr00.htm](http://www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/apj/apj00/spr00/netspr00.htm) (2009. január 6.) War and the World: Military
Power and the Fate of Continents, 1450-2000, by Jeremy BLACK. [Jeremy
BLACK: A háború és a világ. A katonai hatalom és a világrészek sorsa. 1450–
2000.] *The New York Military Affairs Symposium Newsletter*, No. 19. (2000–
2001) <http://libraryautomation.com/nymas/nwsltr19.html> (2009. január 6.)/

SZEMLE

Recenziók

FORRÓ János

Recenzió egy készülő könyvről
Székesfehérvár szabad királyi törvényhatósági
jogú város rendvédelme 1688–2008

A rendszerváltozás óta folyamatos vita zajlik egy esetleges **önkormányzati rendvédelmi testület** létrehozásának a lehetőségéről, amelyet újra- és újra felvetnek az érintettek, a politikának, a rendőri vezetők és a kutatók egyaránt. Megítélésem szerint e témakörben nemcsak, az volna hasznos, hogy mit kell tennünk, mit és hogyan csinálnak más országokban, hanem az is, hogy milyen hazai történelmi tapasztalatok vannak e területen? Álláspontom szerint vizsgálat tárgyává kellene tenni – a polgári nemzetállamok időszakában – a külföldi (elsősorban európai) és a hazai önkormányzatok rendvédelmi testületeinek működési tapasztalatait.

A magyar rendvédelem-történet **ismeri** az önkormányzati rendvédelmi testületek több évszázados tapasztalatait, de főleg a helytörténeti kutatások azok, amelyek e kérdéssel, vagy más kérdésekkel együtt tárgyalva foglalkoznak a rendvédelem és ezen belül a a rendészet kérdéseivel. Székesfehérvár sajátos történelme következtében azonban a helytörténeti kutatások csak utalásokat tartalmaznak a rendvédelemre, **lényegi kérdéseket azonban nem érintenek**, ezért azok – sajátos szempontomból – fehér foltnak számítanak. Ennek oka, hogy a rendvédelemmel kapcsolatos iratanyagokat több esetben központosították (1919, 1944, 1945, 1949, 1956, 1989), valamint, hogy a második világháború, a kiűritések és a megszállások súlyos károkat okozott az iratanyagban. A helyi rendvédelem-történet kutatását **forráshiányosnak** is lehet minősíteni. A rendvédelem-történet helytörténeti jellegű művelése természetesen településfüggő, hiszen a helyi polgárok és választott vezetőik akaratától is függ a szakterület művelése. A rendelkezésre álló források mennyisége befolyásolhatja ugyan a kutatási eredményeket, a kutatásra fordított időt és a támogatás mértékét, azonban magát a kutatást nem, az a polgárok akaratától függ. Pécssett és Kaposvárott például a helyi rendvédelem-történet hatékony kutatása nyomán a keletkezett eredményeket beépítették a helytörténeti kiadványokba. Igaz ugyan, hogy ezeken a területeken a fellelhető források összehasonlíthatatlanul bővebben voltak, mint Székesfehérváron.

A középkori Magyar Királyság városai az uralkodóktól kiváltságokat kaptak, amelyek segítették a települések fejlődését, gyarapították gazdaságát, erősítették a jövedelemnövelő képességeiket, valamint hozzájárultak a lakosok élet- és vagyonbiztonságához. Ezek a **privilegiumok a török hódoltság miatt lényegében megszűntek**.

Székesfehérvár 1668. május 19-én szabadult fel a törökök megszállása alól. A település dinamikus fejlődésének következményeként egyre inkább előtérbe kerültek a szabad királyi város korábbi kiváltságai újból szabályozásának kérdése. **1703. október 23-án** – néhány más várossal együtt – I. Lipót császár „**Diploma Leopoldinum**” nevű kiváltságlevelében szabályozta a Székesfehérvár szabad királyi város kiváltságait, amelyeket három nagyobb csoportba sorolt: **jogi kiváltságok, önkormányzati jogok és gazdasági kiváltságok.**

Ezeket a kiváltságokat 1743-ban Mária Terézia is megerősítette.

A legfontosabbak azok a jogosítványok voltak, amelyek értelmében a város bírót, tanácsot, választhatott, önálló törvénykezési hatáskört, jogszolgáltatást gyakorolhatott, működhetett a városi öngazgatást, amelybe a közbiztonság fenntartása is beletartozott. A rendészeti igazgatás az önkormányzati jogok egyik legfontosabb területét jelentette, amely a következő területeket foglalta magába:

1. A csendesség, a biztonság, nyugalom biztosítása.
2. Területi oltalmat nyújtott a város rendezvényein (vásárokon, piacokon) az idegeneknek.
3. Működtette a vásárbíráskodás intézményét.
4. Felügyelt a mértékekre és súlyokra.
5. Felügyelt a munkásokra, a kézművesekre, a mesterségekre.
6. Felügyelt a malmokra, a vendégfogadókra, kocsmákra, gyógyszertárakra, fürdőkre, színház és a játékházakra is.
7. Büntető és polgári ügyekben vérhatalommal élhetett, bűnügyben nyomozhatott és eljárhatott, a vádlottat elítélhette és börtönbe vethette. A város felállíthatta a joghatóságának jelképét az akasztófát és a pellengért.
8. Együttal a szokásjogi alapon már korábban kialakított rendészeti megoldásokat nem akadályozta a továbbiakban semmi, azok beépülhettek a változtatásokba.

Kutatásom során – „**a mozaik módszer**” alkalmazva – korszakonként vizsgáltam a jogforrásokat, a **helyi rendfenntartás strukturális jellemzőit**: munkamegosztását, hatáskörmegosztását, a rendvédelem hierarchiáját és szervezetét, valamint a működési területét, a rendvédelemben és a városi rendészetben alkalmazott módszereket stb.

Munkámban Székesfehérvár város rendvédelem-történetét **1688 és 2008** között két szakaszra bontottam.

Az I. kötet az 1688. és 1945. közötti időszakot öleli fel.

Ezen belül az első periódus 1688-tól 1919. november 1-ig tartott, amelyre az önkormányzati, ún. széles-spektrumú rendvédelem és rendészet a jellemző. Ebben a szakaszban egy évtizedig, 1849–1859 között külső-katonai rendvédelem és királyi biztos felügyelte a működést, azonban az önkormányzati rendvédelem kiterjedt a város területére, földjeire, sőt a határos falvakra kiterjedően a falurendészetet, és az idegen-rendészetet is magába foglalta. A Kapitányi Hivatal és a kapitány (capitaneus) – választott funkcióban – irányította az alkapitányokkal közösen a rendvédelem és a rendészet teendőit és ellenőrizte a normák betartását. A szervezetben kulcsfeladatokat a fertálymesterek (rendőrbizto-

sok) végezték. A részfeladatokat a városi katonák, hajdúk, kapu- és sorompóőrök, éjjeli őrök, mezőőrök, hegyőrök **ún. botos emberek**, Városi Tűzország, tűzmester, vásárbíró, stb. segítették. A feladatok 3 csoportra voltak tagolva, mint közrendészet, általános rendészet (köztisztaság betartása, járvány- és állategészségügy, lakásügy, menekültügy) és speciálisan harmadik alapfeladatként a Tűzrendészet, stb. Háborús helyzetben és különleges esetekben működtették a Polgárőrséget, a Nemzetőrséget, és folyamatosan a Mezei Rendőrséget is.

1884. január 1-én felállítják a VI. Székesfehérvári Csendőrkerületet és őrszeit. 1884-től 1912-ig a Felsővárosi városrészen – annak falusias jellegére hivatkozva – csendőr őrs működött, mint Baja, Zenta, Zombor városokban. **1914–1918** között pedig a városi csendőr őrs segítette a Kapitányi Hivatal munkáját. A város vezetése külön ügyelt arra, hogy kitűnő kapcsolata legyen a csendőrkerületi parancsnoksággal, amelyet laktanyaépítéssel, telekajándékozással, a költségek átvállalásával támogatott, viszonzásul pedig kérte az önkormányzati rendőrség segítségét, működtetésének a támogatását. Ebben az időszakban a feladatok változatlanok maradtak ugyan, de a jogszabályi, módszertani megoldásokat egységesítették. Megkezdődött – a 20 évig is elhúzódó – államosításra való felkészülés. **1909-re a városi rendőrség számára új Szolgálati és Szervezési Szabályzatot fogadott el a város.** Rendvédelmi kérdésekben együttműködtek Gyula, Arad, Szeged és Győr városokkal. Végül a kialakult – **a duális rendvédelemre** jellemzően – a város belterületére kiterjedő hatáskörrel a rendőrség szervezete, míg a város külterületén a csendőrség őrszei tartották fenn a közrendet. A város közgyűlése több alkalommal fizetésemeléssel, juttatásokkal, adományokkal fejlesztette a városi rendőrséget, egyben gyarapítva feladatai.

Az első szakaszon belül sajátos rendvédelmi periódust jelentett az első világháború, a forradalom és a Tanácsköztársaság időszakában megvalósított úgynevezett **többpólusú rendvédelem**, amely meghagyta az önkormányzati rendőrség szervezetét, gátolta a csendőrség őrszei működését, de létrehozta a saját belbiztonsági szervezeteit, Nemzetőrség, Polgárőrség, Vörös Őrség formájában. A rendvédelmi szervezetek között a hatáskörök és a tevékenységek többszörösen keveredtek. A városi rendőrségek államosítását (**1919. november 1.**) közvetlenül előzte meg román megszállás, amely lepusztította a város gazdaságát, lakóit és szervezeteit, megtizedelte, rendvédelmi szervezetei működését is gátolta. A rendőri tevékenység abban az időben beszűkült közrendészeti, általános rendészeti és speciális rendészeti tevékenységre. A román kivonulás nyomán – az államosított rendőrség keretei között – javult a rendőri tevékenység anyagi és erkölcsi elismertsége. Székesfehérvár városában – a Magyar Királyság más településeivel megegyező módon – a rendőri hivatás **azonos megítélés alá esett a városi köztisztviselőkével**, mint ahogyan az napjainkban is tapasztalható a fejlett világban

Az első szakasz második periódusa 1919-től 1945-ig tartott. Ez volt az államosított rendőrség kiépítésének, modernizálásának a korszaka, majd az **I - II. Bécsi Döntés eredményeként** a „ország-gyarápodástól” a második világháború kezdetéig, azaz a 1919–1941 háborúba való belépés időszaka rendvédel-

me, valamint törekvés az egypólusú rendvédelem kiépítésére. Ebben a szakaszban a Magyar Királyi Államrendőrség Székesfehérvári Rendőrkapitánysága szervezetét, feladatait vizsgáltam. A korábbihoz képest csak az úgynevezett **klasszikus közrendészeti feladatok maradtak meg**, amelyek kiegészültek első fokon is az államrendészeti feladattal. Mindez speciális nyilvántartási, ellenőrzési teendőkkel járt együtt. Az államrendőrség kiépítése azzal is járt, hogy a városoknak kellett a működési költségek zömét fizetniük. Székesfehérvár esetében ez évi 90 ezer pengőt jelentett. Mindez 1932-ig tartott. Ugyanakkor a megmaradt korábbi önkormányzati feladatok az úgynevezett általános rendészeti feladatok megvalósítására a városnak – hasonlóan a korabeli magyar városokhoz – fel kellett állítania egy teljesen új hivatalt Városi Előljárósági Hivatal néven. A közigazgatás teljes államosítása 1944-ig tartott. Végül az önkormányzatiság teljesen eltűnt a városok életéből. A rendvédelem terén azonban a duális állapot fennmaradt, hiszen a várost határoló falvak közbiztonságát a Magyar Királyi Csendőrség Székesfehérvári Külsőterületi Őrse biztosította. A korszak helyi közrend-közbiztonsága gondjai közül kiemelkedett a sátoros, oláh-cigánysággal kapcsolatos sajátos bűnözés.

Az 1938-as Szent Istváni Jubileumi Év országos jelentőségű rendezvényei speciális rendőri biztosítást igényeltek. A háborúra készülés és a terület-visszacsatolások, valamint a rendvédelem átcsoportosítása csökkentette a helyi rendvédelem eredményességét.

Az első és második periódus időszakát számtalan helyi jelentőségű érdekes bűncselekmény színesítette.

Az első szakasz harmadik periódusában a világháború hatását, a főbb eseményekkel kapcsolatos helyi történések, rendvédelmi intézkedések voltak a vizsgálódásom céljai. Külön fejezetként tárgyaltam a német megszállást követően a székesfehérvári zsidóság deportálását. A front közeledtével Fejér vármegyét hadműveleti területté nyilvánították, később pedig **1944. december 21-től 1945. március 22-ig Székesfehérvár hosszú ideig front-várossá vált**. A harci tevékenységek kapcsán többször cserélt gazdát. A frontváros a pillanatnyi győztesek rendvédelmi kísérleteit és erőszakoskodását nyögte.

A **második kötet 1945–2008** történetének megírására 2009 év végéig hasonló módszerrel törekszem. A hangsúlyt az egypólusú rendvédelem és rendészet elemzésére és kifejtésére szándékozom helyezni. 2008. augusztus 20-án a Székesfehérvári Lánczos Károly és Szekfű Gyula alapítványtól támogató ösztöndíjat nyertem, ami lehetővé teszi, hogy folytathassam a rendvédelmi tárgyú helytörténeti kutatásomat. Bízom abban, hogy elképzelésemhez újabb támogatásokat nyerek.

PARÁDI József

Recenzió

**TÓTH László (szerk.): A Magyar Királyi Honvédség egyenruhái 1926-1945.
Budapest, 2007, TÓTH László /HUNIFORM könyvek./**

A 142 oldal terjedelmű kiadvány célja a két világháború közötti Magyar Királyi Honvédség egyenruháinak bemutatása. A könyv két fő részből áll. A 46 oldal terjedelmű első rész egyenruha-történeti tanulmány, amely több mint 100 archív fényképet is tartalmaz. A második rész napjaink modelljei által felöltött korabeli öltözékek és felszerelések látványának a megőrkítései némi magyarázó szöveggel kiegészítve. A második rész 400-nál több színes fotót tartalmaz. A könyv a tudományos ismeretterjesztő kiadványok kategóriájába sorolható, mivel az öltözékek és felszerelések rendszeresítését, illetve rendszerből kivonását tartalmazó források feltüntetése hiányzik. Ezt helyettesítve azonban a viselési előírásokat és a kialakult gyakorlatokat a mű tartalmazza.

A kiadvány jelentősége abban rejlik, hogy olyan időszak egyenruháinak a bemutatására vállalkozott a szerkesztő, amikor a nemzeti jelleget még nem kívánták száműzni a haderő öltözékeiből. Ez a tartalom az, amely aktualitást biztosít a könyv számára, merítési lehetőséget biztosítva az egyenruhatervezőknek.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság számára a mű külön érdekessége, hogy a tábori csendőrség öltözékeit bemutató rész dr. LÓRÁNT Csaba tagtársunk tollát és gyűjteményét dicséri.

Könyvelőzetes

SIMON F. Nándor

AJÁNLÁS

SIMON F. Nándor: *A rendvédelem-történetet művelők és a művelést támogatók kitüntetései, valamint a kitüntetettek.*

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság 2010-ben ünnepi megalakulásának huszadik évfordulóját. A tudományos társaság tag-sága szeretné, ha e jeles esemény tiszteletére – a tudományos konferenciánk mellett – egy kiadvánnyal is emlékezhetnénk: nevezetesen, tudományos társaság által a rendvédelem-történet műveléséért és a művelés támogatásáért nyújtott elismerések rendszerét bemutató, az anyagi lehetőségeinkhez mérten reprezentatív kiadvány megjelentetésével.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság majd másfél évtizede látható módon is elismeri azok kiemelkedő tevékenységét, akik kutatják és közzéteszik a rendvédelem-történetünk múltjának örökségét, vagy e tevékenységet támogatják.

Sorrendben elsőként 1996-ban alapította a Társaságunk Elnöksége a Rendvédelem-történetért Emlékérmét, majd egy évvel később a Rendvédelem-történetért Érdemérmét. A következő esztendőben vehették át először az arra érdemesek a Rendvédelem-történetért Érdemrendet a kutatói, illetve a támogatói

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. munkáért, s újabb esztendő múlásával a Rendvédelem-történetért Érdemkeresztet is. A Rendvédelem-történet Magisztere kitüntető címet 2000-ben alapította az Elnökség, a Rendvédelem-történetért Díjat pedig 2001-ben. S létezik még egy nagyon ritkán adományozott elismerés is, a dísztör, amelyet eddig csupán egy alkalommal vehettek át, 2002-ben.

A Társaság konferenciáin az előadók és a szervezők emléklapot vehetnek át, akárcsak a Dél-Pannon Rendvédelem-történeti Szimpózium, a Szemere Beszélgetések és a Rendvédelem-történeti Szabadegyetem részt vevői. Természetesen, ezeket az okleveleket is be szeretnénk mutatni.

Az érdeméremhez, az érdemkereszthez, az érdemrendhez az oklevélen kívül gomblyukban viselendő miniatűr jelvényt és szalagsávot is kapnak a kitüntetettek, a díjhoz az oklevél mellett, miniatűr jelvényt is adományoz az Elnökség.

A kiadvány tartalmát fogja gyarapítani a társasági tagsági formákhoz fűződő tagsági jelvények bemutatása is.

A tervezett kiadványban színes fényképen szeretnénk bemutatni a kitüntetések és az oklevelek színes fényképét, azok leírását, és az alapító okiratát.

Terveink közt szerepel, hogy a kiadványban feltüntetjük a kitüntetésben részesítettek névjegyzékét és a kitüntetések viselési sorrendjére vonatkozó ajánlást is.

Az elképzelések szerint, e kiadvány 2010. decemberében, a Társaságunk soron következő tudományos konferenciájának napján jelenne meg.

SZAKÁLY Sándor

Ajánlás

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség.

„1881–1945”. Ha egy fejfán olvashatók ezek az évszámok, akkor azt mondhatjuk: élt 65 esztendőt. Ugyanez az évszám olvasható azon a jelképes fejfán, amely a volt Magyar Királyi Csendőrség virtuális sírhantját jelöli. Egy európai mintára létrehozott, a maga korában a legtekintélyesebb katonailag szervezett közbiztonsági őrtestület élt ennyi esztendőt és vált a magyar történelemben, illetve a közbeszédben is fogalomká.

Működését törvények és rendeletek szabályozták, személyi állományát nagy odafigyeléssel válogatták ki és képezték ki a – mai kifejezéssel élve, melynek „megalkotója”, a kötet szerzője PARÁDI József volt – rendvédelmi feladatok el látására.

De miként jött létre ez a szervezet, hogyan végezte a feladatát, milyen létszámmal működött, melyek voltak 65 esztendő történetének sikeres és tragikus időszakai, miért vált ki csak a nevének említése is engesztelhetetlen vitákat a testület történetét nem, de a csendőr szót ismerők körében?

Mindezek a kérdések fogalmazódtak meg bennem és fogalmazódnak meg valószínűleg Önökben is Tisztelt Olvasók, ha kezükbe veszik PARÁDI József könyvét.

A szerző a magyar rendvédelem történetének régi kutatója, aki tudományos kutatómunkája során a mindenkori magyar állam határőrizete történetének feltárása mellett, figyelmet fordított a Magyar Királyi Vámörség, a Magyar Királyi Pénzügyőrség és nem utolsósorban a volt Magyar Királyi Csendőrség történetére is.

Az utóbbi testület történetére vonatkozó kutatásainak eredményét adta közre ebben a munkájában. Könyve nem az első, de gyaníthatóan nem is az utolsó olyan munka, amely megpróbálja bemutatni – a rendelkezésre álló terjedelmi korlátok szorításában is szakszerűen – az egykor oly „félelmetesnek”, máskor „szertettnek” láttatott testület hiteles történetét.

PARÁDI József munkája alapvetően a korabeli jogszabályokra, szabályozókra – Szervezeti és szolgálati utasítás, stb. – épül, de hasznosította a szerző a volt Magyar Királyi Csendőrség történetére vonatkozó eddig megjelent szakirodalmat, a korabeli sajtóanyagot és részben a levéltári forrásokat is.

Nem megfélemlítve a testület történetével foglalkozó szerzőkről – PRESZLY Lóránd, REKTOR Béla, SZATHMÁRY Károly, CSAPÓ Csaba, KAISER Ferenc és mások – mégis azt kell mondani, hogy elsőként tett kísérletet arra, hogy a testület történetét annak a létrehozásától a megszűntetéséig egy folyamatként mutassa be. Tette mindezt az Olvasók számára érthető nyelvezettel, szakszerű és alapos feltáró munka eredményeként, részrehajlás és elfogultság nélkül. Az utóbbi pedig nagy erény, főleg akkor, ha egy olyan egykori rendvédelmi szervezetről van szó, amelynek megítélése sokak számára egyet jelent az elítéléssel. S hogy miért vélekednek számosan így is, az is kiderül PARÁDI József könyvéből, amelyet lehet dicsérni, lehet bírálni, de csak azután, ha elolvastuk. Tegyük ezt Önök is!”

Folyóiratismertetés

PARÁDI József

Rendvédelem-történeti publikációk az AD ACTA évkönyvben

HU ISSN 1417-9538

2000–2007

Az Ad acta évente egy alkalommal jelenik meg a Hadtörténelmi Intézet- és Múzeum Levéltárának évkönyveként a 2000. évvel kezdődően. A vizsgált időszakban az Ad acta-ban közzétett rendvédelem-történeti publikációk:

- CSAPÓ Csaba: Segédlet a Magyar Királyi Csendőrség történetének kutatásához (1867-) 1881-1914. *Ad acta*, Budapest, 2000, Petit real, 95-164. p.
- BLASSZAUER Róbert: Hadifoglyok Magyarországon az I. vh. idején. *Ad acta*, Budapest, 2002, Petit real, 73-100. p.
- LENKEFI Ferenc: Francia hadifoglyok Magyarországon a napoleóni háborúk idején 1799-1814. *Ad acta*, Budapest, 2005, Petit real, 48-56. p.
- HÖRCSIK Lajos Kálmán: A Nagyszalánci határincidens. *Ad acta*, Budapest, 2006, Petit real, 60-73. p.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEKBE
HU ISSN 0017-6540
2000–2007

A Hadtörténelmi Közlemények évente négy számot jelentet meg. A CXIII. évfolyammal kezdődően és a CXX. évfolyammal bezárólag vizsgáltam át a periodika számait. A vizsgált időszakban a Hadtörténelmi Közleményekben közzétett rendvédelem-történeti publikációk:

- BALLA Tibor RECENZÍÓ! CSAPÓ Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIII.évf. (2000) 2. sz. 490-492. p.

- SÜLI Attila: A csendőrség szervezése Erdélyben 1848 nyarán és őszén. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIII.évf. (2000) 3. sz. 605-628. p.

- NAGY Sándor: Az erdélyi nemzetőrség és a székelyek. REFLEXÍÓ! SÜLI Attila: A csendőrség szervezése Erdélyben 1848 nyarán és őszén. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIII.évf. (2000) 4. sz. 890-892. p.

- ZACHAR József: Csendőrség a XX. században. Első nemzetközi csendőrtörténeti kollokvium Párizsban 2000. március 10-11. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIV.évf. (2001) 1. sz. 203-209. p.

- HORVÁT Miklós: A nemzetőrség szerepe és felállítása 1956-ban. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXV.évf. (2002) 4. sz. 1008-1049. p.

- RAVASZ István: A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi alkalmazásának szabályozása a HORTHY-korban. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVII.évf. (2004) 1. sz. 269-283. p.

- KOCIS László Gábor RECENZÍÓ! SZABÓ József János: Az Árpád vonal. A Magyar Királyi Honvédség védelmi rendszere a Keleti Kárpátokban 1940-1944. Budapest, 2002, Timp. 300 p. + térkép. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVII.évf. (2004) 1. sz. 310. p.

- MOLNÁR Judit: A Magyar királyi Csendőrség és a holocaust. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVII.évf. (2004) 3. sz. 927-942.p.

- ILLÉSFALVI Péter RECENZÍÓ! IVÁS István: Az utolsó székely határőrök. Budapest, 2004, Timp. 224 p. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVII.évf. (2004) 4. sz. 1313-1319. p.

- PARÁDI József RECENZÍÓ! SUBA János: Magyarország államhatárainak változásai 1867-1947. Budapest, 2003, Tipico Design 229 p. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVII.évf. (2004) 4. sz. 1323-1325. p.

- SÜLI Attila: A székely határvadász zászlóaljok története. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVIII.évf. (2005) 1-2.sz. 121-136. p.

- VARGA E László: A Magyarországon internált lengyel katonák történetéhez. Vitéz BALLÓ János ezredes visszaemlékezése 1939-1944. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIX.évf. (2006) 1. sz. 243. p.

- SUBA János: Magyarország határán létesített műszaki záruk felszámolása 1956-ban. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIX.évf. (2006) 3.sz. 831-837. p.

- DÁVID Ferenc: A „Mecseki Láthatatlanok” nyomában. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXIX.évf. (2006) 3. sz. 840-853. p.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a HATÁRŐRSÉGI TANULMÁNYOK
majd HATÁRRENDESZETI TANULMÁNYOKBAN
HU ISSN 1786-2345
2001–2007

A periodika 2004-el kezdődően tekinthető folyóiratnak. Azt megelőzően Határőrségi Tanulmányok címmel a testületen belüli sokszorosított iratként funkcionált.

Az 1992-2005-ig terjedő időszakra kiterjedően – a *Határrendészeti Tanulmányok* III.évf. (2000) 2. számaként, amely egyben a második különszám is – repertórium készült. A KOVÁCS Zoltánné által szerkesztett repertórium a korábban már – ugyancsak KOVÁCS Zoltánné által – létrehozott „*Határőrségi tanulmányok bibliográfiája 1992-2000*” című rendszerező munka továbbfejlesztett változata. A „*Határőrségi tanulmányok bibliográfiája 1992-2000*” című dolgozatot a *Határőrségi Tanulmányok* IX. évf. (2001) 2. különszámaként sokszorosították. A repertórium készítője azonban szinte a lehetetlenre vállalkozott, amikor rendet szeretett volna teremteni a lapszámozás káoszában. Sikerült ugyan sorrendiséget létrehoznia ez azonban a helyzeten nem változtatott, azonban legalább már be lehetett azonosítani az egyes számokat. Az 1993. évvel kezdődően és a 2003. évvel befejeződően felölelt 11 év alatt összesen 84 szám jelent meg, 50 szám és 34 különszám formájában. A repertórium a 2001. évvel kezdődően rendelkezik szerző-, cím- és tárgymutatóval, amelyben három rendvédelem-történeti tanulmány szerepel. A korábban kinyomtatott bibliográfiai adatai a *Határőrségi Tanulmányok* IX. évf. (2001) 2. különszámaként sokszorosított „*Határőrségi tanulmányok bibliográfiája 1992-2000*” című dolgozatban szerepelnek. A repertórium bibliográfiai leírás részét áttanulmányozva megállapítható, hogy 2001-től 2003 végéig „*Határőrségi tanulmányok*”-ban szereplő 83 dolgozat közül 5 tanulmány tartalma rendvédelem-történeti. Ezek a tanulmányok:

- BACSA Gábor: A határőrizet átvétele a Magyar királyi Vámőrség által a kaposvári katonai körletben 1921. *Határőrségi Tanulmányok*, IX.évf. (2001) 2.sz. 172-202.p. A trianoni békediktátum által átszabott Magyar Királyság határai elenyésző mértékben egyeztek meg az ország történelmi határaival. A magyar-horvát határ részben ilyenek tekinthető. Ezek a határokon is merőben új határőrizeti helyzet állt elő. Az új körülményekhez igazodó új határőrizeti struktúrát hozott létre a rendvédelmi szervezetek részeként a magyar kormány az ENTENTE beleegyezésével. Ennek az új szervezetnek a vizsgált térség helytörténeti aspektusait tárta fel a szerző.

- KÖMÜVES József: A múzeumok szerepe a PR. Munkában. *Határőrségi Tanulmányok*, IX. évf. (2001) 3. sz. 151-158. p. A mindenkori határőrizetnek fontos része a lakossággal kiépített kapcsolat, amely nem nélkülözheti múlt határőrizeti részének dicső elemeit az ország sorsával összeforrt eseményeit. Ennek lehet egyik eszköze a múzeumokban installált kiállítások anyagaiban a határőrizet céltudatos bemutatása. A szerző a múzeumok által nyújtott lehetőségek hasznosítási formáival és eredményeivel foglalkozott alkotásában.

- ERNYES Mihály: A magyar határőrizet történetének vázlata. *Határőrségi Tanulmányok*, IX. évf. (2001) 3. sz. 30-36. p. A publikált tanulmány korábbi változata 2001. június 26-án Pécsen hangzott el a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztálya Pécsi Szakcsoportjának és a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányságnak, valamint a Határőrség Pécsi Igazgatóságának közös szervezésében megvalósított „A határellenőrzés múltja, jelene és jövője” címmel megrendezett szimpozíónon. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A tanulmány a magyar határőrizet fejlődésének vázlatos összefoglalása, nem tartalmaz új kutatási eredményeket.

- NAGY József: A Határőrség területi elhelyezkedésének, tevékenységének, szervezetének és létszámának fejlődése 1958-1998. *Határőrségi Tanulmányok*, IX. évf. (2001) 4. különszám 4-115. p. A szerző a magyar határőrizeti testület strukturális változásait vizsgálva kíséri nyomon azt a fejlődési folyamatot, ahogy a magyarországi proletárdiktatúra kemény-, majd puha időszakához alakított szervezetet átformálták a polgári demokrácia igényeit kielégítő határőrséggé.

- SALLAI János: A magyar állam- és etnikai határok története és kapcsolata. *Határőrségi Tanulmányok*, X. évf. (2002) 3. különszám 3-139. p. A szerző a magyar határőrizeti testület strukturális változásait vizsgálva kíséri nyomon azt a fejlődési folyamatot, ahogy a magyarországi proletárdiktatúra kemény-, majd puha időszakához alakított szervezetet átformálták a polgári demokrácia igényeit kielégítő határőrséggé.

A *Határrendészeti Tanulmányok* címmel, immár valóságos periodikaként publikált folyóirat első négy évfolyama a 2004-2007. éveket öleli fel.

Évfolyam	Szám	Külszám	Számok összesen
I.évf. (2004)	2	2	4
II.évf. (2005)	–	4	4
III.évf. (2006)	1	5	6
IV.évf. (2006)	3	2	5
Összesen	6	13	19

A *Határrendészeti Tanulmányok* első négy évfolyamában publikált rendvédelem-történeti témájú dolgozatok:

- SZABÓ Miklós: A magyar Határőrség újkori története 1950-től a rendszerváltásig. *Határrendészeti Tanulmányok*, II.évf. (2005) 1. különszám 5-7.p. A tanulmány korábbi változata 2005. január 25-én Budapesten hangzott el a Zrínyi

Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Határőrizeti Tanszékének rendezésével megvalósított „*A Magyar Köztársaság fegyveres erőitől a rendvédelmi szervekig*” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A dolgozat nem tartalmaz új kutatási eredményeket, csupán a korábbi eredmények összefoglalása.

- BABOS Albert: A magyar Határőrség újkori története a rendszerváltástól napjainkig. *Határrendészeti Tanulmányok*, II. évf. (2005) 1. különszám 8-11. p. A tanulmány korábbi változata 2005. január 25-én Budapesten hangzott el a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Határőrizeti Tanszékének rendezésével megvalósított „*A Magyar Köztársaság fegyveres erőitől a rendvédelmi szervekig*” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A szerző a szemtanú benyomásait osztja meg tanulmányában az olvasóval, melyet ekzakt adatok, tendenciák és események ismertetésével támasztja alá.

- PARÁDI József: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség. *Határrendészeti Tanulmányok*, III. évf. (2006) 1. sz. 5-46. p. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. „*Az ezeréves magyar rendvédelem*” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A szerző a dualizmuskori magyar rendvédelem rendszerében a magyar királyi határrendőrséget vizsgálva mutatja be a témakörben feltárt legújabb kutatási eredményeit. A tanulmányban foglaltak a dualizmuskori magyar rendvédelmi modell megértéséhez nyújtanak segítséget.

- SUBA János: A magyar-román határ pontosítása a dualizmus idején. *Határrendészeti Tanulmányok*, III. évf. (2006) 1. sz. 47-60. p. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. „*Az ezeréves magyar rendvédelem*” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A szerző a magyar-román határvonal pontosításával kapcsolatos dualizmuskori diplomáciai, jogi geodéziai és közigazgatási cselekményláncolat bemutatását valósította meg dolgozatában, részben dr. PARÁDI József munkássága, zömében azonban saját kutatási eredményei hasznosításával.

- GÁSPÁR László: A magyar állami határrendőrség helye, szerepe a magyar határőrizet fejlődéstörténetében. *Határrendészeti Tanulmányok*, III. évf. (2006) 1. sz. 61-66. p. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. „*Az ezeréves magyar rendvédelem*” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott vál-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. tozata. A dolgozat alapvetően dr. PARÁDI József munkásságának eredményeire támaszkodva mutatja be a határrendőrség határőrizetben betöltött szerepét.

- ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Határrendőrség egyenruhái és rangrendszere. *Határrendészeti Tanulmányok*, III.évf. (2006) 1.sz. 67-69.p. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A dolgozat a szerző kutatásaira alapozva új ismeretekkel gazdagítja a témakört. A tanulmányban első ízben került összefoglaló bemutatásra a testület egyenruha- és rangrendszere.

- NAGY György: Határforgalom-ellenőrzés a Magyar Királyság dualizmuskori határain. *Határrendészeti Tanulmányok*, III. évf. (2006) 1. sz. 70-78. p. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A dualizmuskori magyar határőrizet egy részterületével a határforgalom ellenőrzésével foglalkozik a szerző. A dolgozat döntően dr. PARÁDI József témában már publikált kutatási eredményeire épül.

- BENCSIK Péter: A Magyar királyság útlevelei, kishatárforgalmi utiokmányai a dualizmus időszakában. *Határrendészeti Tanulmányok*, III. évf. (2006) 1. sz. 79-83. p. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. A szerző dolgozatában a témakört gyarapító kutatási eredményeit ismertette.

- TORNyai Miklós: A kiskunhalasi határőrség története. *Határrendészeti Tanulmányok*, III. évf. (2006) 3. sz. 28-54. p. A szerző a visszaemlékezések és a történelmi feldolgozás határmezsgyéjén álló dolgozatot készített, a kiskunhalason állomásozó határőr alakulat helytörténeti jellegű feldolgozásával.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a HISTORIA-ban
HU ISSN 0139-2409
2000–2007

A folyóirat évente 6–10 számot publikál. A XXII. évf. (2000)-ben publikált 10 szám közül a 2. és az összevont 5–6. sz-ban szerepel rendvédelem-történeti témájú alkotás.

- VARGA János: A magyar végvárrendszer a hódoltság peremén. *História*, XXII.évf. (2000) 2. sz. 33-35. p.

- CSAPÓ Csaba: Csendőremléktábla. *História*, XXII.évf. (2000) 5-6. sz. 62-63. p.

A 2001-ben publikált XXIII.évf. számai rendvédelem-történeti tartalmú tanulmányokat nem tartalmaztak.

A XXIV. évf. (2002)-ben megjelent 10 szám közül három tartalmaz rendvédelem-történeti tanulmányt.

- KERESZTESI Csaba: Andrassy út 60. *História*, XXIV. évf. (2002) 5-6. sz. 37-39. p.

- GLATZ Ferenc: Államvédelem a hidegháború korában. *História*, XXIV. évf. (2002) 7. sz. 10-12. p.

- KAJÁRI Erzsébet: Az ÁVH felszámolása 1953-1957. *História*, XXIV. évf. (2002) 7. sz. 13-16. p.

A XXV.évf. (2003)-ban publikált 10 szám közül az 1. szám tartalmaz rendvédelem-történeti témájú cikket.

- TRINGLI István: Büntettek és bűnözők a középkori Magyarországon. *História*, XXV. évf. (2003) 1. sz. 6-9. p.

A 2004-ben publikált XXVI.évf. számai rendvédelem-történeti témájú tanulmányokat nem tartalmaznak.

A XXVII., XXVIII. és XXIX. évfolyamok (2005), (2006) és (2007) években az évente megjelenő 10 számban összesen hét – rendvédelem-történeti témájú tanulmányt publikáltak:

- CSAPÓ Csaba: A lovas csendőr és kincstári lova. *História*, XXVII. évf. (2005) 1. sz. 59-61. p.

A XXVII. évf. (2006)-ban publikált számaiban közzé tett öt rendvédelem-történeti témájú tanulmány ismertetője – egy kivételével – megjelent a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis), XVII. évf. (2008) 29-30. összevont számban.

- ROZS Andrea: Doktorok forradalma. A „Mecseki láthatatlanok”. *História*, XXVIII. évf. (2006) 8-9. sz. 46-47. p.

A XIX.évf. (2007)-ban publikált számok tanulmányai közül egy alkotás rendelkezik rendvédelem-történethoz kapcsolódó tartalommal.

- HEGYI Klára: A török várrendszer kiépítése Magyarországon. *História*, XIX. évf. (2007) 4. sz. 27-29. p.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a JOGTÖRTÉNETI SZEMLE-ben
HU ISSN 0237-7284
2003–2007

A Jogtörténeti Szemle forráshiányból fakadóan éveken keresztül nem jelent meg. Úgy látszott, hogy nemzeti kultúránk jogtörténeti részét ápoló folyóirat a rendszerváltás negatív hatásainak áldozatává válik. Azonban dr. MEZEY Barna az ELTE-ÁJK Jogtörténeti Tanszékének vezetője áldozatos szervező munkával újra teremtette a periodika megjelentetési feltételeit. 2003-tól új ISSN számmal újraindult a lap. A Jogtörténeti szemle évente négy számot publikál. A periodika számait 2003-tól 2007 végéig dolgoztam fel. Ezen intervallumban az alábbi rendvédelem-történeti témakörhöz kapcsolódó tartalmú írások jelentek meg:

- MAROSI Kriszta RECENZIO! Angus HALL: *Bűnüldözés vagy választás*. [Ford.: TABÁK Gábor] Budapest, 2001, Zrínyi. *Jogtörténeti Szemle*, I. évf. (2003) 1. sz. 58-60. p.

- CSAPÓ Csaba: A szegedi „betyárperekben” ítélező delegált bíróságok működéséről. *Jogtörténeti Szemle*, I. évf. (2003) 1. sz. 1-10. p.

- MEZEY Barna: I. észt-magyar jogtörténeti napok 2003. IX. 18-21. Tallin. *Jogtörténeti Szemle*, I. évf. (2003) 3. sz. 59-60. p.

- MÁTÉ Ákos Dániel: A középkori bűnügyi múzeum Rothenburgban. *Jogtörténeti Szemle*, I. évf. (2003) 3. sz. 61-62. p.

- MEZEY Barna: A Hanza fenyítő házai. *Jogtörténeti Szemle*, II. évf. (2004) 2. sz. 1-5. p.

- FÖGLEIN Gizella: A személyi igazolvány bevezetése Magyarországon 1954-ben. *Jogtörténeti Szemle*, II. évf. (2004) 2. sz. 55-62. p.

- MEZEY Barna: Börtönügyi kiállítás Szilvásváradon. *Jogtörténeti Szemle*, II. évf. (2004) 2. sz. 64-65. p.

- POLGÁR András: A pécsi és a baranya megyei börtönügyi szervek és fogház-személyzet a XIX-XX. század fordulóján. *Jogtörténeti Szemle*, II. évf. (2004) 3. sz. 40-46. p.

- MEZEY Barna: Börtönjog-történeti kiállítás a kassai Miklós Börtönben. *Jogtörténeti Szemle*, II. évf. (2004) 3. sz. 64. p.

- CSAPÓ Csaba RECENZIO!: KOZÁRY Mónika: Tisza Kálmán és kormányzati rendszere. Budapest, 2003, Napvilág kiadó. *Jogtörténeti Szemle*, II.évf. (2004) 4.sz.

- GYÖREY Péter: Európai detektívtestületek a XX. század kezdetén. *Jogtörténeti Szemle*, III. évf. (2005) 1. sz. 74-76. p.

- LÖRINCZ József: A büntetés-végrehajtási szervezet vezetői elitjének szelekciója a kései Kádár-korszakban 1970-1989. *Jogtörténeti Szemle*, III. évf. (2005) 3. sz. 15-31. p.

- BATO Szilvia: Börtönügyi kérdések a Pesti Hírlap első évfolyamában 1841. *Jogtörténeti Szemle*, III. évf. (2005) 3. sz. 66-76. p.
- FREY Dóra: A scharnstein-i bűnügyi- és csendőrmúzeum. Kriminal und Gendarmeriemuseum Scharnstein. *Jogtörténeti Szemle*, III. évf. (2005) 3. sz. 90. p.
- FREY Dóra: A zürich-i bűnügyi múzeum. *Jogtörténeti Szemle*, III. évf. (2005) 4. sz. 67. p.
- ALBERT Albert: II. József tűzrendészeti pátense, avagy egy korszakos norma a XVIII. századból. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 1. sz. 16-25. p.
- MEZEY Barna: A börtönrendszerek és a börtönépítészet a XIX-XX. században. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 1. sz. 48-51. p.
- BEKE-MARTOS Judit: Kínzó eszközök Valteróban. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 2. sz. 103. p.
- FREY Dóra: Tortúramúzeum Česky Krumlovban. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 2. sz. 103. p.
- LENKOVICS Judit: A rüdesheimi Mittelalterliches Foltarmuseum. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 2. sz. 104. p.
- GYÖREY Péter: A budapesti detektívtestület története 1906-1924. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 3. sz. 46-55. p.
- CSOR Dorothea: A rendőrség-történeti múzeum. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 3. sz. 83. p.
- ELEK Péter: Texas Prison Museum Hunstville. *Jogtörténeti Szemle*, IV. évf. (2006) 4. sz. 94. p.
- KABODI Csaba: A börtön jelképes funkciói. *Jogtörténeti Szemle*, V. évf. (2007) különszám 141-169. p.
- MEZEY Barna: A börtönépületek üzenete. *Jogtörténeti Szemle*, V.évf. (2007) különszám 169-179.p.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a MAGYAR RENDÉSZET-ben
HU ISSN 1586-2895
2000–2007

A folyóirat évente négy számot publikál. Az első évfolyamot 2000-ben adták ki. Ekkor hat szám jelent meg oly módon, hogy az 1-2., 3-4. és 5-6. számokat összevonták. 2001-ben publikálták a második évfolyamot egy számmal. 2002-ben nem publikálták a lapot. 2003-ban a harmadik évfolyam keretében az 1-2. összevont számként, a 3. és 4. számok pedig önállóan jelentek meg. 2004-ben a IV. évf.-ban három szám jelent meg. 2005-től évente négy szám jelent meg, azonban 2007-ben a VII. évf.-ban az 1-2. és 3-4. számok összevont szám formájában jelentek meg. 2007 végéig összesen 6 rendvédelem-történeti témájú tanulmányt közöltek a folyóirat számaiban:

- ÖRY Károly: A közrend és a közbiztonság szervezetei a kivételes hatalom és a politikai rendszerek válsága idején. *Magyar Rendészet*, I. évf. (2000) 5-6. sz. 139-150. p.

- BEREGNYEI József: A rendészet és a rendvédelem fogalmi magyarázata. *Magyar Rendészet*, II. évf. (2001) 1. sz. 62-66. p.

- SIMON F. Nándor: Szövetség a rendvédelem-történetért. *Magyar Rendészet*, IV. évf. (2003) 3. sz. 105-107. p.

- SIMON F. Nándor: A belügyi szolgálati igazolványok 1945-1955. *Magyar Rendészet*, V. évf. (2004) 3. sz. 165-180. p.

- SALLAI János: A Határrendőrség feladatai a statisztika tükrében. *Magyar Rendészet*, VI. évf. (2005) 3. sz. 157-168. p.

- BÓDIS Stefánia: A halálbüntetés szabályozásának történeti áttekintése. *Magyar Rendészet*, VIII. évf. (2007) 3-4. sz. 42-52. p.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDÉSZETI SZEMLE-ben
HU ISSN 1218-8956
2000–2007

A folyóirat LIV. évf. (2006) 6. sz.-val befejezően Belügyi Szemle címmel jelent meg. Az LIV. évf. (2006) 7. sz.-mal kezdődően a periodika új neve Rendészeti Szemle. A Belügyi Szemle, majd a Rendészeti Szemle évente 12 számmal jelent meg, időnként azonban egyes számokat összevontak. A vizsgálat tárgyát képező évfolyamok 96 számában összesen 10 a rendvédelem-történet témaköréhez kapcsolódó tanulmány jelent meg:

- KÓSA László: Az önkormányzati rendőrségtől a budapesti államrendőrség kialakulásáig. *Belügyi Szemle*, XLVIII. évf. (2000) 2. sz. 104-116. p.

- FINSZTER Géza: Rendészet vagy rendvédelem. *Belügyi Szemle*, XLIX. évf. (2001) 2. sz. 86-96. p.

- PARÁDI József: Rendvédelem vagy rendészet. *Belügyi Szemle*, XLIX. évf. (2001) 2. sz. 97-108. p.

- KOZÁRY Andrea: Rendőrtisztképző iskolák Magyarországon 1945 után. *Belügyi Szemle*, XLIX. évf. (2001) 10. sz. 80-105. p.

- TAKÁCS Andreás RECENZIÓ! Brian INNES: A kínzás és kínvallatás története. Nagykanizsa, 2001, Canissa kiadó. *Belügyi Szemle*, XLIX. évf. (2001) 11. sz. 123-125. p.

- ERNYES Mihály: Régiós rendvédelem történelmi visszapillantásban. *Belügyi Szemle*, LI. évf. (2003) 6. sz. 168-184. p.

- VAVRO István: A Magyar Criminológiai Társaság története I. *Belügyi Szemle*, LI. évf. (2003) 2-3. sz.

- VAVRO István: A Magyar Criminológiai Társaság története II. *Belügyi Szemle*, LI. évf. (2003) 10. sz. 135-142. p.

- VAVRO István: A Magyar Criminológiai Társaság története III. *Belügyi Szemle*, LI. évf. (2003) 11-12. sz. 192-205. p.

- VAVRO István: A Magyar Criminológiai Társaság története IV. *Belügyi Szemle*, LII. évf. (2004) 1. sz. 152-157. p.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK-ben
(Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
X. évf. (2000) 11. sz.

2000-ben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis), HU ISSN 1216-7674, X. évf. (2000) 11. sz. a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” címmel. 88 oldalon 10 szerző 11 tanulmányt publikált:

- BACSA Gábor: Magyar és Jugoszláv optánsok határátlépése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 10-14. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BENCSIK Péter: Az útlevelügy jogi szabályozásának változásai és hatásuk a határforgalomra 1903-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 15-18. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- CSAPÓ Csaba: Utazási okmányok az 1880-as években. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 19-20. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- DAVOLA József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1912-ben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 21-23. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KISS István Géza: A határszéli Magyar Királyi Pénzügyőrség szakaszainak áttelepítése a területi visszacsatolások után. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 24-34. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY György: A határforgalom változásai és az azt meghatározó főbb tényezők a nyolcvanas évektől napjainkig. A határforgalom. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 35-41. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: Határőrizet és kishatárforgalom a dualizmus alatt és a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 42-53. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- RAVASZ Dezső: A magyar-román határ hivatalos és nem hivatalos átjárhatósága. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 54-56. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Utazási okmányok az I. és II. világháborúban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 57-67. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kárpát-medencében” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A budapesti folyamat története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 68-71. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Szabad mozgás a Kár-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. *pát-medencében*” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A budapesti folyamat története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 68-71. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Szabad mozgás a Kárpát-medencében*” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ZINNER Tibor: Az embertelen kollektivitás diadala. A magyarországi németek 1945 utáni kitelepítése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 11. sz. 72-87. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Szabad mozgás a Kárpát-medencében*” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK-ben
(Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
X. évf. (2000) 12. sz.

2000-ben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzetek (*Acta Historiae Preasidii Ordinis*), HU ISSN 1216-7674, X. évf. (2000) 12. sz. a „Közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” címmel. 108 oldalon 18 szerző 20 tanulmányt publikált:

- DÁNOS Valér: Rendőrség és szociológia avagy rendőrszociológia. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 5-9. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában*” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- FINSZTER Géza: Honvédelem-rendvédelem. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 8-14. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában*” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY György: Kapcsolatkeresés a rendészet, a rendvédelem és a határrendészet között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 15-22. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A rendvédelmi diszciplína Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 23-25. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A kartográfia és a rendvédelem. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 26-33. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ZACHAR József: Rendvédelem és történelemtudomány. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 34-37. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BACSA Gábor: A határőrizeti szervek együttműködése a lakossággal, a rendvédelmi szervekkel és a hatóságokkal 1920-1940 között Zalában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 38-42. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- CSAPO Csaba: A csendőrség és a városok 1881-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 43-48. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Sze-

mere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- DAVOLA József: A tábori csendőrség mint a katonai rendőrség elődje. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 49-54. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ERNYES Mihály: A véderő alkalmazás rendvédelmi feladatokra a dualizmus időszakában Pécssett. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 55-57. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- FORRÓ János: A székesfehérvári csendőrkerület kapcsolata a közigazgatással *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 58-61. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- Helmut GEBHARDT: Die Militärische Organisation der österreichischen Gendarmerie von 1849 bis 1918 [Az osztrák csendőrség katonai szervezete 1849-1918-ig.]. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 62-64. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KÁLMÁN Zsolt-KÓSA László: A rendőrség és az önkormányzatok kapcsolata a rendszerváltás utáni években. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 65-67. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvéde-

lem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KESERŐ István: Együttműködés a határőrség és egyéb szervek között 1945-1949. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 68-72. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KISS István Géza: A Magyar Királyi Pénzügyőrség helye és szerepe a kikötői rendszabályok betartásában, valamint a csempészet megakadályozásában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 73-78. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A rendvédelem, közigazgatás és a véderő kapcsolata a kiegyezéstől a második világháborúig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 79-87. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- RAVASZ István: A német szövetségi rendszer a II. világháború időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 88-94. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SIMON Sándor: Cegléd városában a helyi közigazgatás és a rendvédelem kapcsolata a neoabszolutizmus és a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 95-97. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazga-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. tás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- STIEB György: Az 1956-os nemzetőrség és a közhatalom kapcsolata Bonyhádön. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 98-101. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A polgári Magyarország közigazgatásának alakulása a határ-változások tükrében 1867-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 102-107. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK-ben
(Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
XI. évf. (2005) 13. sz.

2005-ben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzetek (*Acta Historiae Preasidii Ordinis*), HU ISSN 1216-7674, XI.évf. (2005) 13.sz. „A közbiztonság közös európai örökségünk” címmel. 149 oldalon 11 szerző 16 tanulmányt publikált:

- BEBESI Zoltán: A kábítószer fogyasztása Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 5-14. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BENCSIK Péter: A határforgalom szabályozása hazánkban és a környező államokban 1903-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 15-26. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BODA József: A magyar rendvédelmi erők szerepe a békefenntartásban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 27-30. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BOTOS János: A belügyi tárca szerepe a magyar rendvédelem irányításában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 31-35. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- FAZAKAS László: Testőrségek, koronaőrségek, képviselőházi őrség 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 36-49. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- GÁSPÁR László: A határőrség szervezeti változásai 1945-1956. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 50-54. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KÓSA László–GOMBÁR Noémi: A bűnözés területi megoszlása a kaposvári rendőrkapitányság területén. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 55-63. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY György: A határrendőrség újjászervezése 1945-1946. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 64-77. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiz-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. *tonság közös európai örökségünk*” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY József: A BM határőrség helye, szerepe, szervezetének változásai a szocialista államhatalomban 1957-1980. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 78-83. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 84-96. p. A tanulmány korábbi változata 1998. februárjában Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett tudományos rendezvény-sorozat I. szimpoziumján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrsége 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 97-104. p. A tanulmány korábbi változata 2000. március 19-20-án Párizsban hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című 13. konferenciájának párizsi szekciójában. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A Magyar Királyság rendőrségei 1920-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 105-113. p. A tanulmány korábbi változata – német nyelven – 2001. áprilisában Párizsban hangzott el a Francia Nemzeti Csendőrség és Sorbonne Egyetemcsoport közös szervezésében megvalósított tudományos történeti konferencián. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A felvidék határa 1938. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 114-126. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Magyar-horvát határszéli forgalom 1941-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 127-138. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A köz-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. *biztonság közös európai örökségünk*” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A szocialista határőrizet egyik eszköze az aknazár. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 139-143. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- TEKE András: Az őrzés mint tevékenység a rendészet, rendvédelem rendszerében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 144-149. p. A tanulmány korábbi változata 2000. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című konferenciáján. A tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK-ben
(Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
XI. évf. (2005) 14. sz.

2005-ben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis), HU ISSN 1216-7674, XI. évf. (2005) 14. sz. „Az ezeréves magyar rendvédelem” címmel. 149 oldalon 16 szerző 21 tanulmányt publikált:

- BODA József: Transformation-coordination of Police in the Security Sector Reform Context. [A rendőrség átalakítása-vezetése a biztonsági szektor reformjának tükrében.] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 5-14. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BOTOS János: Szemere Bertalan az első felelős magyar kormány belügyminisztere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 15-18. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- CSAPÓ Csaba: Ráday Gedeon és a szegedi várbörtön foglyai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 19-22. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Sze-

mere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ERNYES Mihály: Ezer éves rendvédelem a rendőrségek államosítása tükrében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 23-33. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- FAZAKAS László A Korona őrzése, a koronaörök, a koronaörtség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 34-46. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- FORRÓ János: A Kádár rendszer belügyminisztériuma. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 47-59. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- GÁSPÁR László: A magyar határőrizet fejlődési tendenciái 1945-1949. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 50-53. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- Helmut GEBHARDT: Die Sicherheitsorganisation von 1918 bis 1938. [Biztonságszervezet 1918-1938.] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 54-56. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- LÖRINCZ József: A hazai büntetés-végrehajtás fejlődése a kiegyezéstől napjainkig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 57-68. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos

Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- Maximilian EDELBACHER–Harald SEYRL: Die Wiener Polizei von der Österreichisch-Ungarischen Monarchie zur republik. [A bécsi rendőrség az Osztrák-Magyar Monarchiától a köztársaságig.] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14.sz. 69-76.p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY György: Egy történelmi kuriózum, gróf Széchenyi István 1834. évi egyik utazásának dokumentuma. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 77-78. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY József: A magyar Határőrség tevékenysége a csehszlovákia bevonulás időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 79-84. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: Az európai rendvédelem története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 85-95. p. A tanulmány korábbi változata 2003. nyarán Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Magyar Köztársaság Belügyminisztériumának Nemzetközi Oktatási Központjával közösen szervezett rendvédelem-történeti témájú nyári szabadegyetemen. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 91-94. p. A tanulmány korábbi változata – német nyelven – 1999. februárjában Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által tudományos rendezvénysorozat második szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A Kárpát-medencét érintő Magyarországon kívüli határőrizeti formák a német-osztrák modell kivételével. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 95-101. p. A tanul-

mány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A történelmi Magyarország államhatáráról szóló törvények. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 102-119. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Az államhatár és határjelei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 120-126. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Államhatárelméletek a XIX-XX. századi szakirodalomban *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 127-132. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Honvédelmi határsáv Magyarországon 1939-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 133-139. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SZABÓ József János: A határvadász alakulatok szerepe az Árpád-vonal védelmében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 140-145. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ZACHAR József: A Habsburg hatalom és a magyar rendvédelem. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 146-149. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK-ben
(Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
XII. évf. (2007) 15. sz.

2007-ben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis), HU ISSN 1216-7674, XII. évf. (2007) 15. sz. „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.” címmel. 295 oldalon 14 szerző 19 tanulmányt publikált:

- BACSA Gábor: Rendőrség Nagykanizsán 1920-ig, az államosításig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 6-12. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BENCsik Péter: A kivándorlás jogi szabályozása 1903-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 13-31. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ERNYES Mihály: A magyar rendőri szakirodalom kezdetei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 32-44. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- FAZAKAS László: A magyar Szent Korona őrzésének története 1945-2000. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 45-58. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő: A koronaőrzés történetének egyházi és bizalmi korszaka 1000-1464. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*,

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. XII. évf. (2007) 15. sz. 59–66. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX–XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HUDRA László: A budapesti Fiumei úti pénzügyőr laktanya. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 67–74. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX–XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- LÖRINCZ József: Harmonizációs törekvések és problémák a magyar börtönügyben a rendszerváltozás időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 75–80. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX–XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY György: A határrendészet mint szervezet helyének keresése az állam-szervezet rendszerében.. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 81–103. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX–XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY József: Határőrizetünkkel szembeni kihívások az 1990-es években. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 104–123. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX–XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a második világháborúig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 125–138. p. A tanulmány korábbi változata 2005. augusztus 27-én a szlovéniai Lendván hangzott el a Hajnal István kör által szervezett tudományos konferencián. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A Magyar Királyi Határrendőrség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 139-159. p. A tanulmány korábbi változata 2004. áprilisában Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Rendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett Szemere Beszélgetések szimpozionsorozat rendezvényén a Rendőrség Tudományos Tanácsának közreműködésével. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: Az útlevelek és útlevéllenőrző szervezetek a két világháború közötti Magyar Királyságban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 160-169. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SIMON F. Nándor: Villantás egy témára, séta egy útlevél körül. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 170-175. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SIMON Sándor: Cegléd város rendvédelmi szervezeteinek dualizmuskori átalakítása és fejlesztése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 176-181. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Határcsendőr zászlóaljok 1919-1921. Áttérés a katonai határőrizetre. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 182-191. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A magyar-jugoszláv határszakasz redemarkálása. A trianoni határjelek felülvizsgálata a magyar-jugoszláv határszakaszon 1931-ben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 192-199. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiationes Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A magyar-román határszakasz redemarkálása. A trianon határ határjeleinek felülvizsgálata a magyar-román határszakaszon 1937-ben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 200-204. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Határszakaszok és az „ezeréves határ”. A Magyar Királyi Hátvédcsapadékok szerepe a magyar-román határvonalon Kárpátokban lévő szakaszának felülvizsgálatában 1941-ben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 205-211. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- VARRÓ István: Rádióközvetítés az ungvári csendőriskolából. „Székely fiúkól nevelik a fiatal magyar csendőröket.” *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 212-219. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

A periodika 15. számában új elemként jelentek meg a recenziók, a citációs index – amely publikációk, periodikumok, levél-, irat- és dokumentumtárak, valamint törvények részről áll – a kéziratokkal szemben támasztott igények és a szerzői űrlap.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK-ben
(Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
XIII. évf. (2007) 16. sz.

2007-ben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis), HU ISSN 1216-7674, XIII. évf. (2007) 16. sz. „A rendvédelmi szakképzés története” címmel 220 oldal terjedelemben. A periodika 16. számában a 15 szerző 20 tanulmánya látott napvilágot:

- BACSA Gábor: A rendőrképzés 1945-1950. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 7-14. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BENCSIK Péter: A kisebb határszéli forgalom Magyarország és a szomszédos államok között 1898-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 15-24. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BERKI Imre: Az 1956-1957. évi sortűzek rövid története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 25-32. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BODA József: A nemzetközi oktatás és képzés története am magyar rendvédelmi szervezeteknél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 33-45. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BODA József: A terrorizmus rövid története és az ellene való fellépés lehetőségei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 46-51. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- BOTOS János: A Belügyminisztérium tevékenységének főbb jellemzői 1919-1926. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 52-55. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferen-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiationes Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. ciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ERNYES Mihály: A rendvédelmi szakkifejezések múltja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 56-64. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- GÁSPÁR László: A határőrség képzési rendszerének változásai 1945-1956. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 65-70. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KISS István Géza: A Magyar Királyi Pénzügyőrség lökiképzése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 71-76. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY Ákos Péter: A budapesti Rendőrtiszti Főiskola. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 77-84. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- NAGY György: A rendvédelem és a tudomány. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 85-89. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 90-93. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferen-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. ciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 94-99. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 100-104. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ifj. PERJÉSI György: A Magyar Királyi Csendőrség létszámalakulása 1938-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 105-106. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SÁGI Zoltán: Egyenruha mint tradíció a magyar rendőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 107-112. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség létszámának tervezett felemelése 1918-ban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 113-120. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: A magyar katonai vezetés elképzelése a határbiztosító csapatok megszervezésére 1918-ban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 121-127. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Ma-

gyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- SUBA János: Honvédelmi határszolgálat. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 128-139. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- VARRÓ István Tamás: Hatvan éves a Magyar Királyi Csendőrség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 140-146. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

A kiadvány elején megtalálható a szerzők ismertetője, amely e-mail címet, illetve mobil elérhetőségeket, valamint a rendvédelem-történeti elismeréseket, továbbá tudományos- és oktatói fokozatokat és tudományos közéleti tisztségeket a kutatási területek társaságban tartalmazza.

A tanulmányok után – a recenziókat követően – a citációs index és az index nominum következik, melyet a kéziratokkal szembeni igények leírása követ, majd a szerzői űrlap és szerzői adatlap párossal zárul a kiadvány.

A 47 oldal terjedelmű citációs index 4 részből áll. A publikációs rész a hivatkozott monográfiák és tanulmányok egyszerűsített bibliográfiai leírását tartalmazza, amelyben 124 szerző 206 alkotása szerepel. A citációs indexnek a hivatkozott periodikumokat felsoroló részében 17 folyóirat található. A citációs indexnek a hivatkozott levéltárakat tartalmazó részében négy levéltár szerepel. A citációs indexnek a hivatkozott jogszabályokat tartalmazó része 11 jogszabályt foglal magába.

A 15 oldal terjedelmű index nominum nem csupán a tanulmányokban szereplő személyneveket és az érintett tanulmány egyszerűsített bibliográfiai adatainak a leírását tartalmazza. Az ismert nevek esetében feltüntetésre kerültek az érintett személy szerzett és örökölt rangjai, a születés és elhalálozás éve, a fontosabb tisztségei, valamint munkásságának lényege is.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a SZÁZADOKBAN-ban
HU ISSN 039-8098
2000–2007

A Századok tekintélyes múlttal rendelkező történelmi folyóirat, amely 2009-ben 143 éves múltat tekintett vissza. Ez alatt az idő alatt elsősorban a magyar történelem művelésének eredményeiről, illetve a témakör gondozásával kapcsolatos eseményekről tudósított. A Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) szerkesztősége arra vállalkozott, hogy – a rendvédelem-történeti témával rokontartalmú magyar periodikákkal együtt – 2000-től kezdődően tájékoztatót nyújt a Századokban a rendvédelem-történettel releváns témájú publikációkról.

A Századok folyóirat évente hat számot jelentet meg. Ezek – az anyagi helyzettől függően – összevont számok is lehetnek.

2000-2007-ig terjedően a Századok folyóiratban az alábbi rendvédelem-történeti témájú alkotások jelentek meg. A 2004-2006. években publikált CXXXVIII., CXXXIX. és CXL. évfolyamok számaiban közzé tett rendvédelem-történeti témájú tanulmányok jegyzékét a rendvédelem-történeti hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVII.évf. (2008) 29-30.sz. tartalmazza.

- ZSOLDOS Attila: Confinium és marchese. (Az Árpád-kori honvédelem néhány intézményéről.) *Századok*, CXXXIV. évf. (2000) 1. sz. 1507-1512. p.

- Szerkesztőség RECENZIO! URBÁN Aladár (szerk.): Gróf Battyhány Lajos miniszterelnök hadügyi és nemzetőri iratai. I-III.köt. Budapest, 1999, Argentum. *Századok*, CXXXIV. évf. (2000) 2. sz. 1790. p.

- GYÁNI Gábor: RECENZIO! HAJDÚ Tibor: Tiszti kar és középosztály 1850-1914. Ferenc József magyar tisztjei. Budapest, 1999, MTA Történelemtudományi Intézet. 360 p. *Századok*, CXXXIV. évf. (2000) 6.sz. 1503-1506.p.

- TILKOVSKY Lóránd RECENZIO! DOMBRÁDY Lóránd: Katonapolitika és hadsereg 1920-1944. Budapest, 2000, Ister. 293 p. *Századok*, CXXXIV. évf. (2000) 6. sz. 1507-1512. p.

- URBÁN Aladár RECENZIO! CZAGA Viktória–JANCSÓ Éva (szerk.): Közcsend és közbátorság Budán, Pesten és Óbudán 1848-1849. Budapest, 1998, Fővárosi Levéltár 295 p. *Századok*, CXXXV.évf. (2001) 4. sz. 1049-1050. p.

- KOVÁCS Zoltán András: A nemzeti számonkérés szervezete. *Századok*, CXXXVI. évf. (2002) 5. sz. 1131-1160. p.

- WEISZ Boglárka: Az esztergomi vám Árpád-kori története. *Századok*, CXXXVII. évf. (2003) 4.sz. 973-983.p.

- LIGETI Dániel RECENZIO! LAKATOS Bálint–PAKSA Rudolf (szerk.): történeti emlékkönyvek repertórium. Budapest, 2006, Közép- és kora újkori Magyar Történeti Tanszék. 642 p. *Századok*, CXLI. évf. (2007) 3. sz. 1884-2004.p.

- KERÉKES Dóra: Konstantinápolyban. A Habsburg információszerezés szervezete és működése a magyarországi visszafoglaló háborúk idején 1683-1699. *Századok*, CXLI. évf. (2007) 5.sz. 1193-1257.p.

- BÁNKUTY Imre RECENZÍÓ! MÉSZÁROS Kálmán: II. Rákóczi Ferenc tábornokai és brigadérosai. A kurucz katonai felső vezetés létrejötte és kronológiája 1703-1711. Budapest, 2006, Argumentum. 187 p. *Századok*, CXLI. évf. (2007) 5.sz.

PARÁDI József
Rendvédelem-történeti publikációk
a TÖRTÉNELMI SZEMLE-ben
HU ISSN 0040-9636
2000–2007.

A Történelmi Szemle 2009-ben publikálta az LII. évfolyamát. Évente négy számot ad ki a szerkesztőség. 2000–2007-ig az 1-2., valamint a 3-4. számok összevont szám formájában láttak napvilágot financiális nehézségek miatt.

A Történelmi Szemle 2006–2007. években publikált XLVIII–XLXIX. évfolyamaiban megjelent számok rendvédelem-történeti tanulmányainak az ismertetőit a Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVII. évf. (2008) 29-30. összevont számai tartalmazzák.

2000–2005-ig terjedően a Történelmi Szemle hasábjain az alábbi rendvédelem-történeti témájú alkotások jelentek meg.

A 2002., a 2003. és 2004. években publikált XLV., XLVI. és XLVII. évfolyamok számai rendvédelem-történeti témájú tanulmányokat nem tartalmaztak.

- H. NÉMETH István: Végvárak, városok, hadseregszállítók. A felsőmagyarországi városszövetség és védelmi rendszer 1526-1593. *Történelmi Szemle*, XLII. évf. (2000) 1-2. sz. 203-204. p.

- JANEK István: Az elfelejtett háború. A szlovák-magyar kisháború története 1939. márciusában. *Történelmi Szemle*, XLIII. évf. (2001) 1-2. sz. 299-314. p.

- GYÁNI Gábor: A bűnözés Horthy-kori történetéhez. *Történelmi Szemle*, XLVII. évf. (2005) 3-4. sz. 381-392. p.

- DEÁK Ágnes: Egy régi politikai rendszerváltás és az államrendőrség. *Történelmi Szemle*, L. évf. (2007) 3. sz. 351-372. p.

PARÁDI József
A Rendvédelem-történeti Füzetekről

Disszertációk bírálata, tanulmányok véleményezése során visszatérő jelleggel tapasztaltam, hogy a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) hasábjain publikáló szerzők meglehetősen tarka ismeretekkel rendelkeznek arról, hogy alkotásaik pontosan hol jelentek meg. Úgy gondolom nem elég a hivatkozás, az abban foglalt adatoknak helytállónak is kell lenniük, különben a visszakereshetőség lehetetlen, vagy legalábbis indokolatlanul nehéz.

A hivatkozások egyértelművé tétele érdekében a periodika 1-20. számáig terjedően ezúton ismertetem a valós bibliográfiai adatokat.

1. A Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) periodika amelyet évente 1-3 alkalommal publikálunk. Mivel azonban a kiadások társadalmi összefogással és társadalmi munka nyomán valósulnak meg, ezért előfordult olyan év is, amikor nem került sor a folyóirat publikálására. A periodika azonosítója: HU ISSN 1216-7674.

2. A periodikában a rendvédelem-történet köréhez illeszkedő azon tanulmányok jelenhetnek meg, amelyek megfelelnek a tudományos alkotásokkal szemben támasztott követelményeknek. Jegyzetapparátus nélkül, vagy az egyszerűsített bibliográfiai leírás szerinti adatokat csupán részlegesen tartalmazó hivatkozásokkal rendelkező tanulmányokat általában nem közlünk. Az első közlés igényeinek megfelelő tanulmányokat fogad a szerkesztőség.

3. A szerkesztőséghez publikálás céljából eljuttatott tanulmányokat szaklektor véleményezi. A tudomány határain belüli alkotói szabadságot a szerkesztőség nem kívánja korlátozni, a szerzőtől eltérő véleményét a hivatkozási apparátusban a szerkesztőség megjelölésével tünteti fel. A szerkesztőség kéziratot nem tesz el és nem küld vissza. A tanulmány elfogadásáról, vagy elutasításáról azonban a szerkesztőség a szerzőket kiértékel és a publikált tanulmányok szerzői számára tiszteletpéldányt biztosít.

4. A 2010-ig publikált, illetve megjelenítésre tervezett számok főbb bibliográfiai adatait az alábbi táblázatban foglaltam össze, melyben feltüntettem azoknak a rendvédelem-történeti tudományos konferenciáknak az időpontjait is, amelyek előadásaiból továbbfejlesztett tanulmányok képezik egy-egy szám gerincét, bár a periodika nem csupán konferenciák anyagát közli. A Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) valamennyi számának címe is van, amely megegyezik ugyan azon konferencia címével amelynek a tanulmánnyá fejlesztett előadásait a folyóirat befogadta, azonban a periodikában közölt tanulmányok nem azonosak az érintett konferencia előadásaival. Egyrészt ugyanis csupán az előadások egy része kerül olyan állapotba, hogy az közölhetővé válik, másrészt pedig a számok olyan tanulmányokat is tartalmaznak amelyek nem hangzottak el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozat rendezvényein, vagy a tudományos társaság szellemi alkotóműhelyként működő szakosztályainak szimpóziumjain.

5. A 15. számmal kezdődően a periodika számait fokozatosan indexekkel látuk el amely a 17. számtól már teljes körűvé vált. Így a 17. szám már öt indexel rendelkezik ezek a citációs index, index nominum, index geographicus, index chronologicus és index organicus.

6. Úgy gondolom, hogy nem elhanyagolható az a körülmény sem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia illetékesei a Rendvédelem-történeti Füzeteket (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674 a mértékadó folyóiratok közé sorolta. A periodika szerkesztősége nevében a lap elismeréséért ezúton is ki szeretném, fejezni köszönetemet.

„Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelettel és egyben örömmel tájékoztatom, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottsága, az éves tervében foglaltaknak és az Önök kérésének megfelelően megvizsgálta a hadtudományban meglévő mértékadó folyóiratokat, továbbá az új kérelmeket.

Megköszönjük az adatszolgáltatás során nyújtott segítségüket és együttműködésüket.

A kérelmek elbírálását követően a Hadtudományi Bizottság a hadtudományban mértékadó folyóiratok listájára, 2008-tól felvette a következő folyóiratot:

„Rendvédelem-történeti Füzetek, HU-ISSN 1216-7674”

Tisztelt Elnök Úr! További tudományos munkájukhoz a Bizottság nevében kívánunk Önnek, a magyar tudomány, benne a hadtudomány nem kis felelősséggel járó szolgálatában kiapadhatatlan alkotóerőt és kitűnő egészséget, sok sikert és eredményt.

Budapest, 2008. június 09-én.

Szívélyes üdvözléssel:

Dr. FELHÁZI Sándor
sk. titkár”

Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU-ISSN 1216-7674

	Cím	Szám	Megjegyzés
1.	A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati szervezetek kapcsolata 1848-1945.	I. évf. (1991) 1.sz.	1990. IV. 24.
2.	A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszzerű kérdései.	I. évf. (1991) 2.sz.	1990. XI.
3.	Tradíció és korszerűség.	II. évf. 1992. 3.sz.	1991. XI. 19-21.
4.	A dualista Magyarország rendvédelme.	III. évf. (1993) 4.sz.	1992. IX. 29-30.
5.	Háború, Forradalom, Trianon.	IV. évf. (1994) 5.sz.	1993. IX. 21-23.
6.	A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme.	V. évf. (1995) 6.sz.	1994. X.
7.	Háborúból diktatúrába.	VI. évf. (1996) 7.sz.	1995. X. 25-28.
8.	A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól - Itálián és Ausztrián keresztül - Budapestig.	VII. évf. (1997) 8.sz.	1996. X. 29-XI. 01.
9.	Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században.	VIII. évf. (1998) 9.sz.	1997. IX. 22-26.
10.	A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre.	IX. évf. (1999) 10.sz.	1998. IX. 22-25.
11.	Szabad mozgás a Kárpát-medencében.	X. évf. (2000) 11.sz.	1999. IV. 20-23.
12.	A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.	X. évf. (2000) 12.sz.	1999. X. 06-07.
13.	A közbiztonság közös európai örökségünk.	XI. évf. (2005) 13.sz.	2000. III. 19-20.
14.	Az ezeréves magyar rendvédelem.	XI. évf. (2005) 14.sz.	2000. XI. 08-10.
15.	Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.	XII. évf. (2007) 15.sz..	2001. XI. 06-08.
16.	A rendvédelmi szakképzés története.	XIII. évf. (2007) 16.sz.	2002. XI. 12-13.
17.	A rendvédelem humán viszonyai.	XIV. évf. (2008) 17.sz.	2003. XI 11-12.
18.	Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században.	XV. évf. (2008) 18.sz.	2004. X. 13-14.
19.	Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában.	XVI. évf. (2008) 19.sz.	2005. X. 06-07.
20.	A XIX-XX. századi magyar forradalmak hatása a nemzeti rendvédelmi rendszerünkre.	XVII.évf.(2009) 20.sz.	2006. IX. 29.
21.	A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században.	XVIII.évf.(2009) 21.sz.	2007. X. 04-05.
22.	Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre.	XIX.évf.(2009) 22.sz.	2008. X. 10-11.
23.	A kiegyezéstől az ezredfordulóig felszámolt országos hatáskörű magyar rendvédelmi testületek.	XX.évf.(2010) 23.sz.	2009.X.09.
24.	A magyarországi csendőrség.	XX.évf.(2010) 24.sz.	Cső. sz.2008.XII.03.
25.	A közbiztonság közös Kárpát-medencei örökségünk	XXI.évf.(2011) 25.sz.	2010.

RENDEZVÉNYEK

SZABÓ Mária

**Beszámoló a 2007-es római és a 2008-as budapesti
Romanelli-konferenciáról
2007.05.30.–2008.08.29.**

A HM Hadtörténeti Intézet- és Múzeum a budapesti Olasz Kultúrintézettel közösen, 2008. április 29-én, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum dísztermében Guido ROMANELLI emlékülést rendezett. Az emlékülést jelenlétével és köszöntőjével tisztelte meg őexc. Guido Paolo SPINELLI Olaszország nagykövete, valamint Michele FASCIANO ezredes olasz katonai attasé. Miután röviden ismertették ROMANELLI általuk ismert, a magyar kapcsolatok építése terén szerzett érdemeit, mindketten örömeiket fejezték ki, hogy Budapesten tudományos emlékülést rendeznek egy már-már elfeledett, de a magyar–olasz katonai kapcsolatok történetében kiemelkedő szerepet betöltő olasz katona-diplomata tiszteletére.

Dr. HOLLÓ József altábornagy, a HM HIM főigazgatója előadásában részletesen ismertette az 1919-ben fél évig Magyarországon szolgáló, a két világháború között magyar körökben rendkívül népszerű olasz alezredes katonai pályájának állomásait, értékelte a magyar–olasz katonai kapcsolatokban betöltött szerepét, humanitárius tevékenységét.

Prof. Antonello BIAGINI, a római „La Sapienza” Tudományegyetem Kelet-Közép-Európa történeti tanszékének tanszékvezető tanára Guido ROMANELLI 1923-ban írt, magyarországi emlékeit megörökítő, máig csak olasz nyelven létező memoárjáról, az emlékirat 2002-ben megjelent, általa szerkesztett, új olasz kiadásának előkészítéséről, a nagyrészt ennek köszönhető (túlnyomórészt tanítványai tollából származó) új kutatási eredményekről beszélt.

Dr. Andrea CARTENY, a „La Sapienza” egyetem adjunktusa ROMANELLI magyarországi tevékenységének máig legismertebb momentumát: a ludovikások megmentését állította előadása középpontjába. KUN Bélához intézett jegyzékeinek elemzésével mutatta be a később katonából diplomatává váló olasz alezredes diplomáciai képességeit, parancsnoki, emberi kvalitásait.

Dr. habil. SZABÓ Mária, a HM Hadtörténeti Intézetének kutatója kiemelte, hogy ROMANELLI magyarországi missziója során természetesen az olasz érdekeket képviselte, de – mint sok más külföldön missziót teljesítő olasz katona és diplomata – jóval pontosabban felmérte az adott országgal kapcsolatos realitásokat, mint Róma. Ez különösen a vesztes Magyarország esetében szükségszerű konfliktushoz, dezavualáshoz vezetett, ROMANELLINEK egyenesen katonai karrierjébe került. Az olasz diplomácia azonban soraiba emelte, mivel a Duna-medencében központi helyet elfoglaló Magyarországot már 1919-ben potenciális szövetségeseének tekintette. ROMANELLI humanitárius tetteivel szerzett példátlan magyarországi népszerűsége mintegy előkészítette a két ország néhány évvel

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
később valóban bekövetkező, stratégiai szempontokon alapuló „egymásra találását”, az 1920-as évek végén szerződésben is testet öltő „barátságot”.

Prof. SÁRKÖZY Péter, a Római „La Sapienza” Tudományegyetem magyar tanszékének tanszékvezető tanára az első világháború kitörését, majd a háborút követő évek magyar–olasz kulturális kapcsolatairól beszélt. Előadásának irodalmi példáival nemcsak színesítette az emlékülést, de új szempontokkal is gazdagította a ROMANELLI-misszió értékelését, népszerűsége magyarázatát. Véleménye szerint Itáliához, a “hagyományos olasz-magyar barátsághoz” fűzött remények állnak ROMANELLI kivételes magyarországi népszerűsége hátterében. 1919-ben világhosszú vált – s ezt ROMANELLI is felismerte -, hogy mindkét országnak vannak olyan érdekei, amelyek geopolitikai helyzetükből, az első világháború következményeiből fakadó ambíciókból következnek, s amelyek előbb vagy utóbb, egymáshoz közelítik őket. A történeti-politikai szempontból korántsem kiemelkedő súlyú olasz ezredet tekintették az új, Magyarország pártját fogó olasz külpolitika első képviselőjének.

A budapesti emlékülést megelőzően a Római Magyar Akadémia az Olasz Hadtörténeti Intézettel (Ufficio Storico dello Stato Maggiore dell'Esercito) és a Római „La Sapienza” Tudományegyetemmel közösen 2007. május 30-án már rendezett egy Guido ROMANELLI-konferenciát. A konferencia nyelve az olasz volt, elnöke: dr. CSORBA László, a Római Magyar Akadémia igazgatója. Matteo PAESANO ezredes és dr. VESZPRÉMY László alezredes az olasz hadtörténeti intézet parancsnoka, illetve a magyar intézet igazgatója üdvözölte a két ország és a két intézmény között az elmúlt években megélénkülő kapcsolatokat, ismertetette a közös konferenciákat, rendezvényeket, a közös történelmet, a magyar-olasz kapcsolatokat bemutató legújabb publikációkat, kutatásokat. Az olasz és magyar előadók (prof. Antonello BIAGINI, dr. Andrea CARTENY, dr. Alessandro VAGNINI és dr. SZABÓ Mária) ismertették kutatási eredményeiket, értékelték Guido ROMANELLI a magyar-olasz kapcsolatokban betöltött szerepét.

PARÁDI József

**Tájékoztató a „Rendszerváltások és rendvédelem a XIX–XX. században”
című konferenciáról
2008.10.10. péntek**

A Semere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZ-BMRTT) nemzeti rendvédelem-történetünk feltárását és közkinccsá tételét tekinteti hivatásának. E cél megvalósítása érdekében évente egy-két konferenciát, a – szellemi alkotó műhely jelleggel működő – szakosztályok pedig átlag két-három évente szerveznek szimpozionokat. Az SZBMRTT által szervezett konferenciasorozat első rendezvényére 1990-ben került sor. 2008. X. 10-én pénteken valósult meg a XXII. konferencia „*Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai nemzeti rendvédelmünkre.*” címmel az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának (ELTE-ÁJK) kari tanácstermében. A tudomá-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. nyos konferenciát az SZBMRTT és az ELTE-ÁJK Jogtörténeti Tanszéke közösen szervezte.

A konferencia délelőtti elnöke dr. DOMBRÁDY Lóránd volt a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a SZBMRTT tagja, kutatási területe a két világháború közötti haderő.

A délutáni levezető elnöki tisztet SIMON F. Nándora rendvédelem-történet magistere ☸ ☙ ✱ töltötte be, a diplomatica, a paleográfia, a szfragisztika segédtudományoknak a XIX–XX. századi magyar rendvédelemre alkalmazott változatát műveli.

A konferencia első előadói a külföldi vendégek voltak.

Dr. Deftlen graf von SCHWERIN a brandenburg-i rendőr szakfőiskola rendvédelem-történeti tanszékvezetője „*A harmadik német birodalom rendvédelme*” címmel tartotta meg előadását. A széles tárgyi ismereteken nyugvó színes előadás elvi tartalmát azonban vitatták a rendezvény résztvevői. Nevezetesen elfogadhatatlannak tartották azt az álláspontot, hogy a harmadik német birodalom rendőrségének tagjait a testülethez való tartozásuk miatt felelősnek kell tekinteni az embertelenségek megvalósulásáért. A jelen levők hangsúlyozták, hogy a nem politikai rendőrség típusú rendvédelmi testületek tagjait nem lehet a szervezethez való tartozás alapján potenciális bűnelkövetőnek tekinteni.

Dr. Helmut GEBHARDT SZBMRTT ☸ ✱, a graz-i egyetem jogtudományi karának professzora „*Az osztrák csendőrség és a XX. századi ausztriai rendszerváltozások*” címmel tartott előadást. Előadásában a testület rendszerváltozások során kialakított magatartását és cselekményeit ismertette számos érdekes és korábban ismeretlen információ bemutatásával.

Dr. Michael CHVOJKA a szlovákiai ciril és metód egyetem oktatója „*Rendszerváltás és rendvédelem a Kárpát-medence legújabbkori történetében*” címmel a térség rendvédelme elméleti síkú fejlődéstörténetének feldolgozására tett kísérletet.

August FREYERER ☸ osztrák csendőrtiszt, majd a két testület integrációját követően az osztrák szövetségi rendőrség tisztje „*Az európai focihajnákság biztosításának tapasztalatai*” témával tartotta meg előadását.

Ebédszünet után került sor a hazai előadókra.

CSÓKA Ferenc SZBMRTT ☸ ✱ ☐: „*Lengyel menekültek Magyarországon a II. vh-ban.*”

FORRÓ János SZBMRTT ☸ ☙ ☐: „*Székesfehérvár szabad királyi város, majd törvényhatósági jogú város, illetve megyeszékhely rendvédelme 1688–2008*”

LAKATOS Roland SZBMRTT: „*Rendvédelmünk humán viszonyai a második világháború előtt.*”

KOCIS Tibor SZBMRTT: „*A magyar állam nyugati határainak őrzése a rendszerváltás tükrében*”

DOMOKOS Sándor SZBMRTT ☸ ☙ ☐: „*Az 1918. évi Winnipeg-i sztárjk*”

Dr. MEZEI Barna SZBMRTT ☸ ☙ ✱ ELTE-ÁJK Jogtörténeti Tanszék vezetője: „*Börtönügy és rendszerváltozások a XX. századi Magyarországon*”

Dr. PARÁDI József SZBMRTT ☿ ✦ ✨ ☼ ☒ DT.: „A magyar határőrizet és a rendszerváltozások a kiegyezéstől a második világháborúig”

Dr. SUBA János SZBMRTT ☿ ✦ ✨ ☒: „A magyar államhatárok és rendszerváltozások a XX. században”

Dr. SZAKÁLY Sándor SZBMRTT ☿ ✦ ✨ ☼: „A Magyar Királyi Csendőrség és a rendszerváltozások”

A konferencia jó hangulatban, kedvező szakmai vitalégekörben valósult meg, ahol az előadók ismertették kutatási eredményeiket, a hallgatóság pedig észrevételezte azokat.

A konferencia tapasztalatának tekinthet – amellyel a jelenlévők egyet értettek – hogy a magyarországi rendszerváltások velejárója volt a magyar állam átformálása, ennek részeként pedig a rendvédelmi rendszer átszabása. Ez alól csupán a legutóbbi rendszerváltás jelentett kivételt abban a tekintetben, hogy – a politikai rendőrség típusú szervezetek kivételével – a rendvédelmi szervezetek minimális módosításokkal ugyan (pártbefolyás szervezeti elemeinek kiküszöbölése, vezetők cseréje stb.) de tovább tevékenykedtek.

PARÁDI József
Tájékoztató „A Magyar Királyság közrendvédelme 1867–1945”
című szimpozionról.
2009.02.18. szerda

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogtörténeti Tanszékének közös szervezésében került sor „A Magyar Királyság közrendvédelme 1867-1945” című szimpozícióra 2009.02.18-án Budapesten.

A Tudományos Társaság tömöríti soraiban azokat, akik a magyar rendvédelem történetével foglalkoznak. Két periodikát, a Rendvédelem-történeti Füzeteket (Acta Historiae Preasidii Ordinis), HU ISSN 1216-7674 – amely a diszciplína művelése során keletkezett eredményeket tanulmányok formájában közli – és a Rendvédelem-történeti Hírlevelet (Nuntiotones Preasidii Ordinis), HU ISSN 1785-3257 – amely a szakterület gondozása kapcsán keletkezett eseményekről nyújt tájékoztatást – publikálja. A tudományos társaság és a társasági szakosztályok évente több konferenciát szerveznek. 2009-ben az első rendezvényre február 18-án került sor az ELTE-ÁJK tanszékével közösen.

A rendezvényt befolyásolta az influenza járvány. Két előadó KÁLMÁN Zsolt és HEGEDŰS Ernő, akik „Somogy vármegyének a kiegyezéstől a II. világháborúig terjedő bűnüldözési tapasztalatai”-ról illetve „Honvédelmi és rendvédelmi testületek közös tevékenysége a diverzánsok elleni harcokban Magyarországon 1944 őszén” címmel tartotta volna előadását, amit azonban kénytelen volt a rendezvény előtti napokban lemondani, mivel a járvány őket is elérte. A hirtelen leesett nagymennyiségű hó miatt pedig néhányan nem tudták elérni a konferen-

cia helyszínét köztük volt az egyik előadó dr. PARÁDI József is, aki „Megsemmisült magyar rendvédelmi emlékhelyek” címmel tartotta volna meg előadását.

A magyar témakörhöz egy német előadó is csatlakozott Martin SIEGERT személyében, aki „Körendvédelem Brandenburgban az I. világháború előtt” címmel tartotta meg előadását. Martin SIEGERT-nek – mint a tudományos társaság új tagjának – ez az előadás volt a székfoglalója.

A német előadót 14 magyar követte. Az előadók többsége a szakterület művelése kapcsán szerezte meg tudományos, illetve oktatói fokozatait.

Dr. CSAPÓ Csaba SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *A kormánybiztosi rendszer kudarca a magyar rendvédelemben.*

Dr. BARNA Attila: *Politikai cselekmények üldözésének történet-jogi keretei Magyarországon*

CSÓKA Ferenc SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági őrtestülete a Minisztertanács irataiban*

Dr. MEZEY Barna SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *Bűncselekmény vagy kihágás? A „bagatell büntetőjog” az igazságszolgáltatás és a rendészet határán.*

KOCSIS Tibor SZBMRTT: *A Csemegi-kódex és a csendőrség.*

Dr. VÖLGYESI Levente: *A rendvédelmi igazgatás városi előzményei az újkori Magyarországon*

Dr. SZAKÁLY Sándor SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *A polgári magyar állam központosított közbiztonsági őrtestületének felső vezetése 1919-1945.*

FORRÓ János SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági őrtestületének körendvédelmi szolgálata.*

Dr. BODA József SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *Carabinieri testület a XIX-XX. század fordulóján.*

VARRÓ István Tamás SZBMRTT ☿ : *A Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Pénzügyőrség együttműködése 1919-1941.*

Dr. SUBA János SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *Karhatalom 1918-1920.*

Dr. LÓRÁNT Csaba SZBMRTT ☿ ✖ ✧ ✧: *A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági őrtestületének egyenruhái.*

id. KOCSIS Tibor SZBMRTT: *A polgári magyar állam központosított közbiztonsági őrtestületének rendfokozati rendszere.*

A késő délutáni órákba nyúló konferencia levezető elnöki tisztét délelőtt dr. SZAKÁLY Sándor professzor, délután pedig dr. SUBA János főmunkatárs látta el. A délutáni elnök összefoglalta és egyben értékelte a konferenciát, melynek során kiemelte, hogy a vizsgált időszakban Magyarország területének és lakosságának több mint a felét illetően a Magyar Királyi Csendőrség – mint a polgári magyar állam első központosított közbiztonsági őrtestülete – volt a közbiztonságért felelős rendvédelmi szervezet, ebből fakadóan pedig értelemszerűen a rendezvény előadó alapvetően e testülettel foglalkoztak. A konferenciát alkotó légkör jellemezte.

Az előadások tanulmányokká fejlesztett változatai a Rendvédelem-történeti Füzetekben fognak megjelenni.

PARÁDI József
A békefenntartási nap
2009.05.28.

2009. május 28-án került sor magyar rendvédelmi testületek békefenntartói szerepvállalásának 20 éves évfordulója alkalmából A Békefenntartói Nap megrendezésére az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Nemzetközi Oktatási Központjában (IRM NOK).

Az egész napos rendezvényt dr. BODA József rendőr ezredes az IRM NOK parancsnoka, házigazda nyitotta meg. Előadásában a rendszerváltás időszakától számított magyar rendvédelmi békefenntartás történetét foglalta össze.

A megnyitót követően dr. TURI András rendészeti szakállamtitkár a tárcának a békefenntartással kapcsolatos álláspontját ismertette, majd a missziókból hazatérőket köszöntötte és átadta az elismeréseket.

Az elismerések átadását követően került sor a külföldi vendégek előadásaira. Theofilos TSIMPRIKIDIS az EULEX Bűnözési Szekció vezetője, Philipp FLURI a DCAF igazgatóhelyettese, Umberto ROCCA cső.dtdtk. az olasz csendőrség vancouveri iskolájának igazgatója és Viacheslav VOROBIEV az EBESZ európai központjának képviselője szervezeteiket és azok tevékenységeit mutatták be a békefenntartási teendők megvalósításában.

A külföldi előadókat – szünet után – magyar előadók követték.

PATAKI Zsolt a KÜM Biztonságpolitikai Főosztályának vezetője a békefenntartói szakemberek mobilizálhatóságának fenntartásáról és a felszerelések gyors biztosításáról szóló elképzelések lényegével ismertette meg a hallgatóságot.

DOMJÁN László mk. ezredes a Magyar Honvédség Művelési Központ parancsnokhelyettese a magyar haderő békefenntartási stratégiáját ismertette. A cél a 25.000 fős magyar haderő keretei között egy zászlóaljnyi speciális békefenntartói alakulat létrehozása.

GÁL-GÁSPÁR Tamás volt nagykövet a néhai UNTAG magyar kontingensparancsnok a missziós emlékeit osztotta meg a jelenlévőkkel.

RITTER Ottó nyá. hőr. ezr. és HEGEDŰS János r. alez. az EUBAM kontingensparancsnoka, illetve a volt PRT kontingensparancsnoka küldetéseik emlékeivel ismertették meg a hallgatóságot.

Az előadásokat követően került sor a magyar békefenntartásban aktívan közreműködők elismeréseinek az átadására.

Az elismerések átadását követően az objektum udvarán csoportkép készült a résztvevőkről. A közös ebéd után került sor a délutáni szekciókra.

A szekciókban a missziók veteránjai kötetlen beszélgetés formájában elevezték fel emlékeiket.

A rendezvénynek két rendvédelem-történeti vonatkozása is volt.

Egyrészt nyilvánvaló, hogy a magyar rendvédelem – az Osztrák-Magyar Monarchia békefenntartói hagyományait követve – reorganizálta tevékenységébe a békefenntartói teendőket az Európai Unió társországaival való együttmű-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiones Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
ködés formájában. A magyar rendvédelem ezen újra bimbózó szakterületének ugyan még csekély a múltja, azonban dinamikus fejlődése előbb-utóbb felveti a szakterület története vizsgálatának igényét is.

Másrészt ZEIDLER Sándor installálta a rendezvényhez kapcsolódó kamara kiállítást. ZEIDLER Sándor tagtársunk ékítménytörténész – aki a magyar államfő által adományozott kitüntetések tervezője – ezen alkalomra tervezte az átadott kitüntetéseket.

SIMON F. Nándor

**Beszámoló „A kiegyezéstől az ezredfordulóig megszüntetett országos rendvédelmi testületek” című konferenciáról
2009.10.09. péntek**

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság hagyományos őszi tudományos konferenciáját 2009. október 9-én „A kiegyezéstől az ezredfordulóig megszüntetett országos rendvédelmi testületek” címmel rendezték meg az IRM Nemzetközi Oktatási Központjában, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvánnyal közösen.

A levezető elnöki teendőket dr. ZACHAR József prof. † 2009. SZBMRTT ☿ ✧ ✨ ✨ ✨ látta el. A konferencia – hosszú évek hagyományaként – most is a rendvédelem-történeti kitüntetések átadásával kezdődött (lásd a személyi hírek rovatot).

„Az állami jelképek őrzéstörténeti kutatásának kiegészítése az állami lobo-gó történetével” címmel tartott előadást DRUZZIN József és dr. HEGEDŰS Ernő SZBMRTT ☿ ✧ ✨ felvázolva több évszázad eseményeit. Dr. SERES István eladásából megismerhették a konferencia részt vevői, miként lettek csendőrök a Bihar vármegyei pandúrok. A tudományos társaság elnöke, dr. PARÁDI József SZBMRTT ☿ ✧ ✨ ✨ ✨ DT. összehasonlító táblázatok segítségével mutatta be a magyar rendvédelem XIX-XX. századi kontinuitásait és újrakezdéseit. VARRÓ István SZBMRTT ☿ a magyar területi visszacsatolások időszakának Pénzügy-őrségét mutatta be. A Magyar Királyi Csendőrség megszüntetéséről és a testület tagjai elleni, 1945–1956 közötti években történt eljárásokról osztotta meg ismer-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
reteit a jelenlevőkkel dr. SZAKÁLY Sándor SZBMRTT 𐌹 𐌶𐌵𐌹. Az egykori
csendőrtiszt, KÉPÍRÓ Sándor ügyéről adott tájékoztatót az idős volt csendőr jogi
képviselője, dr. ZÉTÉNYI Zsolt 𐌹.

KOVÁCS Zoltán András 𐌹 a Szálasi-kormány működésének hónapjaiban
tevékenykedő rendőrségről és csendőrségről szólt. A nyugati aknazár 1989-es
felszámolását elevenítette fel dr. SUBA János SZBMRTT 𐌹 𐌶𐌵𐌹 𐌹.

Dr. PARÁDI József SZBMRTT 𐌹 𐌶𐌵𐌹 𐌹 𐌹 DT. a németországi rendvéde-
lem-történetről szerzett tapasztalatait ismertette, CSÓKA Ferenc SZBMRTT 𐌹 𐌶
𐌹 pedig a német rendőrség kiadványait ismertette. „Megszüntetések és fejlesz-
tések Nyugat-Európa rendvédelmében” című előadásában dr. SZÉKELY Zoltán
SZBMRTT 𐌹 𐌶𐌹 a schengeni övezet problémáiról beszélt.

A konferencián elhangzott előadások szerkesztett változata a Rendvéde-
lem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674
számaiban lesznek olvashatóak.

SUBA János **Csendőrség-történeti konferencia** **2009.12.03. csütörtök**

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HIM), a Szemere Bertalan Magyar Rendvé-
delem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT), a Zrínyi Miklós Nemzet-
védelmi Egyetem (ZMNE) és a Magyar Hadtudományi Társaság Hírszerzés-tör-
téneti Szakosztálya (MHT HISZ) közös rendezésével 2009. december 3-án
(csütörtökön) „*Csendőrség Ausztria–Magyarországon, illetve Ausztriában és
Magyarországon 1849-2005*” című nemzetközi konferencia zajlott le.

A rendezvényt ahhoz az évfordulóhoz kapcsolódóan szervezték, hogy a
Kárpát-medencében 160 éve állították fel az első csendőr alakulatot a Habsburg
zsandárság részeként. Ezzel egy új rendvédelmi, formáció jelent meg a magyar
történelemben, a csendőrség intézménye, amely majd az 1881/III.tc. alapján
került másodszor felállításra, mint már magyar szervezet. Mint ahogyan azt dr.
PARÁDI József előadása bevezetésében kifejtette „*Magyarországon a csendőr-
séget 100 éven belül három ízben állították fel: 1849-ben, 1881-ben, valamint
1919-ben, és három ízben szüntették meg: 1867-ben, 1919-ben és 1945-ben. A
megszűntetés oka mindhárom alkalommal deklaráltan nem szakmai, hanem pol-
itikai volt.*”

Ausztriában – sokak szerint hibás politikai döntés következtében – 2005-ben
a csendőrséget beolvasztották a rendőrségbe. Ez a helyzet is hozzájárult ahhoz,
hogy a témával foglalkozó osztrák, lengyel és magyar kutatók kicseréljék ta-
pasztalataikat. A megszólalt kutatók különböző tudományterületek (történelem-,
jogtudomány) művelnek, illetve gyakorlati szakemberek voltak.

CSÓKA Ferenc SZBMRTT 𐌹 𐌶𐌹 𐌹, MHT HISZ: „*KEMPEN János táborszer-
nagy és a csendőrség megszervezése 1849-1859 között*”. Előadásában külön ki-
tért KEMPEN emberi és szakmai kvalitásaira is. kiemelve azokat a mozzanatokat
amelyek predesztinálták őt erre a beosztásra.

Dr. SUBA János SZBMRTT , a hadtörténeti térképtár vezetője: „Az Osztrák(-Magyar) Csendőrség elhelyezése 1849-1868” Előadásában bemutatta a testület diszlokációjának változásait. Öt periódust különített el, amelyek az 1850, 1854, 1859/60, 1866, 1867 évi szervezésekhez és átszervezésekhez kapcsolódtak.

Dr. MALECKI Marian a Krakó egyetem docense, jogtörténész: „A Csendőrség Galíciában, 1849-1918” Az előadás a szerző balesete miatt (eltörte a lábát) elmaradt.

Dr. GEBHARDT Helmut SZBMRTT , a graz-i egyetem tanára „Az Osztrák Csendőrség a törvényhozás szemszögéből, 1866-1876”. Előadásában ismertette az osztrák parlament heves csatározásait a tárgyalat időszakban a csendőrség helyéről és szerepéről.

Dr. CSAPO Csaba SZBMRTT , az Eötvös Lóránd Tudományegyetem adjunktusa: „A magyarországi csendőrség újjászervezésének sajátosságai, 1882-1884”. Az előadó más hivatalos elfoglaltsága miatt azonban távol maradt.

Dr. PARÁDI József SZBMRTT   DT., nyugalmazott főiskolai tanár: „A határszéli csendőrség Magyarországon, 1892-1918”. Az előadás jelentős mértékben az előadó azon új kutatási eredményeit is tartalmazta, amelyek ugyan nem kapcsolódtak szorosan a csendőrség határszéli szolgálatához, azonban új megvilágításba helyezték a testület szerepét a polgári magyar állam fejlődéstörténetében.

Dr. BODA József SZBMRTT , az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója: „Csendőrség és békefenntartás”. Az Osztrák-Magyar Monarchia békefenntartói misszióiban a csendőrség szerepét ismertette az előadó.

SCHOISSWOHL Rupert osztrák csendőrségtörténeti kutató: „Motorizálás az Osztrák Csendőrségnél, 1918-2005”. Az előadás az osztrák csendőrség motorizációjának történetét mutatta be, az Osztrák Köztársaság létrejöttétől a csendőrség megszűntetéséig.

Dr. KAISER Ferenc SZBMRTT , a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem docense: „Fejezetek a Magyar Csendőrség történetéből, 1919-1939.” Előadásában a két világháború közötti Magyar Királyi Csendőrség fejlődésének kulcsfontosságú eseményeit ismertette.

Dr. SZAKÁLY Sándor SZBMRTT   egyetemi tanár: „Tábori csendőrség Magyarországon, 1938-1945”. A szerző azonban oktatói elfoglaltsága miatt nem tudta előadását megtartani.

FEYERER August SZBMRTT : „A Csendőrség Stájerországban, 1945-ben” Előadásában a II. vh. utáni osztrák csendőrség steyeri tartományi újjászervezését mutatta be.

BACHKÖNIG Wolfgang a Burgelandi csendőrség munkatársa: „A vasfüggöny másik oldalán”. Az osztrák csendőrség határőrizeti a hidegháború korszaka alatti határőrizeti tevékenységét ismertette.

A konferencia betöltötte a szerepét, hiszen az előadások bemutatták a két szomszédos ország – Ausztria és Magyarország – csendőrségei fejlődésének fontosabb állomásait. A rendezvényen részt vettek, illetve előadásaik tanulmányra fejlesztett változatait a szervezőkhöz eljuttatták azok a kutatók, akik a témakör művelésével Magyarországon a legrégebben foglalkoznak és a legnagyobb elismertségre tettek szert.

Dr. PARÁDI József publikált első ízben 1984-ben objektív történelem szemléleten nyugvó csendőrség-történeti témájú könyvet „*A határszéli csendőrség 1891-1914*” címmel, amely a II. vh. óta első ízben tárta fel a testület történetének egy szeletét a tudományos közlés igényeinek megfelelő formában és a pártpolitikai preconcepcióktól mentes tartalommal.

Dr. SZAKÁLY Sándor másodikiként publikált – ugyancsak a pártpolitikai preconcepciótól mentes, az objektív történelemszemlélet talaján nyugvó tartalommal rendelkező – csendőrség-történetim témájú könyvet 1990-ben „*A magyar tábori csendőrség*” címmel. Alkotásával a testület újabb részének a történetét mutatta be. Műve javított, bővített és átdolgozott változatát 2000-ben ismét kiadta „*A magyar tábori csendőrség története 1938-1945*” címmel.

Dr. CSAPÓ Csaba doktori disszertációját készítette a dualizmuskori csendőrség történetéből, melyet 1999-ben könyv formájában is publikált „*A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914*” címmel.

Dr. KAISER Ferenc ugyancsak a doktori disszertációját készítette a testület két világháború közötti történetéről, melyet 2002-ben könyv formájában publikált „*A magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között*” címmel.

Mindkét disszertáció alapú könyv olyan csendőrségtörténeti mű, amely dr. PARÁDI József és dr. SZAKÁLY Sándor nyomdokain haladt a preconcepció mentesség és az objektív történelemszemlélet tekintetében.

Rövid időn belül várható, hogy megjelenik dr. PARÁDI József legújabb könyve, amely a Magyar Királyi Csendőrség teljes történetét fogja bemutatni tartalmazva a téma kutatása során keletkezett legújabb eredményeket.

A magyarországi csendőrségek helytörténeti kutatása is a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagsága körében indult el.

FORRÓ János a kilencvenes évek elejétől kutatja a fejér megyei csendőrség történetét. Kutatási eredményeit számos tanulmányban publikálta.

Dr. KÁLMÁN Zsolt a harmadik évezred elejétől kutatja a somogy megyei csendőrség történetét. Ő azért maradt távol a konferenciától, mert a Ph.D. disszertációja küszöbön álló védésére készült, amelynek a témája a somogy megyei csendőrség volt. Disszertációját cum laude minősítéssel védte meg.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány által fenntartott *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-7674 – amely a magyar rendvédelem-történet művelése során keletkezett kutatási eredmények tudományos közléseinek megfelelő publikálására szolgál a I. évf. (1991) 1. sz.-tól a XII. évf. (2007) 16. sz.-ig összesen 50 csendőrség-tör-

Rendvédelem-történeti Hírlévél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. téneti témájú tanulmányt jelentetett meg [Lásd. PARÁDI József: Csendőrség-történeti kutatások a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál. *Rendvédelem-történeti Hírlévél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)*, XVIII.évf. (2009) 31-32. sz.]

A periodika egyik számában kizárólag a magyarországi csendőrségek történetét bemutató tanulmányok jelentek meg. A szerkesztőség tervezi újabb csendőrségtörténeti tematikus szám publikálását.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság 1990-től évente egy-két alkalommal megrendezésre kerülő rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatának szinte valamennyi rendezvényén elhangzott csendőrség-történeti témájú előadás is. A konferencia sorozat néhány rendezvényének a témaköre pedig csendőrség-történeti volt, amelyeken az előadók többsége a Magyar Királyi Csendőrség történetének a bemutatásával foglalkozott.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságban a szakosztályok nem adminisztratív szervezeti egységek, hanem szellemi alkotóműhely jelleggel funkcionálnak. A Csendőrség-történeti Szakosztály a kilencvenes évek közepén jött létre a Csendőrség- és Rendőrség-történeti Szakosztály szétválásával. A Csendőrség-történeti Szakosztály az ezredfordulótól évente rendezett csendőrség-történeti szimpozinokat. A rendezvényeken külföldi előadók is megjelentek.

Méltán állítható, hogy a rendszerváltás után a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság keretei között alakult ki és fejlődött nemzeti rendvédelem-történetünk egyik meghatározó testületének a Magyar Királyi Csendőrség történetének a feltárásával foglalkozó szellemi alkotóműhely. A feltáró munka eredményeit reprezentálta a 2009. XII. 13-ai konferencia is, amely tartalmában és körülményeiben egyaránt méltó volt a testület-történet feltárása érdekében eddig végzett színvonalas alkotó munkához.

Az sem véletlen, hogy a konferenciának a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum nyújtotta az elhelyezési feltételeket. Az intézmény ugyanis hagyományosan a politikai előítéletektől mentes és színvonalas szellemi alkotó munka mentora-ként működött. A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum vezetői és munkatársai szemében nem az jelentette a mércét, hogy a kutatók olyan témákkal foglalkozzanak, amelyek az éppen hatalmon lévőknek szimpatikusak, hanem a téma művelésének szellemi színvonala. Ebből fakadóan kerülhetett sor arra, hogy Magyarországon a Hadtörténelmi Közleményekben jelent meg a Rendvédelem-történeti Füzeteket követően a legtöbb csendőrség-történeti témájú tudományos feldolgozás.

PARÁDI József

**A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
által előre láthatóan megrendezésre kerülő rendvédelem-történeti
tudományos rendezvények 2010-ben**

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság létrehozása óta évente egy-két alkalommal tartott tudományos konferenciát. Az 1989-ben alapított és 1990-ben bejegyzett társaság első konferenciáját 1990-ben szervezte. A konferenciákon kezdetben a téma iránt érdeklődő magyar szakemberek vettek részt. Néhány sikeres konferencia nyomán azonban megjelentek a külföldi – rokon témakört művelő – szellemi műhelyek képviselői is. A ezredfordulóra a rendezvénysorozat elismertségre tett szert külföldi és hazai szakmai körökben egyaránt.

E konferenciasorozatról nőtt ki a – A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságban szellemi alkotóműhelyként működő – szakosztályok által szervezett színpózoink, mivel a konferenciákon nem jutott idő valamennyi feltárt eredmény bemutatására. A szakosztályok színpozícionjait a szakosztályi munka aktivitásától függő sűrűséggel szervezik. Átlagosan két-három évente tart egy-egy szakosztály színpozíciont.

A konferenciasorozat keretében 1990-től 2009. december 31-ig - a szakosztályi rendezvényeket nem számítva – 24 társasági szintű rendezvény megvalósítására került sor.¹

2010-ben a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság létrehozásának 20. évfordulóján – „A KÖZBIZTONSÁG KÖZÖS KÁRPÁT-MEDENCEI ÖRÖKSÉGÜNK” címmel – fogunk konferenciát tartani előre láthatóan december 6-10-ig. Budapesten. A rendezvényre meg szeretnénk hívni a történelmi Magyarország kisebb-nagyobb részei felett államhatalmat gyakorló országokban működő releváns témakört gondozó társadalmi szervezetek, illetve szellemi műhelyek képviselőit is.

2009-ben egy szakosztály, a csendőrségtörténeti szakosztály jelentette be, hogy 2010-ben színpozícion szerzését tervezi, hagyományosan a Magyar Királyi Csendőrség napjához február 14-hez kapcsolódóan (Ferenc József ezen a napon szentesítette a testületet létrehozó két törvényt **1881./II. tc-et a csendőrségi legénységi állomány kiegészítéséről**, és az **1881./III. tc-et a közbiztonsági szolgálat szervezéséről** címmel).²

Anyagi lehetőségeinkből fakadóan kénytelenek vagyunk visszafogottan tevékenykedni tudományos társaságunk megalakulásának 20. évfordulóján, ezért külön jubileumi ünnepséget sem szervezünk. A 2010. évi konferenciánkat tekintjük az évfordulós rendezvények. Feltehetően a konferencia időpontjára már publikálásra kerül a – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által a rendvédelem-történet támogatói és művelői tevékenységének elismerése céljából alapított – többfokozatú kitüntetési rendszerünket bemutató kiadványunk is, mag. SIMON F. Nándor tagtársunk szerkesztésével. Arra kérem társaságunk tagjai, hogy tagtársunkat a munkájában segítsék.

Feltehetően a csendőrségtörténeti szakosztály által bejelentett rendezvényhez is fog egy kiadvány publikálása kapcsolódni. Előre láthatóan ekkora várható „PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség*. Kaposvár, 2010, Vagabund.” Könyvének megjelenése, amely a testület feloszlata után az első hazai alkotás lesz, amely a szervezet teljes történetét fogja bemutatni.

Jegyzetek:

¹ A konferenciasorozatnak a tudományos közlés igényeinek megfelelő tanulmányokká fejlesztett előadásait más tanulmányok társaságában a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674 számaiban publikáljuk. A periodika folyamatosan fejlődik, a legutóbbi számok már ötféle indexet is tartalmaznak. (Citációs index, index nominum, index geographicus, index chronologicus, index organicus) Az első 12 számot repertórium formájában is feldolgoztuk melynek bővítését tervezzük. A periodika és a repertórium internetre helyezésének előkészítése elkezdődött.

² A Magyar Királyi Csendőrség 1931-ben – fennállásának 50. évfordulója alkalmából – ünnepelte meg első ízben csendőrnappént február 14-ét. Az államfő 1932. decemberében nyilvánította csendőrség napjává február 14-ét. Az első hivatalos csendőrnappot 1933. február 14-én tartották ünnepélyes külsőségek között. Ezt követően a testület fennállása során minden évben megünnepelte a csendőrnappot, a csendőrök pedig lehetőségeik függvényében a szervezet feloszlata után is megünnepelték e napot a világ minden táján.

SZEMÉLYI HÍREK

2008–2009-ben felvett tagtársaink

„Homo non sibi soli natus, sed patrie”

(Az ember nem önmaga számára él, hanem a haza számára is)

Cicero kr. e. 106-kr. e. 43

NÉV: ARTNER Ramona

SZÜL. IDŐ: 1954.

☎ : (+36-20) 915-0470

@: artner.ramona@gmail.com

TAGSÁGI SZÁM: 208-236

Tanulmányok

- 1970. Tanítóképző Főiskola, Berlin,
- 1986. ELTE Bölcsészettudományi Kar, német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (1462/1986).

Szakmai végzettség, munkahely

- 1975 óta Rendőrtiszt Főiskola; munkakör: német nyelvtanár, főiskolai adjunktus.

Szakmai tevékenység

- nyelviskola: 1990. óta NOVOSCHOOL nyelviskola, később NOVOSCHOOL Nyelvi-, Gazdasági-, Továbbképző- és Vizsgacentrum,
- tanfolyamok: Belügyminisztérium (IRM), ORFK, BRFK, KERA, Budapest Közterület Felügyelet, Budapest XVI. Kerületi Német Kisebbségi Önkormányzat,
- vizsgáztatás: ITK ORIGÓ B1 B2 C1, Nemzetközi GOETHE-vizsgák, Zertifikat B1 B2 C1, Zertifikat für den Beruf, Österreichisches Institut ÖSD B1, B2 C1, Wirtschaftsdeutsch, ECL.

Publikációk, tananyagok

- 1.) 1997 Fachtextsammlung Polizeien,
- 2.) 1998. Grenzsüberschreitende Kriminalität,
- 3.) 2000. Távkutatás Hollandiában,
- 4.) 2000. Nyelvoktatás a Rendőrtiszt Főiskolán az EU- csatlakozás tükrében,
- 5.) 2000. Europa ohne Grenzen,
- 6.) 2000. Kriminalitätsbekämpfung, ohne Grenzen,
- 7.) 2008. Bolognával Európába.

Pályázati tevékenység:

1997. PHARE TEMPUS; 1999–2000 TEMPUS; 2003. LEONARDO (Mobilitási projekt); 2008. ERASMUS (Oktatói mobilitás).

Budapest, 2008. május 15.

ARTNER Ramona, főiskolai adjunktus

NÉV: BERKI Imre
SZÜL. IDŐ: 1973.
☎ : (+36-20) 424-1691
@: berki.imre@chello.hu
TAGSÁGI SZÁM: 108-233

Tanulmányok

- 1994-1999 ELTE BTK, Történelem szak,
- 1998-1999 ELTE BTK, Kulturális Menedzserképzés,
- 2003-2006 Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Európa Tanulmányok szak,
- 2008- ELTE BTK, Történelemtudományok Doktori Iskola, Új - és jelenkori magyar történelem.

Végzettség

- 1999 Történelem szakos tanár,
- 1999 Felsőfokú Kulturális menedzser,
- 2004 Közigazgatási Szakvizsga,
- 2006 Okleveles Európa Szakértő.

Szakmai gyakorlat, munka

- 1992-1994 Biztosító és Kiszolgáló Igazgatóság Titokvédelmi előadó és Ügyviteli csoportvezető helyettes,
- 1999 Demonstrátor ELTE BTK, Kulturális Menedzser képzés Dr. Borsos Mihály mellett,
- 1999-2001 Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Művelődési Iroda Tanügyigazgatási ügyintéző,
- 2001-2003 Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Művelődési Iroda Tanügyigazgatási ügyintéző,
- 2003- Oktatási és Kulturális Minisztérium közoktatási szakterület titkársági referens.

Tudományos tagságok

2008- Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Magyar Rendészettudományi Társaság.

Nyelvismeret

1999 Angol középfokú nyelvvizsga

BERKI Imre

NÉV: NAGY József
SZÜL. IDŐ: 1968.
☎ : (+36-70) 310-4490
@: nagyjozsi68@freemail.hu
TAGSÁGI SZÁM: 108-234

Tanulmányok

- 1986. Háztartási-gépszerelő szakmunkás bizonyítvány,
- 1990. BM Rendőr Tiszthelyettes-képző Iskola (Közrendvédelmi és Közlekedési szakon),
- 2000. Szakközépiskolai Érettségi,
- 2001. BM Rendőr Zászlós Iskola (Bűnügyi Technikai szakon),
- 2007. Pedagógiai Főiskolai Diploma.

Munkahelyek

- 1986. KERIPAR 5. sz. tatabányai gyára (gépszerelő),
- 1987. Tatabánya Városi Tanács Eü. Oszt. Gamesz (villanyszerelő),
- 1987-88. BM Határőrség, Soproni Határőrkerület Fertőrákosi Határőr őrs
BM sorkatonai szolgálat,
- 1989.01.01.től Komárom-Esztergom Megyei Rendőr Főkapitányság hivatásos állományú rendőr rendfokozat: rendőr törzsszászlós,
- 2007.12.15. Szolgálati nyugdíj.

Ismeretek, tapasztalatok

- 1986. "B" kategóriás vezetői engedély,
 - 1991. Fegyvertartási engedély, önvédelmi fegyver (érvényes),
 - 1995. Gyakorlati oktatói (mentor) végzettség,
 - 1996. Személy- és vagyonőr igazolvány, kamarai tagság (érvényes és új típusú),
 - 2002. Alapfokú Tűzszerész végzettség (bombakutatói igazolvány),
 - Felhasználói szintű számítógépes ismeretek, rendőri, önvédelmi ismeretek.
- Tűzvédelmi, polgári védelmi- és katasztrófavédelmi képzés folyamatban.
Tatabánya, 2008. március 20.

NAGY József

NÉV: PARÁDI Ákos
SZÜL. IDŐ: 1975.
☎ : (+36-70) 326-1150
@: aparadi@freemail.com
TAGSÁGI SZÁM: 108-237

Tanulmányok

- 1982-től 1990-ig az óbudai Harrer Pál Általános Iskola tanulója voltam.
- 1990 és 1995 között a Martos Flóra (ma Óbudai) Gimnáziumba jártam.
- 1997 és 2002 között az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának politológia szakos hallgatója voltam nappali tagozaton. 2002-ben szereztem meg diplomámat „Jó” minősítéssel.

Szakmai tapasztalat

- 2003-tól pályázati tanácsadó cégnél dolgoztam, ahol elsősorban települési önkormányzatok infrastrukturális és kulturális beruházásait támogató pályázatok elkészítésében, a megvalósított projektek utógondozásában, valamint az ügyfelekkel, illetve a pályázatokat kiíró hatóságokkal való kapcsolattartás terén szereztem tapasztalatokat.

- 2005. végétől Leonardo projektterv (Átláthatóság a rendvédelmi képzésben [Transparency in law enforcement training]. HU/06/C/P/RF-83751) elkészítésében és megvalósításában vettem részt.

- 2005. őszétől egy tudományos projekt keretében az 1867-es kiegyezéstől 1945-ig tartó intervallum civil rendvédelmi szervezetei működésének és jogszabályi hátterének feltárására irányuló kutatómunkát végeztem. Kutatásaim eredményeként édesapám Dr. PARÁDI József társszerzőségével közös tanulmányt hoztunk létre „Rendvédelmünk 1867-1945” címmel, mely a Magyar Rendészettudományi Társaság gondozásában fog publikálásra kerülni.

- 2006. novemberétől 2007. szeptemberéig a Miskolci Rendészeti Szakközépiskolán társadalmi és kommunikációs ismereteket oktattam, valamint az intézmény projekt-koordinátori teendőit láttam el.

Nyelvismeret

- angol,
- olasz.

Budapest, 2008. II. 26.

PARÁDI Ákos

NÉV: Martin SIEBERT

SZÜL. IDŐ: 1951.

☎ : (+49-160) 9014-6994

@: martin.siebert@fhpolbb.de

TAGSÁGI SZÁM: 108-235

Végzettség

- Szakközépiskolai érettségi

Rendőrségi pályafutás

- 1971.08. belépés az NDK Népi Rendőrség szolgálatába, bűnügyi nyomozó,

- 1973.09.–1975.07. Rendőrségi Szakiskola, Aschersleben, Végzettség: Hadnagy, Bűnügyi nyomozó,

- 1975.08.–1977.08 Megyei Főkapitányság Potsdam, Gazdaságvédelem,

- 1977.09.–1979.08. „Karl Liebknecht” Főiskola Berlin (NDK Népi Rendőrség főiskolája),

- 1979.09.–1981.07. Több vezetői beosztás a Megyei Főkapitányságon,

- 1981.08.–1989.12. „Theodor Winter” Körzeti Megbízott Képző Iskola Potsdam, Kriminalisztikai szakterület vezetője,

- 1990.01.–1991.11. Potsdami Rendőrképző Iskolának vezető helyettese,

- 1991. 12. Átszervezés következtében besorolás a Brandenburg tartomány rendőrségéhez, tartományi köztisztviselőként,

- 1991.12.–2003.08. Brandenburg tartomány Rendőrképző Iskola - 1998 óta Brandenburg tartomány Rendőrszakközépiskoláján alapfokú rendőr szak-

Schulbildung

- Berufsausbildung mit Abitur

Laufbahn in der Polizei

- 1971.08. Eintritt in die Deutsche Volkspolizei, Dienstzweig Kriminalpolizei,

- 09/1973 – 07/1975 Besuch der Fachschule der Deutschen Volkspolizei in Aschersleben mit Abschluss Leutnant der Kriminalpolizei,

- 08/1975 – 08/1977 Einsatz in der Bezirksbehörde der Deutschen Volkspolizei in Potsdam im Bereich der Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität,

- 09/1977 – 08/1979 Besuch der Hochschule der Deutschen Volkspolizei „Karl Liebknecht“ in Berlin,

- 09/1979 – 07/1981 Einsatz in mehreren Führungsfunktionen im Bezirk Potsdam,

- 08/1981 – 12/1989 Arbeit an der Fachschule für Abschnittsbevollmächtigte „Theodor Winter“ in Potsdam als Leiter des Fachbereiches „Kriminalistik“,

- 01/1990–11/1991 stellvertretender Leiter der Polizeischule in Potsdam,

- 12/1991 Übernahme in die Polizei des Landes Brandenburg als Landesbeamter,

- 12/1991 – 08/2003 Dezernent in der Ausbildung des mittleren Polizeivollzugsdienstes an der Polizeischule des Landes Brandenburg und ab 1998

képzésben szakterület vezető

- 2003.09.–jelenleg Brandenburg tartomány Rendőrszakefőiskola, Európai/Nemzetközi Centrum Küllapcsolatok szervezéséért felelős munkatárs – elsősorban együttműködés európai rendőrfőiskolákkal

an der Fachhochschule der Polizei des Landes Brandenburg

- 09/2003 – gegenwärtig Tätigkeit im Europäischen/Internationalen Zentrum der Fachhochschule der Polizei des Landes Brandenburg und verantwortlich für die Organisation der Auslandsbeziehungen dieser Einrichtung mit gleichen Polizeischulen insbesondere im europäischen Ausland

NÉV: ARTNER István László

SZÜL. IDŐ: 1953.

☎ : (+36-20) 952-1947

@: artner.i@freemail.hu

TAGSÁGI SZÁM: 109-239

Szakmai végzettség

- 1977 RTF,
- 1991 ELTE Állam és Jogtudományi Kar.

Munkahely

- 1977-1978 BRFK. Életvédelmi Alosztály nyomozó , helyszínelő,
- 1978-2006 BRFK Központi Ügyeleti Osztály, majd Főosztály előadó, főelőadó,
- 1984-1998 ügyeletvezető,
- 1998-2005. dec. 31.-i nyugállományba vonulásomig főosztályvezető.

Szakmai tevékenység

Folyamatos részvétel az új típusú ügyeleti rendszerek kialakítására alakult munkabizottságok munkájában. A Teve utcai bevetés irányítási központ megszervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtása, a végrehajtása irányítása a személyi és technikai feltételek megteremtése, a kapcsolódó ügyrendek kidolgozása. Az egységes európai 112-es segélyhívás bevezetéséhez szükséges feltételek biztosítása. A katasztrófa védelemmel közös alapú ügyelet létrehozása.

Kutatói terület

ügyeleti rendszerek, ügyeleti tevékenység.

Tanfolyamok

- 1992 alapfokú számítógép kezelői szaktanfolyam,
- 2003 rendészeti vezetővé képző.

Nyelvismeret

Német nyelvvizsga B2 (középfok).

Budapest, 2009. június 2.

Dr. ARTNER István

NÉV: HODOS Gábor
SZÜL. IDŐ: 1969.
☎ : (+36-30) 312-8686
@: hodosg69@gmail.com
TAGSÁGI SZÁM: 109-241

Iskolai tanulmányok

- 1984-1988 Toldi Miklós Szakközép- és Szakmunkásképző iskola Nagykőrös,
- 2000 Magyar Posta Zrt. Postasegédtszti tanfolyam,
- 2001-2005 Eszterházy Károly Főiskola Eger történelemtanári szak.

Munkahelyi tapasztalatok

- 1990-1992 Mirsa Rt. Albertirsa, feldolgozóüzemi feladatok ellátása,
- 1992-2004 Magyar Posta postasegédtszti-mozgópóstei alkalmazott,
- 2004-2005 regisztrált munkanélküli, munkaügyi központ által támogatott alapfokú angol nyelvtanfolyamon való részvétel,
- 2006- Magyar Posta Zrt. Alkalmazott nemzetközi levélfeldolgozó.

Nyelvismeret

2005. jún.: „A” típusú alapfokú angol nyelvvizsga
Albertirsa, 2009. március 27.

HODOS Gábor

NÉV: LAKATOS Roland
SZÜL. IDŐ: 1982.
☎ : (+36-70) 326-4881
@: roland.lakatos@gmail.com
TAGSÁGI SZÁM: 109-242

Tanulmányok

- 1997-2002 Berzeviczy Gergely Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szki., Miskolc, Kéttannyelvű Idegenforgalmi Szak, képesített idegenforgalmi ügyintéző és szállodás végzettség, idegenvezető OKJ54787202
- 2002-2007 Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar: történelem szak,
- 2002-2005 Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar: német nyelv és irodalom szak,
- 2003-2007. Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar: pedagógia,
- 2005- Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar: jogász, levelező képzés,
- 2006- Rendőrtiszti Főiskola Bűnügyi szak, gazdaságvédelmi szakirány,
- 2007/II.félév Ruhr-Universität-Bochum, Állam- és Jogtudományi Kar.

Szakmai végzettség

- 1999. Juno Szálloda: -recepció, -felszolgáló, -ételkészítési segéd,
- 2000. Eurotours Bt. Kinder Tours Utazási Iroda, idegenvezető, utaskísérő, utazásszervező.

Számítógépes ismeretek

- MS Windows 9x/nt/2000/xp/Vista
- MS Office
- Linux
- Internet

Érdeklődési kör

sportolás, olvasás, kirándulás, utazás
Miskolc, 2009. május 26.

LAKATOS Roland

Kitüntetjaink 2008–2009-ben

„Horos honestum decoret, inkorustum notat”
(A méltó embert a kitüntetés díszíti, a méltatlant pedig megbélyegzi)
Publius SYRUS Kr.e. I. sz.

2008-ban

Dr. BÖKÖNYI István	✠	(2002 ☿, 2004 ⬠, mag 2005)
DOMONKOS Sándor	⚙	(1999 ☿, 2000 ✠, 2006 ⬠)
FARBAKY Ákos	✠	(2006 ☿)
Dr. GEBHARD Helmut	✠	(2002 ☿)
KÖRÖSSYÉ dr. SOLTÉSZ Katalin	☿	

2009-ben

DOBAY Miklós	☿	
Dr. Hegedűs Ernő	✠	(2001 ☿, 2002 ✠, 2005 ⬠)
KOVÁCS Zoltán András	☿	
KÖMŰVES József	☿	
Dr. LŐRINCZ József	⬠	(2000 ☿, 2005 ✠)
Dr. MARKÓ György	☿	
Dr. SÁGVÁRI György	✠	(2007 ☿)
SOM Krisztián	☿	
Dr. SZAKÁLY Sándor	✠	(1999 ☿, 2002 ✠, 2006 ⬠)
Dr. SZÉKELY Zoltán	⬠✠	(2005 ☿, 2007✠)
VARRÓ István Tamás	☿	

Piktogram	A rendvédelem-történeti elismerések
⚙	Rendvédelem-történetért Díj
☼	Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
✠	Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
⬠	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
✠	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
☿	Rendvédelem-történetért Érdemérem
mag.	Rendvédelem-történet magisztere

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
2009-től a kitüntetetteket arra kértük, hogy publikálás céljából adatlapot töltsenek ki, a Kiváló Művelői kitüntetésben részesültektől pedig publikációs jegyzéket is kértünk.

DOBAI Miklós

Mobil : (+36-20) 533-5650

E-mail : miklos.dobai@freestart.hu

Szi. : 1943.

Iv. : Budapesti Műszaki Egyetem, Villamosmérnöki Kar, illetve Digitális Elektronikai Szakmérnöki oklevél

Nyt. : orosz, angol

Tf. : --

Of. : --

M. : --

T. : --

Tsz. : Horthy Miklós Társaság, Vitézi Rend, Jeruzsálemi Szent Lázár Katonai és Kórházi Lovagrend

Tkf. : --

K. : --

Ho. : történelem, zene

W. : --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

DOBAI Miklós

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szükségesnek bizonyulna tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. HEGEDŰS Ernő

Mobil: (+36-20) 470-8734

E-mail: hegeduserno@freemail.hu

Szi.: 1973.

Iv.: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Vezetés- és Szervezéstudományi

Kar, Haditechnikai Menedzser szak, **okleveles haditechnikai menedzser** (2004)

Nyt.: angol középfok, orosz alapfok

Tf.: --

Of.: --

M.: lásd külön jegyzéken

T.: lásd külön jegyzéken

Tsz.: 1. Magyar Hadtudományi Társaság (MHTT) Haditechnika Szakosztály tagság

2. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság.

Tkf.: --

K.: Rendvédelem-történetért Érdemérem (2001), Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet kiváló művelőjének (2002), Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának (2005), Tiszti Szolgálati Jel III. fokozat

Ho.: --

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

Dr. HEGEDŰS Ernő

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösnek bizonyulna a tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. HEGEDŰS Ernő
Publikációs jegyzék

MONOGRÁFIÁK

1. HENNEL Sándor–HEGEDŰS Ernő: *A Szent Korona őrzése: a koronaőrök, a koronaőrség.* Budapest, 2002, Heraldika kiadó.

2. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: *A légideszant I.* Debrecen, 2007, Pudedlo Kiadó.

TANULMÁNYOK

1. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Airborne Operations in the Context of

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. Public Security. *Review of the Air Force Academy, The Scientific Informative Review.* (2007). 1.sz. 96–103 p.

2. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Bevezető gondolatok a légideszant és légi szállítású csapatok alkalmazásának, szervezetének és haditechnikai eszközeinek vizsgálatához. *Katonai Logisztika*, XII.évf. (2004) 4. sz. 234–248.p.

3. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A szovjet légideszant fegyvernem alkalmazásának, szervezetének és haditechnikai eszközeinek fejlődése 1930–1945. I.-II. rész, *Katonai Logisztika*, XII.évf. (2004) 4. sz. 249–272. p. és XII. évf. (2005) 1. sz. 197–231. p.

4. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A német légideszant fegyvernem alkalmazásának, szervezetének és haditechnikai eszközeinek fejlődése 1930–1945. I.-II. rész. *Katonai Logisztika*, XIII. évf. (2005) 3. és 4. sz. 147–185. és 197–237. p.

5. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A brit és az amerikai légideszant fegyvernem alkalmazásának, szervezetének és haditechnikai eszközeinek fejlődése 1930–1945. I.-II. rész. *Katonai Logisztika*, XIV. évf. (2006) 1. és 2. sz. 158–203. és 215–245. p.

6. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A magyar légideszant csapatok alkalmazásának, haditechnikai eszközeinek és szervezetének fejlődése 1930–1945. I.-II. rész, *Katonai Logisztika*, XIV. évf. (2006) 3. sz. 188–230. p. és 4. sz. 159–199. p.

7. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszantokról a fejlődéstörténet és az érvényes NATO-USA szabályzatok tükrében. I.-II. rész. *Katonai Logisztika*, XV.évf. (2007) 1. és 2. sz. 168–206. p. és 142–171. p.

8. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszantok értelmezése és fejlődése, alkalmazásuk alapvető formái és lehetőségei napjainkban. *Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények*, XI.évf. (2007) 1. sz. 92–112. p.

9. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszantcsapatok rendvédelmi-karhatalmi tevékenysége az 1956-os forradalomban. *Hadtudomány*, XVII. évf. (2007) 1. sz. 74–84. p.

10. HEGEDŰS Ernő–HEIZER László: Korszerű harcászati- és teherdeszant ejtőernyő rendszerek új technikai megoldásai. *Katonai Logisztika*, (2007) 4. sz. 161–189. p.

11. HEGEDŰS Ernő: Légideszant – A Légierő gyalogsága: a légideszant és a gyorsreagálású erők alkalmazásának harcászati elvei. *ZMNE Hallgatói közlemények*, VIII. évf. (2003) 3.sz. 190–212. p.

12. HEGEDŰS Ernő: Légideszantok az első és a második öböl-háborúban (Eszközeik megérették a generációváltásra?). I.-II. rész. *Hadmérnök*, IV. évf. (2009) 1. és 2. sz. 87–112. p.

13. HEGEDŰS Ernő: Többfeladatú harci repülőgépek fejlődése a második világháborútól napjainkig, hatásuk a légideszantok alkalmazására. *Járművek és mobil gépek*, II. évf. (2009) 3. sz.

14. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszant csapatok fejlesztésének irányai. *Hadtudomány*, XVI. évf. (2006) évi 1. és 2. sz. 53–64. p.

15. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Katonai és rendvédelmi alakulatok a terrorizmus elleni harcban. *Kard és Toll*, (2005) 2. sz. 18-25. p.

16. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Légideszant alakulatok a terrorizmus elleni harcban. *Kard és Toll*, (2005) 3. sz. 16-25. p.

17. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Légideszant alakulatok rendvédelmi szerepkörben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XIV. évf. (2008) 17. sz. 97-104. p. A Tanulmány korábbi változata 2003. november 11-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelem humán viszonyai” című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

18. HEGEDŰS Ernő: Azonos típusú repülő eszközök alkalmazása rendvédelmi és honvédelmi célokra. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XV. évf. (2008) 18. sz. 19-27. p. A Tanulmány korábbi változata 2004. október 13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században.” című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

19. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Airborne troops in the context of public security. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XVI.évf. (2008) 19. sz. 122-127. p. A Tanulmány korábbi változata 2005. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában” című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

20. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Légideszant alakulatok alkalmazásának történeti előzményei a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XVI.évf. (2008) 19. sz. 128-134. p. A Tanulmány korábbi változata 2005. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában” című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

21. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A magyar és a szovjet légideszant és légiszállító csapatok rendvédelmi, karhatalmi tevékenysége az 1956-os forradalomban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XVII. évf. (2009) 20. sz. A Tanulmány korábbi változata 2006. szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferen-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. ciá sorozatnak „A XIX-XX. századi magyar forradalmak hatása nemzeti rendvédelmi rendszerünkre” című XX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

22. HEGEDŰS Ernő: Katonai erők rendvédelmi szerepkörben. Légideszant alakulatok a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XVIII.évf. (2009) 21.sz. A Tanulmány korábbi változata 2007. október 04-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században” című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

23. HEGEDŰS Ernő: Terrorelhárító erők szervezése a rendvédelmi szervezeteknél és a légideszant csapatoknál. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XIX. évf. (2009) 22. sz. A Tanulmány korábbi változata 2008. október 10-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Másfél évszázad rendserváltozásainak hatásai nemzeti rendvédelmünkre.” című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

24. HEGEDŰS Ernő: A légideszant fegyvernem repülő eszközeinek speciális műszaki megoldásai a második világháború folyamán. *Repüléstudományi Közlemények*, (2005) különszám. 12.p. A tanulmány a ZMNE BJKMK Repülőműszaki Intézet „Fél évszázad forgószárnyakon a magyar katonai repülésben” című 2005. évi szolnoki konferenciáján konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett anyaga.

25. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszant és a légi szállítású csapatok fejlődésének vizsgálata a mai elgondolások tükrében. *Repüléstudományi Közlemények*, (2006) különszám. 15. p. A tanulmány a ZMNE BJKMK Repülőműszaki Intézet „Új évszázad új technológia: Grippenek a magyar légierőben.” című 2006. évi szolnoki konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett anyaga.

26. HEGEDŰS Ernő: A közvetlen támogató repülő eszközök fejlődése és szerepe a második világháborúban, különös tekintettel a légideszant csapatok harcára. *Repüléstudományi Közlemények*, (2006) különszám. 12. p. A tanulmány a ZMNE BJKMK Repülőműszaki Intézet „Új évszázad új technológia: Grippenek a magyar légierőben.” című 2006. évi szolnoki konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett anyaga.

27. HEGEDŰS Ernő: Légideszant műveleteknél alkalmazott pilóta nélküli és rohamdeszant repülő eszközök konstrukciós jellemzői. *Repüléstudományi Közlemények*, (2007) különszám. A tanulmány a ZMNE BJKMK Repülőműszaki Intézet „Pilóta nélküli repülőgépek katonai alkalmazhatósága.” című 2007. évi szolnoki konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett anyaga.

28. HEGEDŰS Ernő: A légi gépesítés haditechnikai eszközeinek fejlődési tendenciái, különös tekintettel a STOL szállító repülőgépekre. *Repüléstudományi Közlemények*, (2008) különszám. A tanulmány a ZMNE BJKMK Repülőműsza-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. ki Intézet „70 éves a légierő” című 2008. évi szolnoki konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett anyaga.

29. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légi gépesítés megvalósítása a második öböl-háborúban. *Repüléstudományi Közlemények*, (2009) különszám. A tanulmány a ZMNE BJKMK Repülőműszaki Intézet „50 év hangsebesség felett a magyar légterben.” című 2009. évi szolnoki konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett anyaga.

30. HEGEDŰS Ernő: A légi haderőnem haditechnikai fejlődésének hatása a hadműveleti tevékenységre a II. világháborúban. *Katonai Logisztika*, XII. évf. (2004) 2. sz. 241-259. p.

31. HEGEDŰS Ernő (ford.): *Ejtőernyők kezelési és hajtogatási utasítása*, 94/635. (MC-4 és MC-5 légcellás harcászati ejtőernyő típusok) I. kötet. Budapest, 2008. MH Geoinformációs Szolgálat, (Nyomtatott formában és DVD-n.)

32. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Nehézharcokosi fejlesztés a második világháborúban. I-VII. rész, *Haditechnika*, (2007) 5-6. sz., (2008) 1.-5. sz.

33. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Kiegészítés a Nehézharcokosi fejlesztés a második világháborúban c. cikk I. részéhez. *Haditechnika*, (2007) 6. sz. 9-10. p. és 51. p.

34. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: Nehézharcokosi fejlesztés a második világháborúban. In TURCSÁNYI Károly (szerk.): *Nehéz harcokosik*. Budapest, 2008, Püldo Kiadó.

35. HEGEDŰS Ernő: Az egységes hajtóanyag koncepció alkalmazásának jelentősége haditechnikai eszközök üzemeltetésében, különös tekintettel a szénhidrogén-víz emulziókra. *ZMNE Hallgatói közlemények* (2003) 2. sz. 147-168. p.

36. HEGEDŰS Ernő: Üzemanyag emulziók–vízbefecskendezés és vizes üzemanyag emulziók alkalmazása belsőégésű hőerőgépeknél. *Magyar szárnyak*, XXX. évf. (2002) 30. sz. 239-243. p.

37. HEGEDŰS Ernő: Vízbefecskendezés és emulziók alkalmazása repülőgép hajtóműveknél. *Haditechnika* XXXIV. évf. (2000) 2.sz. 8.-11.p.

38. HEGEDŰS Ernő: Az egységes hajtóanyag koncepció és az emulziók. *Új Honvédségi Szemle*, (2003) 9.sz. 90-95.p.

39. HEGEDŰS Ernő: A magyar katonai ejtőernyőzés, és a légideszant alakulatok szervezeti fejlődésének vázlata 1937-2003. *Magyar Szárnyak*, XXXI.évf. (2003) 31. sz. 108-113. p.

40. HEGEDŰS Ernő: Légihíd Sztálingrádnál – A Luftwaffe légi szállító kapacitása és légi szállítási műveleteinek haditechnikai háttere. In FÖLDI Pál (szerk.): *Elveszett győzelem*. Budapest, Anno kiadó, 167-195. p.

41. HEGEDŰS Ernő: Az amerikai légideszant alakulatok az 1945 januári corradiori bevetés előtt. In FÖLDI Pál (szerk.): *A legnagyobb tengeri csata*. Budapest, 2005, Anno kiadó, 171-194. p.

42. HEGEDŰS Ernő: A légi haderőnem szerepe és jelentősége a II. világháború harcaiban. In FÖLDI Pál (szerk.): *Légi háború*. Budapest, 2004, Anno kiadó, 292-304. p.

43. HEGEDŰS Ernő: A koronaörzés történetének egyházi és bizalmi korszaka

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. 1000-1464. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XII. évf. (2007) 15. sz. A Tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

44. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszantok fejlődése a II. vh befejezéséig, különös tekintettel a katonai logisztikai vonatkozásokra. In TURCSÁNYI Károly (szerk.): *Logisztika a felsőfokú képzésben és a PhD felkészítésben*. II. köt. Budapest, 2007, Magyar Tudományos Akadémia IX: Gazdaság-és Jogtudományok Osztály Logisztikai Bizottság, 95-112. p.

SZÓCIKKEK LEXIKONBAN

1. HEGEDŰS Ernő: „Geopolitika,” továbbá. „Haushofer, Karl Ernst” szócikkek: In SZIJJ Jolán (szerk.): *Magyarország az első világháborúban. Lexikon*. Budapest, 2000, Petit Real Kiadó, 203-204. és 282-283. p.

CSAK INTERNETEN PUBLIKÁLT

1. TURCSÁNYI Károly–HEGEDŰS Ernő: A légideszant és légi szállítási csapatok fejlődésének vizsgálata a mai igények és lehetőségek tükrében. A KISS Károly Hadtudományi Klub és a LAHNER György Haditechnikai Klub szervezésében a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Könyvtárában 2005. 12. 07-én elhangzott előadás. Az Innovációval a Védelemért és a Biztonságért Társaság honlapján jelent meg. (<http://www.ivb.org.hu>)

KÉZIRATOK

1. HEGEDŰS Ernő: *Korszerű repülőgép hajtóművek teljesítménynövelő eljárásai*. 1999. évi XXIV. OTDK pályamunka. Hadtudományi szekció / Műszaki tudományok tagozat I. helyezés. Szolnok, ZMNE SZRI.

2. HEGEDŰS Ernő: *Az egységes hajtóanyag koncepció alkalmazásának jelentősége haditechnikai eszközök üzemeltetésében, különös tekintettel a szénhidrogén-víz emulziókra*. 2003. évi, XXVI. OTDK pályamunka. Hadtudományi szekció / Haditechnika és haditechnika történet tagozat I. helyezés és a Haditechnika-Hadmérnöki alapítvány különdíja ZMNE VSZTK Budapest (konz.: TURCSÁNYI Károly)

3. HEGEDŰS Ernő: *A légideszant csapatok harcjárműveinek és fegyverzetének haditechnika történeti áttekintése*. 42 p. 2005. évi XXVII. OTDK pályamunka. Hadtudományi szekció / Haditechnika és haditechnika történet tagozat II. helyezés. Budapest, ZMNE (konz.: TURCSÁNYI Károly)

KOVÁCS Zoltán András

Mobil: (+36-30) 619-2030

E-mail: a.z.kovacs@t-online.hu

Szi.: 1977.

Iv.: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Doktori Iskola

Nyt.: angol középfok, orosz középfok, latin középfok, német alapfok.

Tf.: Ph.D.

Of.: --

M.: --

T.: lásd külön jegyzéken

Tsz.: --

Tkf.: --

K.: --

Ho.: Hadtörténelem, technikatörténet, vitorlázás, makketezés.

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

KOVÁCS Zoltán András

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szükségesnek bizonyulna tetszés szerinti pótlap csatolható.

KOVÁCS Zoltán András

Publikációs jegyzék

MONOGRÁFIÁK

1. KOVÁCS Zoltán András–SZÁMVÉBER Norbert: *A Waffen-SS Magyarországon*. Budapest, 2001, Hadtörténeti Levéltár – Paktum Nyomdaipari Társaság.

2. KOVÁCS Zoltán András: *A Szálasi-kormány Belügyminisztériuma – Rendvédelem, állambiztonság, közigazgatás a nyilas korszakban*. Budapest, 2009, Attraktor Kiadó.

CIKKEK, TANULMÁNYOK

1. KOVÁCS Zoltán András: Csendőrsors Magyarországon 1945 után. In OKVÁTH

Imre (szerk.): *Katonai perek 1945–1958*. Budapest, 2001, TH, 103–140. p.

2. KOVÁCS Zoltán András: A Nemzeti Számonkérés szervezete – A nyilas állambiztonság egy ismeretlen fejezete. *Századok*, CXXXVI. évf (2002) 5. sz. 1131–1160. p.

3. KOVÁCS Zoltán András–KOVÁCS Árpád: Népköztársaságtól népköztársaságig – a XX. század első öt évtizede a számvevőszék életében. *Magyar Közigazgatás*, LII. évf. (2002) 10. sz. 611–618. p.

4. KOVÁCS Zoltán András: A Budapesten bekerített német magyar csapatok légi ellátása. In MARKÓ György (szerk.): *Az elsodort város. Emlékkötet a Budapestért folytatott harcok 60. évfordulójára*. Budapest, 2005, PolgArt, 199–260. p.

5. KOVÁCS Zoltán András: A Janus-arcú tábornok. Adalékok UJSZÁSZY István vezérőrnagy pályaképehez. In HARASZTI György (szerk.): *Vallomások a holtak házából. Ujszászy vezérőrnagynak a 2. vkf. osztály és az ÁvK vezetőjének ÁVH fogságában írott feljegyzései*. Budapest, 2007, Corvina, 86–128.p.

6. KOVÁCS Zoltán András: Katonák, csendőrök, ellenállók. *Felderítő Szemle*, IV.évf. (2007) 4.sz. 147–149.p. Recenzió.

7. KOVÁCS Zoltán András: Soldiers, Gendarmes, Resistance Fighters – Book Recommendation. *Felderítő Szemle*, IV.évf. (2007) 4. sz. 163. p.

8. KOVÁCS Zoltán András: LÁDAY Istvánnak, a Szálasi-kormány belügyminisztériumi államtitkárának fogságban írott feljegyzései. *Lymbus, Magyarságtudományi Forrásközlmények* VI.köt. Budapest, 2008, Magyar Országos Levéltár, 321–355. p.

MEGJELENÉS ALATT ÁLLÓ TANULMÁNYOK

1. KOVÁCS Zoltán András: A Kopjás Mozgalom - Diverzáns műveletek Magyarországon a szovjet megszálló csapatok ellen.

2. KOVÁCS Zoltán András: Görgey Vince: egy család fekete báránya. (*Hadtörténelmi Közlemények*)

3. KOVÁCS Zoltán András: Állambiztonság a Szálasi-kormány időszakában. / *Trezor-sorozat* IV.köt./ Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára.

KÉZIRATOK

1. KOVÁCS Zoltán András: *Az utolsó virágzás keleten*. 1999. évi XXIV. OTDK pályamunka. Hadtudományi szekció, Budapest, ZMNE.

2. KOVÁCS Zoltán András: *A Waffen-SS magyar alakulatai*. 2001. évi XXV. OTDK pályamunka. Szeged, JATE.

ELŐADÁSOK

1. KOVÁCS Zoltán András: Adalékok a magyar királyi csendőrök 1945 utáni sorsához. Az előadás elhangzott a Történeti Hivatal által 2005. május 25-én Budapesten szervezett „*Katonai perek 1945. után*” című konferenciáján.

2. KOVÁCS Zoltán András: Csendőrsors 1945 után. Az előadás elhangzott a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által 2001. február 14-én Budapesten a Zrínyi Mik-

lós Nemzetvédelmi Egyetemen szervezett csendőrség-történeti konferencián.

3. KOVÁCS Zoltán András: A Waffen-SS magyarországi önkéntesei. Az előadás elhangzott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának piliscsabai CAMPUS-ában 2001. június 08-án szervezett „II. Történész kör” című konferenciáján.

4. KOVÁCS Zoltán András: A Waffen-SS magyar alakulatai. Az előadás elhangzott a XX. Század Intézet által Budapest 2001. június 25-én szervezett „Az OTDK-n helyezést elért ösztöndíjasok” című konferenciáján.

5. KOVÁCS Zoltán András: A szolgálat örök (VKF2 – ÁVK – ÁVO – ÁVH). Újszászy István, mint Péter Gábor látens tanácsadója. Az előadás elhangzott a Történeti Hivatal által 2002. november 12-én Budapesten szervezett „A Magyar Tudomány Napjai” című konferenciáján.

5. KOVÁCS Zoltán András: The hungarian Counterterrorism Coordination Committee. [A Magyar Terrorelhárító Koordinációs Bizottság.] Az előadás elhangzott a Katonai Felderítő Hivatal által 2005. április 25-én Balatonkenesén szervezett „Civil and Military Responses for the Terrorism” [A terrorizmussal kapcsolatos társadalmi és katonai reakciók] című konferenciáján.

6. KOVÁCS Zoltán András: Nyilvános vita Kosaras Péter Ákossal és Számvéber Norberttel a Waffen-SS magyar alakulatai tárgyában. Az előadás elhangzott a Hadtörténeti Intézet és Múzeum által a „Hadtörténeti délutánok” című rendezvénysorozatnak 2006. október 26-ai budapesti rendezvényén.

7. KOVÁCS Zoltán András: A magyar titkosszolgálatok terrorellenes tevékenysége. Az előadás a Budapesti Corvinus Egyetemen 2006. október 26-án hangzott el.

8. KOVÁCS Zoltán András: A Magyar Köztársaság nemzetbiztonsági intézményrendszere. Az előadás a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán 2007. október 30-án Budapesten hangzott el.

KÓMÚVES József

Mobil: (+36-30) 255-7783

E-mail: komuves@freemail.hu

Szi.: 1947.

IV.: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Közművelődési Szak

Nyt.: --

Tf.: --

Of.: --

M.: --

T.: --

Tsz.: --

Tkf.: --

K.: --

Ho.: kerékpározás, túrázás, olvasás

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

KÖMÜVES József

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala. Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösen bizonyulna a tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. LŐRINCZ József

E-mail: lowiz@t-online.hu

Szi.: 1944.

Iv.: jogi egyetem

Nyt.: német, orosz

Tf.: állam- és jogtudomány kandidátusa, habilitáció

Of.: habilitált egyetemi docens

M.: lásd külön jegyzéken

T.: lásd külön jegyzéken

Tsz.: Magyar Börtönügyi Társaság, Magyar Rendészettudományi Társaság és a Rendőrtiszti Főiskola Baráti Társaság elnökségi tag; Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Társaság bv.történeti szakosztályának vezetője; Magyar Kriminológiai Társaság tagja;

Tkf.: MTA Rendészettudományi Bizottságának tagja.

K.: 1999-ben az igazságügyi miniszter Tauffer Emil díj, 2000-ben a Szemere Bertalan Társaság Rendvédelem-történetért Érdemérem, 2001-ben a belügyminiszter dísztör, és Tudományos Munkáért Emlékérem, 2002-ben a Szemere Bertalan Társaságtól Rendvédelem-történetért Érdemkereszt, 2004-ben a köztársasági elnök ny. dandártábornoki rendfokozat, 2005-ben a bv. országos parancsnoki díszkard, 2005-ben a Szemere Bertalan Társaság Rendvédelem-történeti Magisteri cím, 2006-ban a Miskolci Egyetem „Pro Facultate Iurisprudentiae” érem, 2007-ben a Magyar Rendészettudományi Társaság Dr. Kertész Imre emlékérem.

Ho.: olvasás, gyaloglás, úszás.

W.: --

Dr. LÖRINCZ József egy. docens sk.

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.
Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösnek bizonyulna a tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. LÖRINCZ József
Publikációs jegyzék

MONOGRÁFIÁK

1. LÖRINCZ József et al.: A büntetések végrehajtása a II. világháborút követő évtizedekben. MEZEY Barna (szerk.): *Magyar Jogtörténet*. Budapest, 1996, Osiris Kiadó, 335-341.p.
2. KABÓDI Csaba–LÖRINCZ József: A szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának hatásrendszere. GÖNCZÖL–KORINEK–LÉVAI (szerk.): *Kriminológiai ismeretek – bűnözés-bűnözéskontroll*. Budapest, 1996. Corvina Kiadó, 350-370.p.
3. LÖRINCZ József–NAGY Ferenc: *Börtönügy Magyarországon*. Budapest, 1997, Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, 260 p.
4. LÖRINCZ József: *Fiatalkorúak büntetés-végrehajtása*. Budapest, 1998, Citojen Kiadó, 259 p.
5. HORVÁTH Tibor–LÖRINCZ József: *Büntetés-végrehajtási jog – a szabadságvesztéssel járó jogkövetkezmények végrehajtása*. Budapest, 1999, Rendőrtiszti Főiskola – Rejtjel Kiadó, 115-139., 139-151., 161-170., 170-174., 174-178., 196-207. p.
6. LÖRINCZ József: *Emlékkönyv a kecskeméti bv. intézet fennállásának centenáriuma*. Kecskemét, 2004, Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, 62. p.
7. LÖRINCZ József: *A királyi törvényháztól a fegyház és börtönig. A Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön centenáriumi évkönyve 1905-2005*. Sátoraljaújhely, 2005, Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön, 364 p.
8. KABÓDI Csaba–LÖRINCZ József–MEZEY Barna: *Büntetéstan alapfogalmai*. Budapest, 2005, Rejtjel Kiadó, 140-180. p.
9. HORVÁTH Tibor–LÖRINCZ József: *Büntetés-végrehajtási jog*. Budapest, 2007, Rejtjel Kiadó, 123-158., 182-200., 216-227. p.

10. LŐRINCZ József: *Büntetőpolitika és börtönügy*. Budapest, 2009, Rejtjel Kiadó.

TANULMÁNYOK

1. LŐRINCZ József: Javaslatok a fiatalok büntetés-végrehajtásának korszerűsítéséhez. *Börtönügyi Szemle*, Budapest, (1994) 1. sz. 5-12. p.

2. LŐRINCZ József: A rendszerváltozás és a büntetés-végrehajtás. *Főiskolai Figyelő Plussz*, IV. évf. (1994) 1. sz. 49-53. p.

3. LŐRINCZ József: *Fifty Years – Short History of Prison Affairs in Hungary*. [Ötven év – a magyar börtönügy rövid története.] *Prison Review*, (1994) külön-szám, 11-21. p.

4. LŐRINCZ József: Büntetőpolitika és börtönügy a koalíciós korszakban 1945-1949. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* VI.évf. (1996) 7. sz. 52-62. p. A Tanulmány korábbi változata 1995. október 25-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Háborúból diktatúrába.” című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

5. LŐRINCZ József: A büntetés-végrehajtás és a társadalom kapcsolata Németországban. *Börtönügyi Szemle*, (1996) 1. sz. 101-109. p.

6. LŐRINCZ József: A büntetés-végrehajtással kapcsolatos társadalmi elvárások. *Főiskolai Figyelő Plussz*, VI. évf. (1996) 2. sz. 27-35. p.

7. LŐRINCZ József: A hazai börtönügy elméleti művelésének fejlődésvázlata a XX. században. In uő. (szerk.): *Emlékkötet Horváth Tibor tiszteletére*. Miskolc, 1997, Bíbor Kiadó, 270-287. p.

8. LŐRINCZ József: A hazai börtönügy tudományának fejlődése 1945-től napjainkig. Budapest, 1997. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 103-113. p. /*Jogtörténeti Értekezések 20.*/

9. LŐRINCZ József: A büntetés-végrehajtás civil kontrollja. *Rendvédelmi Füzetek*, (1999) 2. sz. 18-28. p.

10. LŐRINCZ József: Európai fejlődésirány a fiatalok büntető igazságszolgáltatásában. *Rendvédelmi Füzetek*, (1999) 11. sz. 74-84. p.

11. LŐRINCZ József: A rendvédelem tudományos művelésének távlatai. *Főiskolai Figyelő Plussz*, IX.évf. (1999) 4.sz. 108-111. p.

12. LŐRINCZ József: Szemere Bertalan és a börtönügy. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* IX.évf. (1999) 10. sz. 95-97. p. A Tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-25-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre..” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

13. LŐRINCZ József: A büntetés-végrehajtás tudománya és szerepe a hazai felsőoktatásban. *Börtönügyi Szemle*, (2001) 3.sz. 5-13. p.

14. LÖRINCZ József: Harmonizációs törekvések és problémák a magyar börtönügyben. *Börtönügyi Szemle*, (2001) 4.sz. 15-23. p.

15. LÖRINCZ József: Büntetőpolitika és büntetés-végrehajtás a rendszerváltozáson innen és túl. *Börtönügyi Szemle*, (2003) 1. sz. 27-49. p.

16. LÖRINCZ József: Büntetőpolitika és büntetés-végrehajtás 1970 és 2002 között. *Jogelméleti Szemle*, (2003) 4. sz.

17. LÖRINCZ József: A magyar büntetés-végrehajtás története a kiegyezéstől a II. világháborúig. In BODA József (szerk.): *A magyar polgári rendvédelem a XIX. – XX. században*. Budapest, 2004. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány, 193-203. p.

18. LÖRINCZ József: Az európai börtönügyi alapelvek érvényesülése hazánkban a rendszerváltozás után. In uő. (szerk.): *A bűnözés új tendenciái, a kriminálpolitika változásai Közép- és Kelet-Európában*. Miskolc, 2004, Bíbor Kiadó, 170-179. p. A tanulmány korábbi változata előadásként Miskolcon 2004-ben a Nemzetközi Kriminológiai Társaság konferenciáján hangzott el.

19. LÖRINCZ József: Büntetőpolitika és büntetés-végrehajtási konzekvenciái az ezredfordulón. In GELLÉR Balázs (szerk.): *Györgyi Kálmán ünnepi kötete*. Budapest, 2004, Bibliotheca Iuridica. /Az ELTE ÁJK tudományos kiadványai. Libri Amicorum 11./ 389-413. p.

20. LÖRINCZ József: A magyar büntetőjog szankciórendszere. In BAYER József — KULCSÁR Kálmán (szerk.): *Társadalom, politika, jogrend*. Budapest, 2004, MTA Társadalomkutató Központ, 586-593. p. /Magyar Tudománytár 4./

21. LÖRINCZ József: Útkeresés a fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásában az ezredfordulón. LIGETI Katalin (szerk.): *Wiener A. Imre ünnepi kötete*. Budapest, 2005, Bibliotheca Iuridica. 517-530. p. /Az ELTE ÁJK tudományos kiadványai. Libri Amicorum 16./

22. LÖRINCZ József: A büntetés-végrehajtási szervezet vezetői elitjének szelekciója a kései Kádár-korszakban 1970-1989. *Jogtörténeti Szemle*, (2005) 3. sz. 15-31. p.

23. LÖRINCZ József: A hazai büntetés-végrehajtás fejlődése a kiegyezéstől napjainkig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XI. évf. (2005) 14. sz. 57-68. p. A Tanulmány korábbi változata 2000. november 08-10-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az ezer éve magyar rendvédelem.” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

24. LÖRINCZ József: A magyar büntetés-végrehajtás ellenmondásos fejlődése a II. világháború után. *Börtönügyi Szemle*. (2005) 4.sz. 11-15.p.

25. LÖRINCZ József: A „nevelés-gondolat” a 20. századi hazai börtönügyben jogászai szemmel. In *Bűnügyi mozaik. Tanulmányok Vida Mihály 70. születésnapja tiszteletére*. Szeged, 2006, Pólay Elemér Alapítvány, 239-257.p.

26. LÖRINCZ József: A sztálini büntetőpolitika és konzekvenciái a hazai büntető igazságszolgáltatásban. In *Ad futuram memoriam*. Tanulmányok Cséka

Ervin 85. születésnapja tiszteletére. Szeged, 2007, Pólay Elemér Alapítvány, 234-244. p. /Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 13./

27. LŐRINCZ József: Büntetőpolitika és börtönügy hazánkban 1985-2006 között. In *Tanulmányok Dr. H.C. Horváth Tibor 80. születésnapja tiszteletére*. Miskolc, 2007, 121-154. p. /Bűnügyi Tudományi Közlemények 8./

28. LŐRINCZ József: Az elítéltek munkáltatásáról – illúziók nélkül. Büntetőjog és humánium In *Tanulmányok Fonyó Antal halálának 25. évfordulója alkalmából*. Szeged, 2007, Pólay Elemér Alapítvány, 125-129. p. /Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 15./

29. LŐRINCZ József: Harmonizációs törekvések és problémák a magyar börtönügyben a rendszerváltás időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XII.évf. (2007) 15.sz. 75-80.p. A Tanulmány korábbi változata 2001. november 06-06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Dr. MARKÓ György

Mobil: (+36-30) 815-0401

E-mail: markogy@hm-him.hu

Szi.: 1954.

Iv.: ELTE BTK 1981.

Nyt.: német felsőfok 2004, orosz középfok 1995,

Tf.: hadtudomány kandidátusa 1995

Of.: --

M.: A Kalef. (A moszkva téri galeri 1964-1965.) 2005., Egy zendülő a Kalefről. (A moszkva téri galeri 1966-1968.) 2006., A hadtörténet szolgálatában 2008. Több tanulmánykötet szerkesztése. (Háború, hadsereg, összeomlás 2005., Az elsodort város 2005.).

T.: Közel 120 tanulmány a fegyveres erők, testületek (m. kir Honvédség, Csendőrség, Magyar Néphadsereg, állambiztonsági szervek) történetéről

Tsz.: --

Tkf.: --

K.: Honvédségi Érdemérem 10 év után – 1984

Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozat – 1985

Szolgálati érdemérem 15 év után – 1989

Szolgálati Jel I. osztály – 1997

Tiszti Szolgálati Jel II. fokozata 25 év után – 2000

Tiszti Szolgálati Jel I. fokozata 30 év után – 2004

Babérkoszorúval Ékesített Szolgálati Érdemjel – 2007

Ho.: vízitúra, kirándulás

W.: --

Dr. MARKÓ György

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.
Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösnek bizonyulna a tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. SÁGVÁRI György

Mobil: (+36-20) 953-1615

E-mail: gyorgy.sagvari@gmail.com

Szi.: 1948.

Iv.: egyetemi

Nyt.: német, orosz, angol

Tf.: kandidátusa (hadtudományi)

Of.: --

M.: 5 lásd külön jegyzéken

T.: 35 lásd külön jegyzéken

Tsz.: ICOM, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Tkf.: -

K.: Rendvédelem-történetért Érdemérem 2007.

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

Dr. SÁGVÁRI György

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** =

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala. Amennyiben az úrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösnek bizonyulna tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. SÁGVÁRI György
Publikációs jegyzéke

MONOGRÁFIÁK:

1. SÁGVÁRI György–SOMOGYI Győző: *Nagy huszárkönyv*. Magyar Könyvklub, Budapest, 1999. 159. p.
2. SÁGVÁRI György–SOMOGYI Győző: *Das Buch der Husaren*. [A huszárok könyve] Ford. Sándor von KLAUDIA. Budapest, 1999, Magyar Könyvklub, 169. p.
3. SÁGVÁRI György: *Huszárok – egy könnyűlovas csapatnem évszázadai*. Budapest, 1996, Hadtörténeti Múzeum, 18 p.
4. SÁGVÁRI György: *Hussars – A Branch Of Light Cavalry Through The Centuries*. [Huszárok – egy könnyűlovas csapatnem évszázadai.] Budapest, 1997, Hadtörténeti Múzeum, 18. p.
5. SÁGVÁRI György–SOMOGYI Győző–SZABÓ Péter: *Honvédhuszárok – Magyar királyi honvédlovasság 1919 – 1945*. Budapest, TIMP kiadó.

TANULMÁNYOK:

1. SÁGVÁRI György: A kuruc hadsereg és a Regulementum Universale – hadszervezés és hadellátás Ónod után. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXXI.évf. (2008) 1. sz.
2. SÁGVÁRI György: A honvédegyenruha születése 1869. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXXII. évf. (2009) 1. sz.
3. SÁGVÁRI György: Magyar huszáruniformis a 18. században. In: *A hadi történet kútfeje minden hadtudománynak. Tanulmányok Ács Tibor tiszteletére*. Budapest, 2007, Polgart.
4. SÁGVÁRI György: Az európai és a magyar katonaruha gombolás variációi a 18-19. században. *Ethnográfia*, (2006) december sz.
5. SÁGVÁRI György: Pénz ingóságok, ezredvagyon. A kuruc regiment, mint gazdálkodó szervezet. In *Az értelem bátorsága. Emlékkönyv Perjés Géza tiszteletére*. Budapest, 2005, Argumentum.
6. SÁGVÁRI György: Bocskai fejedelem és a Bocskai viselet. In: CZIGÁNY István (szerk.): *Bocskai és kora*, Budapest, 2005, Martin Opitz Kiadó, 81–100. p.
8. SÁGVÁRI György: Tárgyasult emlékezet. Emlékművek múzeumok a nagy háborúról. *Hadtörténelmi Közlemények*, CXVIII. évf. (2005) 1-2. sz. 83–120. p.
9. SÁGVÁRI György: A Nemes Compánia az udvarban. *Új horizont*, (2004) 3. sz. 75-79. p.
10. SÁGVÁRI György: A Bocskai viselet és hagyományai. In. *A Kismarjai*

11. SÁGVÁRI György: Huszárok az I. világháborúban. In *Boldogtalan békeidők*. Budapest, 2004, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 127–131.p.

12. SÁGVÁRI György: A Nemes Compánia a fejedelmi udvarban. In TAMÁS Edit (szerk.): *Rákóczi és Közép-Európa*. Sárospatak, 2003, 397–422. p.

13. SÁGVÁRI György: Rákóczi és utókora. *Egyenlítő*, (2003) decemberi szám, 30–36. p.

14. SÁGVÁRI György: A Hadtörténeti Múzeum gyűjteményei, Egyenruha gyűjtemény. In: „*Múlt nélkül nincs jövő*”. A Hadtörténeti Múzeum története 1918 – 2003. Budapest, 2003, Petit Real, 71–74. p.

15. SÁGVÁRI György: Kuruc regularizálás 1704–1706. In CZIGÁNY István (szerk.): *Az államiság megőrzéséért. Tanulmányok a Rákóczi-szabadságharcról*. Budapest, 2002. Zrínyi Kiadó, 189–229. p.

16. SÁGVÁRI György: A magyar huszár. In „*Nyeregbe*” – a Néprajzi Múzeum kiállításának katalógusa. Budapest, Néprajzi Múzeum.

17. SÁGVÁRI György: Clair Vilmos és a párbaj. In *Magyar párbaj*. Budapest, 2002. Osiris Kiadó, 1–58. p.

18. SÁGVÁRI György: Kováts Mihály nyomában az Egyesült Államokban, *Armadia*, (2002) júliusi szám.

19. SÁGVÁRI György: Emigrációs gyűjtemények. A repatriálás kérdése és lehetőségei. In *Él magyar áll Buda még*. Szeged, 2001.

20. SÁGVÁRI György: Gárdák, díszbandériumok a budai várban. In *Budapesti Történeti Múzeum Évkönyve*. Budapest, 2001, Budapesti Történeti Múzeum.

21. SÁGVÁRI György: Uralkodói és állami felségjelek a magyar uniformis jelrendszerében. In *A Hadtörténeti Múzeum értesítője*. 4. Budapest, 2001. Hadtörténeti Múzeum.

22. LUGOSI József–MAKAI Ágnes–SÁGVÁRI György (szerk.): *Hazatért gyűjtemények*. Budapest, 2000, Hadtörténeti Múzeum.

23. SÁGVÁRI György: A honvédsereg egyenruházata. *Makói füzetek*, (2000)

24. SÁGVÁRI György: A török-kor magyar lovassága.; Nemesi felkelések a napóleoni háborúk idején.; Magyar Nemesi Testőrség.; A huszár egy napja. In ZACHAR József (szerk.): *A magyar huszár*. Budapest, 2000, Corvina Kiadó, 26–27., 60–61., 86–87., 128–129. p.

25. SÁGVÁRI György: Katonaélet a 18 –19. században.; Magyar uniformisok a Habsburg haderőben.; Katonazene a cs. kir. Hadseregben.; Honvédegyenruhák.; Uniformis a Monarchiában.; A Magyar Királyi Honvédség egyenruházata. In RÁ CZ Árpád (szerk.): *Nagy képes millenniumi hadtörténet*. Budapest, 2000, Rubicon, 238 –239., 252–255., 269–273., 296–371., 316–321., 332–336. p. /Rubicon–Aquila könyvek/

26. SÁGVÁRI György: Huszárvisélet a 16–18. században. In *Huszárok a történelem forgószínpadán*. Sárvár, 2000, Nádasdy Ferenc Múzeum, 183–195.p

27. SÁGVÁRI György: A Magyar királyi honvédség egyenruházata 1920–1945. In: *Országunk feltámadásáért*. Toronto, 1999, Hungarian Canadian Cultural Centre.

28. SÁGVÁRI György: A honvédsereg egyenruhái. In „*Fényesebb a láncnál a kard*” *Kiállítási katalógus*. Budapest, 1999, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 68–77. p

29. SÁGVÁRI György: A „császár ruhája”. *Osztárak–magyar uniformis a Ferenc-Józsefi korban*. *Limes*, (1997) 12. sz.

SOM Krisztián

Mobil: (+36-70) 230-9318

E-mail: som.krisztian@freemail.hu

Szi.: 1977.

Iv.: gimnáziumi érettségi

Nyt.: angol

Tf.: --

Of.: --

M.: --

T.: --

Tsz.: --

Tkf.: --

K.: --

Ho.: határforgalom-történet kutatása

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

SOM Krisztián

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szükségesnek bizonyulna tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. SZAKÁLY Sándor

Mobil: (+36-20) 910- 5291

E-mail: sakat@mail.datanet.hu

Szi.: 1955.

Iv.: ELTE BTK történelem-könyvtár szak (1980)

Nyt.: Német, orosz, angol

Tf.: Az MTA doktora (2006) Dr. habil (2006)

Of.: Egyetemi tanár

M.: A magyar katonai elit 1938-1945 (Bp. 1987. Magvető Könyvkiadó), A magyar tábori csendőrség története 1938-1945 (Bp. 200. Ister Kiadó), A magyar katonai felső vezetés 1938-1945 (Bp. 2001. Ister Kiadó. 2. jav. kieg. bőv. kiad 2003.).

T.: --

Tsz.: Nemzetközi Magyaraságtudományi Társaság „Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Magyar Hadtudományi Társaság, Magyar Hadtörténészek Nemzeti Bizottsága

Tkf.: MTA Történettudományi Bizottság tagja, Magyar Történelmi Társulat titkára, Nemzetközi Magyaraságtudományi Társaság (választmányi tag)

K.: Rendvédelem-történetér Érdemérem 1999, Rendvédelem-történetért Érdemkereszt (önzetlen támogató) 2001, Rendvédelem-történetért Érdemkereszt (kiváló művelő) 2006, Honvédelemért kitüntető cím II. osztálya (kétszer), I. osztálya (kétszer), Bezerédj díj, Zrínyi Miklós díj.

Ho.: Olvasás

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

Dr. SZAKÁLY Sándor

Jelmagyarozat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszervezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösnek bizonyulna a tetszés szerinti pótlap csatolható.

Dr. SZAKÁLY Sándor

Publikációs jegyzék

MONOGRÁFIÁK:

1. SZAKÁLY Sándor: *A magyar katonai elit 1938-1945*. Budapest, 1987, Magvető Könyvkiadó, 272. p.

2. *Náray Antal visszaemlékezése 1945*. Budapest, 1988, Zrínyi Katonai Kiadó, 150. p. (Sajtó alá rend., bev. és jegyzetek)

3. Lajtos Árpád: *Emlékezés a 2. magyar hadseregére 1942-1943.* Budapest, 1989, Zrínyi Katonai Kiadó, 275 p. (Sajtó alá rendezte, bevezetőt. és a jegyzeteket írta: SZAKÁLY Sándor és SZABÓ Péter)

4. SOM Ferenc–SZAKÁLY Sándor: *Olimpiatörténeti tanulmányok..* Budapest, 1989, Eötvös Kollégium, 128. p.

5. SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség.* Budapest, 1990. Zrínyi Kiadó, 154. p.

6. BANGHA Ernő: *A magyar királyi testőrség 1920-1944.* Budapest, 1990, Európa Könyvkiadó, 407. p. (A személyi anyagot sajtó alá rendezte: SZAKÁLY Sándor)

7. SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség.* Budapest, 1990, Zrínyi, 154. p.

8. SZAKÁLY Sándor: *Hadsereg, politika, társadalom.* Budapest, 1991, Lánchíd Kiadó, 170. p.

9. LAKATOS Géza: *Ahogy én láttam.* Budapest, 1992, Európa Könyvkiadó, 499. p. (A jegyzeteket és az utószót írta: SZAKÁLY Sándor)

10. SZAKÁLY Sándor: *Volt-e alternatíva? Magyarország a második világháborúban.* Budapest 2000², Ister Kiadó, 139. p.

11. SZAKÁLY Sándor (szerk.): 1848-1849 Erbe und Erinnerung. [1848-1849 örökség és emlékezet.] Bécs, 1999, Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége, 154. p.

12. SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség története 1938-1945.* Budapest, 2000, Ister, 173. p.

13. SZAKÁLY Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938-1945. Lexikon és Adattár.* Budapest, 2001, Ister, 409. p.

14. SZAKÁLY Sándor: *Honvédség és tisztikar 1919-1947. Válogatott írások 1984-2002.* Budapest, 2002, Ister, 309. p.

15. SZAKÁLY Sándor: *Kik voltak, honnan jöttek? Katonákról, történelemről, önmagunkról I. Cikkek, interjúk, dokumentumok.* Budapest, 2003, Ister, 214. p.

16. SZAKÁLY Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938-1945. Lexikon és Adattár:* Budapest, 2003, Ister, 409. p. (Második, javított, kiegészített kiadás.)

17. SZAKÁLY Sándor: *Század vagy ezred? Katonákról, történelemről, önmagunkról II. cikkek, interjúk.* Budapest, 2004, Ister, 367. p.

18. SZAKÁLY Sándor: *Múltunkról – kritikusan? Katonákról, történelemről, önmagunkról III. Kritikák.* Budapest, 2005, Ister, 313. p.

19. SZAKÁLY Sándor: *Katonák, csendőrök, ellenállók.* Kaposvár, 2007, Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése, 114. p.

TANULMÁNYOK:

1. SZAKÁLY Sándor: A Horthy-hadsereg tábori csendőrségének megszervezése és alkalmazása a második világháború idején (1938-1944). *Hadtörténelmi Közlemények*, XCIV. évf (1981) 3. sz. 376-402. p.

2. SZAKÁLY Sándor: A második világháborús magyar katonai felső vezetés összetétele. Tények és adatok. *Valóság*, (1983) 8. sz. 78-91. p.

3. SZAKÁLY Sándor: Az ellenforradalmi Magyarország (1919-1944) hadseregének felső vezetése. Történelmi-statisztikai tanulmány a katonai elitről. *Had-történelmi Közlemények*, XCVII. (1984) 1.sz. 34-71. p.

4. SZAKÁLY Sándor: Stomm Marcel és a „magyar légió”. *Mozgó Világ*, (1984) 6. sz. 67-74. p.

5. SZAKÁLY Sándor: A hadsereg és a zsidótörvények az ellenforradalmi Magyarországon. *Valóság*, (1985) 9. sz. 94-101. p.

6. SZAKÁLY Sándor: A magyar katonai elit a második világháború időszakában. In: *Rendi társadalom – polgári társadalom 1.* Salgótarján, 1987, 463-472. p.

7. SZAKÁLY Sándor: A katonai elit az ellenforradalmi Magyarországon. *Palócföld*, (1987) 2. sz. 50-58. p.

8. SZAKÁLY Sándor: A katonai ellenállási mozgalom Magyarországon a második világháború éveiben. *Honvédségi Szemle*, (1987) 9. sz. 12-19. p.

9. SZAKÁLY Sándor: A „hadüzenet”. Egy minisztertanácsi jegyzőkönyv margójára. *Életünk*, (Szombathely), (1987) 2. sz. 163-166. p.

10. SZAKÁLY Sándor: Wojskowy ruch oporu na Węrech w latach drugiej wojny swiatowej. In *Razem W Walze*. Warszawa, 1987, 65-91. p.

11. SZAKÁLY Sándor: The Officer Corps of the Hungarian Red Army. [A magyar vörös hadsereg és a tiszti különítmények.] In: *Revolution and Intervention in Hungary and its Neighbor States 1918-1919*. [Forradalom és intervenció Magyarországon és a szomszédos államokban 1918-1919.] New York, 1988, Boulder 169-178. p.

12. SZAKÁLY Sándor: A magyar katonai felső vezetés társadalmi és anyagi helyzete 1919-1945. In: HAJDU Tibor (szerk.): *A magyar katonatiszt 1848-1945*. Budapest, 1989, Magyar Tudományos Akadémia Társadalom-tudományi Intézet. 85-112. p.

13. SZAKÁLY Sándor: A Magyarországi Tanácsköztársaság Vörös Hadseregének tisztikara. *Palócföld*, (1989) 1. sz. 13-21. p.

14. SZAKÁLY Sándor: Egy közbiztonsági testület létrehozása és feladata a XIX-XX. század fordulóján. (A Magyar Királyi Csendőrség). *Főiskolai Figyelő Plusz*, I. évf. (1991) 2. sz. 213-218. p.

15. SZAKÁLY Sándor: A katonai vezetés és a honvédelmi politika alakításának szintjei a két világháború közötti Magyarországon. *Új Honvédségi Szemle*, (1991) 11. sz. 37-42. p.

16. SZAKÁLY Sándor: „... Magyarország és a Szovjet-Unió között a hadiállapot beállott”. Egy döntés politikai hátteréről. *Had-történelmi Közlemények*, CIV. évf. (1991) 2. sz. 27-44. p.

17. SZAKÁLY Sándor: The Composition of the Higher Military Elite. [A katonai felsővezetés összetétele.] In LENGYEL György (ed.): *Hungarian Economy and Society during World War II*. [A magyar társadalom és gazdaság a második világháború alatt.] New York, 1993, Boulder, 103-125. p.

18. SZAKÁLY Sándor: Hadügyminiszterek, honvédelmi miniszterek 1919-1945. *Új Honvédségi Szemle*, (1993) 2.sz. 8-27. p.

19. SZAKÁLY Sándor: Erkölcs, politika és nemzettudat a volt Magyar Királyi Honvédség tisztikarában. In *Katonaetika. Tanulmánygyűjtemény*. Budapest, 1993, Zrínyi Kiadó, 157-177. p.

20. SZAKÁLY Sándor: A magyar királyi honvédség 2. hadserege keleti hadszíntérre történt kiküldésének előzményei. In *A losonci 23. gyalogezred a Don menti harcokban 1942-1943*. Salgótarján, 1993. 13-25. p.

21. SZAKÁLY Sándor: Magyarország katonapolitikai helyzetének alakulása a magyar 2. hadsereg frontra küldése előtt. In *Somogy megye múltjából*. Kaposvár, 1994, Somogy megyei Levéltár, 337-345. p. /Levéltári Évkönyv 25./

22. SZAKÁLY Sándor: Levelek és tábori lapok a háborúból. Miről írtak a magyar katonák 1942-1943-ban? In *Somogy megye múltjából*. Kaposvár, 1995, Somogy megyei Levéltár, 303-316. p. /Levéltári Évkönyv 26./

23. SZAKÁLY Sándor: „Es wäre schön, zur Weinlese wieder daheim zu sein.” Ungarische Kriegspost aus den Jahren 1942 und 1943. [Levelek és tábori lapok a háborúból. Miről írtak a magyar katonák 1942-1943-ban?] In: *Andere Helme – andere Menschen? Heimaterfahrung und Frontalltag im Zweiten Weltkrieg*. Essen, 1995, Klartext Verlag, 81-98. p.

24. SZAKÁLY Sándor: Német-magyar katonai együttműködés a második világháborúban. In: Romsics Ignác (szerk.): *Magyarország és a nagyhatalmak a 20. században*. Budapest, 1995, Teleki László Alapítvány 119-126. p.

25. SZAKÁLY Sándor: Hungarian-German Military Cooperation during World War II. [Német-magyar katonai együttműködés a második világháborúban.] In ROMSICS Ignác (ed.): *20 th Century Hungary and the Great Powers*. [Magyarország és a nagyhatalmak a XX. században.] New York, 1995, Columbia University Press, 147-154. p.

26. SZAKÁLY Sándor: „...zwischen Ungarn und der Sowjetunion ist der Kriegszustand eingetreten”. Ungarns Eintritt in den Krieg gegen die Sowjetunion. *Hungarologische Beiträge*, N° 7. 85-100. p. Jyväskylä, 1996, Universitát Jyväskylä.

27. SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Honvéd Hadiakadémia parancsnokai 1919-1944. *Új Honvédségi Szemle*, (1996) 9. sz. 18. p.

28. SZAKÁLY Sándor: A magyar királyi honvédség főparancsnokai 1921-1945. *Új Honvédségi Szemle*, (1998) 1. sz. 22. p.

29. SZAKÁLY Sándor: A Magyarországi Tanácsköztársaság Vörös Hadseregének tisztikara 1919. In *1918. Sfarsit si inceput de epoca. Korszak vég – korszakkezdet. The End and the Beginning*. Szatmárnémeti, 1998, Editura „Lekton” Zalău si Editura Muzeului Satmarean, 459-470. p.

30. SZAKÁLY Sándor: Trianontól Párizsig. Kétségek és remények között, Magyarország 1920-1947. In KURUCZ Gyula (szerk.): *Romlás és reménység*. Budapest. 2000. Kortárs Kiadó, 209-223. p.

31. SZAKÁLY Sándor: Trianontól Párizsig. Magyarország lehetőségek és kényszerek között 1920-1947. In: *Szabolcs-Szatmár-Beregi Levéltári Évkönyv XV*. Nyíregyháza, 2001, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Levéltár, 137-153. p.

32. SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Honvéd Vezérkar főnökei 1919.

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. augusztus 12 – 1945. május 9. *Új Honvédségi Szemle*, (2002) 1.sz. 96–115. p.

33. SZAKÁLY Sándor: Magyar hadba lépés a Szovjetunió ellen 1941-ben. Egy kényszerpálya következményei. In *Mérlegen a XX. századi magyar történelem. Értelmezések és értékelések*. Debrecen, 2002, 1956-os Intézet – Debreceni Egyetem. 113–120. p.

34. SZAKÁLY Sándor: Hungary enters World War II. „... a state of War exists between Hungary and the Soviet Union”. [Magyarország belépése a második világháborúba. „Magyarország és Szovjetunió között a hadiállapot beállt”] In László VESZPRÉMY – Béla K. KIRÁLY (ed.): *A Millennium of Hungarian Military History*. [Magyar hadtörténelmi évforduló.] Highland Lakes, 2002, Boulder.

35. SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Honvédség hegyicsapatainak tábornokai. In *Emlékezés a hegyicsapatokra*. Budapest, 2002², Honvéd Hegyivadász Alapítvány – Paktum Nyomdaipari Társaság, 67–73. p.

36. SZAKÁLY Sándor: A trianoni békediktátum és az önálló magyar hadsereg létrehozása. In „*ahol a határ elválaszt*”. *Trianon és következményei a Kárpát-medencében*. Balassagyarmat – Várpalota, 2002, Nagy Iván Történeti Kör – Nógrád Megyei Levéltár, 95–99. p.

37. SZAKÁLY Sándor: A magyar katonai attaséi szolgálat személyi összetétele 1919–1945. In *Magyar évszázadok. Tanulmányok Kosáry Domokos 90. születésnapjára*. Budapest, 2003, Osiris Kiadó, 234–247. p.

38. SZAKÁLY Sándor: Adalékok a katonai ellenállási mozgalom történetéhez. In *Variációk. Ünnepi tanulmányok M. Kiss Sándor tiszteletére*. Piliscsaba, 2004, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, 188–197. p.

39. SZAKÁLY Sándor: A magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás vezetői 1919–1945. In *Az értelem bátorsága. Tanulmányok Perjés Géza emlékére*. Budapest, 2005, Argumentum Kiadó 671–690. p.

40. SZAKÁLY Sándor: A második világháborút követő népbíróági és bírósági eljárások a magyar királyi honvédség tagjai ellen. In SZEDERJESI Cecília (szerk.): *Megtorlások évszázada. Politikai terror és erőszak a huszadik századi Magyarországon*. Salgótarján – Budapest, 2008, Nógrád Megyei Levéltár – 1956-os Intézet, 115–123. p.

41. SZAKÁLY Sándor: Az önálló magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás létrehozása és működése a két világháború közötti Magyarországon 1918–1945. *Felderítő Szemle*, VII.évf. (2008) november Emlékszám, 19–45. p.

42. SZAKÁLY Sándor: A katonai elit Magyarországon 1919–1945 között. *Korunk*, (Románia) III. évf. (2009) 3. sz. 63–70. p.

43. SZAKÁLY Sándor: A trianoni békediktátum. In VERTEL Beatrix–ACSÁDY György–PÜSPÖKY István (szerk.): *Legyen hited és lésszen országod. A trianoni Magyarország kordokumentumai*. Budapest, 2009, Árgyélus Grafikai Stúdió, 9–15. p.

44. SZAKÁLY Sándor: Trianon. *Magyar Napló*, XXI. évf. (2009) 6. sz. 11–14. p.

45. SZAKÁLY Sándor: A sportos katonatiszt. Adalék Gömbös Gyula katonai pályafutásának rekonstruálásához. In HÁDA Béla–MAJOROS István–MARUZZA

FORRÁSKÖZLÉSEK:

1. SZAKÁLY Sándor: Három dokumentum a 2. magyar hadsereg doni katasztrófájáról. *Hadtörténelmi Közlemények*, XCIV. évf. (1981) 4. sz. 638-642. p.

2. SZAKÁLY Sándor: Politizáló hadsereg? A honvédség főparancsnoka a tisztikarról 1936-ban. *História*, V. évf. (1984) 5-6. sz. 48-51. p.

3. BONHARDT Attila–SZAKÁLY Sándor: Egy lemondás okairól. Nagy Vilmos honvédelmi miniszter feljegyzése Horthy Miklós számára 1943-ból. *Kritika*, (1984) 8. sz. 13-15. p.

4. BONHARDT Attila–SZAKÁLY Sándor: „Mint katona... esküt tettem...” Nagy Vilmos honvédelmi miniszter 1943. május 3-i „Emlékeztető”-je Kállay Miklós miniszterelnök részére. *Mozgó Világ*, (1985) 12. sz. 3134. p.

5. SZAKÁLY Sándor: Náray Antal feljegyzései Magyarország hadbelépéséről. („1941. április 12-től”) *Hadtörténelmi Közlemények*, XCVIII. évf. (1985) 3. sz. 690-704. p.

6. SZAKÁLY Sándor: Szombathelyi Ferenc vezérezredes és társai a Honvéd Vezérkar főnökének bírósága előtt. Budapest, 1944. október 11-12. *Hadtörténelmi Közlemények*, XCIX. évf. (1986) 1. sz. 182-202. p.

7. SZAKÁLY Sándor: Az ellenforradalmi rendszer történetéhez. (Náray Antal: Magyarország Jugoszlávia elleni hadba lépéséről.) *Kritika*, (1986) 8. sz. 31-33. p.

8. SZAKÁLY Sándor: Náray Antal: Feljegyzéseim Magyarország hadba lépéséről (1941. április 12-től). *Képes* 7. (1988) 29. sz. I. rész. 28-31. p., 30. sz. II. rész. 30. sz. 24-25. p.

9. SZAKÁLY Sándor: Töredékek Náday István jegyzeteiből. *Kortárs*, (1988) 8. sz. 122-125. p.

10. SZAKÁLY Sándor: Egy sztálini parancs – kommentár nélkül. *Szivárvány*, (1997) 3. sz. 147-148. p.

11. SZAKÁLY Sándor: Andreánszky Jenő emlékezései. *Rubicon*, (2003) 7-8. sz. 82-88. p.

12. SZAKÁLY Sándor: Egy katonai attasé felmentése és nyugállományba helyezése 1941-ben. In HERMANN Róbert–ZAKAR Péter (szerk.): *A források bővítésében. Ünnepi tanulmányok Katona Tamás 75. születésnapjára.* Szeged, 2007, Belvedere Meridionale, 459-468. p.

13. SZAKÁLY Sándor: Röpirat Werth Henrikről 1939-ből. *Magyar Napló*, XX.évf. (2008) 4. sz. 21-24. p.

14. SZAKÁLY Sándor: Bizalmas tiszti parancs a Magyar Királyi 2. Honvéd Hadsereg tisztikara 1943-as tevékenységének az értékeléséről. *Fons*, XV.évf. (2008) 3. sz. 361-371. p.

15. SZAKÁLY Sándor: Náday István „útravalója”. In *Lymbus 2008*. Budapest, (2008) Balassi Bálint Magyar Kulturális Intézet – Klebelsberg Kuno Alapítvány – Magyar Országos Levéltár – Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság –

Dr. SZÉKELY Zoltán

Mobil: (+36-30) 479-5654

E-mail: dessant@gmail.com

Szi.: 1982.

Iv.: egyetem (jogász)

Nyt.: angol, német, román

Tf.: --

Of.: --

M.: Rendvédelem-történeti Füzetek Repertórium

T.: --

Tsz.: Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Tkf.: --

K.: Rendvédelem-történeti Érdemérem 2005, Rendvédelem-történetért Érdemkereszt (önzetlen támogató) 2007.

Ho.: történelem, harcművészetek, szerepjátékok

W.: --

Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

Dr. SZÉKELY Zoltán

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szűkösnek bizonyulna a tetszés szerinti pótlap csatolható.

VARRÓ István

Mobil: (+36-20) 495-7217

E-mail: varroistvan@freemail.hu

Szi.: 1973.

Iv.: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, történelem-szociológia szak

Nyt.: orosz, latin

Tf.: --

Of.: --

M.: Rendvédelem-történeti Füzetek Repertórium

T.: A zentai csata. *Magyar Honvéd*, 2003.

Carl Lutz élete és küldetése a II. Világháborúban. In *Emlékek a Hadak útján II*, kiadó HIM.

Rádióközvetítés az ungvári csendőriskolából: „Székely fiúkból nevelik a magyar csendőröket”. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, XII. 15. sz.

A m.kir. Pénzügyőrség története 1920-1938 között (megjelenés alatt)

A fiatalkori bűnözés Óbudán és Dunakeszi városában (megjelenés alatt)

Tsz.: Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Tkf.: --

K.: --

Ho.: történelem, harcművészetek, szerepjátékok

W.: --

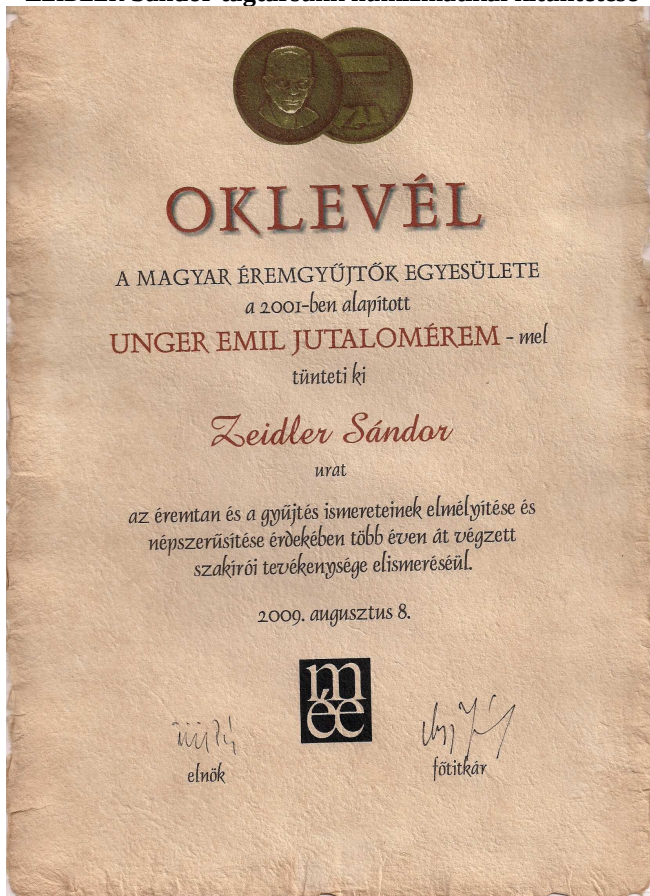
Hozzájárulok ahhoz, hogy az adatlapban szereplő adataim publikálásra kerüljenek.

VARRÓ István

Jelmagyarázat: **Szi.** = Születés ideje; **Iv.** = Iskolai végzettsége (legmagasabb); **Nyt.** = Nyelvtudása (elégéses a beszélt nyelv feltüntetése); **Tf.** = Tudományos fokozata (Tudományáganként a legmagasabb fokozat a tudományág feltüntetésével. Függetlenül a jelenleg hatályos jogi szabályozástól, tudományos fokozatként kérünk feltüntetni minden tudományos rangot, amelyet nem diplomaszerezési eljárás keretében szereztek); **Of.** = Oktatási fokozat (A legmagasabbat kérjük feltüntetni); **M.** = Publikált monográfiák; **T.** = Publikált tanulmány; **Tsz.** = Tagságok szervezetekben; **Tkf.** = Tudományos közéleti tisztségek; **K.** = Kitüntetései; **Ho.** = Hobbijai; **W.** = saját, személyes weboldala.

Amennyiben az űrlapon szereplő egyes rovatok terjedelme szükségesnek bizonyulna tetszés szerinti pótlap csatolható.

ZEIDLER Sándor tagtársunk numizmatikai kitüntetése

PARÁDI József–SIMON F. Nándor

In Memoriam dr. ZACHAR József prof. nyá. ezds. ☸✠❖❁☼☼☼

A karácsony előtti hetekben váratlan és megdöbbentő elektronikus levelet kaptunk ZACHAR József idősebbik fiától, Pétertől: *„Tisztelt Kollégák és Ismerősök! Mély fájdalommal és megrendüléssel ezúton tudatjuk, hogy 2009. december 9-én Prof. Dr. ZACHAR József történész, ny. ezredes, az egri Eszterházy Károly Főiskola egyetemi tanára, szerető férj, családapa és nagypapa visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetéséről a későbbiekben intézkedünk. Szerető családja.”*

ZACHAR József – hadtörténész, nyugállományú ezredes, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia doktora – hosszú évekig volt Társaságunk alelnöke, tudományos konferenciáink többször volt előadója és levezető elnöke, tanulmányai a Rendvédelem-történeti Füzetek számaiban is olvashatóak, 66 évvel ezelőtt született Csepelen, ott járt általános iskolába és gimnáziumba: *„Négy évesen már tudtam írni, olvasni – elevenítette fel évekkel ezelőtt azokat az éveket egy interjúkötetben – így a hatodik életévetem még nem töltöttem be, amikor a szüleim beíratott az általános iskolába.”* A szülei szívesen vették volna, ha ő is mesteremberként kereste volna a kenyerét: *„»Gondolj bele, hogy az acélnak milyen lelke van!« – érvelt apám, melyre a válaszom az volt, hogy az embernek még nagyszerűbb lelke van.”* Az érettségit követően az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem Bölcsészettudományi Karán tanult tovább német-történelem szakon. A német nyelv szeretetét otthonról hozta magával, s avatott emberek véleménye szerint, szépen is beszélt ezt a nyelvet: az egyik róla szóló legenda, úgy tartja számon, hogy ha az utcán hallott német anyanyelvű embereket beszélni, akik rosszul használták a német grammatikát, kijavította őket – igaz ez vagy sem, de mégis jellemzi a róla kialakult véleményt, amely a pontosságra és hitelességre törekvő tudós embert jellemezte.

Miután kézhez vette a diplomáját, a Magyar Néphadsereg Egyesített Tiszti Iskoláján, majd azt követően a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán tanított: hadtörténelmet, valamint német, orosz, francia és angol nyelvet. A Hadtörténeti Intézet és Múzeum tudományos munkatársa 1975-ben lett, két év elteltével pedig a kandidátusi fokozat birtokosa. Kutatási területe a Rákóczi szabadságharc, a Napóleoni háborúk korának hadtörténete, a Habsburg-birodalom hadügye, hadereje, háborúi 1648-1848 között, a magyar katonai emigráció 1692-től 1972-ig, a szabadságharc s az azt követő dualizmus hadügye, az egyetemes politika- és hadtörténet 1618 és 1918 között: *„ (...) Aczél György (...) 1978-ban (...) a parlament folyosóján elkapta Czinege Lajost, s megkérdezte: »Te tudod, hogy egy Bercsényi nevű francia marsall volt? Ki ez?« Czinege nem tudta, de idekerült [ti.: a Hadtörténeti Intézetbe és Múzeumba – szerk.] egy cédula a segéd-tisztje által: »Valami Bercsényi Franciaország marsallja lett. Jelentse, szabad-e tisztelni?« (...) Azt tudtam, hogy túl hosszú szöveget nem jó írni a miniszteri felkérésre, így két nap múlva három felterjesztést adtam (...) A következő válasz érkezett: hivatali kötelességem a kuruc katonai emigráció kutatása. Örültem*

(...)” Valóban örült, mert ily’ módon sikerült kialakítania egy francia-magyar hadtörténelmi kapcsolatrendszert. Néhány évvel később hivatásos állományú katonatiszt lett, s a Hadtörténelmi Közlemények főszerkesztője. A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Bécsi Levéltári Kirendeltségét 1986-tól majd’ egy évtizedig vezette. *„Nem léptem ki a hazai tudományos életből, viszont beléptem az osztrákba. Ugyanakkor igyekeztem eljutni, részben a saját költségemen, olyan nyugati országok tudományos konferenciáira, ahol számomra fontos eszmecsere volt lehetőség, vagy nekem mondanivalóm. A kirendeltségbeli munkám elvégzése mellett saját kutatásaimat is folytattam.”* E munkáját ismerte el az osztrák államfő, amikor a Ferenc József alapította és 1938-óta magyar állampolgárnak nem adományozott Osztrák Köztársaság Tudományos és Művészeti Becsületkeresztjével tüntette ki ZACHAR Józsefet.

Hazatérése után a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum főigazgatójának szaknácsadója és tudományos helyettese lett. Nyugállományba vonulása sem jelentett visszavonulást, a Rendőrtiszti Főiskola Rendészeti Vezetőképző, Továbbképző és Kutató Intézetében lett osztályvezető-helyettes, majd az egi Eszterházy Károly Főiskola óraadó tanára, 2002-től pedig egyetemi tanára.

ZACHAR József professzor 2009. december 9-én reggel elindult zuglói otthonából, hogy Egerbe utazzék, megtartandó az óráit a főiskolán. Kiért a buszmegállóba és várta a buszt – ott érte őt a halál: a családjától elindulva a diákokhoz, átadni azt a tudását, amelyet hosszú évek kitartó tanulásával, kutatásaival, érdeklődéseivel megszerzett, hogy közzé tehesse mindazt, ami itt Közép-Európában a magyarságunk múltját jelentette, jelenti.

MŰHELY

August FEYERER Traditionspflege in der österreichischen Gendarmerie

Unter dem Begriff „Tradition“ (zu lateinisch traditio: Überlieferung) versteht man die Weitergabe von Erfahrungen, Sitten, Bräuchen, Meinungen, Fähigkeiten und Kenntnissen sowie von Werten und Normen an die Nachfahren. Als Übermittler von Traditionen fungiert in erster Linie die Familie, aber auch Institutionen wie z. B. Schulen, Universitäten und Kirchen geben traditionelle Werte und Normen weiter.

Die Gendarmerie, wie sie in Österreich bis Mitte des heurigen Jahres als Wachkörper bestanden hat, war eine stark traditionell ausgerichtete Institution.

Als „traditionelle Gesellschaften“ bezeichnet man Sozialformen, deren Zusammenhalt und Identitätsbewusstsein im starken Maße auf Traditionen beruhen. In solchen Gesellschaften herrschen in der Regel direkte, persönliche (face-to-face) Beziehungen vor, die ihrerseits wieder eine unabdingbare Voraussetzung für die Tradierung der Erfahrungswerte der betreffenden Gesellschaft darstellen.

Genau das traf auf den Wachkörper Bundesgendarmerie in hohem Maße zu.

August FEYERER Hagyományápolás az osztrák csendőrségben Ford.: LAKATOS Roland

A „tradíció” fogalma alatt (latinul traditio, jelentése: hagyomány) az utódnak való tapasztalatok, szokások, vélemények, képességek és ismeretek továbbá az értékek és normák átadását értjük. A tradíciók közvetítésében, mint közvetítő elsősorban a család játszik szerepet, de pl.: az iskolák, az egyetemek és az egyház is tradicionális értékeket és normákat ad át.

A csendőrség – amely Ausztriában nemrég még, mint örtestület fenállt – egy erősen hagyomány központú intézmény volt.

A „tradicionális társadalmakat” mint szociális társadalmat jellemezzük, aminek összetartása és öntudata nagy mértékben a hagyományokon nyugszik. Az ilyen társadalmakban elvben közvetlen, személyes (szemtől-szembeni) kapcsolatok uralkodnak, amely a társadalom oldaláról nézve ismét egy elengedhetetlen követelményt támaszt az illető társadalom tapasztalati értékének továbbadására.

Nach der Gründung im Jahre 1849 durch den damals noch sehr jungen Kaiser Franz Joseph I. überstand die Gendarmerie die historischen Epochen in der Donaumonarchie. Auch während des I. Weltkrieges und der folgenden Zeit, die geprägt von Not und Elend war, bis zu den bürgerkriegsähnlichen Zuständen im Jahre 1934 und im Ständestaat bis 1938 war die Gendarmerie als Wachkörper zur Aufrechterhaltung von Ruhe, Ordnung und Sicherheit anerkannt. Die NS-Zeit brachte gravierende personelle Veränderungen, die Entlassung, Versetzung und Internierung von zahlreichen Führungskräften usw. 1945 wurde die Bundesgendarmerie nach dem Muster von 1938 wieder errichtet. Durch zahlreiche Reformen und interne Änderungen konnten die Anforderungen der 2. Hälfte des 20. Jahrhunderts (allgemeine Motorisierung, technische Aufrüstung, Struktur Anpassungen usw.) bewältigt werden.

Pontosan ez az, ami nagy mértékben a Szövetségi Csendőrség örtestületénél (Wachkörper Bundesgendarmerie) fennállt. 1849-es alapítása után az akkor még ifjú Ferenc József császár a csendőrséget a dunai-monarchia történelmébe illesztette. Még az első világháború alatt és az azt követő időkben is, ami a szükség és nyomor időszak volt, egészen az 1934-es polgárháborús helyzetig és az osztrák államban 1938-ig a csendőrséget, mint örtestületet a nyugalom, a rend és a biztonság fenntartójának ismerték el. A náci idők jelentős személyi változást, számos vezető elbocsátását, pótlását és internálását hozták. 1945-ben a Szövetségi Csendőrséget az 1938. évi állapotnak megfelelően újjászervezték. Számos reformon és belső változtatáson keresztül a XX. század második felének kihívásait legyűrték. (általános gépesítés, technikai felszerelés, szervezeti átalakítás, stb.)

Der Wachkörper Bundesgendarmerie war stets gekennzeichnet von einem starken inneren Zusammenhalt und von Identitätsbewusstsein, das in hohem Maße auf Traditionen beruhte.

Die Grundlage dafür boten die Gendarmeriegesetze, in denen die Angelegenheiten des inneren Dienstes im Wesentlichen den eigenen Vorgesetzten übertragen waren. Als „Dienstbehörden“ konnten die Landesgendarmeriekommanden selbständig dienstrechtliche Maßnahmen setzen und über das zugewiesene Personal verfügen. Die Rekrutierung von neuen Beamten, ihre Ausbildung, die Einteilung von Führungsfunktionären, die Entscheidung in besoldungsrechtlichen Belangen, die Handhabung der Disziplinalgewalt, aber auch die wirtschaftliche und technische Versorgung waren Aufgabe der eigenen leitenden Beamten (Gendarmerieoffiziere).¹

Die leitenden Beamten mussten ihre Laufbahn mit einer allgemeinen Grundausbildung und anschließendem Praxisdienst – in der Regel auf einem Gendarmerieposten – beginnen. Dieser „selbst erlebte“ Gendarmeriedienst und das daraus resultierende

A csendőrséget (Wachkörper Bundesgendarmerie) erősen jellemezte a belső összetartás és identitástudat, ami nagymértékben a tradíciókon nyugodott. Az alapok ezért a csendőrtörvények, amikben a belső szolgálat ügyeit a tényleges előljáróknak adták át. A területi csendőrpáncsnokságok (Landesgendarmeriekommanden), mint szolgálati hatóságok önálló intézkedésre jogosultak és a személyzettel is ők rendelkeztek. Az új tisztek toborzása, kiképzése, vezetőként való alkalmazása, az illetményjogosultságuk határozatainak hozatala, a fegyelmi-erőszak alkalmazása, de még a gazdasági és technikai ellátása is mind a saját vezető tisztjeik feladata volt (Gendarmerieoffiziere).¹

A vezető tiszteknek az életútjuk egy általános alapkiképzéssel és a hozzákapcsolódó gyakorlati szolgálattal – a gyakorlatban egy csendőrőrsön – kezdődött. Ez a „saját maguk által megélt” csendőrszolgálat, és az abból eredő tudás hozzájárult a helyi tisztek gondjainak és problémáinak mindkétoldali megértéséhez, a belső egység és összetartozás érzéséhez.

Számos tevékenységgel arra törekedtek, hogy az összetartozást és az

Wissen um die Sorgen und Probleme des Beamten vor Ort trug ebenfalls zum gegenseitigen Verständnis, zur inneren Geschlossenheit und zum Zusammengehörigkeitsgefühl bei.

Mit zahlreichen Aktivitäten wurde zudem getrachtet, diesen Zusammenhalt und das Identitätsbewusstsein zu stärken. Ich beschränke mich in meinem Vortrag auf die beispielhafte Aufzählung von Veranstaltungen im Bereich des

Landesgendarmeriekommandos für Steiermark aus der letzten Zeit:

Jährlich wurde in ganz Österreich auf allen Gendarmeriedienststellen am 8. Juni der Gründung der Gendarmerie im Jahre 1849 gedacht. Dieser Tag – als „Gendarmeriegedenktag“ bezeichnet – wurde jährlich zum Anlass genommen, die großen Leistungen der Gendarmen zu würdigen und der zahlreichen Opfer, die der schwere Dienst im Laufe der Jahre gefordert hatte, zu gedenken. Im Bild sehen Sie Innenminister STRASSER bei seiner Ansprache am Gendarmeriegedenktag im Jahre 2003 in Graz.² Ein Jahr später hat Univ. Prof. Dr. GEBHARDT die Festansprache gehalten.

identitástudatot erősítsék. Ez valósult meg a Steiermark-i Csendőrparancsnokságon is, elsősorban példaszerű rendezvények szervezése által.

Minden év június 8-án egész Ausztriában megemlékeznek minden csendőrszolgálati helyen a csendőrség 1849-es megalapításáról. Ezen a napon – amelyet „csendőremléknapi”-nak nevezzük – évente megragadják az alkalmat, hogy a csendőrség nagy teljesítményeit méltassák és megemlékezzenek a számos áldazatról, akiket a nehéz szolgálati évek megköveteltek. A képen STRASSER belügyminiszter úr látható beszéde közben a 2003-as csendőremléknapon Grazban.² Egy évvel később dr. GEBHARDT egyetemi professzor tartotta az ünnepi beszédet.

Zahlreiche Gendarmen mussten in Ausübung ihres Dienstes ihr Leben lassen.³ Diesen Opfern der Pflicht wurde bzw wird in regelmäßigen Zeitabständen im Rahmen von Gedenkfeiern gedacht. Diese Veranstaltungen bieten auch Gelegenheit, die speziellen Aufgaben und das Wirken der Gendarmerie in den verschiedenen Zeitepochen wieder in Erinnerung zu bringen.

1928 wurde im obersteirischen Triebental der Kommandant eines Gendarmeriepostens bei einem gemeinsamen Einsatz mit Jägern von einem Wilderer ermordet.⁴

75 Jahre später wurde des tragischen Vorfalles in einer Feierstunde gedacht. Es nahmen daran die Spitzen der Exekutive aus der Steiermark, aber auch die Spitzen der steirischen Jägerschaft teil. Musikalisch umrahmt wurde die Veranstaltung von der Gendarmeriemusik und einer Jagdhornbläsergruppe.⁵

Számos csendőr az életét adta a szolgálat teljesítése alatt.³ A kötelesség ezen áldozatairól rendszeres időközönként az emléknapok keretében emlékeznek meg. Ezen rendezvények lehetőséget adnak arra is, hogy emlékeztünkbe hívja a csendőrség feladatait és tevékenységét a különböző korszakokban.

1928-ban a felső-steier-i Triebental-ban a csendőr őrs parancsnokát a vadászokkal közösen végzett bevetésen egy vadász megölte.⁴

75 évvel később e tragikus esetre egy emlékérvében emlékeztek meg. Ezen a megemlékezésen a Steiermark-i karhatalom vezetői, de még a steier-i vadásztársadalom vezetői is részt vettek. A rendezvényt a csendőrszenével és egy vadászkiáltó csoporttal kísérve tartották meg.⁵

1934 fand unter anderen ein Gendarm des oststeirischen Postens Jagerberg im Kampf gegen sozialdemokratische Aufständische den Tod.⁶ Noch heute erinnert eine Gedenktafel an der Kirche in Jagerberg daran.

2004 nahmen etwa 800 Gendarmen, Angehörige des Kameradschaftsbundes und Ortsbewohner an einer Feier zum Gedenken an den gefallenen Kameraden teil. Selbst eine Abordnung aus Ungarn konnte unter den Festgästen begrüßt werden.⁷

1934-ben többekkel együtt a Jageberg-i kelet-steier-i csendőr őrs csendőre is életét vesztette a szociáldemokrata felkelőkkel vívott harcban.⁶ Mindmáig egy emléktábla emlékezik az eseményre a Jageberg-i templom falán.

2004-ben mintegy 800 csendőr, a bajtárs szövetség tagjai és helyiek vettek részt az elesettek tiszteletére tartott megemlékezésen. Egy magyarországi küldöttség is üdvözölhető volt a megemlékezés vendégei között.⁷

Im November 1944 wurde der an der Grenze zur damaligen Untersteiermark gelegene Gendarmerieposten Soboth von TITO-Partisanen angegriffen. Der Postenführer gab den Befehl zum Rückzug. Er wurde von Wehr-

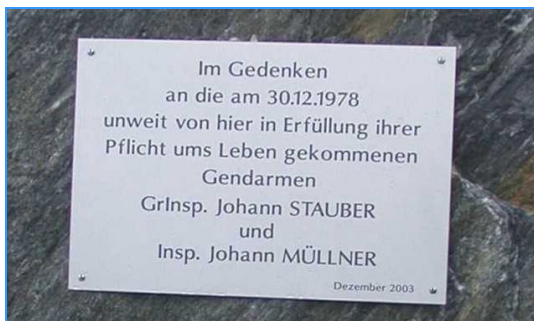
1944 novemberében az akkori alsó-steier-i csendőr őrsöt Soboth-ban TITO partizánjai megtámadták. Az őrsparancsnok kiadta a parancsot a visszavonulásra. Őt a Wehrmacht tagjai tévesen lelőtték, helyettesét pedig

machtsangehörigen irrtümlich erschossen, sein Stellvertreter im Februar 1945 wegen „Feigheit vor dem Feind“ hingerichtet.⁸

An der Feier, in der der tragischen Ereignisse in Soboth zu Kriegsende gedacht wurde, nahmen zahlreiche Ehrengäste und Kameraden – auch aus Slowenien – teil.⁹

1945 februárjában „az ellenségtől való gyávaság” vádjával kivégezték.⁸

A rendezvényen a háború végén Soboth-ban történt tragikus eseményre emlékeztek. A megemlékezésen számos díszvendég és bajtárs – még Szlovéniából is – részt vett.⁹

1978 wurden in Kindberg im Mürtztal der Postenkommandant und ein Gendarm bei der Verhaftung eines Verbrechers ermordet.¹⁰

Nach 25 Jahren wurde auf meine Initiative 2003 in der Nähe des Tatortes eine Gedenktafel, die an diesen tragischen Vorfall erinnern soll, enthüllt.¹¹ Die ermordeten Kameraden waren mir persönlich sehr gut bekannt, weil ich zwei Monate vorher noch selbst auf dieser Dienststelle Dienst verrichtet habe.

Über die erwähnten Feiern ist auch in den Tageszeitungen für die Öffentlichkeit sehr umfangreich berichtet worden.

1978-ban Kindberg-ben Mürtztalban az őrsparancsokot és egy csendőrt egy bűnöző megbüntetése közben megöltek.¹⁰ 25 évvel később a kezdeményezésemre 2003-ban a tethely közelében egy emléktáblát emeltek, ami a tragikus eseményre emlékeztet.¹¹ A meggyilkolt bajtársakat személyesen is jól ismertem, mivel 2 hónapot korábban még ezen a szolgálati helyen töltöttem.

Az említett megemlékezésekről a nyilvánosság számára a napisajtókban széleskörűen beszámoltak.

Im Sommer 2003 fand in der obersteirischen Stadt Fohnsdorf eine Ausstellung statt, die die wechselvolle Geschichte der Gendarmerie in der Steiermark zum Thema hatte. Mit zahlreichen Schautafeln und mit zahlreichen Exponaten wurde den rund 10.000 Besuchern Einblick in die Gendarmeriegeschichte geboten.¹²

2003 nyarán a felső-steier-i városban Fohnsdorf-ban kiállítást rendeztek, ami témájában a steiermark-i csendőrség változatos történelmét mutatja be. Számos szemléltető táblával és kiállítási tárgyval közel 10000 látogatónak adta meg a bepillantás lehetőségét a csendőrség történelmébe.¹²

Eine Veranstaltung in noch nicht da gewesener Dimension für die steirische Exekutive war der „Exekutivtag 2004“ in Graz. Er fand in der Stadthalle der Landeshauptstadt statt. Auf rund 800 Quadratmetern Ausstellungsfläche wurden von Gendarmerie und Polizei gemeinsam sämtliche Einsatzbereiche der Sicherheitsexekutive dargestellt. Daneben gab es rund um

A „karhatalmi nap 2004“ Grazban egy olyan nagyszabású rendezvény volt, amelyet a steier-i karhatalom még nem tapasztalt. Ezt a városi csarnokban tartották meg. Közel 800 m²-es kiállítási területen közzösen mutatták be a csendőrség és a rendőrség biztonság-karhatalmi részeit valamennyi bevetési területről. Emellett – a városi csarnok körül – egész nap a

die Stadthalle und den ganzen Tag über Vorführungen der diversen Einsatzorganisationen – der Cobra, der Einsatzeinheiten, der Alpingendarmrie, der Diensthundestaffel und auch von der Verkehrspolizei.¹³

Etwa 10.000 Besucher konnten sich an einem Tag von der Einsatzfähigkeit der Exekutive in der Steiermark ein Bild machen.

különféle bevetési szervezetek bemutatói voltak láthatóak Nevezetesen a Cobra bevetési egység, a hegyicsendőrség, a járőrkytás-egységek és a közlekedési rendőrség is.¹³ Ezen a napon mintegy 10 000 látogató alkotott képet a karhatalom bevetési képességeiről.

Mehr als 1000 Besucher kamen jährlich im Februar zu einem „Gendarmerieball“, der in unmittelbarer Nähe der Landeshauptstatt stattfand.¹⁴

Als Gäste konnten stets höchste Vertreter des Landes begrüßt werden.

Több mint 1000 látogató jön évente februárban a csendőrbálra, amit a területi főváros (Graz) közvetlen közelében tartanak.¹⁴

E rendezvényen vendégként köszönthették az ország legmagasabb rangú képviselőit is.

Im Juni des heurigen Jahres wurde von Aktiven und Pensionisten eine Fußwallfahrt zur Gnadenmutter nach

Ez év júniusában egy gyalogzárandoklatot szerveztek aktív és nyugdíjas csendőrök a Mariazell-i kegy-

Mariazell organisiert. Von verschiedenen Orten aus und unter schwierigen Bedingungen führte der Weg nach Mariazell. Gemeinsam wurde hinter der Fahne der steirischen Gendarmerie durch den Ort zur Basilika marschiert.¹⁵

helyre. Különböző helyeken keresztül és nehéz körülmények között vezetett az út Mariazell-be. A zarándokok – a steier-i csendőrség zászlaja alatt – a bazilikáig vonultak.¹⁵

Der Stärkung des Identitätsbewusstseins diene bzw dient auch die eigene

Musikkapelle des Landesgendarmeriekommandos. Sie umrahmt die öffentlichen Festakte, Begräbnisse, und konzertiert bei diversen Anlässen in der gesamten Steiermark. Im Bild sehen Sie die steirische Gendarmeriemusik bei einem Benefizkonzert nach dem Tod eines leukämiekranken Kameraden.¹⁶

Az öntudat erősítését szolgálta és szolgálja a területi csendőrparancsnokság saját zenekara is. Ők kísérik a nyilvános ünnepi eseményeket, a temetéseket, és koncerteznek különféle alkalmakkor egész Steiermark-ban. A képen a steier-i csendőrzezenekar látható egy adománykoncerten egy leukémiás bajtársuk halála után.¹⁶

Zur Stärkung des Zusammenhaltes wurde auch getrachtet, den Kame-

Az összetartozás erősítésére való törekvés volt az is, hogy a bajtársak-

raden nach dem Abgang in den Ruhestand das Gefühl zu geben, noch immer zur großen „Gendarmeriefamilie“ zu gehören. Dazu werden sie – es sind in der Steiermark rund 1500 Ruhestandsbeamte – jährlich zu einem gemeinsamen Ausflug eingeladen. Im Bild sehen Sie Pensionisten beim Ausflug 2004 zur Landesausstellung „Die Römer“ in der Südsteiermark.¹⁷

Zweimal jährlich wird für die Ruhestandsbeamten eine eigene Zeitung gedruckt, mit denen sie über die wichtigsten aktuellen Vorfälle offiziell informiert werden. Die Zeitung wird von Kameraden der wohnortzuständigen Dienststelle persönlich übermittelt.

Es ist auch selbstverständlich, dass die Pensionisten zu gemeinsamen Feiern (anlässlich des Gendarmieriedgedenktes, bei Konzerten, zu Weihnachten usw.) eingeladen werden bzw. wurden.

Zum Teil sind die Pensionisten auch in Vereinen organisiert. So gibt es einen „Verein der Gendarmiepensionisten des Bezirkes Leibnitz“. Die Vereinsmitglieder treffen sich regelmäßig mit ihren Angehörigen (zu Weihnachten, zu Geburtstagsfeiern, vor Allerheiligen, bei Gedenkfeiern) und betreiben Kameradschaftspflege.

nak nyugállományba vonulásuk után azt az érzést keltsék, hogy még mindig a nagy csendőrcsaládhoz tartoznak. Ezt úgy érik el, hogy évente meghívják őket egy közös kirándulásra. Steiermarkban közel 1500 nyugállományú csendőr él. A képen nyugdíjasok láthatóak lévő „a Rómaiak” című dél steiermark-i tartományi kiállítás 2004. évi kirándulásán.¹⁷

Évente két alkalommal a nyugdíjasok számára szóló újságot nyomtatnak, amiben hivatalosan tájékoztatják őket a legfontosabb aktuális eseményekről. Az újságot a lakhely-szerinti szolgálati hely bajtársai személyesen adják át a nyugállományú csendőröknek. Az is magától értetődő, hogy a nyugdíjasokat együtt hívják ill. hívták meg az ünnepekre (csendőremléknapok, koncertek, karácsonyok, stb.).

A nyugdíjasok egy része egyesületekben csoportosul. Egy ilyen egyesület, a „Leibnitz körzeti nyugdíjas csendőrök egyesülete”. Az egyesületi tagok rendszeresen találkoznak egymással és ápolják a bajtársiasságot (karácsonykor, születésnapok alkalmából, mindenszentekkor és emléknapok alkalmából).

In der langen Zeit seines Bestandes ist es dem Wachkörper Bundesgendarmerie immer wieder gelungen, sich im erforderlichen Ausmaß an neue soziale, politische oder wirtschaftliche Gegebenheiten anzupassen. Dem allgemeinen gesellschaftlichen Wandel wurde zu jeder Zeit Rechnung getragen. Die zahlreichen Reformen und Veränderungen, die die Bundesgendarmerie mitgemacht und mitgetragen hat, sind ein beeindruckender Beweis dafür.

Die flammende Granate als Symbol der Grenadiere aus dem 17. Jahrhundert wurde von den Gendarmen als Korpsabzeichen bis zuletzt mit Stolz getragen.

Seit heuer gibt es nun die Bundesgendarmerie in Österreich nicht mehr. In einer Fusion mit der ehemaligen Bundespolizei ist die neue „Polizei“ entstanden.¹⁸ Diese Polizei wurde im Wesentlichen nach dem Muster der Gendarmerie strukturiert und organisiert.¹⁹ Der Großteil der Führungsfunktionen auf Bundes- und Landesebene wurde in der neuen Polizei mit ehemaligen Gendarmerieoffizieren besetzt. In der Steiermark, wo ich herkomme, sind es sieben

Az állami csendőrségnek hosszú fennállási ideje alatt, mindig sikerült újra és újra a szükséges mértékben az új szociális, politikai vagy gazdasági helyzethez alkalmazkodnia. Az általános társadalmi átalakulás minden időben benyújtotta számláját. A számos reformok és változások, amiket az állami rendőrség megélt és elviselt, mind jelentős bizonyítékai ennek.

A lángoló gránátok, mint a gránátosok szimbólumát a 17. századból a csendőrök, mint testületi jelvényt a végsőkéig büszkén viselték.

Mára már olyan, mint állami csendőrség nincs többé Ausztriában. Az egykori csendőrséget és állami rendőrséget egy fúzióval összevonták, és egy új rendőrséget hoztak létre.¹⁸ Ezt a rendőrséget alapjaiban a csendőrség mintájára szervezték.¹⁹ Nagyrészt vezető funkcióit állami és területi szinten egykori csendőrtisztek töltik be. Steiermark-ban, ahonnan származom, a területi rendőrkapitányságon a 8 vezető funkcióból 7-et csendőrök töltenek be. A Szövetségi Csend-

Gendarmen auf den acht höchsten Funktionen im Landespolizeikommando. Für den Erfolg des Wachkörpers Bundesgendarmerie war sicherlich maßgebend, dass einerseits an Traditionen festgehalten wurde, andererseits aber seine Führungskräfte immer offen waren für notwendige Veränderungen. Genau das wird auch in der neuen Polizei erforderlich sein. Die ersten Monate seit dem Bestehen der neuen „Polizei“ lassen den Schluss zu, dass in ihr die Tradition der Gendarmerie weiterlebt und mit ihr ein noch wirkungsvollerer Wachkörper entstanden ist.

őrség őrtestületének sikerében bizonyára mérvadó volt, hiszen egyrészt a tradíciókon nyugodott, másrészt azon, hogy a vezetőik mindig készek voltak a szükséges változtatásokra. Pontosan ez az, ami az új rendőrségtől is elvárható. Az „új Rendőrség” megalakulása óta az a benyomásom, hogy a csendőrség hagyományai tovább élnek és ezekkel a hagyományokkal egy új hatásosabb őrtestület jött létre.

Jegyzetek:

¹ Gendarmeriegesetz 1894, RGB1. 1/1895 u Gendarmeriegesetz 1918, StGB1.Nr. 75/1918

² Chornik des Landesgendarmeriekommandos, Juni 2003

³ Gedenktafel im Ehrenhof des Landespolizeikommandos; GEBHARDT „Die Gendarmerie in der Steiermark“, Seite 442 ff

⁴ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, von 1928

⁵ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom September 2003

⁶ Gendarmerie-Rundschau von April 1934, Seite 11; Chornik des Landesgendarmeriekommandos, von 1934

⁷ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Oktober 2004

⁸ Landesgendarmeriekommando, personalakt von Johann PLOSCHNIGG, geb. 1897 in Wuchern bei Marburg

⁹ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Mai 2005

¹⁰ Chornik des Landesgendarmeriekommandos 1978, Seite 149 ff; Gendarmerie-Rundschau Nr. 2/1979, S 12 f

¹¹ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Dezember 2003

¹² Chornik des Landesgendarmeriekommandos, von 2003

¹³ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Juni 2004

¹⁴ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Februar 2005

¹⁵ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Juni 2005

¹⁶ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom Dezember 2004

¹⁷ Chornik des Landesgendarmeriekommandos, vom September 2004

¹⁸ Bundesgesetz über die Organisation der Sicherheitsverwaltung und die Ausübung der Sicherheitspolizei (sicherheitspolizeigesetz-SPG), BGB1. Nr. 566/1991 idf BGB1. Nr. 151/2004

¹⁹ Organisation u Geschäftsordnung der Landespolizeikommanden (OGO-LPK), GZ.: BM1-OA 1000/0246-II/1/2005

PARÁDI József

Csendőrségtörténet kutatások a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál

A Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Historiae Praesidii Ordinis) HU-ISSN 1785-3257 XIII–XV. évf. (2006) 22–26. összevont számban „A Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU-ISSN 1216-7674 publikált csendőrség-történeti tanulmányok bibliográfiai jegyzéke 2000-ig címmel” már megjelent egy ismertető a témakörben. A jelenlegi tájékoztatás közzétételét a pontosítás igénye és a rendőrség-történeti kutatásokról szóló cikk – amely a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Historiae Praesidii Ordinis), XVI.évf. (2007) 27. sz. 77-89. p. oldalakon jelent meg – tartalmával az összevetés lehetőségének az biztosítása indokolta.

Tapasztalható volt ugyanis, hogy a nemzeti rendvédelem-történetünkben kevésbé járatos személyek, akik a hatalom, illetve az anyagi források birtokában állók kegyeit keresik, azzal a furcsa mércével igyekeztek minősíteni a periodikát, hogy abban a csendőrség, illetve a rendőrség történetének kutatásai milyen arányban jelennek meg.

Ezt a fajta magatartást természetesen ostobaságnak és etikátlannak tartjuk. Úgy gondoljuk ugyanis, hogy a számaráság kategóriájába tartozik napjaink rendvédelmi struktúráját egy korábbi időszakra kivetítve a különbséget számon kérni bármilyen formában. Álláspontunk szerint továbbá erkölcsstelennek tartjuk azt a magatartási módot, amely nem a saját kvalitásaival szeretne eredményeket elérni, hanem azok híján mások politikai befeketítésének kísérletével igyekszik magára a figyelmet felhívni, pozícióit javítani.

Tudományos Társaságunk lehetőségeit a szellemi alkotó munkára igyekszik koncentrálni. Ebből fakadóan szakosztályaink nem adminisztratív szervezeti egységek, hanem szellemi alkotóműhelyként funkcionálnak. A Csendőrségtörténeti Szakosztály már a kilencvenes évek elején megalakult. Kezdetben Csendőrség- és Rendőrség-történeti Szakosztályként működött, majd a csendőri illetve rendőri történetet kutatók szétváltak. Mindkét alkotó műhely kiváló eredményeket produkált és egymás tudományos sikereire támaszkodva valósítják meg e két rendvédelmi testület típus magyarországi történetének feltárását.

Nemzeti rendvédelmünk történetében a csendőrség 1945-ig az egyik legfontosabb testületként működött.¹ Ebből adódóan Tudományos Társaságunk tevékenységében is jelentős szerepet kapott a szervezettörténet művelése. Magyarországon Tudományos Társaságunk az egyetlen szervezet, amelyben csendőrségtörténeti kutatások folynak, e téma művelésére szellemi alkotóműhely kapcsolódott össze a Csendőrségtörténeti Szakosztályban.

A magyarországi csendőrségek történetével való foglalkozás nem csupán a Csendőrségtörténeti Szakosztály szűkebb keretei között valósult meg. 1996-ban a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság VIII. rendvédelem történeti tudományos konferenciájának témáját a csendőrség ké-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. pezte. Ekkor „A napóleoni közbiztonsági őrttestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig” címmel tartottunk konferenciát, melynek anyaga 1998-ban került publikálásra a *Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*.²

A kilencvenes évek végén került sor – a Soros Alapítvány finanszírozásával – arra, hogy Tudományos Társaságunk Párizsban rendezett csendőrségtörténeti szimpóziumot a Francia Nemzeti Csendőrség Történeti Szolgálatával együttműködve. Ezzel a rendezvénnel vette kezdetét az a gyümölcsöző kapcsolat, amely Tudományos Társaságunk és a Francia Nemzeti Csendőrség múltjának feltárásban tevékenykedő személyek és szervezetek között kialakult. A párizsi szimpózium címevel „A közbiztonság közös európai örökségünk” szerkesztettük meg a párizsi rendezvényen elhangzottakat, amelyek publikálásra kerültek a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* című tudományos periódikában.³

CSÓKA Ferenc tagtársunk nevéhez fűződik az ezredfordulótól a Csendőrségtörténeti Szakosztály szimpóziumainak megvalósítása. E sikeres rendezvény sorozat jól érzékelteti a Tudományos Társaságunknak a csendőrségtörténeti szakosztályban mint szellemi alkotóműhelyben folyó színvonalas tudományos kutató munkáját. Tudományos Társaságunk vezetése örömdetesnek tartja, hogy nemzeti rendvédelem-történetünk ezen szeletével foglalkozók száma gyarapszik.

Ezúton is megszeretném köszönni dr. BODA József rendőr ezredes úrnak, hogy a tudományt pártoló önzetlen magatartásával lehetővé tette a csendőrségtörténeti témájú rendezvények létrejöttét.

Sajnálatos módon azt tapasztaltuk, hogy a magyar rendvédelem irányítói körében még koránt sem általános ez a fajta pozitív hozzáállás. Természetesen akadnak kivételek is. Tudományos Társaságunk azt érzékeli azonban, hogy a tisztikar többsége tájékozatlan a magyar rendvédelem történetében. A szakmatörténeti ismeretek hiánya pedig újratermelődik azáltal, hogy a Rendőrtiszt Főiskolán a kilencvenes évek végén megszüntették a – mintegy fél évtizeddel korábban felállított – Rendvédelem-történeti Tanszéket, a rendvédelem történeti tantárgyat pedig felszámolták. A képzés ezen része likvidálásának következménye, hogy a rendvédelmi testületek tisztjei szakmatörténeti ismeretekkel szinte egyáltalán nem rendelkeznek. Ez a helyzet meglehetősen kedvezőtlenül befolyásolja a Csendőrségtörténeti Szakosztály működését is. A szakosztály kutatásaink természetes befogadó közege ugyanis nyilvánvalóan napjaink rendvédelmi testületeinek személyi állománya lehet. Ez a személyi állomány azonban – a felkészítése hiányosságaiából fakadóan – kevésbé alkalmas a feltárt szakmatörténeti tapasztalok adaptálására, egyben pedig nem jelenti az egyik utánpótlási csatornát – ellentétben a nyugat-európai gyakorlattal – a rendvédelem-történet művelése számára. Jelenleg tisztjeink többsége előtt ismeretlen az a körülmény, hogy a kiegyezéstől a rendszerváltásig Magyarországon – jórészt egymást követően – 29 állami rendvédelmi szervezet működött. E testületek tevékenysége között pedig jelentős átfedések alakultak ki, hiszen az alapfeladat – az ország-

ban a rend fenntartása – nem változott, csupán a testületek száma illetve a szervezetek közötti feladatmegosztás módosult permanens módon. Ezért a tisztí kar azon része, amely érzi a történelmi tapasztalatok hiányát munkájában, érdeklődése során a mai rendvédelmi struktúrát vetíti ki korábbi időszakokra. Ez oda vezet, hogy számosan:

- nem értik a rendőrség történetével való foglalkozás szükségességét;
- olyan szervezetek tapasztalati iránti igényt fogalmaznak meg, amely az adott korban nem működött, más – a jelenlegi szervezet feladatait a vizsgált időszakban részben vagy egészében ellátó – testület tapasztalataival szemben pedig (mint például a csendőrség) értetlenül állnak.⁴

A Csendőrségtörténeti Szakosztály érdemeihez sorolható, hogy a sanyarú helyzet ellenére is gyarapodik a szakterület gondozóinak a száma. Két évtizedre visszatekintve a legtöbb szerző – más testületeket összehasonlítva – a csendőrség történetéből készített monográfiát. (1. sz. melléklet) A hazai kutatók köréből a témával először – hosszú szünet után – dr. PARÁDI József és dr. SZAKÁLY Sándor foglalkoztak. Mindkét kutató a Magyar Királyi Csendőrség egy-egy szakterületi ágának a történetét tárta fel. 1984-ben publikálta dr. PARÁDI József a határszéli csendőrség,⁵ majd 1986-ban dr. SZAKÁLY Sándor a tábori csendőrség történetét.⁶ Ezt követte 1999-ben dr. CSAPÓ Csaba, illetve 2002-ben dr. KAISER Ferenc tollából újabb két monográfia „A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914”⁷ és „A Magyar Királyi Csendőrség a két világháború között”⁸ címmel, amelyek a testület két történelmi időszakának eseményeit dolgozták fel. CSAPÓ és KAISER tagtársaink alkotása egyben a tudományos fokozatszerző értekezés funkcióját is betöltötte. Mindkét kutató társunk tudományos munkásságát a csendőrség története témakörének feltárásával kezdte el. Örömmel jelenthetem, hogy 2003. karácsonyára sikerült lezárnom a magyarországi csendőrség teljes történetét feltáró „A Magyar Királyi Csendőrség” című monográfiám kéziratát, amely immár hat éve kiadásra vár.⁹

Nem csupán monográfiák születtek azonban a magyarországi csendőrség témájában az utóbbi 15-20 év során. 1990. után számos tanulmány is készült e kérdéskörben. Tudományos Társaságunk abban a szerencsés helyzetben van, hogy a tanulmányok készítői szinte kivétel nélkül tagjaink közé tartoznak. A publikált tanulmányok döntő többsége is tudományos periódikánkban a *Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* jelent meg. (2. sz. melléklet)

Tudományos Társaságunk periódikájának 2000-ig 12 száma jelent meg. A 12 számból 11 számban publikáltunk csendőrségtörténeti tanulmányokat. Ezen időszak alatt összesen 27 alkotótársunk 40 tanulmánya látott napvilágot csendőrségtörténeti témában.¹⁰ Ennél azonban lényegesen nagyobb számú tanulmány készült, amelyeket a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* tudományos periódikánk kiadás előtt álló számaiban fogunk publikálni. Tudományos Társaságunk Csendőrségtörténeti Szakosztályának szimpózio-

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. nain elhangzott előadásokat pedig tematikus szám formájában szeretnénk kiadni.

Tudományos Társaságunk elnöksége – összhangban a Csendőrségtörténeti Szakosztállyal úgy gondolta, hogy szellemi alkotó munkánk eredményei feljogosítanak bennünket a témának az európai dimenzióhoz közelítő kiterjesztésére.

A Kárpát-medencén túlmutató témaválasztása nem volt véletlen. Meggyőződésünk, hogy a rendvédelem- történeti tapasztalatok nélkülözhetetlenek az Európai Unió rendvédelmi rendszerének fejlesztése során. E tapasztalatokat azonban fel kell tárni és publikálás útján közkinccsá tenni. Úgy gondoljuk, hogy erre a legalkalmasabbak azok a kutatók, szellemi alkotóműhelyek lehetnek, akik már gondozzák e témát.

Bízom abban, hogy a csendőrszervezetek nemzeti sajátosságai mellett számos hasonló vonás is felszínre fog kerülni. Remélem, hogy a kutatók alkotó vitában ismerik meg egymás véleményét és alakítanak ki közös álláspontot.

Mindezt fontos lépésnek tartom egy olyan folyamatban, amelynek során a rendvédelem történetét művelő alkotóműhelyek közös projektek megvalósításához jutnak el Európa rendvédelem-történetének gondozás témájában.

Jegyzetek:

¹ PARÁDI József et al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996, Osiris, 53-136. p.

² Idem: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulás és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*. VII. évf. (1997) 8.sz. 78-83. p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia szorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtisztület útja Párizstól –Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített, átdolgozott változata.

³ Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*. XI. évf. (2005) 13. sz. A tanulmány korábbi változata 2000. március 19-én hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem történeti tudományos konferencia szorozatnak „A közbiztonság közös Európai örökségünk.” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített, átdolgozott változata.

⁴ Idem: A rendvédelem-történeti tantárgy a Rendőrtisztí Főiskola oktatási rendszerében és a rendvédelem-történeti kutatás jövőbeni feladatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*. I. évf. (1991) 2. sz. 29-35. p. A tanulmány korábbi változata 1990. novemberében hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia szorozatnak „A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszerei kérdései” című II. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített, átdolgozott változata.

⁵ Idem: *A határszéli csendőrség 1891-1914*. Budapest, 1984, határorség, 95p.

⁶ SZAKÁLY Sándor: *A tábori csendőrség*. Budapest, 1989, Zrínyi.

⁷ CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914*. Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, 186. p. /Pannónai Könyvek/

⁸ KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között*. Pécs, 2002, Pro Pannónia Kiadó Alapítvány, 174. p. /Pannónia Könyvek/

⁹ Parádi József: *A Magyar Királyi Csendőrség*. A monográfia nyomdában van.

¹⁰ Vö. 2.sz. melléklet forrásjegyzékével.

1. sz. melléklet

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjai által készített csendőrségtörténeti monográfiák 157

2. sz. melléklet

A Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU-ISSN 1216-7674 publikált csendőrségtörténeti tanulmányok 158

1.sz. melléklet

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjai által készített csendőrségtörténeti monográfiák

1. PARÁDI József: *A határszéli csendőrség 1891-1914*. Budapest, 1984, Határőrség.
2. SZAKÁLY Sándor: *A tábori csendőrség*. Budapest, 1986, Zrínyi.
3. CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914*. Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, 186 p. /Pannónia Könyvek/
4. KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között*. Pécs, 2002, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány 174 p. /Pannónia Könyvek/
5. PARÁDI József: *Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században*. II.köt. *Csendőrség a határőrizetben*. Budapest, 2003, Tipico Design Kft.
6. Idem: *A Magyar Királyi Csendőrség. (kézirat lezárva 1993)* , Budapest.

16. dr. ÖRY Károly 								X^{24}									1
17. dr. PARÁDI József DT.			X^{25}					X^{26}						X^{27}		X^{28}	4
18. ifj. PERJESI György 																X^{29}	1
19. dr. RAVASZ István 								X^{30}									1
20. dr. SÁGVÁRI György 				X^{31}													1
21. dr. SALLAI János								X^{32}		X^{33}							2
22. SIMON Ferenc									X^{34}	X^{35}							2
23. dr. SUBA János 								X^{36}						X^{37}	X^{38}		3
24. dr. SZAKÁLY Sándor 	X^{39}		X^{40}	X^{41}	X^{42}	X^{43}											5
25. SZELEI József								X^{44}									1
26. SZÜCS János										X^{45}							1
27. TAMÁSKA Endre 										X^{46}							1
28. VARRÓ István Tamás 														X^{47}	X^{48}		2
29. dr. ZACHAR József 2009 † 								X^{49}									1
30. ZEIDLER Sándor 								X^{50}									1
Összesen:	1	-	2	3	3	1	1	19	3	5	1	4	-	1	2	4	50

Források:

¹ BACSA Gábor: A csendőrség részvétele Zala-megye határőrizetében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 5–11. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

² CSAPÓ Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati jogáról 1881–1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998) 8. sz. 12–16. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³ Idem: A csendőrség és a városok 1881–1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 43–48. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴ CSÓKA Ferenc: Csendőrség és hírszerzés 1930–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 17–20. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁵ DAVOLA József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1912-ben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* X. évf. (2000) 11. sz. 21–23. p. A tanulmány korábbi változata 1999. április 20-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Szabad mozgás a Kárpát-medencében.” című XI. konferenciáján. Az előadás „PARÁDI József: A határszéli csendőrség 1891–1914. Budapest, 1984, Határőrség.” monográfiájának az annotációja volt. A publikált tanulmány az előadás szerkesztett változata.

⁶ Idem: A tábori csendőrség mint a katonai rendőrség elődje. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 19–54. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁷ DOMOKOS Sándor: A Kanadai Királyi Lovas Csendőrség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 21–26. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁸ ERNYES Mihály: Pandúrság helyett csendőrség Baranyában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 27–33. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁹ FAZEKAS Csaba: A csendőrség és a történelmi egyházak kapcsolata a Horthy korszakban az el nem ismert felekezetek kezelés tükrében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii*

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. Ordinis), VII. évf. (1997.) 8.sz. 34-40.p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁰ FORRÓ János: A csendőrség története. A csendőr őrs. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1993.) 4.sz. 132-151.p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított és átdolgozott változata.

¹¹ Idem: A csendőrkerület rendvédelmi tevékenységének értékelése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8.sz. 41-45.p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹² Idem: A székesfehérvári csendőrkerület teendői a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VIII. évf. (1998.) 9. sz. 32-38. p. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 24-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Gazdasági Rendvédelmünk a XIX-XX. században” című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹³ Idem: A székesfehérvári csendőrkerület kapcsolata a közigazgatással. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12.sz. 58-61. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁴ GEBHARDT Helmut Die Österreichische Gendarmerie in XX. Jahrhundert. [Az osztrák csendőrség a XX. században] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10. sz. 53-58. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugat rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre ” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁵ Idem: Die miliärische Organisation der Österreichischen Gendarmerie von 1849 bis 1918. [A katonailag szervezett osztrák csendőrség 1849-1918] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 62-64. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁶ HESZTERA Franz: Die Kommandostrukturen der Gendarmerie von 1850-1993. [A csendőrség parancsnoksági rendszere 1850-1993. között.] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5. sz. 28-35. p. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Háború, forradalom, trianon.” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁷ KAISER Ferenc: Az őrs mindennapi élete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 46–56. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁸ Idem: A csendőr őrs gazdaságvédelemmel kapcsolatos feladatai a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VIII. évf. (1998) 9. sz. 39–44. p. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 24-én hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Gazdasági Rendvédelmünk a XIX–XX. században” című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁹ KESERŰ István: Rendőrség és csendőrség Magyarország hadbalépésétől a hadműveletek befejezéséig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VI. évf. (1996) 7. sz. 35–45. p. A tanulmány korábbi változata 1995. október 25-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Háborúból diktatúrába” című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁰ Idem: A Magyar Királyi Csendőrség a második világháború hadműveleteiben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997) 8. sz. 57–59. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²¹ KISS Gábor: Csendőrök az emigrációban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 60–61. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²² KISS István Géza: A Magyar Királyi csendőrség hagyományai, műzéális emléanyagainak őrzési helyei hazánkban és külföldön. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 62–67. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²³ KOMÁROMI Gábor: A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti változásai 1919–1925. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5. sz. 90–91. p. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Háború, forradalom, trianon.” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁴ ÖRY Károly: Maréchaussée-tól a Gendarmerie Nationale-ig. A francia csendőrség történeti előzményei *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 75–77. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁵ PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, II. évf. (1992.) 3. sz. 21–28. p. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-törté-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. neti tudományos konferenciasorozatnak „Tradíció és korszerűség.” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁶ Idem: A magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997) 8. sz. 78-83. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági öröstület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁷ Idem: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 91-94. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-10-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁸ Idem: A csendőrtiszt képzés és a fizetési osztályba sorolt állami alkalmazottak szakvizsga rendszere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 100-104. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁹ Ifj. PERJÉSI György: A Magyar Királyi Csendőrség létszámalakulása 1938-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 105-106. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁰ RAVASZ István: Csendőrpuccs, vagy zászlószentelés? A budapesti deportálások leállítás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8. sz. 84-87. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági öröstület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³¹ SÁGVÁRI György: Csendőr és rendőr egyenruhák a dualizmus kori Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1993.) 4. sz. 161-169. p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme.” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³² SALLAI János: A határszéli csendőrség fegyverhasználat. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 88-90. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági öröstület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³³ Idem: Francia, osztrák, magyar csendőrség fegyverhasználat a XIX. században. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10. sz. 154-159. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptemberében hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁴ SIMON Ferenc: A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati teendői a vagyonbiztonság ellen irányuló bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VIII. évf. (1998.) 9. sz. 45-48. p. A tanulmány korábbi változata 1997.

szepember 24-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Gazdasági Rendvédelmünk a XIX-XX. században” című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁵ Idem: Egy kiérdemelt emlékbélyeg és egy nem érdemelt megbélyegzés története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10. sz. 160-163. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁶ SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség szerepe az északi demarkációs vonalon 1919-1923. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 91-94. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági örökség útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁷ Idem: Határcsendőr zászlóaljok. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 182-191. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁷ Idem: A Magyar Királyi Csendőrség létszámának tervezett felemelése 1918-ban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 113-120. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története.” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁹ SZAKÁLY Sándor: Néhány gondolat a volt Magyar Királyi Csendőrségről. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, I. évf. (1991) 1. sz. 38-44. p. A tanulmány korábbi változata 1990. április 24-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati szervek kapcsolata 1848-1945.” című I. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁰ Idem: A két világháború közötti rendvédelmi szervek tevékenységének néhány jellemzője. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, II. évf. (1992.) 3. sz. 29-34. p. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Tradíció és korszerűség.” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴¹ Idem: A Magyar Királyi Csendőrség az első központosított magyar közbiztonsági örökség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, III. évf. (1993.) 4. sz. 51-58. p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme.” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴² Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének tábori csendőrsége *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5. sz. 55-58. p. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Háború, forradalom, trianon.” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴³ Idem: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, V. évf. (1995) 6. sz. 122-129. p. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme.” című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁴ SZELEI József: Katonából csendőr, csendőrből járőrvezető. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997) 8. sz. 103-104. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁵ SZÜCS János: A francia csendőrség helye, feladatai napjainkban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10. sz. 189-191. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁶ TAMÁSKA Endre: Egy csendőr őrs országos tekintélye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10. sz. 12-18. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁷ VARRÓ István Tamás: Rádióközvetítés az ungvári csendőr iskolából. „Székely fiúkból nevelik a magyar csendőröket”. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 212-219. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁸ Idem: Hatvan éves a Magyar Királyi Csendőrség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 140-146. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴⁹ ZACHAR József: Fejezetek az osztrák csendőrség történetéből 1849-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 105-109. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

⁵⁰ ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997.) 8. sz. 110-112. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én hangzott el Budapesten, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József

Rendőrség-történeti kutatások a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál

Mikor Tudományos Társaságunkat alapítottuk, 1990-ben az a cél vezérelt bennünket, hogy a nemzeti rendvédelmünk történetét kutatók számára lehetőséget teremtsünk feltárt eredményeink közkinccsé tételére, megvitatására. Ennek megfelelően is működik szervezetünk. Szakosztályaink nem adminisztratív szervezeti egységek, hanem tudományos alkotó műhelyek. A Rendőrség-történeti Szakosztály a legkorábban létrehozott szakosztályaink egyike. Kezdetben a csendőrség- és a rendőrség-történeti témákat egy szakosztályban művelték, majd e két szakterület kutatói különváltak, létrehozva a Csendőrségtörténeti illetve a Rendőrség-történeti Szakosztályt. A két szakosztály Tudományos Társaságunk legeredményesebben tevékenykedő szakosztályai közé tartozik.

A Rendőrség-történeti Szakosztály – immár hagyományosan – csaknem minden év tavaszán Szent György napjához kapcsolódóan tartotta meg rendezvényeit „Szemere beszélgetések” címmel. E rendezvényeken elhangzott előadások tanulmányra fejlesztett változatai a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* című tudományos periodikában kerültek publikálásra.¹

A rendvédelem történetén belül a rendőrségtörténettel való foglalkozás eredményei azonban nem csupán a Rendőrség-történeti Szakosztály rendezvényein kerültek bemutatásra. Tudományos társaságunk által évente, az őszi hónapokban megrendezésre kerülő rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozat valamennyi rendezvényén szerepeltek rendőrség-történeti előadások.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tudományos periodikájában a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* szinte valamennyi számában szerepelnek rendőrség-történeti írások is. **1 sz. melléklet** A tudományos periodikában publikált szinte mindegyik komplex rendvédelem-történeti tartalmú alkotás is magában foglal rendőrség-történeti anyagot. Összességében 22 fő 32 tanulmánya jelent meg a *Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* rendőrség-történeti témakörben.

Tudományos Társaságunk tagjai dolgozták fel első ízben a magyarországi rendőrszervezetek történetét komplex módon, a magyar rendvédelem-történet részeként. A rendőrség-történeti kutatások nélkül nem születhetett volna meg – a már több kiadást megélt – „A Magyar rendvédelem-története” című könyv.²

Dr. ERNYES Mihály nyá. r. ddtbk. tagtársunk nevéhez fűződik a Rendőrség-történeti Szakosztály tevékenységének felfuttatása. Kitűnő példát mutatott – nem csupán a Rendőrség-történeti Szakosztályban, hanem tudományos társaságunk más szakosztályaiban tevékenykedő – tagtársainknak is. A mintegy negyed évszázados alkotómunkája során 13 monográfiát több tucat tanulmányt, valamint számos lektorálatlan cikket publikált rendvédelem-történeti témakörben.³ Munkássága a rendvédelem-történet helytörténeti jellegű feltárásából in-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
dult ki, amelyet ma már országos rendőrség-történeti kutató munkává fejlesztett.

A Rendőrség-történeti Szakosztályban folyó szellemi műhelymunka elősegítette, hogy kapcsolatot teremtsünk a témát művelő német és osztrák társasággal, illetve kutatókkal. Arra törekszünk, hogy – a témát gondozó külföldi alkotóműhelyekkel közösen – az európai rendvédelem történetét feldolgozzuk és közkinccsé tegyük. Ebben a tevékenységben minden biztonnyal jelentős foglak hárulni Tudományos Társaságunk Rendőrség-történeti Szakosztályára is.⁴

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság fennállása óta hirdeti az identitástudat fontosságát a rendvédelmi testületek személyi állománya körében. Meggyőződésünk, hogy a kellő identitástudat hiányában nem kívánatos módon eltűnik a zsoldos és a hivatásos állomány közötti különbség. Az identitástudat materiális hordozója pedig a testületi múlt. Úgy gondoljuk, hogy a legkiválóbb etikai szabályok ismerete sem óvja meg a rendvédelmi testületek személyi állományát a nem kívánatos tettektől, ha az identitástudatból fakadó belső meggyőződésük nem szab gátat az ilyen cselekményeknek.

A rendvédelem-történet nem csak indirekt formában – az identitástudaton keresztül – járulhat hozzá a rendvédelmi testületek tevékenysége eredményének fejlesztéséhez ezáltal pedig valamennyiünk biztonságérzetének javításához. A hivatástörténet számos olyan pozitív és negatív tapasztalatanyagot tartalmaz, amelyek megismerése eredményesen elősegítheti napjaink gondjainak megoldását.⁵

A formálódó Európai Unió fejlődése során minden biztonnyal sor fog kerülni a rendvédelmi rendszer reformjára is, amely szakterület ma még alapvetően a tagállamok kompetenciáját képezi. Nyilvánvaló azonban, hogy a harmadik évezred rendvédelmi kihívásaira adandó válaszok, nem valósíthatók meg kizárólag a nemzeti keretek között. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjai úgy gondolják, hogy az Európai Unió bimbózó rendvédelmi stratégiája és struktúrája nem nélkülözheti a szakterület kontinentális történelmi tapasztalatait sem.

Az Európai Unió legfejlettebb tagállamaiban már felismerték a rendfenntartásban és annak fejlesztésében a rendvédelem történet jelentőségét. A Német Szövetségi Köztársaságban a rendfenntartás alapvetően tartományi kompetencia, bár a szövetségi kormány is rendelkezik a hatáskörébe tartozó rendvédelmi testülettel. A tartományok mindegyikében működik legalább egy rendvédelem-történeti múzeum, amely a diszciplína kutató intézetének a feladatkörét is ellátja. Van, ahol a téma gondozását centralizáltan valósították meg mint például Franciaországban, ahol a Francia Nemzeti Csendőrség Történeti Szolgálatot működtetett 50 fős állománnyal. A szolgálat élén csendőrtábornok állt. A szolgálathoz tartozott a Csendőrségtörténeti-múzeum, könyvtár és archívum is.⁶

Tudományos Társaságunk szorgalmazza egy magyar rendvédelem történeti intézmény felállítását. Mi ugyan mindent megteszünk nemzeti rendvédelem történetünk ápolása érdekében, azonban egy társadalmi szervezet nem képes töké-

letesen ellátni az állami szféra egyik szelete történetének a gondozását. Úgy gondoljuk, hogy a magyar rendvédelem történetének az ügye legalább annyit megérdemel, mint a terror. A magyar állam történetében nem a terror dominált. Napjainkban mégis a terror története rendelkezik múzeummal, kutató intézettel, költségvetéssel stb. Tévedés ne essék nem gondoljuk, hogy múltunk kevésbé szalonképes részeit el kellene hallgatni, feltárásuktól és bemutatásuktól el kellene tekinteti. Azt azonban már helytelenítjük, hogy a rendvédelem története mindazon lehetőségeket nélkülözni kénytelen, amellyel a magyarországi terror történetét gondozók rendelkeznek. Megítélésünk szerint a helyes arányt a Német Szövetségi Köztársaságban találták meg. Dortmundban – egy régi börtön épületében a budapesti Terror Házához hasonló – Gestapó-múzeum működik. Ugyanakkor azonban Németország területén még 16 Rendvédelem-történeti Intézet és Múzeum funkcionál.

Sajnálatos módon ilyen típusú szervezetet jelenleg még nélkülöz a magyar struktúra.⁷

Úgy érezzük, hogy a hivatástörténeti kutatási eredmények nehezen jutnak el természetes befogadó közegükhöz, a rendvédelem szervezetek személyi állományához. Sajnálatos módon ugyanis Tudományos Társaságunk nem rendelkezik olyan kedvező finansziális helyzettel, hogy a kutatási eredményeit tartalmazó kiadványokat kellő példányszámban publikálja. A rendőrség vezetése pedig elvárna, hogy a témakört kutatók átvállalják a szervezetnek juttatott példányszámok költségeit. Ez a biztos módja annak, hogy a szakmatörténeti információk ne ériék el a testület tagjait.

Pedig a hivatástörténeti szakirodalom megismerése – különösen a tisztikar részéről – kívánatos volna, mivel a Rendőrtiszti Főiskolán a 90-es évek végén felszámolták az évtized elején létrehozott Rendvédelem-történeti Tanszéket, a tantárgyat pedig felszámolták. A magyar rendvédelmi testületek tisztakarának a felkészítését ezáltal megfosztották a szakmatörténeti oktatás lehetőségétől.⁸ A rendvédelmi testületek tisztikarának egy része ugyan igyekszik autodidakta módon – együttműködve Tudományos Társaságunk tagságával – pótolni hiányos szakmatörténeti felkészítését, ez azonban nem helyettesíti a hivatástörténeti képzést. Tudományos Társaságunk – ezen belül a Rendőrség-történeti Szakosztály – a rendvédelmi testületek személyi állományának azon részéből nyeri részben utánpótlását, akik hivatásuk története iránt érdeklődnek. Néhányukban ezen érdeklődésből fejlődik ki az aktív kutató tevékenység. Bízunk abban, hogy előbb-utóbb a Rendőrtiszti Főiskola hallgatóit is olyan helyzetbe juttatják az illetékesek, hogy – hasonlóan a civil felsőoktatáshoz – részesülhetnek hivatástörténeti képzésben.⁹

Sajnálatosnak tarjuk ugyan, hogy a rendvédelmi testületek tisztképzéséből száműzték a szakmatörténeti felkészítést, ez azonban nem befolyásolja tudományos társaságunk működésének eredményességét, nemzetközi elismertségét. Szervezetünk mintegy két évtizedes fennállása alatt – a szakterület külföldi alkotóműhelyei mellett – az érintkező diszciplínák hazai szellemi műhelyeivel is kapcsolatba lépett. Úgy gondolom, hogy a „Szemere beszélgetések” továbbfej-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. lesztesének lehetősége abban rejlik, hogy a jövőt illetően rendezvényünk szervezői a társdiszciplínák művelői köréből azokat a kutatótársainkat is meghívják, akik a rendvédelem történetének érintkező témái feltárásán dolgoznak.¹⁰

Bízom abban, hogy konferenciánkon új kutatási eredmények is bemutatásra fognak kerülni. Remélem, hogy a rendezvény nem fogja nélkülözni az alkotók vitáját, illetve e viták elvezetnek a közös álláspontok kialakításához.

A „Szemere beszélgetések” rendezvénysorozatot fontos állomásnak tekintem egy olyan folyamatban, amelynek során a rendvédelem történetének művelésében részt vállaló alkotóműhelyek közös projektek megvalósításához jutnak el.

Jegyzetek:

¹ A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* periodika, amely a rendvédelem történetének témaköréből publikál a tudományos alkotásokkal szembeni elvárásoknak megfelelő írásokat. A periodika évente egy esetleg két számmal jelenik meg. Az első szám 1991-ben került kiadásra. 2000.december 31-ig a lap 12 száma került publikálásra. A számok tematikusak, egy-egy témakör köré csoportosul a mondanivalójuk. Többségében évente – többnyire az őszi hónapokban – megrendezésre kerülő, *Rendvédelem-történeti Tudományos Konferenciasorozaton* elhangzott előadások tanulmányokká fejlesztett változatait közli a lap. E mellett azonban megjelennek olyan írások is, amelyeknek nincsen előadás előzményük. A magyar rendvédelem-történeti kutatások legújabb eredményei elsőként e periodika hasábjain jelennek meg. A lapot a *Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság* szerkeszti. A tudományos társaság a megjelenés költségeit adományokból fedezi. A lap létéhez a legjelentősebb támogatást a *Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány* biztosítja. A tudományos periodika száma HU ISSN 1216-6774. Financális nehézségek miatt a tudományos periodika korlátozott példányszámban jelenik meg. A publikált számokból a köteles példányokra jogosult közgyűjtemények kapnak. A lap számai a tudományos társaságtól szerezhetők be.

² Parádi József (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996, Osiris, 376 p., ill.

³ ERNYES Mihály publikáció

MONOGRÁFIÁK:

ERNYES Mihály: *Fejezetek a rendőrség történetéből*. 1-2. köt. Pécs, 1994, Betücenter Lapkiadó Betéti Társaság, 269; 329 p.

3. köt. *Fejezetek a rendőrség történetéből 1944-ig*. Pécs-Baranya. Pécs, 1995, Police Press Kft, 321 p.

4. köt. *Fejezetek a rendőrség történetéből 1952-ig*. Pécs-Baranya. Pécs, 1996, Police Press Kft, 273 p.

5. köt. *Fejezetek a rendőrség történetéből 1956-ig*. Pécs-Baranya. Mit tegyek? Pécs, 1997, Police Press Kft., 297 p.

6. köt. *Fejezetek a rendőrség történetéből 1958-ig*. Pécs-Baranya. Újjászervezés, megtorlás. Pécs, 1998, Police Press Kft, 323 p.

Idem: *A nemzetközi és a magyar rendvédelem-történet alapjai*. I.köt. *A rendőrségről*. Budapest, 1998, Budapesti Rendészeti Szakközépiskola, 143 p.

Idem: *Pécs város rendőrsége*.

1. köt. *Az államosítás*. Pécs, 1999, Pécsi JAMES és JAMES BT, 322 p.

2. köt. *Az államosítás*. Pécs, 2000, Pécsi JAMES és JAMES BT, 301 p.

3. köt. *1956 őszeig*. Pécs, 2001, Pécsi JAMES és JAMES BT, 340 p.

4. köt. *1963-ig*. Pécs, 2002, Pécsi JAMES és JAMES BT, 371 p.

5. köt. *Az önkormányzati rendőrség története*. Pécs, 2003, TEROMO BT, 312 p.

Idem: *A magyar rendőrség története*. 1.köt. Budapest, 2002, BM kiadó, 342 p.

GYŰJTEMÉNYES KÖTETEK TANULMÁNYAI:

Idem: A közbiztonsági bizottságok kísérleti működésének tapasztalatai. In ERDÉLYI János (szerk.): *Országos közigazgatási napok. A korszerű közigazgatás*. Budapest, 1995, Magyar Közigazgatási Kamara, 191-195. p.

Idem: 50 évvel ezelőtt. A rendőrség 1945-ben. In CSÁNYI Klára (szerk.): *Rendőrségi évkönyv 1995*. Budapest, 1996, Országos Rendőrfőkapitányság, 14-29. p.

Idem: Adatok Pécs életéről a szerb impérium alatt a rendőrfőkapitányi napiparancsok tükrében. In VONYÓ József (szerk.): *Tanulmányok Pécs életéből*. Pécs, 1996, Pécs város önkormányzata, 295-306. p.

Idem: Hajdúból rendőr, pandúrból csendőr. In ÓDOR Imre (szerk.): *Baranya történelmi közlemé-nyek*. Pécs, 1997, Baranya Megyei Levéltár, 149-169. p.

Idem: VASZÁRY Gyula rendőrfőkapitány a Mecsek Egyesület alapító tagja. In KOVÁCS SZABÓ János (szerk.): *A Mecsek Egyesület évkönyve 1999*. Pécs, 1999, Mecsek Egyesület, 10-16. p.

Idem: A vidék rendőrsége a századfordulón. In DUTKA Antal (szerk.): *Rendőrségi évkönyv 1999*. Budapest, 2000, Országos Rendőrfőkapitányság, 7-15. p.

Idem: Millennium a magyar rendőrség történetében. In DUTKA Antal (szerk.): *Rendőrségi év-könyv 2000*. Budapest, 2001, Országos Rendőrfőkapitányság, 7-14. p.

Idem: Rendőri korrupció? In CSEFKÓ Ferenc — HORVÁTH Csaba (szerk.): *Korrupció Magyaror-szágon*. Pécs, 2001, Pécs-Baranya Értelmiségi Egyesület és a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 359-366. p.

Idem: A magyar rendőri szakirodalom kezdetei. In DUTKA Antal (szerk.): *Rendőrségi évkönyv 2001*. Budapest, 2002, Országos Rendőrfőkapitányság, 7-29. p.

PERIÓDIKUMOKBAN PUBLIKÁLT LEKTORÁLT TANULMÁNYOK:

Idem: Még veszélyesebb. *Belügyi Szemle*, 1988. 12. sz. 83-84. p.

Idem: Az önkormányzat és a rendőrség. *Belügyi Szemle*, XXXVI.évf. (1990) 7. sz. 50-55. p.

Idem—KERTÉSZ János: Vélemények a rendőrségről. *Rendészeti Szemle*, (1992) 1.sz.27-32. p.

Idem: A nyilvános távbeszélőkészülékekből történő pénzfelvétellel kapcsolatos vitához. *ORFK Tájékoztató*, (1993) 1. sz. 61. p.

Idem: A közrend és a közbiztonság helyzete Baranya megyében a szerb megszállás idején. *Rend- védelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5. sz. 74-75. p. A ta- nulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Ma- gyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudomá- nyos konferenciasorozatnak a „Háború, forradalom, trianon” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Idem: A rendőrség újjászervezése Pécs-Baranyában 1944-1946. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VI. évf. (1996) 7. sz. 17-23. p. A tanulmány korábbi változata 1995. október 25-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Háborúból diktatúrába” című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bő- vített és átdolgozott változata.

Idem: Pandúrság helyett csendőrség Baranyában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1997) 8. sz. 27-33. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Idem: A véderő alkalmazása rendvédelmi feladatokra a dualizmus időszakában Pécsen. *Rendvé- delem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 55-57. p. A tanul- mány korábbi változata 1999. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Idem: A magyar határőrizet történetének vázlata. *Határőrségi tanulmányok*, 2001. 3. sz. 30–37. p. A tanulmány korábbi változata 2001. júliusában Pécsen hangzott el a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának Pécsi Csoportja által szervezett tudományos konferencián. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Idem: Régios rendvédelem történeti visszapillantásban. *Belügyi Szemle*, LI. évf. (2003) 6. sz. 168–184. p.

Idem: Emlékkönyv Vargha László születésének 90. évfordulójára. *Magyar Rendészet*, III. évf. (2003) 4. sz. 155–157. p.

Idem: Ezer éves rendvédelem a rendőrségek államosításának a tükrében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 23–33. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az ezer éves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Idem: A magyar rendőri szakirodalom kezdetei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 32–44. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Idem: A szerb impérium Baranyában 1918–1921. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XVI. évf. (2008) 19. sz. A tanulmány korábbi változata 2005. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában” című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PERIÓDIKUMOKBAN PUBLIKÁLT CIKKEK:

Idem: A rendőrség PR. Tevékenységének társadalmi keretei, jogi alapjai és gyakorlati feltételei. Szükségek, lehetőségek és határok. *Sétatér*, (1998) 3–4. sz. 178–191. p.

Idem: Pécs Város rendőrségének története. Bevezető. *Pécsi Szemle*, 1999. ősz. 42–46. p.

Idem: A rendőri intézkedések és eljárások etikai követelményei. *ORFK Tájékoztató*, (2000) 4. sz. 57–59. p.

Idem: A pécsi rendőrség modernizálói. *Pécsi Szemle*, 2000. ősz. 30–41. p.

Idem: A rendőrség elhelyezése a Rendőrpalota megépítéséig. *Pécsi Szemle*, (2002) ősz. 60–72. p.

Idem: Török Lajos rendőrkapitány. *Pécsi Szemle*, (2003) tavasz. 8. p.

Idem: A rendőrség története. I. *A Magyar Rendőrmúzeum baráti köre kulturális egyesület hírlevele*, V. évf. (2003) 2. sz.

Idem: A rendőrség története. II. *A Magyar Rendőrmúzeum baráti köre kulturális egyesület hírlevele*, V. évf. (2003) 3. sz.

Tudományos konferenciákban rendvédelem-történeti témakörben tartott előadások: 27.

A rendvédelem-történeti témájú alkotások szakmai lektorálása: 7.

⁴ A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság évtizedes múlttal rendelkező gyümölcsöző kapcsolatot tartott fenn a Bécsi Bünyügyi Múzeummal, az Osztrák Bünyügyi Múzeummal, a Német Rendőrtörténeti Társasággal és a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatával.

⁵ 2002. őszén dr. PARÁDI József a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke és KOPASZ Árpád t. ezredes a Rendőrség Tudományos Tanácsának elnöke írta alá az együttműködési megállapodást, amelynek célja, hogy „az együttműködés során a hivatástörténeti ismeretek feltárásával és a feltárt tapasztalatok hasznosításával elősegítse, a rendőri tevékenység tradíciókban gyökerező hivatástudatának erősítését, hatékonyságának növelését és minőségének javítását.” Az átalakult Tudományos Tanács sajnálatos módon hátrányos diszkriminációt valósít meg a magyar rendvédelem történetével szemben.

^{6.} Antoine BOULANT (szerk.): *Le Service Historique de la Gendarmerie Nationale*. Párizs, 2003, La Service Historique de la Gendarmerie Nationale, 28 p.

^{7.} PARÁDI József: Indítvány nemzeti rendvédelem-történetünk művelésének fejlesztésére. *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Historiae Preasidii Ordinis)*, 2002. 2. sz. 70-81. p.

^{8.} - KESERŐ István: A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a rendvédelem-történeti oktatás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, I. évf. (1991) 2. sz. 25-28. p. A tanulmány korábbi változata 1990. novemberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszzerű kérdései” című II. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

- PARÁDI József: A rendvédelem-történeti tantárgy a Rendőrtiszti Főiskola oktatási rendszerében és a rendvédelem-történeti kutatás jövőbeni feladatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, I. évf. (1991) 2. sz. 29-36. p. A tanulmány korábbi változata 1990. novemberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszzerű kérdései” című II. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

- Vö. 1. sz. melléklet 14. sz. forrásával

^{9.} Vö. 1. sz. melléklet forrásjegyzékével

^{10.} Vö. 2. sz. melléklet forrásjegyzékével

Szerzők \ Számok	I. évf. (1991) 1. sz.	I. évf. (1991) 2. sz.	II. évf. (1992) 3. sz.	III. évf. (1993) 4. sz.	IV. évf. (1994) 5. sz.	V. évf. (1995) 6. sz.	VI. évf. (1996) 7. sz.	VII. évf. (1997) 8. sz.	VIII. évf. (1998) 9. sz.	IX. évf. (1999) 10. sz.	X. évf. (2000) 11. sz.	X. évf. (2000) 12. sz.	XI. évf. (2005) 13. sz.	XI. évf. (2005) 14. sz.	XII. évf. (2007) 15. sz.	XII. évf. (2007) 16. sz.	Összesen:
1. dr.BACSA Gábor 2003† 															X ¹	X ²	2
2. BOBÁK Artúr			X ³														1
3. dr. BODA József 														X ⁴			1
4. BONHARDT Attila						X ⁵											1
5. BORSI József				X ⁶													1
6. dr. DAVOLA József									X ⁷								1
7. dr. DÁNOS Valér												X ⁸					1
8. DOMOKOS Sándor 									X ⁹								1
9. EDELBACHER Maximilian – SEYRL Harald 														X ¹⁰			1
10.dr. ERNYES Mihály 							X ¹¹								X ¹²	X ¹³	3
11. GOMBÁR Noémi – dr. KÓSA László 																	1
12. dr. KÁLMÁN Zsolt – dr. KÓSA László 													X ¹⁴				1
13. dr. KESERŐ István 2003† 							X ¹⁶					X ¹⁵					1
14. dr. KÓSA László 																	1
15. KÖVESI László									X ¹⁹	X ^{17,18}							2
										X ²⁰							2

16. MOCSÁRI Sándor			X^{21}														1
17. dr. NAGY György $\text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{♂}$												X^{22}					1
18. dr. ÖRY Károly $\text{♂} \text{♂} \text{DT.}$			X^{23}														1
19. dr. PARÁDI József $\text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{DT.}$				X^{24}								$X^{25,26}$		X^{27}	X^{28}		5
20. dr. RÁCZ Lajos						X^{29}											1
21. dr. SÁGI Zoltán $\text{♂} \text{♂} \text{♂} \text{♂}$																X^{30}	1
22. dr. SÁGVÁRI György $\text{♂} \text{♂}$				X^{31}													1
22. dr. SZAKÁCS Gábor $\text{♂} \text{♂}$						X^{32}											1
Összesen	---	---	3	3	---	3	2	---	1	5	---	2	4	3	3	3	32

Források:

¹ BACSA Gábor: Rendőrség Nagykanizsán 1920-ig az államosításig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 6-12. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06-08-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században.” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

² Idem: A rendőrképzés 1945-1950. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 7-14. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története.” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

³ BOBÁK Artúr: A rendőrség és a határőrség testületi napjainak alternatívái. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, II. évf. (1992) 3. sz. 43-48. p. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Tradíció és korszerűség” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁴ BODA József: Transformation – cordination of police in the security sector reform context. [A rendőrség átalakítása – vezetése a biztonsági szektor reformjának tükrében] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 5-14. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 06-08-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az ezeréves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁵ BONHARDT Attila: Egy rendvédelmi szerv mögé rejtett honvédségi alakulat rövid története. A Magyar Királyi Államrendőrség központi újonciskolája. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, V. évf. (1995) 6. sz. 12-15. p. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A két világ-háború közötti Magyar Királyság rendvédelme” című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁶ BORSI József: „A közszerológiai ágak legerheesebbike”. Rendőrségkép a századforduló magyar sajtójában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1993) 4. sz. 126-131. p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁷ DAVOLA József: A katonai rendőrség bemutatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999) 10. sz. 40-44. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁸ DÁNOS Valér: Rendőrség és szociológia, avagy rendőrszociológia. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 5-7. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁹ DOMOKOS Sándor: A polgári rendőrség korszerű elvei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999) 10. sz. 45-47. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁰ EDELBACHER Maximilian–SEYRL Harald: Die Wiener Polizei von der Österreichisch–Ungarischen Monarchie zur republic. [A bécsi rendőrség az Osztrák–Magyar Monarchiától a köztársaságig] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 69–76. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08–10-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az ezer éves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹¹ ERNYES MIHÁLY: A rendőrség újjászervezése Pécs-Baranyában 1944–1946. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VI. évf. (1996) 7. sz. 17–23. p. A tanulmány korábbi változata 1995. októberében 25-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Háborúból diktatúrába” című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹² Idem: Ezer éves rendvédelem a rendőrségek államosítása tükrében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 14. sz. 23–33. p. A tanulmány korábbi változata 2000. november 08–10-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az ezer éves magyar rendvédelem” című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹³ Idem: A magyar rendőri szakirodalom kezdetei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 32–44. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Az európai és a magyarrendvédelem a XIX-XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁴ GOMBÁR Noémi–KÓSA László: A bűnözés területi megoszlása a kaposvári rendőrkapitányság területén. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 55–63. p. A tanulmány korábbi változata 1999. tavaszán Kaposvárott hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság területi csoportja által szervezett Dél-Pannon rendvédelem-történeti szimpozionsorozat rendezvényén. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁵ KÁLMÁN Zsolt–KÓSA László: A rendőrség és az önkormányzatok kapcsolata a rendszerváltás utáni években. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (2000) 12. sz. 65–67. p. A tanulmány korábbi változata 1999. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁶ KESERŰ István: Rendőrség és csendőrség Magyarország hadbalépésétől a hadműveletek befejezéséig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VI. évf. (1996) 7. sz. 34–35. p. A tanulmány korábbi változata 1995. október 25-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Háborúból diktatúrába” című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁷ KÓSA László: Rendőrség Budán, Pesten és Budapesten 1849–1882. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999) 10. sz. 71–77. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁸ Idem: A közúti közlekedés rendjének szabályozása 1872 től napjainkig, különös tekintettel Budapestre. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (1999) 10.

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. sz. 77–78. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

¹⁹ KÖVESI László: Szociálpolitikai érzékenység a rendőri és a BM szerveknél 1990 től napjainkig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999) 10. sz. 88–94. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁰ Idem: Rendőri nyugdíjpénztárak tegnap és ma, szociális gondoskodás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VIII. évf. (1998) 9. sz. 24–25. p. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 23-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században” című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²¹ MOCSÁRI Sándor: Hagyományok és tapasztalatok felhasználása a rendőr tiszthelyettes képzésben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, II. évf. (1992) 3. sz. 91–98. p. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Tradíció és korszerűség” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²² NAGY György: A határrendőrség újjászervezése 1945–1946. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 64–77. p. A tanulmány korábbi változata 1998. februárjában Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett tudományos rendezvény-sorozat I. szimpoziumján A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²³ ÖRY Károly: Rendvédelem-történeti oktatás a Rendőrtisztví Főiskolán. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, II. évf. (1992) 3. sz. 81–86. p. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Tradíció és korszerűség” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁴ PARÁDI József: A Magyar Királyi Határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1993) 4. sz. 21–50. p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁵ Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867–1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 97–104. p. A tanulmány korábbi változata 2000. március 19–20-án Párizsban hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A közbiztonság közös európai örökségünk” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁶ Idem: A Magyar Királyság rendőrségei 1920–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XI. évf. (2005) 13. sz. 105–113. p. A tanulmány korábbi változata – német nyelven – 2001. áprilisában Párizsban hangzott el a Francia Nemzeti Csendőrség és a Sorbonne Egyetemcsoport közös szervezésében megvalósított tudományos történeti konferencián. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁷ Idem: A Magyar Királyi Határrendőrség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XII. évf. (2007) 15. sz. 139–159. p. A tanulmány korábbi változata 2001. november 06–08-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Az európai és a magyar rendvédelem a XIX–XX. században” című XV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁸ Idem: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 94–109. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12–13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakképzés története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

²⁹ RÁCZ Lajos: A Fővárosi rendőrség működése a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, V. évf. (1995) 6. sz. 76–80. p. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme” című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

³⁰ SÁGI Zoltán: Egyenruha mint tradíció a magyar rendőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIII. évf. (2007) 16. sz. 107–112. p. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12–13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A rendvédelmi szakoktatás története” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

³¹ SÁGVÁRI György: Csendőrs és rendőr egyenruhák a dualizmuskor Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1993) 4. sz. 170–186. p. A tanulmány korábbi változata 1992 szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

³² SZAKÁCS Gábor: A rendőrképzés helyzete a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, V. évf. (1995) 6. sz. 104–121. p. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme” című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az alkotás javított, bővített és átdolgozott változata.

KÓSA László **Taxisblokád a parlamenti felszólalások tükrében**

Közvetlenül a taxisblokád lezajlása után 1990. október 29-én, hétfőn a parlamentben a taxisblokáddal kapcsolatban az ülésen elnöklő SZABAD György az Országgyűlés elnöke az alábbi szavakkal nyitotta meg az őszi ülészak 11. ülésnapját: „Tisztelt Országgyűlés! Súlyos napokat élt át az ország a hétvégén az üzemanyagár-kérdéshez kapcsolódóan kiobbant válság nyomán. Indokolt, hogy szó essék mai ülésünkön napirend előtt. Szeretném hangsúlyozni, hogy ezen a rendes plenáris ülésünkön.

Megnyugtató mozzanat ez, de egyúttal indoklást is kíván, rövidet, miért nem került sor a sokunk által kívánatosnak tartott rendkívüli ülés egybehívására. Azért nem, és ebben minden felelős tényező egyetértett, mert rendkívüli ülésnek akkor lett volna létjogosultsága, ha a tárgyaló felek között nem indul meg a tárgyalás. Ez azonban reményteljes módon megindult, és így valamennyien egyetértettünk abban, hogy a rendkívüli ülés egybehívására nincsen szükség.

Arra azonban szükség van, indoka van, hogy ülésünk zsúfolt és fontos programja ellenére most napirend előtt meghallgassuk és megvitassuk Kormányunk idevágó nyilatkozatát.

A házbizottság úgy foglalt állást, hogy ennek a napirend előtti vitának során a Kormány képviselőinek nyilatkozatát követően valamennyi párt képviselőcsoportjának egy-egy tagja szól, röviden, ideértve a független képviselők megbízottját is, és kifejti véleményét a fejleményekről.”¹

A Kormány nevében Dr. HORVÁTH Balázs miniszterelnök-helyettes, belügyminiszter felszólalásában az alábbiakat mondta: „Az ország az elmúlt három napban nehéz megpróbáltatásokon ment keresztül. Köszönet az ország lakosságának, hogy mindezt türelmesen viselte, fegyelmezettségét megőrizte, és köszönet mindazoknak, akik hivatásukat e nehéz körülmények között is ellátták.

A Kormány kompromisszumkészségével most is kifejezte, hogy szigorúan tartja magát a jogállamisághoz és a törvényességhez.”²

A felszólalásában utalt rá, hogy „a megállapodás eredményeként az országban helyreállt a törvényes rend, és a nyugodt munkavégzés feltételei újból biztosítva vannak.

A Kormány tudatában van annak, hogy jobb előkészítéssel, hathatósabb tájékoztatással csökkenthetné volna a konfliktus mélységét. Az elmúlt 40 év súlyos örökségének az is része, hogy társadalmunk nincs felkészülve a reánk váró súlyos megpróbáltatásokra és az ebből származó konfliktusok megelőzésére és kezelésére. Mindezek következtében olyan mértékű demonstrációk robbantak ki, amelyek felidéztek a társadalmi összeütközések közvetlen veszélyét. A lezajlott események károkat okoztak az ország gazdaságának, és veszélyeztették az ország eddigi kedvező nemzetközi megítélését.”³

Hangsúlyozta „Ezért a Kormány – annak ellenére, hogy maga mögött támogatást érzett – nem kívánt erőszakot alkalmazni, mert tudatában volt annak, hogy az országnak csak egy konszenzuson alapuló megoldás adhatja meg a feltétlenül szükséges stabilitást.”⁴ Ígéretet tett, hogy „A kormány le fogja vonni a tanulságokat, és az Országgyűlés pártjaival, az önkormányzatokkal és az Érdekegyeztető Tanáccsal együttműködve kívánja az ország előtt álló súlyos feladatokat megoldani. Ugyanis ez csak közmegegyezéssel képzelhető el.”⁵

Az MDF frakció nevében Dr. KÓNYA Imre szólalt fel. Felszólalásában hangsúlyozta, hogy „... a válsághelyzet, amely az egész országot megrázta és működőképességét megbénította, mindennemű erőszak nélkül befejeződött”,⁶ elismerte, hogy „A válság kirobbanásának közvetlen okát abban látjuk, hogy az ország gazdasági helyzetéből szükségszerűen következő népszerűtlen intézkedés annak nem megfelelő előkészítésével párosult.”⁷ Bírálta „... , hogy voltak olyan politikai erők, amelyek nemcsak a tiltakozókkal, hanem az általuk alkalmazott törvénytelen módszerekkel is azonosultak, és azt kifejezetten támogatták.”⁸

Beszédében kijelentette: „Az ország jelenlegi válságos helyzetében minden társadalmi elégedetlenség jogos. A válságos helyzetből azonban törvénytelen akciókkal és azok támogatásával nem lehet kimozdítani az országot, hanem csak úgy, ha minden politikai erő saját pártérdekeit háttérbe szorítva, és azokon

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. felülemelkedve igyekszik mindent megtenni a gazdaság talpraállítása és az ország felülemelkedése érdekében.”⁹

Az SZDSZ részéről dr. PETŐ Iván emelkedett szólásra, aki az alábbiakat mondta: „Most már talán valamennyien egyetértünk abban, hogy Magyarországon a múlt héten nem valamiféle benzinárválság zajlott le, hanem nyílt politikai válság.”¹⁰ Kijelentette: „Örülünk annak, hogy nem került sor karhatalmi erőszak alkalmazására; örülünk annak, hogy a tiltakozó megmozdulás résztvevői mindvégig megőrizték fellépésük békés jellegét, és örülünk a megegyezésnek is.

De ne higgyük, hogy ezzel a politikai válságnak is vége van. Magyarország immár nem ugyanaz az ország, amelyik a múlt hét előtt volt. Itt évtizedeken át soha nem fordult elő, hogy a Kormány megszorító intézkedéseire tömeges utcai tiltakozás legyen a válasz. Most ez megtörtént, és a következményekkel szembe kell nézni.

Az áremelés népszerűtlen dolog, ezt valamennyien tudjuk. Ennyi azonban még nem elegendő ahhoz, hogy országszerte úttorlaszokat emeljenek, ahhoz még más is kell. Végso elkeseredés és a Kormány szavahihetőségébe vetett bizalom megrendülése! A társadalom sok áldozatot elvisel, ha hisz benne, hogy a terhek vállalása elkerülhetetlen ugyan, de bármily fájdalmas is, értelme van. Ez a hit ingott meg a parlamenti választások utáni hónapokban, majd omlott össze a benzináremelés bejelentésekor, és ezért a Kormányt rendkívüli felelősség terheli.”¹¹

Felszólalásában megállapította, hogy a Kormányt : „Szemlátomást teljesen készületlenül érte, hogy az áremeléssel »kiütött« taxisok országos kiterjedésű, szervezett tiltakozó megmozdulást képesek elindítani.” Utalt rá, hogy mivel a Kormány eleinte nem ismerte fel, hogy mi történt, ezért a konfliktust karhatalmi eszközökkel akarta megszüntetni: „Péntek délelőtt a belügyminiszter úr még a határidőt is megjelölte, amely után a Kormány felszámolta volna a blokádot.”¹²

Ezzel a bejelentéssel indokolta az SZDSZ döntését: „..., hogy az erőszak fenyegetésével szemben támogatja a békés tiltakozó mozgalmat”.¹³ Felszólalásának végén reményét fejezte ki, hogy a jövőben hasonló konfliktusok elkerülhetők lesznek, illetve kezelésük békés keretek között megoldható: „Tekintsük a tegnapi éjszakán született megállapodást nem csupán egy drámai feszültség feloldásának, hanem ígéretes kezdetnek! Tegyük meg mindent azért, hogy a legközelebbi társadalmi érdekkonfliktus kezelése ott kezdődhessék, ahol a mostani – egy valamennyiünk számára megrázó összetűzés után – végződött.”¹⁴

A FKGP nevében a képviselőcsoport álláspontját VINCZE Kálmán ismertette: „Mindenekelőtt kinyilvánítjuk, hogy az áremelések nyomán kirobbant elégedetlenség valódi okát a teljes rendszerváltás elmaradásában látjuk, ugyanis a békés forradalom mindeddig nem rendezte újra a tulajdoni viszonyokat. Elmaradt a reprivatizáció és a földkérdés megoldása is. Mind a mai napig a gazdasági törvényeknek csak töredéke került Parlamentünk elé, amely ezt a folyamatot szolgálná.

A nehezebb életkörülmények miatt jogos elégedetlenség sajnos hamar túllőtt eredeti célkitűzésein. A kezdetben gazdasági indíttatású tiltakozást jól szer-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. vezetett politikai erők nyomban saját céljaik érdekében próbálták kihasználni. Ezt bizonyítja a normális életvitelt súlyosan veszélyeztető, stratégiailag jól megszervezett blokád kialakítása is.”¹⁵ A továbbiakban utalt rá, hogy „A kormánynak az eddigieknél sokkal körültekintőbben kell a döntéseket előkészítenie és a lakosság elé tárnia.”¹⁶ A hasonló helyzetek kialakulásának elkerülésére a megoldási lehetőséget abban látta: „...,hogy a vállalkozók, a munkavállalók és a munkáltatók szociális érdekeinek képviselőit valószínűleg jogosultak, valamint a Kormány részvételével intézményesüljön a szociális partneri viszony, amely sok más országban megfelelő eszköz a szociális eredetű társadalmi feszültségek kezelésére.”¹⁷ Ennek megvalósulása érdekében a frakciója nevében felkérte a Kormányt: „...,hogy kezdeményezze a szociális partnerség intézményét bevezető jogalkotást.”¹⁸

Az MSZP részéről Horn Gyula az alábbiakban fejtette ki a frakció álláspontját: „... a benzinügy kirobbanása óta bizonyos mértékig új helyzet van az országban. És ennek lényege, tanulsága, hogy nem lehet az eddigi módon, az eddigi stílusban politizálni és kormányozni.”¹⁹ Kijelentette, hogy „... összefogásra van szükség mindannyiunk részéről, hogy a további drámai fejleményeket megakadályozzuk.”²⁰

Egyetértett ANTALL József miniszterelnök nyilatkozatával: „...,hogy ennek az ügynek csak vesztesei vannak, győztesei nincsenek”.²¹ Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy: „...az országot ért háromnapos bénultság okozta károkat nem szabad a taxisokat felelőssé tenni. A károkat sajnos a rossz kormányzati döntés következményei okozták.”²² Felszólalásában kijelentette: „...,hogy megítélésünk szerint is a blokád és az ország megbénítása nem jó, nem alkotmányos módszer. Nem szabad gyakorlattá tenni. Azt viszont igen, hogy a Kormány eleget tegyen a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. számú törvény 27.§-ában előírt kötelezettségének. Vagyis minden olyan kérdésben, amely széles társadalmi rétegeket érint, döntésének meghozatala előtt köteles kikérni az érintett társadalmi szervezetek és képviselők véleményét. Sajnos ez sem most, ezt az ügyet megelőzően, sem korábban, hasonló döntések esetében nem történt meg.”²³

A FIDESZ álláspontját a parlamentben dr. ORBÁN Viktor ismertette, hasonlóan a többi párt szónokaihoz megkönnyebbülését fejezte ki, hogy válságot tárgyalások útján sikerült rendezni. Felszólalásában rámutatott, véleménye szerint : „... a Kormány hazudott. A benzinár emelését megelőző napon még tagadták másnapra tervezett intézkedésüket. Másodszor akkor hazudott, amikor az árak ilyen mértékű emelését a világgpiaci árak változásával indokolta, holott világos számunkra, hogy ez csak kisebb részben volt oka lépéseiknek, valójában az államháztartáson keletkezett réseket akarták betoldozni.

Az a tény, hogy a Kormány immáron sokadszor félrevezette a közvéleményt, nemcsak azért baj, mert aláássa a Kormány erkölcsi hitelét, és mára odavezetett, hogy a Kormány presztízse elillant, hanem azért is felelőtlenség ez a kormányzati magatartás, mert a Kormánnyal szembeni állampolgári bizalmatlanságnak kézzelfogható és messze ható gazdasági következményei is vannak; ahogy azt az események mutatták.”²⁴

Felhívta a Kormány figyelmét, hogy az MDF által szervezett ellentüntetéssel „a Kormány nemcsak az erkölcsi, de jogi alapját is elvesztette annak, hogy akár a blokád résztvevőit, akár az őket támogató politikai erőket az alkotmányosság talajáról való letéréssel vádolja.”²⁵

A KDNP nevében dr. FÜZESSY Tibor szólalt fel napirend előtt. Felszólalásában hangsúlyozta, hogy „Sztrájkolni jogában áll minden magyar állampolgárnak. Jogában áll gyülekezni is, de a gyülekezési szabadságról szóló törvény szerint csak megfelelő formalitások betartásával és mindenképpen úgy, hogy mások jogait ne akadályozza, és főleg, hogy senkinek kárt ne okozzon. Utakat elzárni, a közlekedést megakadályozni, a közforgalmú üzemek működését nem passzív, hanem aktív módszerekkel megbénítani senkinek sincs joga.”²⁶

A független képviselők csoportja nevében dr. FODOR István fejtette ki álláspontjukat és kijelentette: „Az elmúlt 72 óra legfőbb tanulsága mindenki számára az kell hogy legyen, hogy társadalmunkban ma nincs olyan politikai erő, amely egymaga elegendő politikai tőkével, hitellel rendelkezne ahhoz, hogy hatalmi pozícióból meghozott intézkedésekkel kormányozzon. Az előttünk álló feladatok megoldásának egyetlen útja valamennyi, a gazdaságot, a társadalom élet-színvonalát és szociális helyzetét érintő kérdésben a lehető legszélesebb körű társadalmi konszenzus megtalálása.”²⁷

A „taxisblokád” utóélete a Parlamentben, a „közkegyelemről” szóló törvény megalkotása.

Ezen megállapodásnak megfelelően az Országgyűlés tavaszi ülészakán, 1991. február 19-én GÖNCZ Árpád a Magyar Köztársaság Elnöke a Parlament elé terjesztette a közkegyelem gyakorlásáról szóló törvényjavaslatot.

A javaslat benyújtását az alábbiakkal indokolta: „A hatályos magyar jogi szabályozás értelmében amennyiben a büntető ügyekben eljáró hatóságok bűncselekmények elkövetésének alapos gyanúját észlelik kötelesek lefolytatni az eljárást, ami azt jelenti, hogy a rendőrség mint általános nyomozó hatóság köteles lefolytatni a nyomozást, az ügyész köteles vádat emelni, és a bíróságnak meg kell hozni az ítéletet. Ezt az elvet a büntetőeljárás törvény 2.§-a juttatja kifejezésre, amikor rögzíti a hivatalból való eljárás elvét. Ezen elv alapján a hatóságoknak nincs lehetőségük, hogy mérlegeljék, indokolt-e a felelősségre vonás vagy sem.

A hivatalból való eljárás elve, az officialitás elve a nemzetközi gyakorlatban általánosan ismert és elfogadott elv.

A különböző jogrendszerek azonban különböző megoldást adnak arra a kérdésre, hogy mi történjék abban az esetben, amikor az állam büntetőigényének érvényesítése az állam számára nagyobb kárt okoz, mint az igény érvényesítésének elmaradása. Erre a helyzetre a nyugat-európai jogok jelentős részében ismert és élő gyakorlat az az elv, amit opportunitás elvének neveznek. Ennek értelmében a büntetőügyekben eljáró hatóságok célszerűségi megfontolásokból eltekinthetnek a büntető felelősségre vonástól.”²⁸

A közkegyelemről szóló törvénynek aktualitást adó „taxisblokád” esemé-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
nyeiben országosan, vélhetően több százezer résztvevője volt, akik vélelmezhetően a hatályos törvények alapján bűncselekményeket követtek el, hogy az ezek elleni fellépés a büntetőeljárásban résztvevő valamennyi hatóságot megoldhatatlan feladat elé állította volna.

Különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a rendőrség illetve más hatóságok nagyszámú tagja ellen is büntetőeljárást kellett volna indítani előljáró intézkedés elmulasztása, valamint más egyéb törvényi tényállások alapján, mivel nem léptek fel tevőlegesen a nyilvánvalóan törvénysértést, illetve bűncselekményeket elkövetőkkel szemben a blokád idején.

Az összes körülmény gondos mérlegelése után a helyzet megoldására egyetlen járható törvényes út mutatkozott, – politikai döntés – a közkegyelemről szóló törvény megalkotása és ezzel a felelősségre vonás érvényesítéséről az állam lemondott.

Jegyzetek:

¹ SZABAD György: Az Országgyűlés 1990. évi őszi ülészsaka 11. ülésnapjának jegyzőkönyve.

² HORVÁTH Balázs: Országgyűlési Napló 1990.

³ Loc. cit.

⁴ Loc. cit.

⁵ Loc. cit.

⁶ KÓNYA Imre: Országgyűlési Napló 1990.

⁷ Loc. cit.

⁸ Loc. cit.

⁹ Loc. cit.

¹⁰ PETŐ Iván: Országgyűlési Napló 1990.

¹¹ Loc. cit.

¹² Loc. cit.

¹³ Loc. cit.

¹⁴ Loc. cit.

¹⁵ VINCZE Kálmán: Országgyűlési Napló 1990.

¹⁶ Loc. cit.

¹⁷ Loc. cit.

¹⁸ Loc. cit.

¹⁹ HORN Gyula: Országgyűlési Napló 1990.

²⁰ Loc. cit.

²¹ ANTALL József: Országgyűlési Napló 1990.

²² Loc. cit.

²³ Loc. cit.

²⁴ ORBÁN Viktor: Országgyűlési Napló 1990.

²⁵ Loc. cit.

²⁶ FÜZESSY Tibor: Országgyűlési Napló 1990.

²⁷ FODOR István: Országgyűlési Napló 1990.

²⁸ GÖNCZ Árpád: Országgyűlési Napló 1991. február 19.

PARÁDI József
XIX–XX. századi magyar jogtörténeti projekt

Tudományos társaságunk tagjaitól segítséget kért az Amerika Egyesült Államokban bejegyzett Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség ahhoz, hogy hon-

lapjuk tartalma kövesse a történelemtudománynak a Magyar Királyi Csendőrséggel kapcsolatosan keletkezett kutatási eredményeit.

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség elődszervezetét a II. Vh. után nyugaton maradt csendőrtisztek hozták létre Graz-ban asztaltársaságként. Ebből fejlődött ki az Amerikai Egyesült Államokban bejegyzett szervezet. Kezdetben a Magyar Királyi Csendőrség tagjai és hozzátartozói alkották a szervezet tagságát. Az idő múlásával azonban egyre inkább a leszármazottak és a téma iránt érdeklődők kerültek túlsúlyba. A harmadik évezred elején elhunyt a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség utolsó olyan vezetője, aki még csendőrtiszt volt, bár vitéz VICZIÁN Béla szkv. cső. hdgy. már soha nem látott el csendőri szolgálatot, hiszen gyorsított avatási eljárás nyomán rögtön a frontra vezényelték majd a Magyar Királyi Honvédség csapataival Nyugat-Európában esett fogságba, ahonnan az Amerikai Egyesült Államokba került. Szülőhazáját újra a rendszerváltás után láthatta.

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség Kanadában gyűjtötte össze a nyugati világban fellelhető testületi emlékeket. E gyűjtemény – hasonlóan a második világháború után nyugatra emigrált magyar katonák által magukkal vitt felszerelési tárgyakból létrehozott fegyvernemi jellegű gyűjteményekhez – a rendszerváltást követő évtizedben hazatért. A gyűjteményt a Hadtörténelmi Múzeum fogadta be. Annak idején Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság jelentős szerepet játszott a gyűjtemény hazatérésében.

A Hadtörténelmi Intézetnek és Múzeumnak számottevő csendőrség-történeti gyűjteménye volt. Budapest ostroma során azonban a gyűjtemény erőteljesen megrongálódott, helyreállítása pedig a pártállam időszakában nem volt tanácsos. A rendszerváltás időszakában az intézménynek már nem volt csendőrség-történeti gyűjteménye. Ennek a pótlása megoldhatatlan feladat volt, mivel – az esetleges retorziótól való félelem miatt – a lakosság a pártállam időszakában felszámolta a környezetében lévő csendőrségtörténeti emlékeket. A rendszerváltás után pedig a maradványokat felvásárolták a hazainál lényegesen kedvezőbb anyagi kondíciókkal rendelkező nyugat-európai gyűjtők. Ilyen előzmények után a pótlás egyetlen reális lehetősége volt a csendőrség-történeti gyűjtemény hazatérése.

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség tagságának megváltozott összetétele és a téma iránt érdeklődő szimpatizánsok arra ösztönözték a vitéz KÖRÖSSY Zoltán központi vezető által irányított vezetést, hogy figyelmét a történelmi feldolgozások felé fordítsa. Mivel tudomásuk volt arról, hogy a magyarországi csendőrség-történeti kutatók szűk csoportjában tevékenykedők szinte kivétel nélkül tudományos társaságunk tagjai közé tartoznak, akiknek alkalmuk nyílt számos csendőrtiszttel élete alkonyán találkozni, arra kérték fel e sorok íróját, hogy nyújtson segítséget honlapjuk hivatástörténeti szakanyagának összeállításához. Így került sor a csendőrség-történeti szakirodalom bibliográfiájának elkészítésére, amely ma már a honlap egyik erőssége.

A Magyar Királyi Csendőrség Bajtársi Közösség központi vezetőjének előremutató elképzelései vannak a testülettörténet Interneten történő elérhetőségének biztosítása tekintetében, azonban az ambíciónak határt szabnak a szervezet szűkös finansziális forrásai. E hasznos ideák közé tartozik például a csendőrségi periodikák repertóriumainak elkészítése, illetve a testületre vonatkozó jogszabálygyűjtemény (törvények és rendeletek) létrehozása. Ez utóbbi munkálatai – a szűkös anyagi lehetőségek ellenére – elkezdődtek.

Dr. PARÁDI József irányításával Mag. SIMON F. Nándor kutatja fel és rendszerezi a vonatkozó joganyagot. A munka oroszlánrészét a testületre vonatkozó rendeletek feltárása alkotja. A jogszabálygyűjteményben azok a törvények és rendeletek fognak szerepelni, amelyeket a testületre alkottak. Nem képezi a feltárás témáját a Magyar Királyi Csendőrség tevékenységének végzése során alkalmazott joganyag. A feltáró munka előreláthatóan 2010. őszére fog véget érni. A joganyag a Magyar Királyi Csendőrség Bajtársi Közösség honlapján lesz elérhető, hiszen a kutatás költségeit e szervezet állta. A feltáró tevékenység kiejed a *Rendeleti közlöny* a *Magyar Királyi Csendőrség számára* periodika 1912-1918 és 1924-1945 közötti évfolyamaira, a *Csendőrségi és rendőrségi közlöny* 1916-1923 közötti évfolyamaira, valamint a *Rendeleti Közlöny* a *Magyar Királyi Honvédség számára* kiadvány 1881-1923 közötti évfolyamaira, továbbá a *Belügyi Közlöny* 1896-1923-ig terjedő évfolyamaira.

A joganyag – hasonlóan a szakterület bibliográfiájához – mindenki számára elérhető és letölthető lesz. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság ezt tartja a legfontosabbnak. Álláspontunk szerint ugyanis a tudomány lényegével ellentétes a művelés adminisztratív és/vagy finansziális eszközökkel való befolyásolása. Véleményünk szerint nemzetünk minden tagjának joga van megismerni a magyarság történelmét, melynek részét képezi a rendvédelem-történet, azon belül pedig a Magyar Királyi Csendőrség története.

Úgy gondoljuk, hogy mindenkinek egyénileg kell állást foglalnia – a tények megismerése nyomán – nemzeti történelmünk témakörében. Helytelennek tartjuk azt az állapotot, amely szerint az érdeklődők az interpretálók alkotásain keresztül – mint egyetlen lehetséges forrás igénybevételével – kénytelen ismerkedni a témakörrel. Sajnálatos módon ugyanis a Magyar Királyi Csendőrség kutatásának lehetőségei alig változtak a rendszerváltás előtti időszakhoz képest. Az adminisztratív nehézségek megszűntek ugyan, azonban továbbra is fennállnak a fizikális akadályok, hiszen – más korabeli rendvédelmi testülethez hasonlóan – a vonatkozó korabeli szakirodalmat megsemmisítették, a pártállam időszakában, csupán néhány könyvtár „zárt osztályán” maradt meg egy-egy példány. Ezek a példányok ugyan a rendszerváltás után már külön engedély nélkül is kutathatók, azonban – a mérsékelt példányszámból fakadóan – az országban egyszerre legfeljebb néhány fő fér hozzá az anyagokhoz.

Nézetünk szerint – amely felfogásunk szerint összhangban áll a témakör hatályos jogi szabályozásának szellemiségével – a magyar államnak kellene biztosítani polgárai számára azt, hogy az állam működése során keletkezett forrá-

sokkal megismerkedhessenek az érdeklődők. Többek között – a levéltárak, könyvtárak és egyéb gyűjtemények működtetésével – e jog gyakorlásának a lehetőségét kellene a magyar államnak a befolyt adókból biztosítania. A rendszerváltás után eltelt két évtized azonban nem bizonyult kellő időnek ahhoz, hogy a magyar állam a vonatkozó irodalom, illetve dokumentumok digitalizálásával mindenki által hozzáférhetővé tegye a forrásokat. Arra sem jutott pénz, hogy a magyar állam működéstörténete jogforrásainak digitalizálásába a XIX–XX. századi rendvédelem-történeti források bekerüljenek.

Ilyen körülmények között üdvözlöttük a Magyar Királyi Csendőri Bajtársi Közösség – amely egyébként valamennyi lakott földrésznek a témakör iránt érdeklődőit tömöríti soraiba – a témakör forrásainak feltárására és elérhetővé tételére vonatkozó indítványát. A kiegyezést követően ugyanis egymást követően mintegy 30 országos hatáskörű rendvédelmi testület működött az országban, azonban egy időben általában 12 szervezetnél nem működött több az országban. Jelenleg a rendőrség, a pénzügyőrség és a büntetés-végrehajtás testületei tevékenykednek Magyarországon. A negyedik – fegyver nélküli szervezet – a tűzoltóság. A jelenleg is működő és a mozgalmas történelmünk során megszűntetett országos hatáskörű rendvédelmi testületek közül a Magyar Királyi Csendőrség lesz az egyetlen szervezet, amely a fennállása teljes időszakának jogszabályai egy helyen elérhető és letölthető lesz az interneten.

A Magyar Királyi Csendőrség honlapcíme:

www.csendor.com

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság 2009-ben ideiglenes jelleggel hozta létre a honlapját, amely 2010-től végleges jelleggel fog működni.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság honlapcíme:

www.rendvedelemtortenet.atw.hu

Bár a csendőrségi jogszabályok című projekt feltáró munkája nyomán a Magyar Királyi Csendőrségre vonatkozó feltárási munkálatok állapota 2009. őszéig csupán 50%-os bemutathatósági helyzetbe került azonban így is csaknem 1500 oldalon több száz rendelet már elérhető a Magyar Királyi Csendőri Bajtársi Közösség honlapján. Bízom abban, hogy a magyar rendvédelem-történet kutatói és a diszciplína iránt érdeklődők egyaránt hasznos segítő eszközre találnak a jogszabálygyűjteményben. Arra kérek mindenkit, hogy észrevételeit ossza meg a kutatóval Mag. SIMON F. Nándorral simon.f.nandor@gmail.com. Számítunk a segítő megnyilvánulásokra, hiszen még nem találkoztunk olyan feldolgozással, amely hibamentes lett volna. Ezúton hívom fel a honlapot felkeresők figyelmét arra, hogy a más témában megszokott keresési kényelmet ne várják el a csendőrségi joganyag internetes megjelenésétől, mivel a jogszabályok digitalizációja és rendszerezése KÖRÖSSY Zoltán és felesége Katalin, valamint fiaik áldozatkészségének és számolatlan órájú társadalmi munkavégzésének köszönhető. A feldolgozott jogszabályok is valószínűleg azon jogszabályrészletek társaságában lesznek elérhetők, amelyek a közlönyök érintett oldalain a csendőrsé-

gi jogszabályok mellett az adott oldalakat kitöltötték. Bízom abban, hogy egy későbbi kor napjainknál szerencsésebb gyermekei a digitalizált anyagra épülő korszerű kereső programok segítségével még könnyebbé fogják tenni a joganyag használhatóságát.

Addig is azonban tudományos társaságunk készen áll arra, hogy a csendőrséghez hasonlóan más magyar rendvédelmi testület joganyagát is feltárja, ha kellő partnerre talál. Nem titkolt vágyunk, hogy egyszer talán elérjük a kiegyezés utáni magyar rendvédelmi testületek működést szabályozó joganyag gyűjtemény digitalizálását. E vágyunk teljesüléséhez nyilvánvalóan a nemzeti értékeink, valamint múltunk megbecsülése és tisztelete hangulatnak kell felváltania a múltunkat lebecsülő a történelmi tapasztalatokat fölösleges koloncnak tekintő nézeteket.

EDUKÁCIÓ

LŐRINC József

A büntetés-végrehajtás tudománya és szerepe a hazai felsőoktatásban

1. A büntetés-végrehajtás tudománya

A hazai büntetés-végrehajtás tudományos ismeretanyagát Európában másfél-száz éves, hazánkban közel százéves visszaesésekkel, hosszas szünetekkel tarkított kifejlődése jellemezte. A XIX. század közepén Európában megjelenő börtönügyi tudomány a XIX. század végéig uralkodóan a börtönintézmény gyakorlati működésének tökéletesítésére, így főleg a börtönépítészet, a rabmunkáltatás, a börtönegészségügy és -igazgatás kérdéseire fordította a figyelmet. Hazánkban a kiegyezést követően a börtönhálózat megkésett kiépítése tette lehetővé és egyben sürgetővé a börtönműködésnek főképpen a német, kisebb részt az angol tapasztalatok adaptálásával történő vizsgálatát. E vizsgálatok a klasszikus iskola korlátain belül a jogépségi, megtorló büntetés végrehajtásának főképpen infrastrukturális, biztonsági-fegyelmező, technikai, kevésbé jogi kérdéseivel foglalkoztak.

A XX. század elején a pozitivisták iskola hatására előtérbe kerülő célbüntetés a végrehajtás feladataként már büntette a személyiségéhez igazított befolyásolást, az újabb bűncselekmény megelőzését tűzte ki. A társadalomtudományokban tért nyert determinizmus hatására felpezsdülő pszichológia, pedagógia, szociológia, kriminológia a büntetés-végrehajtás tudományos művelésének új dimenzióit kínálta.

A börtönügyi tudomány század eleji felpezsdülése e tudomány jellegéről vallott felfogás két irányát körvonalazta. Az egyik felfogás az új tudományt a kriminológiához és a szociológiához hasonló, a büntetés-végrehajtásra vonatkozó filozófiai, kriminálpolitikai, ugyanakkor büntetőjogi és közigazgatási ismereteket egyaránt magába foglaló társadalomtudománynak tekintette. A másik felfogás FINKEY Ferenc munkássága közvetítésével azt hirdette, hogy a börtönügyi tudomány jogtudomány, és pedig a büntetőjog-tudomány harmadik ága. FINKEY a német FREUDENTHAL és KROHNE nyomán annak elismertetésére törekedett, hogy a fogva tartott közjogi viszonyban áll az állammal. Álláspontja szerint a börtönügy lassú fejlődésének oka jogi szabályozottsága elhanyagolásában rejlik.

FINKEY lankadatlan szakirodalmi erőfeszítései nyomán a korabeli magyar büntetőjog-tudomány elfogadta a börtönügyi tudomány jogi természetét, annak művelése azonban a börtönügy tartós mellőzöttsége folytán szűkös keretek között valósult meg, a századforduló utáni gyértermésű irodalomból csupán néhány mű emelkedik ki.

A két világháború közötti börtönügy elszürkülésének, stagnálásának okát maradékelven finanszírozottságának, tömegkapcsolatainak és szellemi-elméleti művelésének csaknem teljes megszakadásában véljük felfedezni.

Az európai börtönügy elméleti modelljétől való legdrasztikusabb eltávolodás a II. világháború befejezését követő évtizedében történt, amikor a sztálini büntetőpolitika a hazai büntetés-végrehajtást a monolitikussá merevedő állami politika minden elméleti művelést nélkülöző direkt irányítású eszközévé tette.

E korszak a 60-as évekig szinte teljesen lehetetlenné tette a börtönügy mélyére hatoló elemzéseket, csupán az apologetizáló, a sikereket egyoldalúan érintő munkák nyilvánosságát támogatta. Az ötvenes években kialakult hivatalos normák a börtönügy titkosságára, a rendvédelmi szervezetekkel szemben megfogalmazott kritikai irodalom tiltására vonatkozóan jóformán a rendszerváltozásig hátráltatták a tudományos előrehaladást. E korlátok ellenére a 60-as évektől számos értékes munka segítette a büntetés-végrehajtás tudományos megalapozását. Így az ekkor felélénkülő kriminológiai, szociológiai kutatások – a bűnözést, mint a társadalom belső ellentmondásai következményeit megvilágító – megállapításai a bűnelkövetőkkel és a bűnözés megelőzését szolgáló intézményekkel kapcsolatos vizsgálódásoknak új dimenzióit tárták fel. Sajátos módon a hazai börtönkutatásoknak megindulása a 60-as évek elejétől kriminológusok, illetve szociológus nevéhez fűződik. A börtönök – akkor politikailag is kényes – zárt világát vizsgálni, amikor még a börtönstatisztika is titkosnak minősült, önmagában jelentős hatású volt. A legkorábbi empirikus kutatások két irányba fordultak: a fiatalkorúak büntető intézeteit és a visszaesők börtönkörülményeit elemezték.

Jelentős késéssel és csekély tudományos előzménnyel indult meg a büntetés-végrehajtási jog művelése. E jogterület fejlesztésére, a börtönrendszer működésének törvényi szintű szabályozására sürgettek a nemzetközi tendenciák, de belső, főképpen az igazságszolgáltatás hatékonyságának javítására irányuló kriminálpolitikai törekvések is.

A hazai börtönügy jogi szabályozásának sürgető szükségével a 60-as évek politikai és állami vezetése akkor szembesült, amikor világossá vált, hogy a büntetés-végrehajtási tevékenység javításához hosszú távú, összehangolt, szabályozott, szakszerű fellépésre és erőfeszítésekre van szükség. Az érdeklődés homlokterébe került büntetés-végrehajtási jogi kodifikációt a büntetőjog-tudomány és a kriminológia elméleti reprezentánsai segítették. Az 1966. évi jogszabály (törvényerejű rendelet) előkészítésében a hazai bűnügyi tudományok jeles képviselőinek kodifikációs tárgyú írásai a büntetés-végrehajtási jog tudományos művelésének felélénkülését jelzik.

A büntetőjogi büntetésekről a II. világháború óta felhalmozódott ismeretanyagot FÖLDVÁRI József kísérelte meg először szintézisbe foglalni (A büntetés tana, 1970). Terjedelmes munkájában a büntetés elméleti vonatkozásain, anyagi büntetőjogi szabályozásán túl a szankciók végrehajtási kérdéseinek is teret szentel. Mint írja: „*ahhoz, hogy a büntetés mibenlétéről, várható hatásairól, alkalmazásának lehetőségeiről, szükségességéről teljesebb képet nyerjünk, a büntetéssel foglalkozó tudományoknak az eredményeit szintetizálnunk kell. Ezt a szintézist kell megvalósítania a büntetés tanának.*” FÖLDVÁRI ennél is tovább ment, amikor úgy vélte, hogy a büntetés nem jogi vonatkozásainak kutatási eredmé-

nyeit is önálló tudományág keretében kell összefoglalni, erre lenne hivatva a **pönológia**. Hasonlóképpen vélekedik a pönológia várható szerepéről VERMES Miklós is. (A kriminológia alapkérdései, 1971).

A 70-es évek közepétől a szabadságvesztésről és végrehajtásáról megjelent kriminológiai megközelítésű kritikai hangvételű írások a hazai börtönügy lehetőségeinek és feltételeinek reális számbavételére irányultak. Ez az elméleti munkálkodás hozzájárult a korábbi „börtöncentrikus” szemlélet, a börtön mitikus hatékonysága, az átnevelési ideológia tarthatatlanságának igazolásához és jelentős szerepe volt az 1979. évi büntetés-végrehajtási kódex elméleti előkészítésében. A büntetés-végrehajtási jognak kódex-szerű szabályozása, valamint a számos részletkérdésre kiterjedő, terjedelmes végrehajtási joganyag kidolgozása e jogág korábbi elmaradásait pótló, dinamikus fejlődésére utalt.

A büntetés-végrehajtási jogi ismereteknek felsőoktatási célú, terjedelmes jogelméleti – történeti összehasonlító – és feldolgozást is tartalmazó szintézise a 80-as évek elején HORVÁTH Tibor munkássága mentén jelent meg (Büntetés-végrehajtási jog, tankönyv I-II. 1983). A tankönyv megjelenése azon kívül, hogy jelentős segítséget nyújtott a börtönügy személyi állományának képzéséhez, a büntető igazságszolgáltatásban dolgozók tájékoztatásához, hozzájárult a büntetés-végrehajtási jogi jogági elismeréséhez, a büntetés-végrehajtási tudomány jogtudományi jellegű műveléséhez. HORVÁTH Tibor e tankönyvben megkísérelte a büntetés-végrehajtásra vonatkozó tudományos ismeretanyag jellegét, rendszertani helyét meghatározni. Álláspontja szerint a büntetés-végrehajtás tudománya kifejezést csak gyűjtőfogalomként használhatjuk, amely e tudomány komplex jellegére utal: egyrészt jogtudomány, másrészt egyes társadalomtudományok (pönológia, kriminológia, szociológia), illetve az emberrel foglalkozó tudományok (kriminálpszichológia, kriminálpedagógia) területére tartozik.

A büntetés-végrehajtási szervezet a 80-as évek közepén felismerte, hogy a börtönügy fejlesztését érintő döntések előkészítéséhez, a külső és belső szakemberek elméleti tevékenységének tervezéséhez, összehangolásához és támogatásához kell feltételeket teremteni. Így került sor a büntetés-végrehajtás 1986–1990 közötti kutatási tervének kialakítására és megvalósítására. A kutatási terv a végrehajtási tevékenység csaknem valamennyi szektorát felölelte. Az ekkor meginduló kutatások közös törekvése a börtönrendszer és a végrehajtási tevékenység illúzióktól mentes, reális feltárására irányult.

A büntetés-végrehajtás iránti fokozódó tudományos érdeklődés a 80-as években megélenkülő szakirodalmi aktivitást eredményezett. Számos kutató – közöttük egyetemi oktatók – tekintették fontos, feltárandó és továbbművelésre méltó területnek a büntetőjogi jogkövetkezmények és végrehajtásuk támakörét. Közülük NAGY Ferenc a büntetőjogi intézkedések elméleti, eszmetörténeti, jogösszehasonlító és alkalmazási kérdéseiben (Intézkedések a büntetőjog szankciórendszerében, 1986), valamint a büntetés-végrehajtási szakirodalom egyik hiányterületén, a nemzetközi jogösszehasonlításban (Ausztria, az NSzK, Svájc, Hollandia és Spanyolország büntetés-végrehajtási rendszerének áttekintése, 1990) jelentetett meg terjedelmes monográfiákat. A hazai börtönügy történetének

részletes feltárására vállalkozott MEZEY Barna. A szerző a magyar börtönügy fejlődését a feudális gyökerektől a polgári kor börtönviszonyainak bemutatásáig kísérte végig (A magyar polgári börtönügy kezdetei, 1995). A börtönügy kerekein túlmutató, úttörő jellegű szankciótörténeti kutatások eredményeit tette közzé a KABÓDI Csaba–MEZEY Barna szerzőpáros a Börtönügyi Szemle hasábjain.

A 80-as évek végének, a 90-es évek elejének hazai társadalmi-politikai változásai a „gondoskodó” államszocializmus modelljének csődjével és egyidejűleg az európai jogállamiság eszméjéhez dominánsan kapcsolódó klasszikus büntetőjog pozícióinak erősödésével jártak. Az Európához való közeledés, a jogállamiság megvalósítása iránti törekvés, a civilizált, a humánus büntetőpolitika kialakításának igényét állította az elméleti vizsgálódások homlokterébe, ezen belül a büntetési rendszer célszerű átalakítását, börtöncentrikus szemléletének megszüntetését kívánta elősegíteni.

A rendszerváltozás felerősítette a büntetés-végrehajtási szakirodalom kritikai hangvételét, amelynek célja a hazai börtönviszonyoknak az európai normák szerinti megmértetésére, a börtönügy megoldatlan kérdéseinek rövidtávú reformok formájában történő megoldására irányult. E börtönügyi reformhullamban fogant elemzések különös figyelemmel fordultak az elítéltek jogi helyzetének, az emberi, állampolgári jogok kontextusában történő vizsgálatára.

A rendszerváltozás első éveiben meginduló reform-előkészületek azt a reményt keltették, hogy a szükségszerű jogi korszerűsítésen túl a magyar börtönügy a börtönrendszer működésének objektív és szubjektív feltételein is gyökeres javítást tud elvégezni. Viszonylag rövid idő alatt azonban nyilvánvalóvá vált, hogy az ország gazdasági állapota ezt nem teszi lehetővé, sőt még a korábban is szűkösebb erőforrások álltak rendelkezésre. A büntetés-végrehajtás átfogó reformja tehát elmaradt, de nem lebecsülendők azok az elmélet által is támogatott törekvések, amelyek az európai börtönnormák megvalósításának irányában hatnak.

Már a 90-es évek elején megindultak az előkészületek a büntetés-végrehajtás törvényi módosítására, amely 1993-ban a XXXII. tv. hatályba lépésével történt meg. A már korábban ismertetett börtönügyi szakmai tanulmányok jelentős mértékben járultak hozzá a nemzetközi kötelezettségekből fakadó jogharmonizációs munka elvégzéséhez, valamint a börtönügy belső fejlődési igénye szerinti kiigazítások felvételéhez. A novella hatálybalépését követő elemzések egy része az eurokompatibilis magyar börtönügy kialakításának segítő szándékával keletkezett.

A Börtönügyi Szemle hasábjain megjelenő élénk szakmai vitában kialakult álláspontok lényege a hazai börtönügy kedvező irányú fejlődési trendjére utal, ugyanakkor arra figyelmeztet, hogy a nemzetközi szervezetek, különösen az Európa Tanács által közvetített európai börtönügyi normák gyakorlati megvalósítása még jelentős anyagi és szellemi ráfordításokat igényel. Ilyen következtetéseket vontak le azok a szerzők is, akik a 90-es évek első felében a büntetés-végrehajtás egy-egy területének átfogó, nagyobb lélegzetű feldolgozását végezték el.

A novella hatálybalépése után megjelent szakmai tanulmányok tükrözték az átmenet elméleti és gyakorlati problémáit. Így különösen élénk polémia alakult ki az elítéltek munkával foglalkoztatásának kérdésében, sor került a büntetés-végrehajtás és a társadalmi környezet viszonyának újszerű értékelésére, felélénkültek az elítéltek informális struktúrájáról, a „börtöntársadalom” belső, szociológiai mozgásformáiról végzett kutatások.

A szabadságvesztés-büntetés „trónfosztására” irányuló elméleti törekvések már a rendszerváltozás előtt megindultak, de különösen felerősödtek a 90-es években. Az alternatív szankciókkal, a diverzióval, a mediációval kapcsolatos szakirodalom, a nem szabadságelvonással járó büntetőjogi jogkövetkezmények és végrehajtásuk vizsgálata a hazai büntetőjogi jogkövetkezmények kutatásának új fejezetét nyitotta meg.

A 90-es évek első felében újabb lendületet vett a fiatalkorúak büntetőjogi szankciórendszerét érintő kritikai irodalom, illetve a büntetés-végrehajtási jogi, továbbá a pedagógiai útkeresés a fiatalkorúak zárt intézeti kezelésére.

A 90-es évek utolsó harmadában jelent meg a hazai büntetés-végrehajtás valóságát, infrastruktúráját és működésének fontosabb mutatóit bemutató szintetizáló munka (LÖRINCZ József-NAGY Ferenc: Börtönügy Magyarországon, 1997). A mű jelentőségét, korábban a társadalom zárt, intim szférájának tekintett börtönügy teljes, reális bemutatása adja. A nyilvánosság tájékoztatásának célja egy széles körű társadalmi konszenzus kialakítása volt a börtönügy mentén.

A századvégi szintetizáló munkák generációjához tartoznak a büntetés-végrehajtási jogfejlődést bemutató egyetemi tananyagok. 1999-ben jelent meg a szabadságelvonással járó jogkövetkezmények végrehajtásának joganyagát feldolgozó főiskolai-egyetemi jegyzet (szerk.: HORVÁTH Tibor) és egy a teljes joganyagot bemutató egyetemi tankönyv VÓKÓ György tollából. Ez utóbbi munka különös jelentősége, hogy az elméleti-jogösszehasonlító alapokon túl kézikönyvszerű részletezéssel informálja a jogalkalmazókat a büntetés-végrehajtás területének jogállami feladat-gazdagságáról.

2. A büntetés-végrehajtási ismeretek oktatása

A büntetés-végrehajtási ismeretek oktatásának gondolata hazánkban a XX. század elején jelent meg. FINKEY Ferenc különösen kíváncsnak tartotta a börtönügy részletkérdéseinek ismeretét a bírákra, ügyészekre, ügyvédekre nézve, ezért fontosnak tekintette „*ha a jogi főiskolákon - mint ezt az 1890-es szentpétervári nemzetközi börtönügyi kongresszus ajánlotta - a börtönügy rendes tantárgy gyanánt adatnék elő, s annak kötelező hallgatása a joghallgatóknak előíratnék, valamint gondoskodás történnék arról, hogy a joghallgatók évente egy-egy mintabörtönt, javítóintézetet, megfigyelő intézetet megtekintenek. A börtönhivatalnokoknak pedig a »börtönügyi tudomány« természetesen kenyérszűdimokat képezi.*”

FINKEY koncepciójának gyakorlati megvalósítására csaknem 70 évet kellett várni. Az alacsonyabb szintű tanfolyami kurzusokat és ismeretterjesztő előadásokat nem számítva a felsőoktatásban 1972-től kezdődött meg a Rendőrtiszti

Főiskola büntetés-végrehajtási szakán az addig felhalmozott szakmai ismeretek rendszerezésével, öt szakmai tantárgy keretében (büntetés-végrehajtási jog, büntetés-végrehajtási pszichológia, büntetés-végrehajtási pedagógia, büntetés-végrehajtási pénzügyi és gazdálkodási ismeretek, büntetés-végrehajtási orszolgálati ismeretek) a „kenyértúdiumként” való képzés. Ezzel párhuzamosan a szegedi tanárképző főiskola, illetve a fővárosi pénzügyi- és számviteli főiskola igyekezett a büntetés-végrehajtás katasztrofálisan képzetlen tisztii állománya magasabban kvalifikált utánpótlásáról gondoskodni. FINKEY ideája a börtönügynek a jogászképzésbe való beillesztése a 80-as évek közepétől kezdett megvalósulni. Több-kevesebb rendszerességgel (speciális kollégiumként, alternatív, választható tantárgyként) csaknem valamennyi jogi karon megjelent - a büntetés-végrehajtási ismeretek tárgyi. A téma a börtönvilág ismeretlen, misztikus félelmissége miatt vonzó a hallgatók számára, ezt jelzi a rendszeresen nagyarányú jelentkezés és megjelenés. Főkollégiumként azonban a jogi karokon csak a rendszerváltozás után jelent meg a büntetés-végrehajtási jog. Ez összefügg a büntetés-végrehajtás tudományos ismeretanyagának a fentiekben vázolt halmozódásával, a jogág hallgatólagos elismerésével. 1992-től a szegedi, 1993-tól a miskolci, majd a pécsi és a budapesti karok illesztették be tanrendjükbe a büntetés-végrehajtási jogot.

A büntetés-végrehajtási jog főkollégiumként való oktatása először tehát a Szegedi Tudományegyetem Jogtudományi Karán valósult meg. 1992-től 1999-ig a tantárgy tematikája elsősorban a büntetés-végrehajtási szervezet hatáskörébe tartozó szabadságvesztés-büntetés, illetve a szabadságkorlátozó intézkedések végrehajtására vonatkozó joganyagot tartalmazta. 1999-től azután a tantárgy oktatása a büntetés-végrehajtási jog elméleti alapvetésén túl a jogág teljes joganyagának bemutatására terjedt ki. Így az elméleti alapvetés után bemutatjuk az egyes európai államok büntetés-végrehajtási rendszereit a második világháború utáni időszakban, majd a szabadságelvonással, illetve korlátozással, valamint az ezekkel nem járó büntetőjogi, büntetőeljárásii, rendészeti stb. jogkövetkezmények végrehajtásának jogi szabályozását, végül a büntetés-végrehajtási tevékenység fokozatosan szélesedő jogállami kontrollját mutatjuk be.

A hallgatók felkészülését 1999-ben, 2001-ben és 2003-ban kiadott büntetés-végrehajtási jogi tankönyvekkel segítettük. A hallgatók gyakorlatias tájékoztatását a helyi büntetés-végrehajtási intézetek látogatásával, alkalmanként szakembereknek az oktatásba bevonásával szélesítettük.

A szakmatörténet oktatása a büntetés-végrehajtás tisztii képzésben 1972-től jelen van a Rendőrtisztii Főiskolán, 1995-ig a büntetés-végrehajtási jog keretében, ezt követően fél éves alapozó tantárgyként. A bv. történet a 90-es években megjelent a budapesti jogi karon folyó jogászképzésben is, ahol MEZEY Barna és KABÓDI Csaba több évtizedes kutatásai eredményeként, a büntetéstanii alapismeretek tantárgy keretében, fél éves szemeszterben kerül oktatásra egy, a büntetések történetii kialakulásáról, mibenlétéről, alkalmazásáról szóló ismeretanyag.

A tantárgyat főkollégiumkéntii bevezetésétől kezdve tehát kétféle felfogásban oktatják: az egyik felfogás szerint – amely a büntetés-végrehajtás tudomá-

nyos művelését a jogtudományon belül képzelel el – az oktatás feladata a jogelméleti alapozás után a hatályos joganyag megismertetése. A másik felfogás a büntetőjogi szankciókat és azok hatályosulását szélesebb társadalomtudományi kontextusba helyezve vizsgálja és a jogi szabályozáson túl elemzi kifejlődésüket az adott társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális környezetben, valamint tekintettel van effektivitásukra, a megvalósítás reáliáira is. Az oktatásnak e két irányultsága egyben tükrözi a büntetés-végrehajtás körüli tudományos munkálkodás ezidőtájt markánsabbá váló két irányzatát, a jogdogmatikai és a büntetés-tani irányzatokat.

1993-tól a büntetés-végrehajtási jog a jogi szakvizsga részét képezi.

Úgy vélem, hogy a hazai bűnügyi tudományok territóriumán európai viszonylatban jelentős késedelemmel megjelenő büntetés-végrehajtási kutatási irányzatok mindegyike e késedelem csökkentésére irányuló, egymást kiegészítő és segítő tudományos (oktatási) erőfeszítések. Úgy gondolom, hogy a kutatások örvendetes dinamikája és a szintetizáló munkák ellenére mindkét irányban jelentősek a tennivalók.

PARÁDI József

Rendvédelem-történet az Országos Tudományos Diákköri Konferencián

A tudományos diákköri mozgalom a magyar felsőoktatás több évtizedes múltja visszatekintő nemes hagyománya. A mai magyar szellemi élet tudományos kutatói szinte kivétel nélkül a tudományos diákköri mozgalom keretei között tették meg első lépéseiket a tudomány művelésének terepében. A Hadtudományi Tagozat viszonylag későn 1989-ben kapcsolódott be az Országos Tudományos Diákköri Konferenciába (OTDK).

2009.04.15–16-án a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bólyai János Katonai Műszaki Kara által Had- és Rendészettudomány címmel szervezett OTDK tagozatrendezvény a 11. konferencia volt a mozgalomhoz csatlakozás óta.

A tagozati konferencián 10 felsőoktatási intézmény 89 hallgatója 84 dolgozattal vett részt. A szervezők a dolgozatokat 14 szekcióba sorolták. Mivel a magyar felsőoktatásban hadtudományt a nemzetvédelmi egyetem karain oktatnak innen került ki a szerzők döntő többsége 63 alkotó 61 dolgozata, amely a bírálatra bocsátott tanulmányok 73%-át tette ki. Viszonylag jelentős dolgozatszám képviselte a Rendőrtiszti Főiskolát, ahonnan 15 fő 14 tanulmánya, az összes pályamű 17 %-a került ki. A fennmaradó 7 felsőoktatási intézmény 1–1 dolgozattal képviseltette magát a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi karának kivételével, ahonnan 2–2 dolgozatot nyújtottak be.

A 14 szekció közül 6 szekció dolgozatai kivétel nélkül a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem karain készültek.

A Hadtörténelem Szekcióban 2 rendvédelem-történeti alkotás is szerepelt.

- dr. GYARMATI György egyetemi docens témavezetésével DÁVID Ferenc: *Pécs-Baranya-i ellenállás története 1956. novemberében.* (Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Történelem-filozófia Szak).

- dr. TÓTH Szilárd egyetemi adjunktus témavezetésével NAGY József: *Székelgyűjtő határvédelmének megszervezése és kiépítése a II. vh. idején.* (Babes-Bolyai Tudományegyetem Történelem Szak).

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság egy különdíjat ajánlott fel „Rendvédelem-történetért Díj” és a „Rendvédelemi szervezetek története” könyvsorozat 8 kötetének formájában. A díj átadásán a tudományos társaságot dr. BODA József képviselte.

Mindkét rendvédelem-történeti tartalmú dolgozat szerzőjének felajánlottuk, hogy alkotásuk szerkesztett változatát publikáljuk a Rendvédelem-történeti Füzetekben, illetve lehetőséget kaptak tanulmányuk bemutatására tudományos társaságunk konferenciáján.

Tapasztalható volt azonban egy nemkívánatos jelenség hatása a konferencián, amelyet nem lehet szó nélkül hagyni. Nevezetesen arról van szó, hogy bizonyos körök mérhetetlen ellenszenvvel viseltetnek a rendvédelem-történeti diszciplína iránt. Előítéleteik forrása, hogy a rendszerváltással megszűnt a történelemhamisítás nyílt hatalmi szóval való támogatottsága. Ebből fakadóan már nem csupán az kerül bemutatásra és oktatásra, amely egy kitüntetett világnézet tartalmával összhangban áll, hanem előtérbe kerülnek a valós tények is. Ez a körülmény viszont oly mértékben zavar bizonyos köröket, hogy hajlandók maga a diszciplína a rendvédelem-történet ellen is fellépni, annak a reményében, hogy a szakterület művelésének kikapcsolásával a szemléletükhöz nem igazodó történelmi tények ismertetését is befagyaszthatják. Így kerülhetett sor a rendvédelem-történet oktatásának kiiktatására a rendvédelmi tiszti és a tiszthelyettesi képzésben. Ennek pedig egyenes következménye, hogy a korábbi helyzethez képest amikor többnyire 12 rendvédelem-történeti témájú dolgozat vett részt a tagozat munkájában 2009-ben csupán két alkotás lelhető fel.

A tagozat 1989-el kezdődő története során 2007-ig összesen 20 dolgozat részesült Pro Scientia elismerésben. A 20 alkotás közül 2 dolgozat rendvédelem-történeti témájú volt MOLNÁR Eszter és KÁNTOR Tibor szerzőségével. Mindkét szerző témavezetője dr. PARÁDI József főiskolai tanár volt. BEBESI Zoltán – szintén Pro Scientia elismerésben részesült szerző – ma már tudományos társaságunk tagja és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem oktatója ugyan nem rendvédelem-történeti témában nyújtotta be OTDK pályaművét azonban azóta számos értékes dolgozattal gazdagította nemzeti rendvédelem-történetünket. Az 1989-től 2007-ig terjedő időszakban a hadtudományi tagozatban 9 témavezető oktató részesült mestertanári aranyérem kitüntetésben. Közülük 1 fő dr. PARÁDI József főiskolai tanár mentorálásával kizárólag rendvédelem-történeti témájú dolgozatok vettek részt a konferencián.

Mindez azonban ma már a múlt. Vajon miért került a nemzeti rendvédelmünk művelése és oktatása ilyen mostoha helyzetbe a Rendőrtiszti Főiskolán. Ezen felsőoktatási intézménybe jelentkező hallgatók ellenszenvvel viseltetnek

talán a leendő hivatásuk története iránt? Nem tartom valószínűnek. Esetleg a magyar rendvédelemnek nincsen feldolgozott oktatható történelme? Ennek el-
lentmond, hogy a Rendőrtiszti Főiskola Rendvédelem-történeti Tanszékének
munkatársai a tananyagot létrehozták és éveken keresztül sikeresen oktatták a
hallgatók körében népszerű diszciplinát. A tantárgyat és a tanszéket azonban – a
tudományos közélet kizárásával és tiltakozása ellenére – zárt ajtók mögött ho-
zott hatalmi döntéssel, lényegében érdemi indoklás mellőzésével felszámolták,
ezzel ellehetetlenítve nemzeti rendvédelem-történetünk művelését és az ered-
mények oktatásban történő megjelenítését.

Vajon meddig tartható fenn a hármas „T” indirekt módon történő továbbé-
lése? Vajon miért kell a jövő rendőreinek elhanyagolható óraszámban nevetsé-
ges krealmányokból tanulni – jobbára a pártállam rendvédelméről – a helyett,
hogy megismerhetnék választott hivatásuk nemzeti történetét a magyar rendvé-
delem történetét? Vajon mi lehet az a nagyon veszélyes dolog és ki(k)re nézve,
ami miatt ellehetetlenítették a képzésben és a bemutatás terén egyaránt nemzeti
rendvédelmünk történetét?

Miért igyekeznek egyesek a rendvédelem kifejezést kigyomlálni és azt a
rendészettel helyettesíteni, holott a rendvédelem fogalom a rendszerváltáskor
született a kiüresedett pártállami terminológia helyettesítése céljából és ma már
valamennyi releváns jogszabályunkban szerepel? Mi lehet az értelme a nem
létező rendészettudomány erőltetésének? A félreértések elkerülése végett állás-
pontom szerint az erőlködés értelmetlen, hiszen egy tudomány nem egy admi-
nisztratív aktussal válik tudománnyá. Nem lehet hatalmi vagy jogi döntéssel sem-
miből sem tudományt fabrikálni. Az ilyen kísérletek többet ártanak, mint hasz-
nálnak.

Bízom abban, hogy előbb-utóbb győz a józan ész és helyreáll a rendvédel-
mi képzésben a rendvédelem-történeti oktatás. Úgy gondolom, hogy a magyar
állam gyengítése sem folyhat a végtelenségig. A gyenge állam ideológiai tévesz-
méből táplálkozó „reform kifejezések” mint például a rendészet helyett vissza-
tér természetes helyére az a szakterminológia, mint például a rendvédelem,
amelyet el szeretnének bizonyos körök törölni.

Úgy gondolom, hogy a rendvédelem kontra rendészet nem csupán termino-
lógiai vita. A liberális stílusú gyenge államot előírányzó a szakma művelőinek
és a laikusoknak a gondolkodását és fogalmi rendszerét is megkísérlik a szá-
mukra kedvező keretek közé helyezni.

Ilyen körülmények között nem csoda, hogy a szekcióba benyújtott dolgoza-
tok közül 8 alkotásnak tudományos társaságunk tagjai voltak ugyan a témavezet-
ői azonban e dolgozatok közül egyet sem lehet nemzeti rendvédelem-történe-
tünk témakörébe sorolni. Az vesse rájuk az első követ, aki egzisztenciája koc-
kázatását vállalná a rendvédelem-történet művelése érdekében.

Tagtársaink más témakörökben is színvonalas alkotások létrehozását segí-
tették elő. Dr. HORPÁCSI Ferenc egyetemi docens tagtársunk témavezetésével 2
dolgozat vett részt a konferencián.

- LIPICS László: *A teljesjogú Schengen-i csatlakozás és a határőrség-rendőrség integrációjának várható hatásai a magyar-osztrák államhatáron.* Határrendészet- és határvédelem Szekció, ZMNE KLHTK.

- SZLOJÁN Katalin–BALOG Diána: *Terrorizmus a magyarországi védelemigazgatás tükrében.* Védelemigazgatás Szekció, ZMNE BJKMK.

Sokoldalúságról tett tanúbizonyságot dr. KAISER Ferenc egyetemi adjunktus tagtársunk, akinek a témavezetésével 5 dolgozat vett részt a konferencián.

- KIS Roland: *Az öbölháború környezeti hatásai.* Környezetbiztonság és környezetvédelem Szekció, ZMNE KLHTK.

- SELJÁN Péter: *Konfliktusok a világ egyharmadán.* Az Európai Térség Biztonság- és Védelem Politikája Szekció, ZMNE KLHTK.

- TÓFALVI Fruzsina: *A civil kontrol megteremtésének kérdései Törökországban.* Az Európai Térség Biztonság- és Védelem Politikája Szekció, ZMNE KLHTK.

- SELJÁN Péter: *Latin Amerika a kokain hazája.* Általános Biztonság- és Védelem Politikai Kérdések Szekció, ZMNE KLHTK.

- CSEPREGI Zsolt: *Algéria a modernizáció és az iszlamizmus válaszutján.* Általános Biztonság- és Védelem Politikai Kérdések Szekció, ZMNE KLHTK.

Elgondolkodtató, hogy 2009-ben a rendszerváltás után két évtizeddel a rendvédelem-történethez az egyik legközelebb álló OTDK szekció 85 szerzője közül csupán 2 hallgató készített rendvédelem-történeti témájú dolgozatot. Egyik szerző sem készül rendvédelmi hivatásra, sőt az egyik alkotó nem is magyarországi egyetemen tanul, bár oktatási intézménye kétség kívül magyar nyelvű képzésben részesíti.

2009-ben a Magyar Köztársaság hadereje mintegy 25 000 fő, ezzel szemben – a társ rendvédelmi testületeket nem számítva – a rendőrség létszáma 44 000 fő körüli. E létszámarányoknak megfelelő a katonatiszti, illetve a rendőrtiszti pályára készülő hallgatók aránya a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen és a Rendőrtiszti Főiskolán. Úgy látszik azonban, hogy a magyar katonatársadalom nem engedi megtagadni a saját szakmai múltját, annak művelésére megfelelő gondot fordít, amelyet tükröz az OTDK szekció is, ahol 14 tagozatból 3 tagozat a „Hadművészet-történeti”, a „Hadtörténeti” és a „Logisztikai, Haditechnika- és Haditechnika-történeti” tagozat foglalkozott a katonai hivatás történetével. Ezzel szemben a jóval tekintélyesebb létszámú rendvédelmi tisztipályára készülő hallgatóval rendelkező Rendőrtiszti Főiskoláról, egyetlen rendvédelem-történeti témájú dolgozattal sem jelentkeztek a konferenciára. A létszámarány 18:0. Helyes ez így?!

XXIX. OTDK Had-és Rendészettudományi Szekció
(Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar. Budapest, 2009. IV. 15-16.)

TAGOZAT	INTÉZMÉNYEK										ÖSSZESEN
	10. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kosuth Lajos Hadtudományi Kar	9. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Műszaki Kar	8. Rendőrtiszti Főiskola	7. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar	6. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar	5. Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar	4. Babes-Bolyai Egyetem Kolozsvár	3. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar	2. Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar	1. Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Kar	
1. A rendészet társadalomtudományi kérdései	3	2	1								6
2. Általános biztonság- és védelempolitikai kérdések	4				1						5
3. Az európai térség	5									1/3	6/8
4. Fegyvernemek harcászata nem háborús katonai műveletek	6										6
5. Hadművészet történet	3			1					1		5
6. Hadtörténelem	2			1 ¹		1	1 ²	1			6
7. Határrendészet és határvédelem	5		1								6
8. Katasztrófavédelem		6	1								7
9. Katonai kommunikáció		6/7									6/7
10. Környezetbiztonság és környezetvédelem		5									5
11. Kriminálisztika			5/6								5/6
12. Logisztika, haditechnika és haditechnika történet	2	5									7
13. Szociológia, pszichológia	1		6		1						8
14. Védelmi igazgatás		6/7									6/7
Összesen	31	30/32	14/15	2	2	1	1	1	1	1/3	84/89

Forrás: KOVÁCS László (szerk.): A XXIX. Országos Tudományos Diákköri konferencia Had-és Rendészettudományi Szekciója. Rezümé kötet. Budapest, 2009, ZMNE BJKMK.

PARÁDI József

Dr. LŐRINC József tagtársunk professzori habilitációja

2009. április 30-án az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán került sor dr. LŐRINC József az állam- és jogtudomány kandidátusa egyetemi docens tagtársunk professzori habilitációjára a kari tanácssteremben 11⁰⁰ órai kezdettel.

Dr. LŐRINC József tagtársunk a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapítását követő évben lépett be tudományos társaságunkba. Nemzeti rendvédelem-történetünk körében a büntetés-végrehajtás történetét gondozta. Kutatási eredményeivel jelentősen gyarapította a magyar büntetés-végrehajtás történetének ismeretanyagát. Publikációi nélkülözhetetlenek a kutatási korszaka büntetés-végrehajtása történetének megismerése és a további kutatások végzésére törekvők számára.

Dr. LŐRINC József egész életét a büntetés-végrehajtási jog hazai művelésének szentelte. Aktív éveit (az aktivitás csupán a nyugdíjba vonulás lehetőségének megszerzése tekintetében zárult le) a büntetés-végrehajtás tisztjeként töltötte el. Büntetés-végrehajtási ezredesként vonult nyugdíjba, majd már mint nyugdíjast – tudományos munkásságára tekintettel – léptették elő büntetés-végrehajtási dandártábornokká.

Dr. LŐRINC József munkásságának ideje egybe esik a magyar büntetés-végrehajtási jog reneszánszával. A pártállam időszakában ugyanis szinte teljesen felszámolta a politikai vezetés az Európa élvonalában álló magyar jogtudósok munkásságának megvalósítására törekvő büntetőpolitikát és büntetés-végrehajtási jogot Magyarországon. A polgári társadalmi rend és állami berendezkedés rehabilitációjával azonban fokozatosan – követve a magyar állam változásait – kiszorultak a pártállami maradványok a büntetés-végrehajtás területéről, átadva helyüket a humánus és a polgári demokrácia eszmerendszeréből fakadó regulának és gyakorlatnak.

Dr. LŐRINC József munkássága során a hazai polgári hagyományok és a Nyugat-európai eredmények figyelembe vételével művelte a büntetés-végrehajtási jogot. A szakterület újjáéledésének tudományos élharcosává vált. Munkássága nélkül elképzelhetetlen a magyar büntetés-végrehajtási jog harmonizációja a fejlett polgári demokráciák, az Európai Unió szakterültével.

Dr. LŐRINC József szerepét felismerve kérte fel szinte valamennyi hazai tudományegyetem jogtudományi kara arra, hogy a büntetés-végrehajtási jogot, illetve a szakterületet más oldalról megközelítő pönológiáról is ismereteket nyújtva oktassa a témakört. Így módon jelentős mértékben a saját kutatási eredményein is nyugvó tárgyat ad elő a magyar jogászképzést megvalósító egyetemek csaknem mindegyikén.

Bizonyára nem a véletlennek volt köszönhető, hogy a 1971-ben a Rendőrtisztí Főiskola létrehozásával – amely intézmény tartalmát tekintve rendvédelmi főiskola, hiszen a magyar államban működő valamennyi rendfenntartó testület tisztképzése e főiskolán valósul meg – a Büntetés-végrehajtási Tanszék létreho-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiationes Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. zását és vezetését Órá bízta. Dr. LŐRINC József e szellemi kihívásnak kitűnően megfelelt. Nyomdokain haladva folyik ma is a büntetés-végrehajtási tisztképzés.

Vajon elképzelhető-e nemesebb tevékenység, mint amikor a tudományt művelő kutató, kutatási eredményeit a felsőoktatás keretében teszi közzé? E tevékenység megkoronázása a professzori habilitáció.

Dr. LŐRINC József professzori habilitációs kérelmét az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán nyújtotta be. Indítványa találkozott a kari tanács egyetértésével. A habilitációs bizottság dr. MEZEY Barna professzort a Jogtörténeti Tanszék vezetőjét kérte fel bizottsági elnökének, míg dr. FINSZTER Géza professzort az Országos Kriminológiai Kutatóintézet tudományos főmunkatársát és dr. VOKÓ György professzort a Legfőbb Ügyészség részéről bizottsági tagoknak, a habilitációs eljárás lefolytatására.

Dr. LŐRINC József „*A hazai börtönügy kihívásai a büntetőpolitikai effektu-sok tükrében a II. világháborútól napjainkig*” címmel tartotta meg az első előadást. Ezt követte a témakör elméleti eredményeit összefoglaló német nyelvű előadása, majd a szünetet követően „*A XX. századi börtönmodellek*” című előadása. Mindhárom előadása kiváltotta a jelenlévő szakemberek elismerését és laikusok érdeklődését.

A kari tanácsterem valamennyi ülőhelyét elfoglalták a habilitációra érkezők. Korábbi munkatársak, a habilitáló munkásságát tisztelő, a témakör iránt érdeklődők, rokonok és alkotótársak, tanítványok és oktatótársak egyaránt megjelentek.

A sikeres előadások nyomán – rövid visszavonulást követően – a felkért bizottság elnöke dr. MEZEY Barna prof. bejelentette, hogy dr. LŐRINC József professzori habilitációját a bizottság egyhangúlag javasolni fogja az illetékes kari szervezetnek.

A habilitációs aktust állófogadás zárta, ahol a megjelentek kötetlen formában folytatták azt a diskurzust amit a habilitáló az előadásai során elindított.

Dr. LŐRINC József munkásságának értékes része – a magyar rendvédelem-történet részeként – a magyar büntetés-végrehajtás történetének a művelése. Ennek során múlhatatlan érdemeket szerzett, melyet a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság kitüntetések formájában több ízben is elismert.

Dr. LŐRINC József rendvédelem történeti kitüntetései:

- Rendvédelem-történeti Érdemérem ⅈ 2000.;
- Rendvédelem-történetért Érdemkereszt (Művelő) ✠ 2002.;
- Rendvédelem-történet Magisztere kitüntető cím 2005.

SCIENTIA

KÖPF László

Tapasztalatok a Vám- és Pénzügyőrség történetének kutatásáról

A Magyar Pénzügyőr Múzeum története a harmincas évekig nyúli vissza. 1930. októberében nem nyílhathatott volna meg a Fiumei úti Pénzügyőr Laktanyában a Magyar Királyi Pénzügyőrség Múzeuma, ha BITTERMANN Béla pénzügyőri főfelügyelőt nem érdekelte volna a cég története, hivatali és társasági kapcsolatait nem mozgósítja ennek érdekében. De mozgósította, s a pénzügyőröket is lelkesíteni tudta. Így az Újhegyi úton 1928-ban átadott Pénzügyőri Altisztképző Iskola épületének átadásával a Fiumei úti laktanyában korábban oktatásra használt termekben múzeum lett, s a BITTERMANN szorgalmazta adományozás, gyűjtés eredményeként gazdag állandó kiállítás nyílt.

Az 1980-as években nem kaphatott volna új lendületet a testülettörténet kutatása, ha KALMÁR Gyula, nyugalmazott pénzügyőr alezredes – sajnos ma már nem tudom megkérdezni tőle miért is – nem szorgalmazta volna a testülettörténeti dokumentumok, tárgyak gyűjtését, nem szervezett volna kiállításokat. Újra múzeumot akart. Az akkori vezetés és ő is a Vám- és Pénzügyőr Iskolán terveztek az új múzeum elhelyezését.

A KALMÁR-féle kiállításról az alábbi tudósítás olvasható a Pénzügyőrök Lapjában. „Kardos, csákós pénzügyőr fogadja a belépőt az országos parancsnokság legfelső emeletének egyik termében. Azon szerencsés emberek közé tartozom, akik a közelmúltban befejeződött alapfokú szaktanfolyam hallgatói között megtekinthettem az újonnan megnyitandó testületi múzeum néhány érdekes darabját. A mini tárlat egy kis hányada a már összegyűjtött gazdag anyagnak, amely várhatóan a Vám- és Pénzügyőri Iskolán talál végleges otthonra. A II. világháború idején sajnálatos módon megsemmisült múzeumunkat pótló kincseket óriási szorgalommal, időt, fáradságot nem kímélve gyűjti KALMÁR Gyula, az országos parancsnokság nyugállományú osztályvezetője. A pénzügyőri munka szépségeinek és gondjainak, testületi történelmünk tárgyi emlékeinek, méltó helyet találhatnak majdan az iskolán.”

1995. decemberében nem nyithatta volna meg kapuit a nagyközönség előtt a Vám- és Pénzügyőr Múzeum, ha nem dolgozik a testület kulturális központjánál JOÓ Gábor őrnagy, akit szintén egyfajta jó értelemben vett megszállottság hajtott a testülettörténet megismerésére, s kivételes vizuális kultúrája mind a mai napig meghatározza a múzeum állandó kiállításának eleganciáját, vagy PM miniszteri folyosóján látható pénzügyőrségi tárlat arculatát. Nagy öröm számomra, hogy az éppen tíz éve történt „második múzeumalapítás” egyik meghatározó személyiségének az imént adta át társaságunk elnöke a „Szemere díjat”. A társasági tevékenység elismerése mellett ez az aktus nyilván a múzeumi évfordulónak is szól.

Az évfordulók minden időben lendületet adtak a testülettörténeti kutatásoknak. Hirtelen annak is fontos lesz a tradíció ápolása, akinek addig ez eszébe sem jutott (holott a „teljesen az aktuális feladatok vezérelte tevékenységét” úgy 90-95%-ban addig is és azután is valójában a tradíció, vagyis az adott szakmai kultúra hagyományrendszere, szokásai határozták meg). Persze az évforduló ünnep, amely elmúlik ugyan, azonban a testülettörténet ápolásában, kutatásában az évfordulók nagy lehetőségek. A vezetés figyelme egy pillanatra ide koncentráldódik, megjelenik a „sikerüljön elegánsra” vágya, s mostanában az, hogy „ennek nagy a PR-értéke”, nem utolsó sorban pedig anyagi lehetőségeket teremtet.

1942-ben, amikor a testület megalakításának 75. éves jubileuma volt, a Pénzügyőr Múzeumot külön bemutatták a sajtónak, s elhatározták, megnyitják a nagyközönség előtt.

1985-ben az akkori „40. évfordulón” a VPOP-én történeti kiállítás nyílt. A helyszín miatt ez persze csak a szakmai nyilvánosságnak szólt. „Az országos parancsnokság székházában felszabadulásunk ünnepének tiszteletére f. év. Március 29-én „1945–1985. Szemelvények a Vám- és Pénzügyőrség 40 évéből” címmel kiállítás nyílt.

A kiállítás a testület történetét a társadalmi- gazdasági fejlődés részeként, annak tükrében ábrázolta. Valóságshűen érzékeltette a testület tagjainak szolgálati és társadalmi-mozgalmi tevékenységét. A több mint egy tucat tablón, a tablókat sorát megszakító enteriőrökben a szolgálati tevékenységhez, a sportoláshoz, a tanuláshoz és a pihenéshez kapcsolódó sok – sok eredeti tárgyat, érdekes és értékes dokumentumot, korabeli alkotást – egy leendő múzeumi gyűjtemény darabjait ismerhette meg a látogató.

A kiállításon láthatóak voltak a II. világháborút lezáró fegyverszüneti egyezménytől, az 1945 után keletkezett jogszabályokon keresztül, az „Alkotmányunk szellemében” feliratú tablón eredeti alakban kiállított, az 1949. évi XX. törvényig bezárólag a testület történetét meghatározó alapvető jogszabályok is.

Jól sikerült a „40 év statisztikájából” c. kiállításrészlet, amely szemléletesen mutatta be – áttekinthetően, egyszerű eszközökkel, szinte „elemzően” – a külkereskedelmi áruforgalom, a magánforgalom alakulását, változását és fejlődését, a testületi létszám és a vámbevételek közötti kapcsolatot. Az utas, a tehergépkocsi forgalom, az uszályrakomány és a vasúti kocsirakomány forgalom változását bemutató részlet ötletgazdag, kifejező.

Azt láttuk, hogy a múzeum ügye már 1984-ben is napirenden volt. De az egy évvel későbbi kiállítás tovább érlelte a gondolatot.

A kiállítás számos látogatóban elevenítette fel egy hajdan volt, és legalább annyi másban érlelte meg egy "feltámasztott" állandó pénzügyőr-múzeum létrehozásának igényét. Az óhajt, az elképzeléseket tett követte. A lehetőségek felkutatása, a nélkülözhetetlen információk beszerzése megtörtént. Első és legfontosabb feladatunk az anyaggyűjtés volt. E felhívásnak címzettjei tehát aktív és nyugdíjas kollégák egyének és közösségek, mindenki, aki lelkes, tetterre kész támogatója kíván lenni a múzeum létrehozásának. Sok kallódó tárgy, segédesz-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. köz, okmány várja a felfedezőjét. ezeket folyamatosan szeretnénk megszerezni. Van is már birtokunkban nem egy értékes lelet.

Nézzünk tehát mindannyian a padlások, kamrák, pincék rejtett zugaiba, fényképalbumok, feleslegesnek tetsző aktakötegek, könyvespolcok feledésbe merült titkaiba, porlepte ládafiák, fiókok mélyére! Szükségünk van minden olyan eszköze, tárgyra, könyvre, rajzra, szakkönyvre, iratra, táblázatra, műszerre, ruházatra, stb., ami a testülettel, annak múltbeli feladataival, munkájával kapcsolatos, elősegíti a testület korábbi szervezetének, ellátottságának jobb megismerését, megértését. A múzeumi anyag felkutatása legyen örömmel vállalt, testületi munkát ápoló társadalmi munka.

A begyűjtött anyagot, illetve minden olyan jellegű értesítést, amely múzeumi anyag megszerzési lehetőségéről adott információt, a VPOP Személyzeti és Oktatási Osztálya részére (Bp. V. ker., Szent I. tér 11/b) lehetett eljuttatni. Az aktív és legeredményesebb gyűjtőmunkát végzők elismerésben részesültek.

1992-ben a testület fennállásának 125 éves jubileumán ünnep kiállítást szerveztek a Vámpalotában, amely új lendületet adott a kutatásoknak is. Ismét előkerültek régi tárgyak, dokumentumok.

A testületi szakszervezet akkori lapjában jelent meg: „Hosszú időn át vajdott a szervező bizottság, hogy vajon hol is kéne megrendezni »A Vám- és Pénzügyőrség története és jövője« című jubileumi kiállítást. Az ősz végén összehívott kulturális szervező bizottság, melynek tagjait azóta sem értesítették hivatalosan a megbízatásuk megszüntetéséről, talán a személyi változások miatt is, egyszerre azt vette észre, hogy a munka elvégzésével a VIVA KFT lett megbízva. Ezzel végül is a VPSZKSK nem lépett rosszat, mert a VIVA megbízásából és kivitelezésében nívós kiállítás jött létre március 10-re a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem egyik elkerített földszinti folyosó szakaszán.

A kiállítást rendezte és a forgatókönyvet írta KISS István Géza honvéd őrnagy, hadtörténész, muzeológus, közreműködtek JOÓ Gábor pénzügyőr hadnagy, dr. SZENTE Gyula ny. vezérőrnagy, és felhasználták KALMÁR Gyula pénzügyőr ezredes szakanyagait és szaktudását is. Az anyagot a Hadtörténeti Múzeum, a Pénzügyminisztérium és a VPSZKSK biztosította.”

A VPSZKSK is véleményt nyilvánított: „A kulturális élet fontos területe a testület történetének feldolgozása, a tárgyi emlékek gyűjtése, a visszaemlékezések rögzítése, az ez irányú levéltári, könyvtári kutatások. 1991. őszén a 125. évfordulóra készülve komoly lendületet kapott ez a munka. Ennek eredménye lett az a kiállítás, amelyet GÖNCZ Árpád köztársasági elnök nyitott meg a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Aulájában, 1992. márc. 10-én. »A Vám- és Pénzügyőrség története és jövője« című kiállítás 10 napon keresztül nagy érdeklődés mellett reprezentálta a testület múlt és jelen értékeit az egykori Vámpalotában. 1992-ben rendeződött a gyűjteményi anyag raktározása, védelme, a testület által bérelt épületben, a Kisfaludy u. 8. sz. alatt. A tárgyi emlékek mellett mára már jelentős fotógyűjtemény is kialakult, és megkezdődött egy videotár alapjainak létrehozása.

Folyik a testület történetét 1867-től feldolgozott bibliográfia összeállítása.”

A 125. évforduló alkalmából a testület vezetése az un. „Arday-féle zsebnaptár” hagyományát is ujjaélesztette. Az éppen aktuális Arday-féle könyvecske sok évtizeden keresztül volt társa a járőröző pénzügyörnek. Az egyenruha zsebben, az oldaltáskában mindig ott volt. Vékony volt, zsebkönyv volt (a szó szoros értelmében), tele fontos címekkel, nevekkkel, rendeletekkel, naptárral stb. Aztán eltűnt. 1992 óta van ismét.

Az 1992-es első új zsebkönyvből lapjain BALOGH György országos parancsnok beköszöntötte az olvasót: *„Külkereskedelmünket, vámpolitikánkat egyre erőteljesebben határozzák meg a nemzetközi igények. Magyarország az elmúlt évtizedekben szinte minden jelentős nemzetközi vámegyezményhez csatlakozott. Mindezek számunkra kötelezettségeket is jelentenek, eljárásainkat közelíteni kell a nemzetközi gyakorlathoz. Különös jelentőséget kapott a nemzetközi komformitás az Európai Gazdasági Közösséghez való társulásunk előkészítése és végrehajtása idején. Olyan vámrendszert kell kiépítenünk, amely megfelel a piacgazdaság követelményeinek, a hazai sajátosságok figyelembevételével közelíti a Közösség országai által alkalmazott eljárásokhoz, szabályokhoz. Csak ilyen körülmények között képzelhető el a Közösség országaival való hatékony gazdasági együttműködésnek. A Magyar Királyi Pénzügyőrség létrehozásától számítva 125 év telt el. A testület tevékenysége piacgazdaság talaján fejlődött ki, és 45 év kitérővel most újra a piacgazdaság igényeihez kell igazodjon.”*

A Vám-és Pénzügyőr Múzeum megalapítása a Vámpalota-béli kiállítás után szinte evidens volt. Bár akkor a mindennapokban mi csak a nehézségeket, a korlátokat láttuk, meg azokat, akik még akkor sem akarták a dolgot. Az, hogy valaki segít (s ez volt a döntő többség) természetesnek tűnt. Ezért is gondoljuk ma, hogy a múzeumot mi csináltuk. Pedig 1992 után már inkább „a múzeum csinált minket”.

2002-ben a 135. évforduló hozadéka is nagy volt. Felavatták LÓNYAY Menyhért emléktábláját a várban, a Pénzügyminisztérium eredeti épületének falán. Ehhez vitát, levelezést kellett folytatni a Magyar Tudományos Akadémia Történelemtudományi Intézetével, amelynek engedélye kellett az emléktáblához, s ahol a korszakkal foglalkozó szakemberek eleinte nem értettek egyet a mi véleményünkkel, mely szerint 1867. március 10-hez köthető a Magyar Királyi Pénzügyőrség alapítása.

Nem akarom az évfordulók jelentőségét tovább ragozni a most vizsgált kérdésben. De az, hogy a dr. NAGY János vezérőrnagy irányította Vám-és Pénzügyőrség alig egy hete megünnepelte a Magyar Királyi Pénzügyőr Múzeum megalakításának 75. évfordulóját, az ott elhangzottak – többek között az országos parancsnok megemlékezése – nagyban segített ennek az előadásnak az összeállításában is.

A testület vezetésének segítségével a szervezet történetének feltárása és közkinccsé tétele lehetetlen lett volna. 1990 óta lényeges pozitív változások történtek a szakmai múlt művelése terén. Dr. BALOGH György a 125 év jelentősé-

gét ismerte fel. Szemben az 1967-es állapotokkal, amikor semmi sem történt, ARNOLD Mihály – a Vámpalota elvétele óta Budapesten mindig elhelyezési gondokkal küzdő testület vezetőjeként – kigazdálkodta az állandó kiállítás és a raktár helyét. A '90-es évek közepén volt pénz a kiállítás megépítésére, később pedig a filiák kialakítására. A Pénzügyminisztériumban és Szegeden a pénzügyőrség történetével foglalkozó múzeumi státuszok létesültek. A magyar vámigazgatás múzeuma arra kapott támogatást, hogy kialakíthassa nemzetközi kapcsolatrendszerét az európai tármúzeumokkal. Dr. NAGY János a pénzügyőrség vezetője és a főigazgatói kar a nehezedő költségvetési helyzetben is kiállt a múzeum mellett. Szorgalmazta a kialakult múzeumi apparátus szakképzését, a tíz – tizenkét év alatt összegyűjtött anyag szakszerű feldolgozásának megkezdését, a múzeum tevékenységének intenzívebb bekapcsolását a hazai közgyűjteményi rendszerbe, vagy például a szellemi értékek védelmével foglalkozó testületi szakemberek továbbképzésébe.

Az érintet társadalmi szervezetek a hivatástörténet gondozásába is bekapcsolódtak. Az elmúlt tizenöt évben a szervezet PR-munkájában meghatározó szerephez jutott VIVA Média Management a testülettörténeti kutatások segítségével, a kiadványok, cikkek megjelentetésében, a kiállítások szervezésében kitűnő partnere lett a kutatóknak, múzeumi embereknek. Ehhez persze Moldován Tamás, a VIVA menedzsmentjének vezetője is kellett. Benne a „testületi történetészek” partnerre, nem egyszer önzetlen támogatóra találtak.

Az 1992-ben alakult Vám- és Pénzügyőrség Nyugdíjasainak Országos Szövetsége, annak elnöksége, előbb dr. SZENTE Gyula, majd dr. GARAMVÖLGYI Károly elnökkel az élen, s a budapesti és vidéki szervezetek nélkül ma nem lenne ilyen gazdag a múzeum, s nem lenne olyan hihetetlenül mennyiségű anyag a Kisfaludy utcai raktárban. A szövetség elnökségének, tagszervezeteinek megyei, majd regionális rendezvényein, az évente egyszer Pasaréten tartott országos összejöveteleken 1992-től 2003-ig mindig ott voltam egyedül, vagy a már többször említett JOÓ Gáborral. S kéréssem nyomán, hogy a nyugdíjasok adományaikkal gyarapítsák a múzeumot, rengeteg pótolhatatlan érték került hozzánk. Tárgyak, dokumentumok, egyenruhák, személyes szolgálati okmányok, az '50-es, '60-as évek szakmai kézikönyvei, motoros bőr pénzügyőr egyenruha. Propagandista voltam és sofőr. De megérte. 1992-ben a Vám-és Pénzügyőr Múzeum mai zsúfolt raktárában néhány tucat munkásőr egyenruha lógott egy vasfogason. Ez maradt a néhai Munkásőr Filmstúdióban örökséggént. (Ez is nagy érték. Ma egy ilyen egyenruháért szinte a világ bármely rendészeti szervezetének egyenruhája megszerezhető.)

A múzeum több pályázatot is kiírt nyugdíjasoknak. Lényegében az életút leírásokat gyűjtöttük. Igazán szerény díjak fejében számos dolgozat érkezett. Adományozói emléklapot alapítottunk, amit évente adtunk át egy kézfogással egy ebéd kíséretében a Mátyás utcában. SOÓS László Károly országos parancsnok-helyettesként e téren kitűnő partner volt (és jelentős adományaival a gyűjteményt is gyarapította).

A sok száz nyugdíjashoz, akikkel kapcsolatot teremtettünk, nem juthattunk volna el a nyugdíjas szövetség nélkül, s a Kisfaludy utcában ma megtalálható anyag kétharmada biztos elkallódott volna a családi lomtalanításokon. A testületi nyugdíjasok ma is a legfontosabb szövetségei a múzeumnak.

A tudományos infrastruktúra hiánya nehezíti a szakmatörténet művelését. A tudományos infrastruktúra jelentős segítséget nyújthatott volna a testülettörténeti kutatásokban, gyorsabban haladhattunk volna, bázist jelenthetett volna, ha a testületnek van szakkönyvtára, természetesen olyan amelynek a történeti gyűjtőköre is van. De nem volt és ma sincs. A '90-es évek első felében, a 125. éves mikor még nem ülték el a 125 éves ünnepség keltette hullámok, a kulturális központ a múzeum mellett a szakkönyvtárért is „akciózott”. (Egy szakkönyvtárért, aminek csak szerény részlege lett volna a történeti gyűjtemény.) Javaslatot tettünk a vezetésnek, előtanulmányt készítettünk az ELTE Könyvtártudományi Tanácskével a témáról, a kulturális központban az alapítandó múzeum mellett vezetői értekezlet témája volt a leendő szakkönyvtár struktúrája. Ma is az a véleményem, hogy a napi munkában, a stratégia építésben, a képzésben és továbbképzésben ez nagyon hasznos lenne. Nem segítette a testülettörténeti kutatásokat az sem – s itt visszatérek szűkebb témámhoz –, hogy nincs szakkönyvtár a Vám- és Pénzügyőri Iskolán, s az RTF Könyvtárának (ahol a tisztképzés kialakult) sincs vám-és pénzügyőri gyűjteménye.

Az utóbbi másfél évben az RTF-en szolgálva a Vám- és Pénzügyőrséget azt is láttam, hogy a rendvédelmi szervezeteknél működnek Tudományos Tanácsok, számon tartják a Magyar Tudomány Napját, egyszóval a testületeket szolgáló elméleti munkának jobban kiépült az infrastruktúrája. Ez a Vám- és Pénzügyőrségnél sem lenne haszontalan. A történeti kutatásokat is segítése a szakmai kérdések alaposabb végiggondolását is lehetővé tehetné.

Piac és kutatás, avagy van-e a testülettörténeti kutatásnak kézzelfogható haszna? Mondhatjuk, nincs. Mondhatjuk azt is, valami haszna biztos van, ha szerte Nyugat-Európában (Európán kívülre kevés rálátásom van), a vámos, pénzügyőri, jövedéki szervezetek költenek erre. A piaci érték csak abban lehet, hogy végső soron, „valahol” hozzájárulnak a bevételek növeléséhez, a fegyelmezettebb munkavégzéshez a vámban, a jövedékben, a nyomozati munkában.

A pénzügyőröket munka közben vezérlő értékek elemzése, az önképzésük, továbbképzésük minőségének vizsgálata, a testületi emberi kapcsolatokat működtető formális és informális információs hálózat feltárása és leírása, a mindezekre ható pénzügyőri „történeti tudat” megismerése (ami az identitás egyik meghatározója) nélkül erről felelősen nem lehet beszélni.

Az én véleményem nyilván elfogult. Álláspontom szerint az előző bekezdésben leírtak vizsgálatát, elemzését bátran meg kell csinálni, mert azt fogja bizonyítani: a testülettörténet ismeretének forintot hozó, bevételt növelő haszna van. Persze az is kiderülne, hogy nem csupán ez a jól működő identitás centruma.

Ezért is kellene a Testületi Tudományos Tanács.

(A szerző által leírtak rendkívül szomorú képet festenek a magyar állam egyik rendvédelmi testületében fennálló szemléletről. Nem igen lehet az intelligenciát és a nemzeti büszkeséget tápláló hozzáállás kategóriájába elhelyezni az olyan nézeteket, amelyek megkérdőjelezzik nemzeti történetünk egy szelete gondozásának létjogosultságát. Elgondolkodtató, hogy a Vám- és Pénzügyőrség egyik elődszervezetének a Magyar Királyi Pénzügyőrség történetének témájából a testülettől független személy írja doktori disszertációját Ph.D. képzés keretében. Ehhez a tevékenységhez – azon kívül, hogy a testület kezelésében lévő dokumentumokat nem zárják el a kutató elől – lényegében semmi más segítséget nem nyújt a szervezet.

Sajnálatos tapasztalat, hogy a Testületi Tudományos Tanács nem csodaszemély. Ilyen típusú szervezeti egysége ugyanis a rendőrségnek van. Mégis – éppen e szervezeti egység vezetői – diszkriminatív módon viszonyulnak a történelemtudományhoz azzal, hogy a testülettörténeti kutatásokat kirekesztették a doctálható témák csoportjából. Ezzel pedig túlszárnyalták a pártállami időszakot, amikor legalább egyes korszakok feltárását pártolták. Ezzel szemben a legnagyobb létszámú magyar fegyveres szervezet „tudományos tanácsának” fura urai abban az esetben látták létjogosultnak a testülettörténeti kutatásokat, ha azokra más témák bevezetőjeként kerül sor, amennyiben e témák kutatói igénylik a témájuk történelmi előzményeinek feldolgozását és a részükre biztosított szükséges támogatást megosztják a történelmi rész művelőivel. Ez a fajta megalázó és unintelligens álláspont oly távol áll a tudománytól, mint Makó Jeruzsálemtől. Minden bizonnyal a múlt silány hagyatékaként működik e téren a szervezeti egység káros hatása pedig vitathatatlan holott a tudomány pártolása volna a hivatása az adott testületben. Álláspontunk szerint a testületi Tudományos Tanács megfelelő környezet és vezetés hiányában csupán látszattevékenység kifejtésére alkalmas, amely hivatásával ellentétes nemtelen tettekre ragadtathatja a szervezeti egység munkatársait. *a szerk.*)

PARÁDI József

HEGEDŰS Ernő tagtársunk doktori védése

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Doktori Tanácsa 2009.09.28-án nyilvános vitára bocsátotta HEGEDŰS Ernő százados: *A légideszantok fejlődése a második világháborúban és hatása napjaink légi gépesítési törekvéseire.* című doktori (Ph.D.) értekezését.

Bíráló bizottság:

- Elnök: dr. ÓVÁRY Gyula nyá. mk. ezds. egyetemi tanár, CS.c;
- Titkár: dr. LÜKŐ Dénes nyá. mk. alez. egyetemi docens, CS.c;
- dr. KAISER Ferenc egyetemi docens (Ph.D.)
- dr. KENDE György nyá. ezds. a MTA doktora;
- dr. SUBA János alez. Ph.D.

Hivatalos bírálók:

- dr. ÚJJ András ezds., egyetemi docens;

- dr. VASVÁRI Ferenc nyá. mk. ezds. (Ph.D.);

A jelölt témavezetője dr. TURCSÁNYI Károly nyá. mk. ezds.prof.

Az eljárás során a titkár ismertette a doktorjelölt szakmai tudományos élet-rajzát.

Ezután a jelölt ismertette téziseit. Az ismertetés után a kérdések megválaszolása következett. A titkos szavazáson a bizottság maximális pontszámmal fogadta el a jelölt dolgozatát. Az eredményes fokozat szerzéshez gratulálunk.

A jelölt az általa feldolgozott tudományos problémának azt tekintette, hogy a légideszant technika világszerte jelentős fejlődésen megy keresztül. Ebből fakadóan pedig felmerül a hadseregek légideszant csapatai újra felfegyverzésének a szükségessége. A hazai alakulatoknak a magyar haderő céljaival és feladataival összhangban álló újrafelfegyverzése során alkalmazható elvek megfogalmazását tekintette a szerző vizsgálata lényegének.

A jelölt derekas történeti feltáró munka nyomán hozta létre következtetéseit.

„A második világháború kezdeti légideszant műveletei (1940. Nyugat-Európa) és a napjaink légideszant műveleteiben (öbölháborúk) megszerzett alkalmazási tapasztalatok problematikus elemei (nehéz megerősítő elemek deszantolásának szükségessége, repülőterek elfoglalásának nehézségei) direkt és kényszerítő módon hatottak a haditechnika- és szervezetfejlesztésre, ami miatt a légideszantok haditechnikai eszközeinek fejlődési folyamatait csak az alkalmazással, valamint a szervezetekkel együttesen elvégzett, komplex vizsgálaton keresztül lehet elvégezni és feltárni.

Haditechnikai szempontból a második világháború fő légideszant fejlesztési folyamata – összefüggésben a repülőterek elfoglalásán alapuló deszant eljárás meghaladásával, illetve a légideszantok harcászati támogatásának fokozódó igényével – a deszant zóna elhagyását lehetővé tevő, a légideszantok harcászati képességeit növelő légi gépesítés. E folyamat haditechnikai feltétele a terepre leszálló deszant eszközök nehéz, vitorlázó- és terepképes STOL szállító repülőgépek, nehézszállító helikopterek és konvertiplánok), illetve a légideszant harcjárművek fejlesztése. A nyolcvanas évektől – az általános technológiai fejlődés, illetve a terepre leszálló deszant eszközök (helikopterek, konvertiplánok, STOL repülőgépek) és a légi szállítható (kapcsolt szerkezetű és páncélgarnitúrák) harcjárművek fejlődése következtében – jelentkezett egy erőteljes haditechnikai fejlődési hullám, megkezdődött a légigépesítés ismételt előtérbe kerülése.

A második világháborús légideszant harceljárás fejlődés szempontjából a legfontosabb fejlődési folyamat a repülőterek elfoglalásán alapuló kombinált ejtőernyős deszanteljárás felváltása volt a terepre, vagy a deszant első hulláma által előkészített leszálló pályára beérkező leszálló deszantok harceljárásával, ami lehetővé tette a légi gépesítés eszközeit (nehéz haditechnikai eszközök, főként gép- és harcjárművek, illetve vontatott tüzérségi eszközök) szállító, megerősítő deszanthullám beérkezését. Napjainkban ezzel azonos célokat tűztek ki a repülőgépes leszálló deszantok műveleteinek átalakításával kapcsolatban.

A légideszantok szervezeti felosztásának értelmezése – a második világháborúra és napjainkra is elvégzett vizsgálat alapján – az ejtőernyős-, a helikopteres- (és vitorlázógépes) erők mellett kiterjed a repülőgépes leszállódeszantokra is, függetlenül attól, hogy ezek szervezetszerű, vagy kijelölt erők. Az, hogy napjainkra a légideszant művelet és a szervezet ismét magába foglalja a szállító repülőgépes leszálló deszantok különböző szervezetszerű és deszantolható formáit (rendszerint gépesített erőket) is, *hasonló a második világháborús szervezetek fejlődéséhez*. Mindkét esetben azonos célok vezérelték az alkalmazókat: a deszantok gép- és harcjárművekkel, illetve vontatott tüzérségi eszközökkel való megerősítésének igénye, azaz a légi gépesítés megvalósításának szándéka. A légideszantok szervezeti felosztása határterületként szoros kapcsolatban van a légideszant műveletekben egyre nagyobb szerepet játszó különleges műveleti és könnyűlövész erőkkel, továbbá egyes rendvédelmi (helikopteres, repülőgépes és ejtőernyős terrorelhárító és tűzvédelmi erőkkel is.)

A légideszantok haditechnika szervezet – alkalmazása (elmélet és gyakorlat) összhangjának vizsgálata, illetve ezt kiegészítve az *alkalmazás táblázatos mennyiségsikeresség elemzése és hadikultúrák szerinti értékelése* tényekkel alátámasztott magyarázatot ad arra, hogy a második világháború időszakában a légideszant csapatok – és ezen belül a brittek kivételével a légi gépesített szervezetek alkalmazása miért eredményezett váltakozó sikerességet”

A jelölt munkássága során társszerzőként egy monográfiát és önálló szerzőséggel 38 tanulmányt publikált. Publikációi döntő többsége a *Katonai Logisztika, Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények, Hadtudomány, Hadmérnök, Járművek és mobilgépek, Kard és toll*, folyóiratok mellett a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-7674* periodikákban jelentek meg.

A Rendvédelem-történeti Füzetekben közölt alkotásai:

- HEGEDŰS Ernő–TURCSÁNYI Károly: Légideszant alakulatok rendvédelmi szerepkörben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIV. évf. (2008) 17. sz. 97-104.p. A tanulmány korábbi változata 2003. november 11-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A rendvédelem humán viszonyai*” című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő: Azonos típusú repülő eszközök alkalmazása rendvédelmi és honvédelmi célokra. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XV. évf. (2008) 18. sz. 19-27. p. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században.*” című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő–TURCSÁNYI Károly: Airborne troops in the context of public security. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XVI. évf. (2008) 19. sz. 122-127. p. A tanulmány korábbi változata 2005. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában*” című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő–TURCSÁNYI Károly: Légideszant alakulatok alkalmazásának történeti előzményei a terrorizmus és a szervezet bűnözés elleni harcban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XVI. évf. (2008) 19. sz. 128-134. p. A tanulmány korábbi változata 2005. október 06-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában*” című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő–TURCSÁNYI Károly: A magyar és a szovjet légideszant és légiszállító csapatok rendvédelmi karhatalmi tevékenysége az 1956-os forradalomban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XVII. évf. (2009) 20. sz. A tanulmány korábbi változata 2006. szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A XIX-Xx. századi magyar forradalmak hatása a nemzeti rendvédelmi rendszerünkre*” című XX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő: Katonai erők rendvédelmi szerepkörben. Légideszant alakulatok a terrorizmus és a szervezet bűnözés elleni harcban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XVIII.évf. (2009) 21.sz. A tanulmány korábbi változata 2007. október 04-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században*” című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- HEGEDŰS Ernő: Terrorelhárító erők szervezése a rendvédelmi szervezeteknél és a légideszant csapatoknál. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, XIX. évf. (2009) 22. sz. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai nemzeti rendvédelmünkre*” című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZ

KIVONATA

Végzettség:

- Szolnoki Repülőtisztí Főiskola Repülőműszaki Szak Repülő Sárkányhajtómű Tagozat **gépészmérnök** (1998)
- Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Vezetés- és Szervezés-tudományi Kar Haditechnikai Menedzser Szak **okleveles haditechnikai menedzser** (2004)
- TÜV Rheinland Akadémia **minőségirányítási rendszerfejlesztő** (2004)
- MH ÖLTP Repülőműszaki Szolgáltatfőnökség szervezésében az US Navy szakemberei által levezetett „Aircraft Support Planning International Defense Acquisition Resource Management Program” **logisztikai szakképzés** (2002)
- Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a „Royal Logistic Corps of the British Army, School of Logistic” által szervezett „Maglite 2002/II.” angol-magyar **logisztikai tréning** (2002)
- „British Council Military Upper Intermediate Course” **katonai szaknyelvi képzés** (1999)

Nyelvismeret:

- Katonai szakanyaggal bővített **Angol középfok „A”** (Okl. szám: 3615/1998)
- Katonai szakanyaggal bővített **Angol középfok „B”** (Okl. szám: 2156/1998)
- Katonai szakanyaggal bővített **Angol alapfok „C”** (Okl. szám: 772518/2006)

Katonai pályafutás:

- MH 47. Pápa harcászati Repülő Ezred, 2. Repülőműszaki század, **sárkányhajtómű üzembentartó tiszt**, 1999–2001
- MH Haditechnikai Ellátó Központ Üzembentartási és Anyagellátási Tervező Részleg (Repülőműszaki) **üzembentartó tiszt**, 2001–2007
- MH Logisztikai Ellátó Központ Üzembentartási és Anyagellátási Tervező Részleg (Repülőműszaki) **anyagellátást tervező tiszt**, 2007–2009
- ZMNE Vezetés- és Szervezéstudományi Kar Haditechnikai Tanszék (Budapest) **egyetemi hallgató**, 2001–2004
- ZMNE Katonai Műszaki Doktori Iskola Haditechnika Tudomány szak (Budapest) **Ph.D. hallgató**, 2004–2007

Tudományos tevékenysége:

- *Kutatási területek:* légideszantok haditechnikaeszközeinek fejlődése, belső-égésű hőerőgépek vízbefecskendezéses teljesítménynövelő eljárásai és vizes emulziós üzemanyagai, haditechnika- és rendvédelem-történet.
- 62 publikáció (2 angol nyelvű); 14 konferencia előadás (1 angol nyelvű); 2 OTDK pályázat I. helyezés, egy ITDK pályázat II. helyezés
- Szent István Egyetem Ökogazdálkodási és Kutatásmódszertani Tanszék „Általános kutatásmódszertan” 2004. évi kurzus elvégzése.

Elismerések:

- Magyar Hadtudományi Társaság (MHT) Haditechnikai Szakosztály tagság
- Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagság

HEGEDŰS Ernő

DOKUMENTUMOK

1922/XIV. törvénycikk a Magyar Királyi Folyamórség szervezéséről, létszámának, kiegészítési módjainak és felfegyverzésének megállapításáról

1. § A magyar királyi folyamórség a folyamrendészet körében felmerülő közbiztonsági és egyes igazgatási rendészeti teendők ellátására rendelt állami intézmény, amelynek szervezetét az alábbi szakaszok korlátai közt, továbbá tüzetes hatáskörét és tennivalóit a belügyminiszter javaslatára a magyar királyi minisztérium állapítja meg.

Ezen intézmény keretében az igazgatási rendészeti teendők ellátására másodfokú hatóság jellegével bíró magyar királyi révfőkapitányság szervezhető és elsőfokú hatósági jellegével bíró magyar királyi révkapitányságok állíthatók fel, amelyek a folyamrendészeti kihágások elbírálásának jogával is felruházhatók.

2. § A magyar királyi folyamórség minden tekintetben és kizárólag a magyar királyi belügyminiszternek van alárendelve.

Személyzetének kiegészítése önkéntes jelentkezés alapján és ugyanazon szolgálati kötelezettség vállalása mellett történik, mint a magyar királyi állami rendőrségnél és a magyar királyi csendőrségnél.

A létszámkiegészítés, valamint az elbocsátások tekintetében a rendőrségre és a csendőrségre nézve megállapított törvényes korlátozások a magyar királyi folyamórségre is kiterjednek.

3. § A magyar királyi folyamórség személyzete a szoros értelemben vett folyamórségi személyzetre és segédszemélyzetre oszlik.

A szoros értelemben vett folyamórségi személyzethez tartoznak mindazok, akik egyenruhát és fegyvert viselnek, továbbá az az egyenruházott, de fegyvert nem viselő műszaki és hajószemélyzet (mérnökök, üzemvezetők, gépészek, fűtők, rádiótávírárszok stb.), amely a folyamórség felfegyverzett úszóegységein teljesít szolgálatot.

A szoros értelemben vett folyamórségi személyzet egyelőre a 96 tisztet és tisztviselőt, továbbá az 1524 főnyi altisztet és folyamórt meg nem haladhatja. Utóbbiak közül csupán 840 képezhető ki fegyverfogásban. Ez a létszám a jövőben is csupán a hajózási forgalom beigazolt növekedésének arányában emelhető fel.

A segédszemélyzet sem egyenruhát, sem fegyvert nem viselhet s a folyamórség felfegyverzett úszóegységein semmiféle szolgálatot nem teljesíthet.

E segédszemélyzethez tartoznak a fel nem fegyverzett úszóegységek műszaki és hajószemélyzete, továbbá a kizárólag irodai, számviteli, gazdaságkezelési és szolgai teendőket ellátó alkalmazottak, végül azok a szakértők, akik jogászai előképzettséget igénylő hatósági teendők ellátására nyernek ideiglenes beosztást.

A segédszemélyzet nem számít bele az 1620 főnyi létszámba. E személyzet kizárólag polgári és önkéntes szolgálata semmiféle megszorítás alá nem esik.

4. § A magyar királyi folyamőrség személyzete katonai gyakorlatokban való részvétel céljából különböző állomáshelyekről össze nem vonható.

5. § A magyar királyi folyamőrség a közrendnek és közbiztonságnak a hajózható vizeken való fenntartása céljából felfegyverzett úszóműveket használhat.

Ily úszóművek gyanánt az alább meghatározott számú, jellegű és fegyverzetű naszádok, illetve motorcsónakok rendszeresíthetők:

a) 8 db egyenként legfeljebb 128 tonnás, fegyverlövés ellen védett testű, egyenként 2 hetven mm-es ágyúval és 2 gépfegyverrel felszerelt őrzárónaszád aknalelakó és torpedó-berendezés nélkül.

A már használatban levő őrzárónaszádokon annyi ágyú marad, amennyi az eredeti építési tervnek megfelel. E naszádok mindegyikén csak 10 puska lehet. A tisztek és altisztek pisztolyt viselhetnek.

b) 2 db nagy, egyenként legfeljebb 20-30 tonnás motorcsónak, egyenként 1 negyvenhét mm-es ágyúval és 1 gépfegyverrel.

c) 10 db egyenként 12-20 tonnás motorcsónak ágyú nélkül, egyenként 1 gépfegyverrel.

Úgy a nagy, mint a közepes motorcsónakok mindegyikén legfeljebb 3 puska lehet, a tisztek és altisztek pedig pisztolyt viselhetnek.

6. § A magyar királyi folyamőrség teljes fegyverzeti felszerelése az előbbi szakaszban foglaltak figyelembevételével nem haladhatja meg:

- a) a 70 mm-es ágyúknál tartalék nélkül a 17 darabot, tartalékkal a 21 darabot,
- b) a 47 mm-es ágyúknál tartalék nélkül a 2 darabot, tartalékkal a 3 darabot,
- c) a gépfegyvereknél tartalék nélkül a 28 darabot, tartalékkal a 35 darabot,
- d) a puskáknál tartalék nélkül az 566 darabot, tartalékkal a 650 darabot,
- e) a pisztolyoknál tartalék nélkül a 100 darabot, tartalékkal a 115 darabot.

Hadi fegyvernek nem tekinthető rövid pisztollyal, vagy revolverrel azonban az egész személyzet felszerelhető.

7. § A lőszerkészlet nem haladhatja meg:

- a) a 70 mm-es ágyúknál egyenként az 1000, összesen a 17,000 darabot,
- b) a 47 mm-es ágyúknál egyenként az 1000, összesen a 2000 darabot,
- c) a gépfegyvereknél egyenként a 10,000, összesen a 280,000 darabot,
- d) a puskánál egyenként az 500, összesen a 283,000 darabot,
- e) a pisztolyoknál egyenként az 500, összesen az 50,000 darabot.

8. § A magyar királyi folyamőrségnél jelenleg védkötelezettség alapján szolgáló egyének a belügyminiszter által külön rendelettel megállapítandó időpontig visszatarthatók.

9. § Ez a törvény a kihirdetés napján lép életbe és a belügyminiszter hajtja végre.

SUBA János
Csendőrkülönítmények

Az elmúlt évtizedben kialakult és fellendült a rendvédelem-történet tudomány. Kidolgozták metodológiáját és metodikáját. Jelentős eredmények születtek a rendvédelem-történet tárgyát alkotó rendvédelmi, szervezetek történetének feldolgozása területén is. Ebben kiemelkedő szerepe van a Szemre Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnak, mint alkotó műhelynek. A társaság immár két évtizede konferenciák szimpóziumok műhelyviták rendezésével, illetve az új kutatási eredmények publikálásával segíti a rendvédelem-történet művelőit. Ez vonatkozik a Magyar Királyi Csendőrség történetének kutatására, illetve a kutatási eredmények publikálására is. A magyar csendőrség történetét tárgyaló minden szempontból átfogó monográfia készülöben van, a társaság gondozásában.

Addig is, amíg ez a mű elkészül, kísérletet teszünk, hogy néhány morzsát hozzátegyünk ehhez a nagy műhöz.

Létrehozása első évtizedben megszilárdult a Magyar Királyi Csendőrség felépítése, kialakult és tökéletesedett a diszlokációja, személyi állományát folyamatosan töltötték fel. A tervek és elképzeléseknek mindig határt szabtak a pénzügyi feltételek, illetve annak hiánya. Az elképzelés az volt, hogy a csendőrlégénység létszámát 10 000 főre fejlesztik fel. Ezt az elképzelést még 1889-ben jóváhagyták. Ezért az elképzeléseket, terveket csak lassan – a szűkösen rendelkezésre bocsátott pénzügyi források alapján – tudták realizálni. Ezért kellett majdnem egy évtized, amíg a csendőrség struktúrája állománya elérte a „kívánt szintet”.

Természetesen közben újabb és újabb elképzelések születtek a csendőrség szervezetének korszerűsítéséről, a már megszerzett tapasztalatok és az állandóan bővülő feladatokról, amely egyre inkább igénybe vette a szervezet állományát, természetesen az alapfeladat rovására. Ezért a belügy- és a honvédelmi miniszternek – mint az országgyűlési naplóból kitűnik – állandóan harcolnia kellett a parlamentben minden csendőri státuszért és a költségek növeléséért.

A magyar csendőrség egy eddig elhanyagolt szervezeti elemére szeretnénk felhívni a figyelmet, nevezetesen a csendőrkülönítmények témájára. A különítményeket a rendelkezésre álló erőkből az őrsök és a szárnyak állították fel, amelyek meghatározott feladattal, céllal, meghatározott ideig működtek.

A különítményeket a lokális jellegű közbiztonsági zavargások megfékezésére állították fel. A különítmények nem voltak alkalmasak az országos méretű zavargások kezelésére, korabeli megfogalmazással a „közbiztonsági zavarok elharapózásának elejét venni” volt a feladatuk.

Hátránya az volt, hogy ezeket az ideiglenes szervezeti egységeket az állományból kellett vezényelni, amely az erők szétforgácsolásához is vezethetett

Korabeli megfogalmazással élve az ország egyes helyein a „közbiztonsági viszonyokban bekövetkezett hanyatlása” miatt a csendőrkülönítmények felállí-

tása ismét megtörtént. Tulajdonképpen operatív feladatokat láttak el, nagyon sok esetben preventív fellépéssel.

A szakma és a közvélemény – csendőrkülönítmény fogalom felbukkanása esetén – elsősorban a fürdőkülönítményekre később őrsőkre gondol.

Dolgunkat nehezíti az a körülmény, hogy – elsősorban a források hiányos volta miatt – nem tudjuk teljesen rekonstruálni ezeket az „ad hoc” jellegű a különítményeket is. Felállításuk okaira sokszor csupán másodlagos forrásokból tudunk következtetni, így a vezénylések okaira, időtartalmára.

Ezek a tényezők befolyásolják a csendőr különítményekről kialakított elképzeléseinket, tudásunkat, mert ezekre sokszor csak utalás történik.

Vizsgálatom tárgyává az 1890-1900-ig tartó időszak csendőrkülönítményeit tettem. Ezen belül is a fürdőkülönítményekkel foglalkoztam.

A Különítményeket elsősorban az ideiglenesség jellemzi. Ennek ellenére osztályozhatók, időpont szerint. Így lehettek téli és nyári különítmények. Feladat szerint: fürdő, vasútépítés idején felállításra kerülő, személybiztosító (az uralkodói udvart)biztosító és természetesen egyéb közbiztonsági feladatokat ellátó különítmények.

A csendőrkülönítmények létrehozásának okai többnyire a munkás és agrár-szocialista valamint egyéb mozgalmak kezelése, kolerajárványok, árvizek és egyéb elemi csapások a mentési és védelmi munkálatainak elősegítése, országgyűlési választások alkalmával a közrend várható megzavarásának megelőzése voltak.

I. csendőrkerület

1890-ben 1 különítményt állítottak fel 3 fővel április 1-jén Zágóban.

1891-ben kettő állandó különítmény működött Bárcabányán 4 fővel és Marosújváron 3 fővel. Három fürdőkülönítményt is kikülönítettek: Tusnádfürdőn és az elópataki fürdőben 2–2 fővel, a Zajzoni fürdőben pedig 3 fővel.

1892-ben eddigi tudásunk szerint nem állítottak fel különítményeket.

1893-ban Szkerisorán kezdte meg 5 fővel egy állandó különítmény a munkáját.

1894-ben különböző okok – társadalmi feszültségek miatt – amelyet a köztörténetből jól ismerünk az I. csendőrkerületben a két fürdőkülönítmény Előpatak és Tusnádfürdő mellett 28 különítményt állítottak fel a közbiztonság megerősítésére és a rend helyreállítására Három–három helyen 5 és 6 fős különítmények, hat helyen 4 fős, kilenc helyen 3 fős, hat helyen 2 fős és különítményt vezényeltek ki, különböző időszakokban.

1895-ben a fürdőidény zavartalan közbiztonságának megvalósítása érdekében 4 fürdőhelyen állítottak fel különítményeket: Bálványos, Málnás, Zajzon Tusnádfürdő. Három helyen: Szászhermány (2 fő), Stojkán (2 fő) és Türben (4 fő) közbiztonsági okokból.

1897-ben 5 fürdőben: Bálványoson és Előpatakon 3–3 fő, míg Bálványoson, Málnáson és Zajzonban 2-2 fővel működött a különítmény. Két helyen Görbepatakon és Felsőszálláspatakon 5-5 fő, míg Porcseden 3 fős különítmény volt.

1898-ban az öt fürdőkülönítmény létszáma csökkent. Ebben az évben 8 fő teljesített szolgálatot. Bálványoson, Málnáson, Zajzonban 1–1 fő, Tusnádon 2 fő és Előpatakon 3 fő. Alsócsanáton 3 fő volt 1898. augusztus 17-ig.

1899-ben újra felálltak a fürdőkülönítmények, most Zajzonban 2 fővel. Ezenkívül december 22-től Gyaláron (5 fő) és Meregyon (4 fővel) téli különítmény állt fel.

1900-ban 3 fürdőkülönítmény állt fel Tusnádon, Málnáson 2-2- fő, Előpatakon 3 fővel. Kettő téli különítmény is felállt Meregyán (4 fő) Riu-Vadulnjon (8 fő). Gyaláron lévő különítmény május 27-én bevonult.

II. csendőrkerület

1890. május 26-án állt fel a Marillavölgyi fürdőben 4 fővel a fürdőkülönítmény amely szeptember 20-ig működött.

1891-ben újra felállt a Marillavölgyi fürdőkülönítmény. Ezen túl három különítményt állítottak fel: Mezőhegyesen július elsején 8 fővel, Magyaritbén 5 fővel és februárban Rumunesten 4 fővel.

1892-ben a Marillavölgyi fürdőkülönítmény (4 fő) mellett, a Mezőhegyesi (8 fő) különítmény egész évben működött. A Rumunesti (4 fő) 1892. július 9-én működött. Ebben az évben 5 fővel különítményt állítottak fel Czrepajon. (1892. március 14–május 20).

1893-ban a Marillavölgyi fürdőben állt fel egy 4 főnyi fürdőkülönítmény amely 1893 május 23-október 8 között működött.

1894. május 21-én a Marillavölgyi fürdőkülönítmény ismét megkezdte munkáját amely szeptember 27-ig tartott.

1895. május 21 és szeptember 27 között Marillavölgyi fürdőhelyen működött 5 fős fürdőkülönítmény.

1897. május 16-tól szeptember 30-ig működött a Marillavölgyi fürdőkülönítmény (5 fő). Ezenkívül 25 helységben állítottak fel különítményeket amelyek meghatározott ideig működtek, eltérő létszámmal. Kettő 5 fővel, öt 6 fővel, egy 7 fővel, tizenhárom 8 fővel és négy 10 fővel működött. Felállításukat természetesen a mindenkori közbiztonsági helyzet indokolta.

1898-ban a Marillavölgyi fürdőkülönítmény mellett 11 helyen 5fős, egy helyen 6 fős és két helyen 10 fős különítmény működött. Vagyis a II. kerület 15 csendőkülönítményt állított fel.

1899-ben csak a Marillavölgyi fürdőkülönítmény állt fel. 1900-ban is 5 fővel ismét felállt. Akárcsak 1900-ban.

III. csendőrkerület

1890-ben Szentlászló fürdőn 4 fővel állt fel a fürdőkülönítmény.

1891-ben a szentlászlói fürdő mellett, még Biharfüreden állt fel 4 fővel egy különítmény. Márciusba Bokszezen 9 fővel, Szénáson és Bánfalván májusban 5-5 fővel állt fel Lacházán 1890. november 27-től fennálló különítmény 1891. július 31-én bevonult.

1892-ben a két fürdőkülönítmény ismét felállításra került (4–4 fővel). Boskaszezen a 9 fő maradt a rendszeresített örs felállításáig.

1893-ban a már meglévő két fürdőkülönítmény mellett Szovátán is felállt egy 4 fős fürdőkülönítmény, amely 1893. április 13 és augusztus 31 között működött. A Bánfalvai különítmény az örs felállításáig maradt.

1894-ben a fürdőidény alatt Szentlászló fürdőn és Biharfüreden működött 4–4 fővel a fürdőkülönítmény.

1895-ben a már említett két fürdőhelyen 2-2 fővel állt fel a fürdőkülönítmény.

1897-ben a két fürdőkülönítmény felállt. Ezen kívül három 4 fős és egy 5 fős különítményt állítottak fel: Füzesgyarmaton, Vésztőn, Versegen és Cibakházán az agrárszocialista megmozdulások miatt.

1898-ban a szentlászlói és a biharfüredi fürdőkülönítmény 4–4 fővel működött. Menyházán is felállítottak egy 2 fős különítményt a fürdőidény tartalmára. Ezenkívül Szalkszentmártonban működött egy különítmény.

1899-ben is működtek a fürdőkülönítmények. Ezenkívül 2 helyen Hajdúdorogon 6 fős és Cikánon 5 fős különítményt állottak fel.

1900-ban ismét felálltak a fürdőkülönítmények. 1900-ban a királyi udvar Gödöllőn tartózkodott, ezért a szomszédos 5 helységben: Kerepes, Szada, Domony, Valkó, Isaszegen 5–5 fős különítményeket állított fel. Mivel a különítmények ideiglenesen kikülönített szervezetek voltak, ezért természetesen állandóan változtak. 1901-ben például már csak Csömörön, Valkón és Isaszegen voltak különítmények.

Ezen kívül augusztus 27-vel Trojásan felállt egy 5 fős különítmény.

IV. csendőrkerület

1890-ben Négy fürdőhelyen állt fel 2 fővel június 1-től szeptember elejéig bártfai, szobranci és a ránkherlenyi fürdőben, míg a diósgyőri fürdőben 3 fő teljesített szolgálatot október 1-től november 15-ig.

1891-ben a ránkherlenyi és szobranci fürdőbe vezényeltek ki 2–2 főt. Halastó melletti Javorina uradalom területére 2 főt vezényeltek – birtokvita miatt – július 1-től szeptember 30-ig, akik télen Javorina községben teleltek ki. A hatvani vasútállomáson egy állandó különítmény állt fel 3 fővel.

1892-ben a hatvani vasútállomáson maradt az állandó különítmény. Javorinán is maradt az állandó örs felállításáig (2 fő). Újra felállta 3 fürdőkülönítmény 2–2 fővel (ránkherlenyi, szobranci, bártfai fürdő)

1893-ban a már meglévő fürdőkülönítmények mellett felállt az Erdőbényei fürdőkülönítmény is 2 fővel. A vasútépítések miatt 2 különítmény is felállításra került Trebusán 5 fő 1893. június 22-étől, és Jászón október 1-től a vasúti építkezés befejeztéig. Kislétán (4 fő) és Peresenyben (6 fő) is különítmények kerültek felállításra.

1894-ben maradt a négy fürdőkülönítmény mellett a Halastó területére egy nyári különítményt helyeztek ki. A két vasúti különítményhez (trebusai és a

jászói) még kettő került felállításra Borkúton, illetve Lazescsinán 1894. augusztus 20-tól. Perecsényben maradt továbbra is a 2 fő.

1895-ben a már ismert négy fürdőhelyen álltak fel a 2–2 fős különítmények. 2 főt „állandó” tartalomra küldött ki a diósgyőri vas és acélgyárba.

1897-ben a már ismert négy fürdőhely mellett a tátralomnici és a virágvölgyi üdülőhelyen 2–2 fős különítmény állt fel. Ezen kívül a krompachi vasgyárban 6 fős, és Fridman községben – amíg az örs fel nem áll – 4 fős különítményt vezényeltek.

1898-ban a hat ismert fürdőhely mellett ez kerület állította fel a legtöbb különítményt ebben az évben. Ez elsősorban Bodroghökre és ÉK-i Magyarország területén diszlokált. Ebben az évben összesen 50 különítményt állítottak fel. Érdekes a létszám megoszlásuk is: 9 helyen 2 főt, 6 helyen 4 főt, 5 helyen 5 főt, 19 helységben 6 főt, 6 helyen 8 főt, és 2 helyen 10 fős különítményeket állítottak fel.

1899-ben 5 fürdőhelyen: ránkfüredi, bártfai, szobránci, erdőbényei és a virágosvölgyi fürdőhelyen álltak fel a különítmények. Ezenkívül 7 helyen állítottak fel különítményeket, amelyből kettő 3 fős, egy–egy 4, illetve 5 fős volt, kettő 6 fős volt.

1900-ban az ismert öt fürdőhelyen újra felálltak a különítmények. Ezen kívül még két helyen Szomolnokhuttán (3 fő) és Ófehértón (5 fő) állítottak fel különítményeket.

V. csendőrkörület

1890-ben három fürdőhelyen: trencséntepliaci, szlicsányi (2 fő) és a koritnyicai (3 fő) állt fel a különítmény. Három helyen közbiztonsági okokból állítottak fel 4 fős különítményeket (Nagykér, Jablonic, Boroskón)

1891-ben újra felállították a fürdőhelyeken a különítményeket. A Nagykéri, Borockói (4–4 fő) és a Jablonicon (3 fő) lévő különítmények egész évben működtek.

1892-ben újra felállt a 3 fürdőkülönítmény, amelyhez csatlakozott Nagymaroson is, ahol 2 fő teljesített szolgálatot 1892 július 12 és szeptember 30 között.

1893-ban már 5 fürdőkülönítmény működött, Csorbatói fürdőben 2 fő teljesített szolgálatot.

1894-ben a már ismertetett 5 fürdőkülönítmény működött.

1895-ben ugyanezek a fürdőkülönítmények álltak fel, azonos létszámmal.

1897-ben a fürdőkülönítmények létszáma- kivéve a Trencsénteplacit, amely 5 fő volt, 2–2 fővel működtek. Három különítmény: Nagykéren (4 fő), Brezován és Szentantalon (3–3 fővel) egész éven át működött. Fenyőházán (2 fő) és Stepánon (3 fő) nyári különítmények működtek.

1898-ban 4 fürdőhelyen Trencséntepliacban 5 fő, Koritnyicán 3 fő, míg Csorbatón és Szliácson 2–2 fővel működött különítmény. Szentantalon és Brezován egész évben működött 3–3 fővel. Fenyőházán július 15-e és a szeptember 15-e között 2 fős különítmény működött.

1899-ben 4 fürdőhelyen 8 fő teljesített szolgálatot (Trencséneplic, Kitnica, Csorbató, Szilics 2–2-fő). Ezenkívül 4 különítmény állt fel nyáron, illetve a Szent Antal on egész évben működött.

1900-ban 4 fürdőhelyen Trencséneplicben 5 fő, Koritnyícán 3 fő, míg Csorbatón és Szliácson 2–2 fővel működött különítmény. Szentantalon (3 fő) egész évben működött. Fenyőházán, Modoron 2–2 fős, Abelován 5 fős különítmény működött.

VI. csendőrkerület

1890-ben négy fürdőhelyen Harkányban, Hévízen, Balatonfüreden és a tarcsai fürdőben 2–2 fővel működött a fürdőidény alatt. 3 fős különítmény volt a brenbergi szénbányáknál közbiztonsági feladatok ellátására. 1889 november 6 óta.

1891-ben ugyanezek a különítmények álltak fel. A tarcsai különítmény most 3 főből állt.

1892-ben a már említett 4 fürdőhöz (2-2 fő) csatlakozott Balatonalmádi is (2 fővel). A Brenbergbányai különítmény egész évben működött.

1893-ban nem történt változás, szintén 5 fürdői különítmény működött 2–2 fővel. A Brenbergbányai bányatelepen egész évben működött a különítmény.

1894-ben ugyanazok a különítmények működtek 5 fürdőhelyen és egy a brenbergi szénbányáknál egész évben.

Ugyanez volt 1895-ben. 1897-ben a fürdőkülönítmények névsora Siófokkal (2 fő) bővült. Egész évben működött a brenbergbányai különítmény.

1898-ban szintén 5 fürdőkülönítmény állt fel, annyi különbséggel, hogy Siófok helyett Fonyódon állt fel a különítmény 2 fővel. Ezen kívül Darázson 6 fővel és Rábapatonán 4 fővel állt fel egy különítmény.

1899-ben 5 fürdőkülönítmény állt fel 2-2 fővel, ugyanúgy mint az elmúlt évben. Ezen túl még Rábapatonán 3 fős, illetve Báltán 6 fős különítmény működött.

1900-ban egy különítmény működött Kővágóörsön 3 fővel.

A fürdőhelyek száma állandósult, ezért így többé-kevésbé ugyanazokon a helyeken különítették ki különítményeket a századforduló után is. Érdekes, hogy utasítást csak 1932-ben adta ki „Utasítás a fürdőkülönítmények és fürdőörsök számára” címmel.

Mellékletek jegyzéke:

I. sz. melléklet	
Csendőr különítmények és létszámuk változásai 1890-1900	221
II. sz. melléklet	
A csendőr fürdőkülönítmények és létszámuk megoszlása a csendőr kerületek szerint	221
III. sz. melléklet	
A csendőr fürdőkülönítmények %-os megoszlása	221

Csendőr különítmények és létszámuk változásai 1890-1900

Év	Csendőr kerületek															Különítm. száma	Különítm. létszáma
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.						
	fő		fő		fő		fő		fő		fő						
1890	1	3	1	4	1	4	4	9	6	21	5	11	18	52			
1891	5	13	4	21	6	32	5	9	6	18	5	11	31	104			
1892			4	21	3	17	5	9	4	9	6	13	22	69			
1893	1	5	1	4	4	12	9	25	5	11	6	13	26	70			
1894	30	102	1	5	2	8	10	28	5	11	6	13	54	167			
1895	7	14	1	5	2	4	5	10	5	11	6	13	26	57			
1896																	
1897	8	25	26	198	6	25	8	22	10	28	7	15	65	313			
1898	7	11	15	90	4	12	56	280	8	22	8	26	98	441			
1899	7	18	1	5	5	21	12	43	9	23	7	19	41	129			
1900	6	25	1	5	9	40	7	18	8	26	1	3	32	117			
													413	1502			

Forrás: A magyar királyi kormány évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv 1889-1901.

II. sz. melléklet

A csendőr fűrdőkülönítmények és létszámuk megoszlása a csendőr kerületek szerint.

Év	Csendőr kerületek															Különítm. száma	Különítm. létszáma
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.						
	fő		fő		fő		fő		fő		fő						
1890			1	4	1	4	4	9	3	7	4	8		13	32		
1891	3	7	1	4	2	8	2	4	3	7	4	9		15	39		
1892			1	4	2	8	3	6	4	9	5	9		15	36		
1893			1	4	3	12	4	8	5	11	5	10		18	45		
1894	3	6	1	4	2	8	4	8	5	12	5	10		20	48		
1895	4	6	1	4	2	4	4	8	5	11	5	10		21	43		
1896																	
1897	5	12	1	5	2	4	6	12	5	13	5	10		24	56		
1898	5	8	1	5	3	10	6	12	4	12	5	10		24	57		
1899	5	9	1	5	3	10	5	10	4	8	5	10		23	52		
1900	3	7	1	5	3	10	5	10	4	11				16	43		
														189	451		

Forrás: A Magyar Királyi Csendőrség zsebkönyvei. Budapest, 1887-1900, Csendőrségi Lapok.

III. sz. melléklet

A csendőr fűrdőkülönítmények %-os megoszlása

Év	Összes Különítmény száma	Fűrdő Különítmény száma	Fűrdőkím megoszlása %-ban	Összes Különítmény létszáma	Csendőr fűrdőkülönítmény száma	Különítmény számának megoszlása
1890	18	13	72	52	32	62 %
1891	31	15	48	104	39	37 %
1892	22	15	68	69	36	52 %
1893	26	18	69	70	45	64 %
1894	54	20	37	167	48	29 %
1895	26	21	81	57	43	75 %
1896						
1897	65	24	37	313	56	18 %
1898	98	24	24	441	57	13 %
1899	41	23	56	129	52	40 %
1900	32	16	50	117	43	37 %
	413	189	45	1502	451	30 %

Forrás: A Magyar Királyi Csendőrség zsebkönyvei. Budapest, 1890-1900, Csendőrségi Lapok.

SERES István

O'SVÁTH Pál sárréti csendbiztos, mint rendvédelmi szakíró 1831–1908

„Régi idők, táblabírás öreg idők hírmondója, az utolsó csendbiztos költözött el az élők rendjéből. A betyárromantika gyönyörű világából maradt itt a fehér hajú, délceg tartású öreg, a RÁDAY korszak híres pezekutor kommisszarusa O'SVÁTH Pál, akinél népszerűbb ember valamikor kevés találtatott nagy Biharországban” – ezekkel a sorokkal kezdődik a *Nagyvárad* napilapban 1908. február 15-én, „Az utolsó csendbiztos” címmel megjelent nekrológ, amely talán a legkedvesebb szavakkal emlékezett meg az 1850–1880-as évek legendás pandúrtisztjéről.¹ O'SVÁTH Pál sárréti csendbiztos két nappal azelőtt hunyt el Budapesten (feltehetően az V. kerületi Koháry [ma: Nagy Ignác] utca 21. szám alatti lakásában), és végakaratahoz híven, korábbi csendbiztosi működése helyszínén, Biharkeresztesen temették el. Éppen ezért most különösen aktuális a rendvédelmi tartalmú, munkásságának a bemutatása. Ennek megfelelően O'SVÁTH életrajzának, ill. csendbiztosi szerepének rövid felvázolása mellett elsősorban a közbiztonsággal és a magyar rendvédelem történetével kapcsolatos írásainak a bemutatásával kívánok foglalkozni.

A csengerújfalusi O'SVÁTH család bihari, s egészen pontosan berettyóújfalui ágából származó férfiú 1831. január 4-én született Kismarja városában. A debreceni református főiskola elvégzését követően 1847-ben a nagykállói gimnáziumba került latin tanárnak. 1848 tavaszán az elsők között jelentkezett a Debrecenben alakuló 10. honvéd zászlóaljba, ahol tizedesként, majd őrmesterként vett részt a délvidéki hadjáratban, GÖRGEI felvidéki és tavaszi hadjáratában, és jelen volt Buda bevételénél is. Ezt követően kérte át magát a lovassághoz, s mint huszár harcolt a szőregi (1849. augusztus 5.) és temesvári csatákban (augusztus 9.). Immáron hadnagyként egy maroknyi embere kíséretében sikerült átvágnia magát a szülőföldjére. 1851-ben kinevezték Berettyószentmárton jegyzőjévé, mely tisztségét 1859-ig töltötte be. Jegyzői működése idején elsősorban az ő munkájának volt köszönhető, hogy a sárréti járás területén sikerült visszaszorítani az egyre inkább elharapódzó bűnözést. A kiváló céllovó hírében álló, keményöklű jegyző nyolc év alatt kilenc országosan ismert gonosztevőt adott át az igazságszolgáltatásnak, midőn pedig saját kezűleg fogta el Kis Víg Miskát, a híres sárrétudvari születésű betyárt, 1856 tavaszán felsőbb elismerésben részesült. Ezért nem is kell csodálkoznunk azon, hogy amikor Bihar vármegye engedélyt kapott az uralkodótól a pandúrság felállítására, a sárréti járás birtokosai és a helységek előljárói 1859 áprilisában közfelkiáltással O'SVÁTHot választották meg járási csendbiztosnak. Közel 24 évig állt a mezőkeresztesi (ma: Biharkeresztes) szakasz élén, ami azért is kiemelkedő, mivel rajta kívül mindössze egy csendbiztostársa – SZERVÁNSZKY László Várad járási csendbiztos – szolgálta végig ezt az időszakot. (Bihar vármegye öt járása egyenként két-két szakaszra oszlott, összesen tíz csendbiztossal, akik többnyire néhány évente cserélődtek.) A Magyar Királyi Csendőrség felállítását követően O'SVÁTH tíz évig postamester volt ko-

rábbi állomáshelyén, 1892-ben pedig Budapestre költözött, hogy idejét teljes egészében a hely- és rendvédelem-történeti kutatásoknak szentelhesse. A magyar tudomány történetébe elsősorban két művével írta be nevét: az 1875-ben megjelent „Bihar vármegye sárréti járása leírása”, valamint az 1905-ben napvilágot látott „Közbiztonságunk múltja és pandúrkorom emlékei a régi magyar élet feltüntetésével” című kötetekkel. Két további kötete még az 1870-ben megjelent „Zsandár kell-e vagy pandúr?”, valamint a „Kismarja története” (1896). Kevésbé ismert, hogy különböző lapokban – itt elsősorban a szülőföldjén megjelenő napi- és hetilapokat, valamint fővárosi rendészeti szaklapokat értjük² –, mai ismereteink szerint mintegy ötven hosszabb-rövidebb írása is megjelent, a legkülönbözőbb témákban. Ezen írásoknak mintegy fele foglalkozik a magyar rendvédelem történetével és korabeli helyzetével. Két rendvédelmi témájú kötete közül az 1905-ben megjelent munka az ismertebb, az 1870-es korábbi kiadványt ma már alig tartják számon, hazai közgyűjteményeinkben is csak három-négy példányt tartanak nyilván. Kisebb írásai viszont gyakorlatilag teljesen ismeretlenek, holott mind a pandúrság 1859–1882 közötti helyzetére, mind pedig a magyar rendvédelem korábbi történetére nézve fontos forrásmunkák. Itt egy példát említünk: mindmáig egyedül ő írt érdemben a 18. század elején, elsősorban a Partium és azzal szomszédos vármegyék területén létrejött ármás-rendszer felépítéséről, megállapításai a mai napig helytállóak, azokat levéltári forrásokkal is igazolni tudjuk.

Első rendőrségi témájú írása 1868-ban jelent meg a nagyváradi *Biharban*, „Magán vélemény megyei rendőrségünk hiányai- s orvoslási módjairól” címmel, amit egy év múlva „A pusztai csárdák és még valami” követett. Ugyanebben az évben indult útjára az első hazai rendvédelmi szaklap, a *Közbiztonság*, amelynek hamarosan O'SVÁTH is a cikkírója lett. Itt ugyan csak egy levele, valamint a második írásának átdolgozott változata jelenhetett meg 1870 elején. Az 1870 nyaratól működő *Közrendészeti Lap*-ban viszont már folyamatosan jelentek meg az írásai. A két szaklap adott először teret a magyar rendvédelem tökéletesítésén fáradozó csendbiztosoknak. CSEPY Pál Győr-, SZTRAKA György Békés- és ZSÁMBOKRÉTY István Trencsén vármegyei csendbiztosok mellett az építő jellegű szakmai viták egyik legfontosabb résztvevője egyértelműen O'SVÁTH Pál volt, aki a „Zsandár kell-e vagy pandúr?” című hosszabb lélegzetű írásában fejtette ki véleményét. Ez utóbbit saját költségen, önálló kötetben jelentette meg.

A különböző periodikumokban megjelent munkái sokrétűek: egyaránt megtaláljuk köztük a rendőrség megreformálása érdekében írott emlékiratokat, javaslatokat, de már ekkoriban számos izgalmas kalandját is megosztotta olvasóival, s nem egyszer humoros, öniróniát sem nélkülöző történeteket is papírra vetett. Emellett érzékenyen reagált a bihari sajtóban őt, ill. a helyi pandúrságot ért támadásokra is. Ugyanakkor már csendbiztosi munkája mellett szenvedélyesen kutatta szülőföldje, s ezzel együtt a rendőrség hazai történetét is. Az első ilyen jellegű tanulmánya 1876-ban jelent meg a *Bihar* hasábjain, „Közbiztonságunk állapota hajdan és most különös tekintettel Bihar megyére” címmel.

1892-ben Budapestre költözött, ahol öccse, O'SVÁTH Albert törvényszéki orvos, valamint a fiai éltek. A fővárosi levéltárak és közgyűjtemények szorgalmas kutatásával alig három év alatt elkészítette Bihar vármegye történetét, mely műve azonban nem került kiadásra. Ezzel egy időben kezdett el dolgozni az önéletrírásán, valamint a csendbiztosi működéséről írt visszaemlékezésein is. Utolsó nagy formátumú munkája 1905-ben látott napvilágot. A „Közbiztonságunk múltja és pandúrkorom emlékei...” két, jól elkülöníthető részből áll össze. A kötet első felében elsősorban a magyar rendvédelem történetét igyekezett összefoglalni az Árpád-kortól kezdve. Itt a korábban megjelent munkáit és a budapesti kutatásai eredményeit egyaránt felhasználta, de számos saját megfigyelését is megosztotta az olvasókkal. A mű második fele O'SVÁTH legizgalmasabb bűnügyi nyomozásaiból ad bő választ. A történetek időrendben követik egymást, és az egész csendbiztosi munkásságát felölelik. A kötet a mai napig nagy népszerűségnek örvend, a magyar kriminalisztika kutatói ugyanúgy alpműnek tekintik, mint a Sárret világát tanulmányozó néprajzkutatók. O'SVÁTH kalandjait KRÚDY Gyula is felhasználta a *Rózsa Sándor* írásakor (CSECSE Flórián például a regény szerint az ő huszárai közül keveredett RÓZSA bandájába), SZOMJAS György 1976-os, a *Talpuk alatt fűtyül a szél* című legendás betyárfilmjében, a BUJTOR István alakította MÉRGES Balázs karcagi csendbiztos alakját elsősorban O'SVÁTHról és SIMAY János szeghalmi csendbiztosról fennmaradt leírások, történeti mondák alapján formálta meg a film forgatókönyvét jegyző SZÜCS Sándor néprajzkutató.

Ez a rövid összefoglalás minden bizonnyal betekintést nyújt O'SVÁTH rendvédelmi működésébe, és a magyar rendvédelem történetével foglalkozó szakemberek mellett talán az egyszerű érdeklődők is kedvet kapnak arra, hogy minél jobban megismerjék a maga korában nagy népszerűségnek és közkedveltségnek örvendő csendbiztos életét, és történetírói munkásságát. Már folyamatban van O'SVÁTH Pál műveinek újrakiadása, amely a rendvédelemmel kapcsolatos írásokat is tartalmazza munkássága feldolgozásának hosszabb változata pedig a *Rendvédelem Történeti Füzetek* hasábjain fog megjelenni tanulmány formájában.³

O'SVÁTH Pál rendvédelmi témájú irodalmi munkássága

1. Magán vélemény megyei rendőrségünk hiányai- s orvoslási módjairól. *Bihar*⁴, IV. évf. (1868) 74. sz., szeptember 13., 1–2. p.; Loc.cit., 75. sz., szeptember 17., 1. p.

2. A pusztai csárdák és még valami. *Bihar*, V. évf. (1869) 57. sz., július 18., 1–2. p.; Loc.cit., 58. sz., július 22., 1–2.p.

3. O'SVÁTH Pál augusztus 9-én, Biharkeresztesről írt válasza egy, a *Bihar* 63. számában, augusztus 8-án megjelent levélre. *Bihar*, V. évf. (1869) 65. sz., augusztus 15., 2. p. [a „Vidéki levelezés” rovatban]

4. O'SVÁTH Pál 1869. december 15-én, Biharkeresztesről írt levele a Pesten megjelenő *Közbiztonság* szerkesztőjéhez. *Közbiztonság*,⁵ II. évf. (1870) 1. sz., január 9., 7–9. p.

5. O'SVÁTH Pál: A pusztai csárdák. *Közbiztonság*, II. évf. (1870) 3. sz., január 16., 9–10. p.; Loc. cit., 4. sz., január 23., 13–14. p.; Loc. cit., 6. sz., február 6., 21–22. p.

6. Zsandár kell-e vagy pandúr? Vélemény-nyilvánítás az iránt, hogy a magyar rendőrség miként szerveztessék? Nagyvárad, 1870, Nyomtatott TICHY Ákos könyvnyomdájában.

7. Melyek azon akadályok, melyek a jelenlegi rendőrség működését zsidbasztják s ugyanazért a közbiztonság hanyatlását előidézték? (Mutatvány O'SVÁTH Pál megyei csendbiztosnak „Zsandár kell-e vagy pandúr” című röpiratából.) *Bihar*, VI. évf. (1870) 53. sz., július 3., 1–2. p.; Loc. cit., 54. sz., július 7., 1–2. p.; Loc. cit., 55. sz., július 10., 2. p.; Loc. cit., 56. sz., július 14., 2. p.; Loc. cit., 57. sz., július 17., 2–3. p.; Loc. cit., 61. sz., július 31., 2–3. p.

8. A „Zsandár kell-e vagy pandúr”-ból. A ruházatról. *Közrendészeti Lap*,⁶ I. évf. (1870) 16. sz., július, 2–3. p.

9. Úti tapasztalataim és élményeim. *Közrendészeti lap*, II. évf. (1870) 29. sz., november 27., 2–3. p.; Loc. cit., 30. sz., december 4., 2–3. p. [a „Tárca” rovatban]

10. Viszonválasz többeknek. I. CSEPY Pál úrnak. *Közrendészeti Lap*, II. évf. (1871) 6. sz., február 5., 2–3. p.; Loc. cit., 7. sz., február 12., 2–3. p.; Loc. cit., 8. sz., február 19., 2–4. p.; Loc. cit., 9. sz., február 26., 2–3. p.; Loc. cit., 10. sz., március 5., 1–2. p.; Loc. cit., 11. sz., március 12., 3. p.; Loc. cit., 12. sz., március 19., 2–3. p.; Loc. cit., 13. sz., március 26., 2–3. p.; Loc. cit., 14. sz., április 2., 3. p.

11. Viszonválasz többeknek. II. ZSÁMBOKRÉTHY István úrnak. *Közrendészeti Lap*, II. évf. (1871) 19. sz., május 7., 2–3. p.; Loc. cit., 20. sz., május 14., 1–2. p.; Loc. cit., 21. sz., május 21., 2–3. p.

12. Egy kis tévedés helyreigazítása. *Nagyvárad*,⁷ II. évf. (1871) 93. sz., április 23., 1–2. p. [a „Nagyvárad tárcája” rovatban]

13. Emlékirat javaslatok. III. O'SVÁTH Pál. *Közrendészeti Lap*, II. évf. (1871) 34. sz., augusztus 20., 2–3. p.; Loc. cit., 35. sz., augusztus 27., 3. p.; Loc. cit., 36. sz., szeptember 03., 3. p.; Loc. cit. 37. sz., szeptember 10., 3–4. p.

14. Pár szó a megyei rendőrségről. *Nagyvárad*, II. évf. (1871.) 204. sz., szeptember 6., 1. p.; Loc. cit. 206. sz., szeptember 8., 1–2. p.

15. Megyéink rendőrsége. *Közrendészeti Lap*, III. évf. (1872) 15. sz., április 21., 115. p.; Loc. cit., 16. sz., április 28., 123. p.

16. Válasz a „Magyar Újság” és a „Reform” sárréti és váradi levelezőinek a m.-keresztesi csendbiztostól. *Bihar*, VIII. évf. (1872) 90. sz., június 16., 2–3. p.; Loc. cit., 91. sz., június 16., 2. p.; Loc. cit., 92. sz., június 18. p.

17. CSANÁDY Sándor kihívására. *Nagyvárad*, III. évf. (1872) 139. sz., június 19., 2. p.

18. Pandúr élmények. In BAKOS Gábor (szerk.): *Első magyar országos rendőri zsebnaptár az 1872-ik szököévre*. Budapest, 1871, 35–50. p., s. a.

19. Közbiztonságunk állapota hajdan és most különös tekintettel Bihar megyére. *Bihar*, XII. évf. (1876) 173. sz., november 9., 1. p.; Loc. cit., 174. sz., november 11., 2–3. p.; Loc. cit., 175. sz. november 12., 1–2. p.

20. Melyek a mai rendőrség hiányai s mik e téren a sörgösb kívánni valók. *Bihar*, XII. évf. (1876) 198. sz., december 24., 2–3. p.; Loc. cit., 200. sz., december 30., 1–2. p.; Loc. cit., XIII. évf. (1877) 101. sz., december 31., 2. p.; Loc. cit., 1. sz., január 1., 2. p.; Loc. cit. 2. sz., január 4., 2. p.; Loc. cit. 3. sz., január 6., 2. p.; Loc. cit. 4. sz., január 9., 2. p.

21. Közbiztonsági állapotunk a Sárrét N.-Várad felől eső felében. *Sárrét*,⁸ IV. évf. (1878) 26. sz., június 30., 1–2. p.

22. Egy rablóbanda kézre kerítése. [O'SVÁTH Pál válasza a *Szabadság* 1879. január 19. és 28-i számában megjelent cikkekre.] *Szabadság*,⁹ V. évf. (1879) 29. sz., február 11., 2. p.

23. A cigány ügy, mint közigazgatási botrány. *Sárrét*, V. évf. (1879.) 48. sz., november 30., 1–2.p.

24. B.-Újfalú és vidékének biztonsága. *Biharmegyei Lapok*,¹⁰ I. évf. (1881) 198. sz., október 20., 1–2. p.; Loc. cit., 200. sz., október 22., 1. p.

25. A megyei csendbiztosok emlékirata. *Bihar*, XVIII. évf. (1882) 291. sz., december 20., 2. p.

26. Közbiztonságunk múltja és pandúr korom emlékei (a régi magyar élet feltűntetésével). Budapest, 1905, s. n.

Jegyzetek:

¹ Az utolsó csendbiztos. O'SVÁTH Pál halála. *Nagyvárad*, XXXVIII. évf. (1908) 40. sz., február 15. 4. p.

² *Bihar*, *Biharmegyei Lapok*, *Nagyvárad*, *Szabadság* (Nagyvárad), *Biharmegyei Községi Értesítő*, később: *Sárrét* (Berettyóújfalu), *Figyelmező* (Debrecen), *Szalontai Lapok* (Nagyszalonta), *Budapest*, *Közbiztonság*, *Körendészeti Lap* (Budapest)

³ O'SVÁTH Pál életének a bemutatásához 4. életében megjelent életrajzi összefoglalást használtam fel: Bihar vármegye és Nagyvárad. In BOROVSZKY Samu (szerk.): *Magyarország vármegyéi é városai*. Budapest, 1901, s. a., 378 p.; BAKOS Gábor (szerk.): *Első magyar országos rendőri zsebnaptár az 1872. szököévre*. Budapest, 1872, s. a., 20–28. p.; *A Pallas Nagylexikon. Az összes ismeretek enciklopédiája*. XVIII. köt. (II. pótkötet U–Z) Budapest, 1900, Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság. Budapest, 1900, 338 p.; SZINNYEI József: *Magyar írók élete és munkái*. IX. köt. Budapest, 1903, s. n., 1444–1445. p.

⁴ *Bihar* – Politikai és vegyes tartalmú lap. A biharmegyei gazdasági egyesület közlönye (Nagyvárad)

⁵ *Közbiztonság* – Rendészeti elméleti és tapasztalati ismereteket terjesztő heti szakközlöny (Pest)

⁶ *Körendészeti Lap* – Közöny a rendőrség és rendőri büntetőigazságszolgáltatás tárgyait illető törvényhozás és közigazgatás köréből (Pest)

⁷ *Nagyvárad* – Ismeretterjesztő, társadalmi, kereskedelmi és gazdasági napilap (Nagyvárad)

⁸ *Sárrét* – Társadalmi és közművelődési hetilap. A népnevelési érdekek előmozdításának közlönye (Berettyóújfalu)

⁹ *Szabadság* – Politikai napilap. A biharmegyei és nagyváradai szabadelvű-párt közlönye (Nagyvárad)

¹⁰ *Biharmegyei Lapok* – Politikai, társadalmi és közgazdasági közlöny (Nagyvárad)

EMLÉKHELYEK ÉS TÁRGYAK

LÓRÁNT Csaba

A Magyar Királyi Csendőrség tárgyi emlékei és a magángyűjtemények kiállítási lehetőségei

1. Történeti visszatekintés

A Magyar Királyi Csendőrség vezetői először az 1900-as évek elején létesítettek múzeumot a Nagyváradi Országos Csendőrtisztviselői Iskolában, mely az első világháborút követően román kézbe került.

A trianoni Magyarországon 1927-ben a Szombathelyen megnyílt őrsparancsnok-képző iskola keretében 17×7 m-es teremben újra létrehoztak egy új csendőrségtörténeti állandó kiállítás, hogy a *„Csendőrség nagy múltjára vonatkozó emlékeket a nemes hagyományok ápolása és a testület iránti szeretet ébrentartása céljából az utókornak megőrizze!”*

A múzeum alapját a testület úgyszólván a semmiből teremttette meg, s lehetővé vált, hogy a múzeum azzá fejlődjék, amit szolgálni kívánt: *„a csendőri hivatás iránti szeretetet, módot nyújtani a tudományos vizsgálódásnak, s megőrizni az utókor számára a testület múltjának emlékeit.”*

A csendőrség munkájának elismerése, háborúban és békében való helytállása arra készítette az akkori kormányzatot, hogy a civil lakosság számára is ismertté tegye Európa szerte már elismert Magyar Királyi Csendőrség munkáját, életét, növelve egyúttal a testület tekintélyét, elismertségét a lakosság körében is.

Ennek keretében 1934. február 14-én a Hadi Múzeumban látványos külsőségek között a Kormányzó, a Csendőrség Felügyelője, s más magas rangú személyiségek jelenlétében a múzeum folyosóján felavatásra került BERÁN Lajos szobrászművész márványból készült emléktáblája, hogy emléket állítson a Háború és Béke -csendő- Hősi Halottainak.

A Múzeum II. emeletén nyílt meg az állandó kiállítás.

A kiállítás tárgyainak összegyűjtésére megalakult a Magyar Királyi Csendőrség Emlékbizottsága, mely rendszeres felhívást tett közzé a Csendőrségi Zsebkönyvben és a Csendőrségi Lapokban „Gyűjtsünk anyagot a Magyar Királyi Csendőrség Történeti Múzeuma számára” felirattal.

A II. Világháború alatt, a Budai Vár ostromakor a Múzeum kiégett, a tárgyak megsemmisültek.

A Debrecenben megalakult Nemzeti Kormány 1945. április 23-án az 1690/1945. ME. r. alapján a Magyar Királyi Csendőrséget kollektív bűnössé nyilvánította és megszüntette.

Így a háború után újra megnyílt Hadi Múzeumban csendőrségtörténeti kiállítás létrehozása nem volt időszerű.

2. Csendőrségtörténeti gyűjtemények

A háború után – ismert okok miatt – a Magyar Királyi Csendőrség történetét, tevékenységét bemutató, relikviáit összegyűjtő intézményi tevékenység nem indult, az egyes személyeknél, családoknál meglévők megsemmisítésre kerültek, így ma már ezek elvétele, s csak részletekben találhatók, vagy lelhetők fel. (Fényképek, iratok, ruházati-felszerelési tárgyak, fegyverzet.)

Ha vannak is még, a családok eldugott, féltve őrzött belső köreiből lelhetők fel ma már a testület-történeti relikviák. Hollétüket kideríteni, ezekhez hozzájutni szinte reménytelen, az idő múlásával az utódok dobják ki, semmisítik meg őket mint lomot, kacatot.

A volt testületet bemutató páratlan történeti anyagot az emigrációban gyűjtötték össze, és ünnepélyes külsőségek között 2001. nyarán adták át a Hadtörténeti Múzeumnak.

2.1. Intézményi gyűjtemények

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság keretében beindult tudományos kutatómunka kapcsán került felszínre a Magyar Királyi Csendőrség rendvédelmi tevékenységének elemzése, értékelése, eredményeinek és hibáinak feltárása a tárgyi emlékek összegyűjtése, a kiállítási helyek számbavétele.

E munka keretében az utóbbi években visszatérően meglátogattam minden olyan múzeumot, amelyről tudomást szereztem, hogy a Magyar Királyi Csendőrségről bármit is kiállított.

Az alábbi intézményekben találtam a csendőrségről számottevőbb, értékelhető kiállítási anyagot:

Magyar Nemzeti Múzeum, Hadtörténeti Múzeum, Rendőr Múzeum és annak tarnamériai fiiláléjában.

E múzeumok kiállításait illetően többféle észrevétel, kritika fogalmazódott meg bennem. A legáltalánosabb, legalapvetőbb az, hogy a csendőrt, mint olyat tetőtől talpig részletesen és hitelesen nem, vagy hiányosan jelenítik meg.

Nem mutatják meg részleteiben is hüen azt, hogyan is nézett ki „a csendőr!” Miért volt olyan tekintélye már külső megjelenésében is, miért tartott, miért fél a bűnöző a csendőrtől, s miért volt a testület olyan hatékony!

Tarnamérán látható legrégebben a csendőrségről kiállítási anyag. Úttörő szerepük vitathatatlan. A korábbi, szakmailag hiányos kiállítás jelenleg kisebb területen, de szakmailag kijavítva látható.

A valósághoz legközelebb a Mosonyi utcában található Rendőr Múzeumban lévő csendőr kiállítás állt. Sajnos a kiállítás relikviái egy, Amerikából származó magánszemély kölcsön adott tárgyai voltak, melyeket azóta elvitt. A jelenlegi méreteiben szerényebb, de szakszerű.

A Nemzeti Múzeumban egy megközelítően előírászerűen felszerelt csendőr látható.

Tekintettel a külföldről visszatért gyűjteményre, a Hadtörténeti Múzeum rendelkezik a legnagyobb, legteljesebb csendőrségtörténeti anyaggal.

Ennek ellenére a Magyar Királyi Csendőrség történetéről, tevékenységéről a testületet bemutató átfogó teljességre e törekvő kiállítás a mai napig nincs!

Az elmúlt években háromféle kiállításban jelent meg a Hadtörténeti Múzeumban: „a csendőr”

a. Visszatért gyűjtemények keretében

A kiállított tárgyak eredetiek és szépek voltak. Egy különálló járőrtáska, kaskó, egy zubbony külön-külön nem tudta bemutatni a csendőrt a maga mivoltában.

b. Tábori rendészet tábori biztonság

címszó alatt rendezett kiállítás tárgyai érdekesek, szépek voltak. Legalább lehetett csendőrt látni! Szakmailag azonban több hiányossággal rendelkezett, mely a hozzá nem értő látogató számára nem volt észrevehető (pl. ruházat, felszerelés, képek.)

c. A jelenleg megnyílt – Piavétől a Donig – állandó kiállítás nem csendőr témájú, a kiállításon egy szép állapotú csendőr őrmester látható.

2.2. Magángyűjtemények

A Magyar Királyi Csendőrség emléktárgyainak szakszerű gyűjtésével, jelentősebb gyűjtemény létrehozásával ismereteim szerint négy személy foglalkozik: Dr. KÖRÖSSY Zoltán, GÖGH Gábor, JUHÁSZ András, Dr. LÓRÁNT Csaba.

E személyek egyenként is figyelemreméltó gyűjteménnyel rendelkeznek. E gyűjteményekben találhatók: fényképek, okiratok, könyvek, oktatási segédletek, ruházati-felszerelési tárgyak, kitüntetések-jelvények. Együttesen igazán kimagasló páratlan történeti dokumentumot képviselnek, látványos szép tárgyakkal.

Ezen szakmailag is felkészült személyeken kívül még további 5–8 fő ismert gyűjtő létezik, akik nem kizárólag a csendőrségi tárgyakat gyűjtenek, de különböző csendőrségi tárgyak vannak birtokukban

3. Csendőrségtörténeti kiállítás lehetőségei

Egy állandó vagy ideiglenes kiállítás alapvető feltétele, hogy legyen mit kiállítani, a kiállított tárgyak eredetiek legyenek, a kiállítás szakmailag hiteles legyen, egyéb tényezők is megfelelőek legyenek (pl. megközelíthetőség, őrzés stb.) valamint a felsorolt tényezőkön kívül a kiállítás létrehozásának szándéka se hiányozzon!

Intézményi területen a pár évvel ezelőttihez képest a tárgyi feltételek ugrás-szerűen javultak. Ennek ellenére a Magyar Királyi Csendőrség történetét, tevékenységét bemutató átfogó, teljességre törekvő intézményi kiállítás nincs. Oka minden bizonnyal a szándék hiányában keresendő.

A magánkézben lévő gyűjtemények egyenként is, összességükben pedig mindenképpen átfogó, hiteles, látványos kiállítást tennének lehetővé, a szükséges szakértelem is rendelkezésre áll.

Hiányzik azonban a kiállításhoz szükséges színvonalas hely és az installáció.

Amennyiben a Társaság tagjai közvetlenül vagy közvetve segítséget tudnának nyújtani színvonalas kiállítási hely biztosításában, úgy a magángyűjteményekből is a maga nemében páratlan kiállítást lehetne létrehozni.

PARÁDI József
Világítótorony a Horthy-hídon!
Egy elfeledett emlékhely?

Budapest és elődei, Óbuda, Buda és Pest, valamint az ókori latinok Aquincuma – a Duna parti elhelyezkedésétől eltekintve – szárazföldi város volt. Mégis állt e városban egy haditengerészeti emlékmű. A lángelektű költőnk nevére átkeresztelt Petőfi-hidat, korábban Horthy-hídnak nevezték. E híd budai mederpillérén hozták létre az emlékművet. Az emlékművet a korabeli vizirendészeti testület a Magyar Királyi Folyamórség sajátjának tartotta.

A Magyar Királyi Folyamórség a magyar haditengerészet örökösének tekintette magát. A magyar Királyi Folyamórség pedig működés során a Magyar Királyság vizirendészeti teendőit látta el. A Magyar Királyi Folyamórség fenállása során (1921–1939)¹ rendvédelmi testületként funkcionált a hadügyi tárca alárendeltségében a vizirendészeti teendőket ellátva.² A testület fedésében működtetett Dunaflozilla azonban a honvédelmi tárca rejtett felügyelete alá tartozott. A Magyar Királyi Folyamórség tehát – legalábbis annak nyílt része³ – a magyar rendvédelmi testületek közé tartozott. A Magyar Királyi Folyamórség a mai vizirendészet elődjének tekinthető, hiszen a testület megszüntetésekor a vizirendészeti teendőket a működési területén a csendőrség és a rendőrség vette át. Mivel a haditengerészeti emlékművet a Magyar Királyi Folyamórség a magáénak tekintette, tevékenysége folytatói tekinthetők az emlékhely szellemi örökösének, bár ezt az örökséget jelenleg a feledés homálya fedi.

Az 1936-ban alakult Országos Haditengerészeti Emlékmű Bizottság kezdeményezte a Boráros teret a Lágymányossal összekötő épülő híd pillérén emlékhely létesítését.

1936-ban pályázatot írtak ki az emlékhelyre, amelyre 45 pályamű érkezett. SZENTGYÖRGYI István szobrász és MISKOLCZI László építész közös pályaterve győzött.

Ennek megfelelően a híd budai pillérének északi kiszögellésében helyezték el az emlékhelyet. Faragott fehér kő anyagú hasábon két – egyenként 6 méter magas – szobor állt. A talpazat hajóorrot szimbolizált, melyben az egymás mellett álló két bronz szobor tengerészkiáltást és angyalt formált. A talpazatból nyúlt az ég felé a fiúvilágítótorony másolata. Az emlékmű teteje és a Duna szintje között a szintkülönbség 40 méter volt. A talpazatban és a világítótoronyban emlékcarnokot alakítottak ki, ahol a témakörbe vágó kiadványokat és emléktárgyakat lehetett vásárolni. Az emlékcarnok falán két domborművet helyeztek el. Az egyik a hajdani vitorlás hajóhadat, a másik pedig a korabeli flottát ábrázolta.

Az emlékművet 1937. október 10-én avatták fel. Az avató ünnepségen a flotta utolsó vezérkari főnöke mondott beszédet. A rendezvényen részt vett az államfő, az állam vezető tisztségviselői, a diplomáciai képviselők tagjai, valamint számos tengerésziszt, továbbá a flottilla díszszázada, a haditengerészet és a vízcserkészek díszalakulata.

Budapest ostroma után a megsérült emlékművet lerombolták!

Jegyzetek:

¹ A folyamórség felállításáról a magyar kormány az 1921.02.03-ai minisztertanácsi ülésen döntött A szervezetet – a monarchiai flottilla maradványaiból – 1921.03.01-én állították fel. A testület pedig az 1922/XIV. tc. folyamórség és ellenőrzés címmel iktatta be a magyar állam közigazgatási szervezetébe. Az új testület egy legális és egy rejtett feladatkört kapott. Legális tevékenységét a vizirendészet alkotta. Rejtett tevékenységét pedig a Dunaflottilla működtetése képezte. 1939.01.15-én az a honvédelemről szóló 1939/II. tc.-ben foglaltak a Dunaflottillát a Magyar Királyi Honvédségbe integrálták „folyami erők” elnevezéssel, a vezérkar főnökének közvetlen alárendeltségébe helyezve a flottillát. A révkapitányságokat s révkirendeltségeket pedig a területileg illetékes csendőrség illetve rendőrség szervezetébe integrálták a vizirendészeti feladatkörrel együtt.

² A folyamrendészeti feladatkör részét képezte:

- vízállás nyilvántartás;
- árvízvédelemmel és jégzajlással kapcsolatos teendők;
- mederszabályozási és partjavítási munkálatok előírása;
- a hajóutak meghatározása;
- a hajóforgalom ellenőrzése;
- a vízi áruforgalom nyilvántartása és ellenőrzése;
- a vízi határforgalom felügyelet, a ki- és beléptetés;
- a hajózási balesetek kapcsán a hivatalos eljárások lefolytatása;
- a vízijárművek nyilvántartása, a parti hírszolgálat fenntartása;
- a vízi rendszegések büntetése, a panaszok kivizsgálása és eljárás lefolytatása.

CSONKARÉTI Károly–BENCZÚR László: *Haditengerészek és folyamőrök a Dunán. A Császári (és) Királyi Haditengerészet Dunaflottillájától a Magyar Királyi Honvéd Folyamerőkhöz 1870-1945.* Budapest, s. a., Zrínyi. 153-154. p.

³ A Magyar Királyi Folyamórség élén a révfőkapitányság állt. A révfőkapitányság alárendeltségébe a révkapitányságok tartoztak. Összesen 13 révfőkapitányság működött a trianoni határok között. A révkapitányságok alárendeltségébe pedig változó számú révkirendeltség tartozott. A révkapitányságok a körülményektől függően alkalmanként révorségeket is létrehoztak. Loc. cit.

Melléletek jegyzéke:

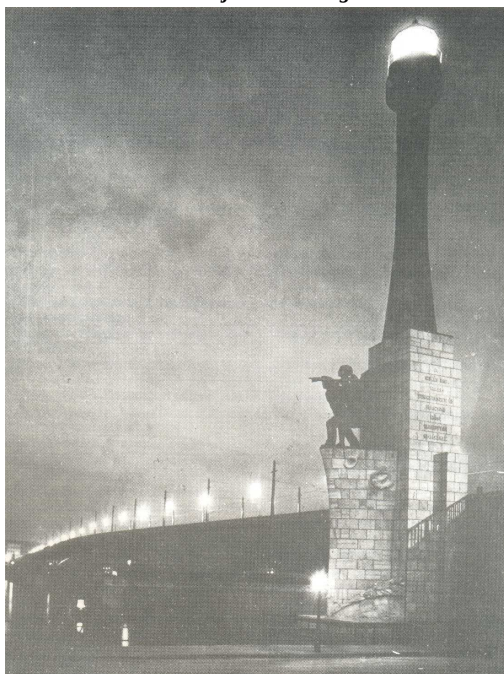
1. sz. melléklet	
A Dunaflottilla felvonulása az emlékmű avatásakor	232
2. sz. melléklet	
Az emlékmű éjszakai kivilágításban	232
3. sz. melléklet	
Az emlékmű helye nappal, 2009-ben	233

A Dunaflottilla felvonulása az emlékmű avatásakor

Forrás: CSONKARÉTI Károly–BENCZÚR László: *Haditengerészek és folyamőrök a Dunán. A Császári (és) Királyi Haditengerészet Dunaflottillájától a Magyar Királyi Honvéd Folyamerőig 1870-1945.* Budapest, s.a., Zrínyi, 282. p.

Az emlékmű éjszakai kivilágításban

Forrás: v.ö. 1. sz. melléklettel 283. p.

Az emlékmű helye nappal, 2009-ben

Forrás: SOM Krisztián felvétele

PÁLYÁZATOK

PARÁDI József

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

a „Condita decrescit, vulgata scientia crescit”

(Az elrejtett tudás csökken, a másokkal közölt gyarapszik)

**című rendvédelem-történeti témájú, 2009.08.02–2009.08.08-ig tartó
szakképzési szakértői mobilitásról**

A Német Szövetségi Köztársaság Brandenburg tartományának Oranienbugban működő rendőr szakfőiskoláját azért választottuk mobilitásunk célintézményévé, mert SCHWERIN gróf, aki az oranienburgi rendőr szakfőiskola rendvédelem-történeti intézetének vezetője pozícióját töltötte be 2009 nyaráig, a nyugdíjba vonulásáig – 2008 őszén előadást tartott Tudományos Társaságunk őszi konferenciáján. Előadásában a – budapesti helyszínnel megrendezett – konferencia hallgatóságát arról tájékoztatta, hogy Németországban jelentős történelmi feltáró munka folyik a rendvédelem-történet szakterületén, nevezetesen a német rendvédelemnek a nemzeti szocialista állam időszakára eső történetét vizsgálják. Több szempontból is kíváncsún tartottuk a német kollegák feltárási eredményeivel való megismerkedést.

- A német és a magyar nyelvterület rendvédelme hagyományosan hatott egymásra. A nyugat-európai rendvédelem újdonságai általában a német nyelvterület közvetítésével érkeztek a Kárpát-medencébe.

- A szövetségi státuszból és a hagyományokból fakadóan a magyar és a német rendvédelem között nem volt rossz viszony a német állam nemzeti szocialista időszakában sem.

- Ismereteink szerint a német rendvédelem-történeti oktatás neuralgikus pontja volta nemzeti szocialista időszak. Ebből adódóan a – szakmai múltját gondosan ápoló – német rendvédelmi közegekben a képzésnek a rendvédelem-történettel foglalkozó része háttérbe szorult.

- A magyar rendvédelmi képzésben, a rendvédelem-története oktatásra fordított képzési idő gyarapítására irányuló indítványaink konszolidált ellenérveinek egyike az volt, hogy ezzel a témakörrel a németek sem foglalkoznak alaposabban.

- A brandenburgi rendőr szakfőiskola – a tartományonként működő rendőr szakképzési intézmények között – azon szervezetek közé tartozik, amely rendvédelem-történet oktatására szakosodott, önálló szervezeti egységgel rendelkezik.

A németországi rendvédelem-történeti projekt egyik vezetője az a SCHWERIN gróf, aki a brandenburgi rendőr szakfőiskola rendvédelem-történeti intézetének a vezetője. A program kivitelezésében az intézet is szerepet vállalt.

A brandenburgi rendőrszakfőiskola rendvédelem-történeti intézete lényegében a hagyományos értelemben vett tanszékként működik, ahol oktató- és kutá-

tómunka egyaránt folyik. A tisztképzés hároméves időszakát alapul véve, 2700 összóramenyiséggel számolva, a tanszék 1,11%-át fedi le a rendvédelem-történeti képzés. Az alapképzés (a magyarországi tiszthelyettes képzésnek megfelelő oktatás) és a továbbképzések is tartalmaznak rendvédelem-történeti oktatási modulokat, amelyeknek az óraszámja ugyan alacsonyabb, azonban a kurzus óramenyiségéhez viszonyítva a százalékos arányuk magasabb. A rendvédelmi képzés különböző szintjein tehát a rendvédelem-történeti oktatás jelen van.

A brandenburgi rendőr szakfőiskola képzési rendszerében a rendvédelem-történeti oktatás célja a szakmaismeretek szakmatörténeti részének interpretálása, ezzel biztosítva a szakmai intelligencia hivatástörténeti ismeretanyagát. Ennél nagyobb jelentőséget tulajdonítanak azonban a hallgatók identitástudata kialakításának és fejlesztésének. Álláspontjuk szerint kellő identitástudat nélkül nem várható el színvonalas szakmai munka. A brandenburgi kollegák alapvetően nem lexikális ismeretanyag gyarapítására törekcszenek, hanem a szakterületorientált szemléletmód és szellemiség érzésének a kialakítására a szakmatörténet bemutatása által. Természetesen ez sem képzelhető el a legalapvetőbb ismeretek elsajátítása nélkül, azonban a hangsúlyt nem a lexikális ismeretek elsajátítására helyezik.

A mobilitás során a magyar csoportnak alkalma nyílt megismerkednie a jelenlegi helyzet mellett a rendvédelem-történeti projekt eredményeivel, és annak a rendvédelem-történeti képzésre prognosztizálható hatásaival is.

Tisztában voltunk azzal, hogy a német állam szövetségi felépítéséből fakadóan a helyzet némileg eltér a magyarországitól. A második világháború óta a német tartományok önálló rendőrségekkel rendelkeznek, ellentétben a haderővel, amely szövetségi szervezet. A tartományi rendőrségek személyi állománya hivatalnoknak minősül, így katonai alá- és fölérendeltségi viszonyok a rendőrségekben nem működhetnek. A rendőrség tagja nem katonai, hanem rendőri rangrendszerben tevékenykednek. A szövetségi kormánynak – az alkotmányvédő szervezet mellett – két közvetlen irányítású rendvédelmi szervezet van, a Szövetségi Bűnügyi Hivatal és a volt nyugatnémet határőrségből átalakított Szövetségi Rendőrség, amelynek a hatáskörét az államszövetség egészére kiterjedő kompetenciájú feladatköröket helyeztek, mint például a vasúti rendőrség.

A jelenlegi német rendőrségek belső függelmi viszonyrendszere – amelynek a második világháború utáni kialakításakor a nemzetiszocialista korszakot megelőző korszakot tekintették az egyik mintának – lényegében megegyezik az 1944 előtti magyar rendőrségben alkalmazott függelmi rendszerrel. Nevezetesen a magyar rendőrségnél is önálló rendőri rangrendszer működött, több – egymásra épülő – rangcsoport összességéként. Egy-egy rangcsoportra pedig – a katonai mintát követve – három egymás felett álló rendőri rang tartozott. A magasabb rangcsoportba való bejutást magasabb iskolai végzettség megszerzéséhez köttették. A rangcsoporton belüli előmenetel pedig a szolgálati időtől függött. A rendőrtiszti rangcsoportokat, illetve rangokat pedig az állami alkalmazottak fizetési osztályaiba sorolták, így a fizetések és a juttatások azonosak voltak. A

fegyveres szolgálatból fakadó nehézségeket pedig pótlék formájában honorálták. Lényegében ilyen rendszer működik ma Németországban.

Ezen a többé-kevésbé egységes kereten belül, azonban valamennyi tartománynak önálló rendőrsége van. A tartományok rendőrségeik személyi állományának képzését, illetve továbbképzését önállóan valósítják meg. Ez alól kivételt a tartományi rendőrségek élén álló felsőrendőri vezetők képzése jelent, amelyet a münsteri rendőrákadémia, illetve a bolognai folyamat részeként ma már a münsteri rendőrákadémia utódaként az akkreditálás stádiumában működő münsteri rendőregyetem valósít meg. A münsteri rendőr oktatási intézmény a szövetségi kormány kompetenciájába tartozik. A tartományok adottságaiak függvényében valósítják meg a rendőrképzést. Egyes tartományokban a magyar fogalmak szerint tiszthelyettesi és tiszti képzést egy objektumban és szervezetben természetesen külön kurzusokban valósítják meg. Más tartományokban a két képzési forma helyszíne és szervezete is elkülönül.

A németországi rendőrségek tisztképzése is változatos módon valósul meg. A második világháború utáni fejlődés részeként a rendőrtisztképzés a felsőfokú szakképzés keretei között alakult ki. A bolognai folyamat hatásaként azonban egyes tartományokban a felsőoktatás egyes alapképzéseiként akkreditáltatták a helyi rendőrtiszt képzést. A folyamat itt meg is szakadt, hiszen a mesterképzést a münsteri intézmény végzi és a rendőri témájú Ph.D. képzést is ide tervezik. Egyenlőre azonban a kísérletezés stádiumában van a rendőri tevékenység önálló tudományágként való elfogadtatása. Ezt egyetlen országban sem fogadták el a tudományos körök önálló tudományágnak.

A németországi rendőrségek, illetve rendőrtisztképzés tagolt helyzetébe illeszkedik a hivatástörténeti oktatás.

A Német Szövetségi Köztársaság szervezeti felépítése, illetve a szövetségi jellegből fakadó finanszírozási és egyéb nehézségek sokáig megnehezítették az egész németországi rendőrségre kiterjedő komplex feltárást. A tartományok rendvédelem-története jól feldolgozott, és gazdag irodalommal rendelkezi. A feltárások többnyire a XIV. századi nyúlnak vissza. A témakörrel foglalkozó kutatók általában egy-egy szakterületre specializálódtak, illetve egy-egy korszaknak egy-egy tartományra vonatkozó rendvédelem-történetét művelik. Ebből fakadóan a rendvédelem-történet körébe tartozó szellemi alkotóműhelyek is hasonló tartalommal működnek. Ezt a helyzetet felismerve fogtak össze a tartományi kormányok a szövetségi kormánnyal és közösen finanszírozott programot hoztak létre a nemzetiszocialista német állam centralizált formában működő rendőrsége történetének kutatása céljából. A projektbe a finanszírozó kormányok a gazdasági helyzetük függvényében vállaltak részesedést. Összességében 1.3 millió euró támogatást kapott a projekt. A projektet a finanszírozó szervezetek képviselőiből álló bizottság felügyeli. A tartalmi oldal tekintetében pedig a németországi egyetemek történész professzorai köréből felkért grémium véleményezi a munkát. A kutatást történészek végezték, illetve végzik. A kutatási eredményeket publikálni fogják és kiállítás formájában is közkinccsá kívánják tenni. Ezt köve-

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz.
tően kerülhet sor az új eredményeknek a képzésbe történő bevonására. A kiállítás megvalósítását 2010-re tervezik.

A német kollegák igyekeztek alapos tájékoztatást nyújtani a kutatási eredményekről. A kutatók nyilvánvalóan alapos és körültekintő munkát végeztek. Magyar szemmel vizsgálva a tényeket és azokból levont konklúziókat két hipotézist erősen vitathatónak tartunk.

A rendvédelemben a militarizmus jelenlétét eleve mint helytelen körülményt és a visszaélések melegágyaként vezették fel a bennünket tájékoztató kutatók. Ez a konklúzió azonban elfogadhatatlan, mivel más országokban évszázadok óta állnak a katonai függelmi viszonyok szerint működő rendvédelmi szervezetek a polgári demokráciák szolgálatában, kiváló eredményeket produkálva. Természetesen nem azt vitatjuk, hogy a korabeli német rendőrséget militáns szellemiséggel működtették. Helytelennek gondoljuk azonban azon következtetést, mely szerint a militarizmus volt az oka a németországi rendőrségek nemzetiszocialista irányítás alá vonásának. Álláspontunk szerint a katonai függelmi viszonyrendszer szerint működő testületek a rendfenntartás egy formáját valósítják meg, amely sem nem jobb sem nem rosszabb más formánál, egyszerűen más. A militáns és az antimilitáns függelmi viszonyrendszer szerint működő rendvédelmi szervezetek egyaránt működhetnek jól és rosszul is. A helyi történelmi hagyományok határozzák meg, hogy mely országban milyen jellegű rendvédelmi struktúra alakult ki.

Doktríner megközelítésnek gondoljuk a rendvédelem-történet olyan szellemű vizsgálatát, amely a rendvédelmi testületek függelmi viszonyrendszere szerint igyekszik kategorizálni és minősíteni a szervezeteket.

A nemzetiszocialista német állam rendőrségét, mint szervezetet és annak tagjait bűnösnek tartó felvetést is elhibázottnak tartjuk.

Nyilvánvalóan helyes a rendőrség kötelékében létrehozott – mai fogalmaink szerint – terroralakulatok történetének a feltárása, tevékenységük bemutatása. A kollektív felelősség elve gyakorlásának tekintjük azonban e felelősség kiterjesztését az egész testületre. Az is nyilvánvaló ugyanis, hogy mintegy 70 millió főnyi német állam rendvédelme összeomlott volna, ha a rendfenntartás szervezetei gyilkosokból és egyéb aberált személyekből állt volna. Álláspontunk szerint az tekinthető bűnösnek, aki valamilyen bűnt követett el. Nem helyes egy testülethez tartozás alapján vétkesnek tartani az ott foglalkoztatottakat. Úgy gondoljuk, hogy például a közlekedés-rendészet munkatársai még abban az esetben sem tekinthetők bűnösnek, ha a szállítmányok között időnként a deportáltak csoportjai is előfordultak. A projekt munkatársainak a felelősség kiterjesztésére irányuló igyekezete szerint például a magyarországi rendőrségnek a rendszer-váltás előtti valamennyi tagját bűnösnek kellene tekinteni, hiszen a III/III-as osztály tagjai is rendőrök voltak.

A német kollegák ugyan nem mondták ki, azonban a megfogalmazásukból egyértelműen kiderült, hogy a korabeli német rendőrséget is bűnös szervezetnek tekintik, hasonlóan a gestapóhoz. Ezt sajtóságos felfogásnak tartjuk, mivel a második világháború utáni demokratikus folyamatok kiindulásának az egyik

pillérét a nürnbergi perek alkották. Ennek során, pedig a rendőrséget nem sorolták a vétkes szervezetek közé. Természetesen a történelemtudomány új kutatásai létrehozhatnak új eredményeket. Ezeknek az eredményeknek azonban bizonyíthatóknak kell lenniük. Márpedig a korabeli teljes német rendőrség vétkességének a bizonyítása nem intézhető el azzal, hogy a szervezet kötelékében a nemzetiszocialista állam vezetői terroralakulatokat is működtettek.

Az alaphelyzetet azonban példaértékűnek tartjuk. Nevezetesen azt a szituációt, hogy a német állam különböző szervezetei összefogtak múltjuk egy szeletének feltárása és közkinccsé tétele érdekében. Magyar szemszögből vizsgálva különösen szimpatikus, hogy ez az összefogás nem pártorientált. A pártok képviselői a projekt felügyeltébe nem folynak bele. Az általunk is jelzett és bizonyára az általunk fel sem fedezett esetlege disszonanciák területén is várhatóak viták. Ezek azonban előreláthatóan szakmai, legfeljebb elvi de nem politikai természetű viták lesznek.

A projekt eredmények közkinccsé tételének egyik előre bejelentett csatornája a rendvédelmi szakképzés szakmatörténeti tananyagában történő megjelenítése. A kutatási eredmények tananyagbeli adaptációja nyilvánvalóan több éves periódus nyomán fog megvalósulni, szakmai viták eredményeként.

Szándékunkban áll e folyamatot figyelemmel kísérni és – amennyiben lehetőségeink és a német kollegák megengedik – részt venni a konklúziók kiértékelésében. Úgy gondoljuk ugyanis, hogy a Közép Európa térségében megvalósuló fejlődési tendenciák nem függetlenek egymástól. Az egyes országok kutatási eredményeiből levont következtetések függetleníthetetlenek teljes mértékben a térség más országaitól.

Együttműködési megállapodás létrehozását ajánlottuk fel a fogadó szervezet számára, mivel a korabeli német és magyar rendvédelem kapcsolatának a feltárása még gyerekcipőben jár, valamint szeretnénk tapasztalatokat szerezni a németek által kivitelezett projekt előkészítése és levezetése, továbbá az eredményeknek az oktatásban történő hasznosítása témájában. A fogadó intézmény indítványunktól nem zárkózott el, de arra kért bennünket, hogy legyünk türelemmel, mivel meg szeretnénk várni a rendvédelem-történeti intézet új vezetőjének a kinevezését.

A németországi tanulmányút impressziói arra inspiráltak bennünket, hogy a rendvédelemért felelős szaktárca oktatási felügyeletét ellátó szervezete számára javasoljuk a hivatástörténeti képzésre irányuló koncepció létrehozását. A koncepció kialakításában Tudományos Társaságunk felajánlja részvételét, mivel a szakterület művelése és oktatása szakembereinek döntő többsége társadalmi szervezetünk tagja.

1. Álláspontunk szerint politikai prekonceptióktól mentes, a tudomány eredményeit, tükröző koncepció kialakításának van értelme.

2. Úgy tűnik, hogy Magyarországon annak a rögzítése is szükséges, hogy a rendvédelem-történeti oktatás a képzés elengedhetetlen része, mivel egységes identitás tudat nem képzelhető el a szakmatörténet alapvető ismeretinek hiányában. Az eredményes működés megvalósításához az elődök pozitív és negatív

tapasztalataira egyaránt szükség van. Véget kell vetni annak a gyakorlatnak, hogy egyes vezetők a képzés tartalmának módosításával, a hivatástörténeti oktatás átszabásával igyekeznek maguknak vélt vagy valós jó pontokat szerezni.

3. A tiszthelyettes és a tisztképzés hivatástörténeti képzésének egymásra épülését is célszerű kialakítani.

4. Indokolt a hivatástörténeti oktatást megvalósítók felkérését a szakterület művelésének az eredményeihez kötni. Az utóbbi évek azon gyakorlata, hogy a hivatástörténeti oktatók e feladatokat más teendők végzése mellett valósítsák meg nem vált a képzés előnyére, mint ahogyan a hivatástörténeti szervezeti egységeknek, más szervezeti egységekkel történő összevonása is tévútnak bizonyult.

5. A németországinál előnyösebb helyzetben vagyunk, hiszen már a kilencvenes években létrehoztuk a magyar rendvédelem-történet tananyagát, mely a szerzők tudományos fokozatszerző eljárás során sikeresen megvédett disszertációiból jött létre. Magyarországon lényegében kimunkált tananyag áll rendelkezésre. Alapvetően nem kutatási feladatokat, hanem oktatásigazgatási teendőket indokolt megvalósítani, mint például azt, hogy hol a rendvédelmi képzési szintekben a hivatástörténeti oktatás hatása, és azok hogyan épüljenek egymásra, vagy a tananyagban milyen súllyal legyen jelen a szakmatörténet stb.

6. A magyarországi tapasztalatok és a német minta alapján indokoltnak tartjuk olyan szakmai grémium létrehozását, amelynek a tagjai a rendvédelem-történet művelése terén tudományos fokozatot szerzett személyek és függetlenek a hivatali hierarchiától, döntéseik viszont megkerülhetetlenek az oktatási szervezetek vezetői számára.

Mivel a magyar rendvédelmi képzés hivatástörténeti oktatásában jóformán csupán a tananyag szilárd, ám azt is differenciáltan oktatják, javasoljuk a jelzett felvetések mentén a témakör megvalósítását, a szakterület oktatási kompetenciájának a kidolgozását, amelynek kialakításában a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság felajánlja részvételét.

VEDÓ Attila SZAKMAI BESZÁMOLÓ

a „Cum educatió pro securitate” (Oktatással a biztonságért) című kriminalisztikai témájú, 2009.07.26–2009.07. 01-ig tartó szakképzési szakértői mobilitásról

A projekt benyújtásakor a programot a berlini rendőrtiszti szakköiskola fogadó-szervezetének a gondozásával terveztük. A fogadóintézmény visszalépése miatt azonban új partnerintézményt kellett keresnünk, melyet az Oraninenburg-i Rendőr Szakköiskolában találtunk meg. Az eredeti elképzeléshez képest változatlan maradt a témakör, a mobilitás ideje, a célsország, csak a fogadószervezet változott. Mobilizáló csoportunk tagjainak egyöntetű véleménye, hogy a program a megváltozott fogadóintézménynél magas színvonalú volt.

A munkaprogramunk három fő részből állt, amelyek egyenként is rendkívül tanulságosnak bizonyultak. A fogadóintézményt az a cél vezette, hogy:

- ne csupán a választott témakör intézményen belüli helyzetéről nyújtsanak tájékoztatást, hanem arról is, hogy hogyan művelik a szakterületet a brandenburg-i rendőrségnél;
- a szűken vett kriminológiához szorosan kapcsolódó szakterületek bemutatását is megvalósítsák;
- mobilizáló csoportunk számára mindent bemutassanak, ami lényeges és előremutató nem takargatva az esetleges nehézségeket sem.

A fogadó intézmény szakmai programjainak végrehajtása során alkalmunk volt megismerni a német rendőrségi szabályzás összetett, tulajdonképpen 19 „önálló” rendőrség munkáját összehangoló rendszerét (16 tartományi rendőrség, Szövetségi rendőrség, Szövetségi Bűnügyi Hivatal, Bundestag Polizei). A szövetségi szervezeti struktúra működését a főiskola és a külső helyszínek felkészült előadói a magasabb szinttől az alacsonyabb felé haladva mutatták be kitérve a nemzeti sajátosságokra.

A brandenburgi tartományi rendőrség szervezetének, irányítási rendszerének átfogó megismeréséhez vezető út első lépése a potsdami bevetés-irányítási központban tett látogatás volt. A centrum vezetője fogadta a mobilitás résztvevőit, majd áttekintést adott a központ helyéről és szerepéről a tartomány rendőri szervezetében, kialakulásának főbb lépéseiről, valamint napi tevékenységéről, eszközeiről. A Tartományi Belügyminisztérium IV. számot viselő részlege felel a rendvédelmi szervezete munkájának koordinálásáért, egyben ez a rendőrség központi vezetésének szintje. Ennek alárendeltségében működik a Tartományi Bűnügyi Hivatal, a Potsdami Rendőr-főkapitányság, a Frankfurti (Oder) Rendőr-főkapitányság, az oranienburgi Rendőr Szakfőiskola, valamint a Rendőrség Központi Szolgálat (Zentraldienst der Polizei – ZD Pol.). Ez utóbbi szervezet a hazánkban nemrég létrehozott ORFK Gazdasági Ellátó Igazgatósághoz hasonlít, és szerepe az anyagi-technikai, valamint logisztikai biztosítás. Akárcsak a magyar szervezet, a ZD Pol. is a rendőrségtől elkülönülve, de a rendvédelmi szervezeti struktúra részeként működik.

A 2002-es brandenburgi rendőrségi reform előtt a tartományban 6 rendőr-főkapitányság működött. A jelenlegi potsdami és frankfurti területi szerv mellett Oranienburgban, Eberswaldeban, és Cottbusban működött rendőri egység, valamint önálló főkapitányságként potsdami székhellyel, de tartományi illetékességgel a vízirendészet. Ez a struktúra 11 éven keresztül, az NSZK és NDK rendőrségeinek összevonása óta állt fenn, és korszerűsítésének igénye az idő előrehaladtával egyre égetőbb volt. 2002-ben négy területi szerv megszüntetésével és illetékességi területeik integrálásával létrehozták az új szervezetet, amely potsdami és frankfurti központtal észak-dél irányban ketté osztja a tartományt. Ebből kifolyólag a párhuzamos vezetői szintek megszüntetésével felszabaduló állományt átcsoportosíthatták a kritikus területekre, és a meglévő erőforrások vezetésének összehangolásával nagyobb hatékonyságot érhettek el. Ahhoz viszont, hogy a megszüntetett szakirányítói státuszok munkaterhe ne tevődjön át

teljes egészében a csökkentett létszámú, és immár csak stratégiai döntésekkel foglalkozó szakvezetésre, nagyobb önállóságot kellett adni a helyi szervezeteknek. Ezt sikeresen végrehajtották, és a szakmai önállóság mellett bizonyos anyagi önrendelkezést is biztosítottak.

A tartomány feléért felelős potsdami rendőr-főkapitányság illetékességi területe 15 116 km², lakossága közel 1 250 000 fő. A hatalmas területet 8 helyi szintű szervezetre, úgynevezett védelmi körzetre osztották fel, melyek alatt rendőr őrnek megfelelő őrsegek működnek. A feladat nagyságát már a meglévő közlekedési infrastruktúra is jelzi. A 475 km autópályán, 1 330 km főúton, és 645 km vízi úton biztosítani kell a közlekedés biztonságát és zavartalanságát.

A főkapitányság szervezetén belül a bevetés-irányítási központ a főkapitány közvetlen alárendeltségében működő vezetési törzs részeként működik. A centrum mind a 8 védelmi körzet vonatkozásában ellátja a központi ügyeleti feladatokat, fogadja a bejelentéseket és segélyhívásokat, valamint irányítja a járőrök tevékenységét. Egy időben átlagosan 71 URH járőrkecse áll szolgálatban, egyenként kb. 213 km² felelősségi körzettel. A különböző védelmi körzetekben ez a szám nagyon eltérő lehet, a bűnügyileg kevésbé fertőzött prignitzi körzetben például 354 km². Potsdamban, ahol a nagyváros polgárainak biztonságára 3800 rendőr ügyel, 31 km² jut egy járőrre. A felelősségi területek nagyságának meghatározásához az elkövetett bűncselekmények számát és jellegét, valamint a népsűrűséget és az infrastruktúrát veszik alapul. Hasonló erőforrás racionalizálással hazánkban is próbálkoztak már, de a módszer még gyerekcipőben jár. A magyar szisztéma alapvető gyengéje a statisztikai szemlélet, vagyis csak a számszakilag mérhető eredményeket veszi számításba. Németországban a hatékonyság fokmérője azonban a lakosság elégedettsége és biztonságérzete, illetve a rendőrségbe vetett bizalom. Véleményem szerint ennek meghonosítása távlati cél lehet a magyar szakmai vezetés számára is.

A minőségbiztosítási rendszer további elemei az ügyeleti szolgálat és a bevetés-irányítás hatékonyságának növelése érdekében tett intézkedések. Nagy hangsúlyt fektetnek az információk átfutási idejének és az átjátszók számának csökkentésére. A centrum első kézből értesül a bejövő információkról, és közvetlenül adja tovább az azokra intézkedő végrehajtó állománynak közbülső ügyeleti csatornák nélkül. Jellemző a technikai eszközök maximális kihasználtságára való törekvés, amely folyamatos fejlesztéseket ösztönöz. Az integrált vezetési központ modernizálásával 10 státuszt szabadítottak fel, melyekkel a védelmi körzetek állományát erősítették meg. A munkakörülmények javítását szintén fontos elemnek tekintik, így a munkaállomások kialakítása, hangszigetelt falak és a klimatizálás hozzájárulnak az ügyeltesek kényelméhez és éberségük könnyebb fenntartásához. Az ergonomikus irányító pultok valóban szükségesek a napi kb. 700 segélyhívás megfelelő kezeléséhez, és a figyelem folyamatos összpontosításával járó stressz káros hatásainak csökkentéséhez. A hívások nagyobb része, kb. 400 db vezetékes telefonról, míg a többi mobiltelefonokról érkezik. A hívások nyomán napi 400–500 intézkedést foganatosítanak a járőrök. A beérkező hívások és kezdeményezett intézkedések száma közti különbséget a párhuzar-

mos bejelentések és a napi 25–30 db valótlan hívás eredményezi. Az intézkedések legnagyobb hányada, 45 %-a azonnali veszélyelhárítás, ami pontosságot és odafigyelést igényel a bejelentést rögzítő, valamint az intézkedést végrehajtó rendőr részéről egyaránt. A járőrküldések 24 %-a bűnüldözési célú, bekövetkezett bűncselekményekkel és körözött személyekkel kapcsolatos tevékenységet jelent. Harmadik helyen a közlekedési balesetekről szóló bejelentések állnak 22 %-kal, melyek közül sok hívás ugyanarra az eseményre utal, így szűrésük, selektálásuk kiemelten fontos. A közlekedés résztvevőitől származó telefonhívások közlekedési bűncselekményekre, elsősorban veszélyeztető típusú deliktumokra hívják fel a rendőrség figyelmét, egyúttal büntető feljelentésként is értékelhetők. Naponta 10–15 esetben kéri a járőrök segítségét különböző polgári jogi viták rendezéséhez, melyekre a központ szintén intézkedik.

A fentiekben ismertetett jelentős feladatokat a bevetés-irányítási centrum a következő szervezetben és állománnyal hajtja végre: A központ teljes létszáma 80 fő, melyben 3 db 18 fős szolgálati csoport fogja át a nap 24 óráját. Az ügyeleti helyiségben 3 vezetői, és 12 db bevetés-irányítói munkaállomás található, melyből minimum 6 db működik folyamatosan. Egy szolgálati váltás összesen 19 főt jelent, melyből 3 fő szakterületi vezető. A centrum szakmai vezetését és a komolyabb erők bevetését igénylő döntések meghozatalát a 3 fős vezetői stáb végzi. Az egyik munkaállomáson a szolgálatparancsnok dolgozik, aki munkaidőn kívül ellátja a rendőr-főkapitány helyettesítését és munkaidőben meghozza az azonnali beavatkozáshoz szükséges döntéseket. Szakmai támogatását a bűnügyi szolgálatparancsnok és a bevetés-irányító tiszt látja el. Az ügyeleti szolgálat ebben a formájában rendkívüli helyzetben képes 210–250 járőrökcsi egyidejű irányítására, és 200 intézkedés párhuzamos nyomon követésére, koordinálására. Természetesen ez csak elvi terhelhetőség, hiszen az ilyen komoly rendőri fellépés szakmai vezetésére hosszas előkészület után, külön válságstáb vezetésével kerül sor, melynek irányító központja az ügyeleti helyiséggel egybe nyitható. Ennek bemutatására a későbbiekben kerül sor. Egy átlagos ügyeleti pulton 2 koordinátor dolgozik. Egyikük a telefon- és rádióforgalmazásért, valamint a segélyhívások rögzítéséért felel (diszpécser), munkatársa pedig – látva a rögzített adatokat ill. azok változásait – a számtalan bevetés-irányítási szoftvert működteti és irányítja a járőrök helyszíni tevékenységét (koordinátor). A pult technikai felszereltsége kivételes, a vészhívások rögzítésén és kezelésén túl lehetőség van az intézkedő járőr mozgásának nyomon követésére GPS jeladó segítségével, mobiltelefonok azonnali helymeghatározására, körözés elrendelésére, valamint a rendőrségre bekötött riasztóberendezések jelzéseinek részletes értékelésére. Azonnali kapcsolat teremthető a mentőszolgálattal, tűzoltókkal, halottszállítókkal, és bármilyen külső együttműködővel. Ez is a diszpécser feladata. Az előreláthatólag nagyobb erőigényű bevetések végrehajtására a koordinátor a helyszínre irányíthat különböző felkészültségű speciális egységeket, bevetési századokat, amik természetesen folyamatosan rendelkezésre állnak.

Egy konkrét segélyhívás feldolgozása komplex feladat, melynek alapja az ELBOS szoftver (Einsatz Leitsystem für Behörden und Organisationen mit Si-

cherheitsaufgaben), amelyben a bejelentés rögzítése történik. Az egyszerű kezelőfelületű program adatok, rövid közlések kitöltésével és funkcióbilleentyűk használatával képes az intézkedés megkezdésére. Az itt kitöltött mezőket mindkét ügyeletes látja, és a koordinátor már a kitöltés alatt felméri a helyzet veszélyességét és járőrt irányít a helyszínre. A veszély megítélésében a diszpécser is segíti, aki a bejelentő által elmondottak alapján különböző színekkel jelzi a sürgősséget. A munkafelület kitöltése folyamatos, a beírt megjegyzésekről és információkról a koordinátor azonnal tájékoztatja a járőrt. A program ezen felül naplózza a beérkező és kimenő információkat, utasításokat, ellenőrzi a beírt forgalmi rendszámokat és kijelzi a bejelentő telefonjának hívószámát és tulajdonosát. Az ablakok közti továbblépéssel a helyszín pontos rögzítésére és az esemény jogi minősítésére is lehetőség van. A minősítés után az egyes bűncselekménytípusokhoz igazodó tartalommal folytatódik a kitöltés. A beírt cím alapján azonnali térképes megjelenítés segíti az ügyeleteket, akik 9 különböző méretarányú és funkciójú, akár 3 dimenziós képalkotási mód között válthatnak. Egyes térképeken a körzetben tartózkodó járőrök is megjelennek hívójelükkel és foglaltságukat jelző színekkel. Az összes szolgálatban álló járőr megjelenítése lehetséges táblázatos formában ugyanilyen adatokkal. A szabad jelzéstől 8 fokozatú színskála vezet a piros, „vézhívásban” állapotig. Ezek segítségével a pillanatnyi tevékenység nyomon követése is lehetséges a következők szerint: a szabad járőr világoszöld színű, a meghatározott felállítási helyen tartózkodó, ún. posztos járőr sötétzöld. Ha az előbbiekre feladat kerül meghatározásra rózsaszín lesz állapotjelzésük, amíg a feladatot veszik, és lila, amikor a küldés megtörtént. A barna színnel jelzett URH kocsik útban vannak a helyszínre, a sárga intézkedés helyszínén tartózkodnak. A kék szín aktív rádióforgalmazást jelent. A technikai eszközöket és programokat bemutató ügyeletes tájékoztatása szerint a rendszer fejlesztésének távlati célja az, hogy a járőrök pozícióját és színkódjait mind a 9 térképen megjeleníthessék, elsősorban a rendelkezésükre álló 3D várostérképen.

A koordinátor minden segítséget képes megadni az intézkedőnek, lekérdezéseket hajthat végre a bűnügyi nyilvántartásból (PASS – Polizeiliches Auskunftssystem Straftaten), a járműnyilvántartásból (FINAS – Fahrzeugidentifizierungs- und Auskunftssystem), rendelkezésükre állnak továbbá információs rendszerek és nyilvántartások (INPOL – Informationssystem der Polizei; TIC – Traffic Info Centre). A már említett telefonhívás-azonosítást az ATIS (Automatische Telefonanschlussinhaberfeststellung) rendszerben végzik, míg a járőrirányítási feladatok az EPSWEB (Einsatzprotokollierungssystem Webbasierend) programban kerülnek végrehajtásra. Ezen számítógépes szoftverek összehangolt alkalmazása teszi lehetővé, a mindennapos veszélyhelyzetek hatékony kezelését.

Az ügyeletesek speciális feladatai közé tartozik, a már említett riasztófigyelés, amit pénzintézetek, állami szervezete és magántelephelyek, lakások tekintetében is végrehajtanak. Ez a szolgáltatás hazánkban is régóta jelen van. Az autópályák és főutak forgalmáról kamerarendszer és állampolgári bejelentések alapján alkotnak képet a központonban, amely alapján közlekedési információs szolgálá-

latot működtetnek, ami telefonon és interneten keresztül egyaránt segíti a közúton közlekedőket. További kiegészítő feladat az analóg rendőrségi rádióforgalmazást zavaró személyek lokalizálása és kiszűrése, valamint a saját csatornák technikai védelme.

A centrum 2002.07.01-ei létrehozása óta a mindennapi kihívásokon túl 23 kiemelt jelentőségű eseményt illetve válsághelyzetet kezeltek sikeresen az itt dolgozók irányításával. Ehhez természetesen kezdettől rendelkezésre állt a 28 teljesen felszerelt munkaállomással rendelkező válságkezelő központ, amely a veszélyhelyzeti bevetés-irányítási feladatokon túl a polgári védelem és katasztrófa-elhárítás vezetési pontja is lehet. A teremben az egyes biztosítási feladatokba bevont társszervek kapcsolattartói is helyet kapnak, és közvetlenül hozzáférhetnek saját számítógépes rendszereikhez. Az asztali számítógépek mellett nagy számban van lehetőség laptopok hálózati csatlakoztatására is, az együttműködés szervezéséhez, pedig személyenként telefonvonal áll rendelkezésre. A végrehajtás során releváns adatokat, információkat a helyiségben jól látható helyekre telepített kijelzőkön követhetik nyomon, melyek frissítése, valamint a technikai problémák azonnali elhárítása a szomszédos irodában található informatikai szakszemélyzet feladata. Ilyen feltételek mellett sikeresen hajtotta végre a rendőrség árvizek kezelését 2002-ben és 2006-ban, túszejtések és csúcstalálkozók, államfői látogatások biztosítását, vagy a 2006-os futball világbajnokság rendszeti lebonyolítását.

Brandenburg Tartomány Bűnügyi Hivatalának (Landeskriminalamt Brandenburg, 16225 Eberswalde, Tramper Chaussee 1.) látogatása a szakmai tapasztalatcsere következő állomása. Megérkezésünk után az intézmény vezetése fogadta a csoportot, majd a Hivatalnak otthont adó volt laktanya épület bemutatása következett. Az előadás a Hivatal strukturális bemutatásával kezdődött, mely szerint a vezető munkáját egy minőségbiztosítási megbízott és a titkárság segíti. Igazgatási és adminisztrációs feladatokra összesen 4 főt alkalmaznak a vezetőt is beleértve, valamint a különböző szakterületek egyszemélyi vezetőit, tehát mindösszesen 8 főt. A német bűnüldözés rendszerébe sajátosan kapcsolódó LKA szervezete 4 részlegre osztható. Az első az ún. „klasszikus krimináltechnikai” részleg, melyben elkülönül az alaki nyomokkal, lőfegyverekkel, kriminalisztikai fényképezéssel, kézíráselemzéssel és biztonsági okmányokkal, valamint a beszédelemzéssel és -felismeréssel foglalkozó csoport. A 29 fős osztályon 1 fő vezető, 17 fő szakértő és 11 fő technikus dolgozik. A rendelkezésre álló erőforrások arányban állnak a feladatokkal, a dolgozók 29 %-a hajtja végre a Hivatal megbízásainak 36 %-át. A 2008-as évben az osztály 2483 ügyet dolgozott fel, melynek jelentős hányada (1658 db) a bűncselekmények helyszínén rögzített alaki, térfogati nyom (többségében kiöntött lábnyom vagy gépjármű abroncs nyoma), valamint járművek baleseti sérülései. Második helyen a lőfegyverek vizsgálatával kapcsolatos megbízások száma áll, ami a tavalyi évben 414 db volt. A biztonsági okmányok kriminalisztikai elemzése, valamint az írásvizsgálat szintén nagy számban fordul elő. Legkisebb mennyiségben, évente körülbelül 54 alkalommal végeznek beszédelemzést illetve hangfelismerést,

azonban a módszer jelentősége egyre nő. A legmodernebb audio-technikával felszerelt beszédelemző laborban főként telefonhívások felvételeit, és ritkább esetben egyéb módon rögzített hangmintákat dolgoznak fel. A technikai eszközöket és szoftvert bemutató szakértő elmondása szerint a felszerelés alig különbözik egy zenei stúdió technikájától, és jelenleg használatos szoftverük is a lemezgyártás világából származik. A vizsgálatok technikája a felvétel részekre bontásán, és hullámmintázatuk elemzésén alapul. A hangelemzés kriminalisztikai alkalmazása közel 33 éves múltra tekint vissza Németországban. Az utóbbi időszak legjelentősebb felderítésére terrorista tevékenységgel kapcsolatban került sor, melyben több száz telefonhívás elemzésére került sor más tartományok bünyügyi hivatalainak bevonásával, míg a bűncselekménnyel gyanúsítható személy azonosítása megtörtént. A hangfelismerés alkalmazása a nyomozásokban, az utóbbi időben dinamikusan fejlődő, és jelentős eredményekkel kecsegtető módszerre vált a német bűnüldözésben. A nemzetközi bünyügyi információcsere és kölcsönös segítségnyújtás nyomán minden bizonnyal hazánkban is meghonosodik majd a vizsgálati eljárás és technikai háttér.

A második részleg a „nyombiológia”, benne a textilszál- és hajszáelemzéssel, és a DNS-analízis csoporttal. A textilszálak analitikai vizsgálatánál alkalmazott berendezések megegyeznek a magyar laboratóriumokban rendelkezésre álló eszközökkel. A részleg 21 dolgozója évi 121 esetben találkozik különböző textiltermékek, fonalak, elemi textilszálak, hajszálak és állati eredetű szőrzetek azonosításának feladatával. Az elemzés komplexitását jól tükrözi, hogy csupán a megbízások 34 %-át teljesítik egy hónapon belül, míg 27 %-uk hat hónapnál is hosszabb időt vesz igénybe.

A szálak, vastagsága, hossza, formája sztereómikroszkóppal, az egyes szálak alakja, a mikroszálak szerkezete, keresztmetszeti képe pásztázó elektronmikroszkóppal eredményesen megállapítható. Ezek az eszközök a magyar kriminalisztikai laborokban is rendelkezésre állnak, csakúgy, mint a textilszálak olvadáspontját vizsgáló fűthető tárgyasztalú mikroszkóp. A szálak színét a Hivatal szakértői mikro-spektrófotométerrel mérik, a színezőanyag kémiai típusát, pedig FTIR spektrófotométerrel vagy vékonyréteg-kromatográfiás technikával határozzák meg. Természetesen az oldhatósági cseppreakción alapuló oldószerekben történő elemzést is alkalmazzák a szálak kémiai összetételének megállapítására. A textilszálakról nyerhető kriminalisztikai információk felhasználását adagyűjtemények, valamint a természetes és mesterséges eredetű szálakból álló anyaggyűjtemények segítik. A világszínvonalú DNS-azonosítási eljárások ellenére ez a klasszikusnak mondható módszer is jelentős szerephez jut a mindennapi munkában, és a nyomrögzítési fázisban gondosan ügyelnek a textilszálak összegyűjtésére is.

A DNS analízis az utóbbi 10 évben a bűncselekmények felderítésének kiemelkedő jelentőségű módszerévé vált. Ennek eredményeként a Hivatal által végzett vizsgálatok száma 1995. óta tízszeresére nőtt. Éves szinten megbízásai közel felét ez teszi ki. A növekvő feladattal arányban áll a rendelkezésre álló

Rendvédelem-történeti Hírlével (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) XVIII. évf. (2009) 31–32. sz. szakértői státuszok száma. Az itt foglalkoztatottak száma 6 főről 15 főre nőtt az elmúlt 14 évben.

A „nyomkémiai” részleg szerves és szervetlen kémiai elváltozásokkal és toxikológiával egyaránt foglalkozik. Az osztály 14 munkatársa évi 825 esetben hajt végre kémiai analízist bűncselekmények nyomain. A különböző kémiai anyagok elemzésének alapja azok komponensekre bontása, majd az alkotó gázok részletes vizsgálata. Az itt alkalmazott eljárás több mint 25 éve ismert, azonban az elmúlt 10 évben vált teljesen automatává, vagyis emberi beavatkozás nélkül, zárt rendszerben történik az analízis, így a szennyeződések lehetősége minimális. A részleg éppúgy foglalkozik a különböző autólakkok és szerves nyomok, szövetek, ásványolajok, talajminták kriminalisztikai vizsgálatával, mint a kábítószer azonosításával. A kábítószer labor megtekintése során nemcsak a technikai eszközök és eljárások bemutatása történt meg, hanem a tartományban jellemző drogfajtákat és kábítószerrel kapcsolatos bűnelkövetői magatartásokat is megismerhettük.

A negyedik részleg az „azonosítás és helyszíni szemle” szakterület, melybe a daktiloszkópia, körözés-irányítás, helyszíni szemle szolgálat és a rabosításért felelős csoport tartozik. A helyszíni szemle csoportnál tett látogatás során a Hivatal udvarán bemutatásra került egy Mercedes hordozójárműre telepített helyszínelő járműfelépítmény, amely kifejezetten természetkárosítási ügyek és tüzesetek helyszíni vizsgálatára szolgál. A járművet bemutató helyszínelő tájékoztatása szerint különböző felszereltségű kisbuszok állnak rendelkezésre az egyes bűncselekménytípusokhoz, melyek a Hivatal vizsgálataihoz megfelelő minőségű nyomokat képesek rögzíteni. A fenti jármű eszközeivel talajminták rögzítésére és csomagolására, szerves és szervetlen anyagmaradványok helyszíni vizsgálatára van lehetőség. A kitelepült jármű 3 fővel akár egész nap képes biztosítani a nyomrögzítési munkát, elegendő hely áll rendelkezésre a raktérben elemzések végrehajtására és dokumentálására. A helyszíni szemlékkel kapcsolatos feladatokat 34 fő hajtja végre.

A Hivatal a saját nyomozásokban szükségessé váló, illetve túlnyomó részben a frankfurti és potsdami területi rendőri szervek megkeresései alapján végzett elemzéseket hajtja végre évente közel 7000 alkalommal. Az elmúlt évek statisztikai mutatói alapján a megbízások száma növekszik, ám az ismertté vált bűncselekmények száma csökken. Az itt kialakított világszínvonalú módszerek eredményes alkalmazása arra ösztönzi a Hivatal vezetését, hogy akkreditáltassák bűnügyi technikájukat. A módszerek egységesítése, szabványosítása, az azonos metodika bevezetése lehetővé tenné, hogy az elemzések eredményei összehasonlíthatóak legyenek.

A Brandenburgi Rendőr Szakfőiskola színvonalas rendvédelmi munka professzionális elsajátításához szükséges iskolarendszert valósít meg. Fogadóintézményünk, magas szinten készíti fel hallgatóit a rendőri munka minden aspektusára. A gyakorlati tantárgyak oktatói gyakorló szakemberek, akik – külső munkatársaként – óraadó rendszerben oktatják szakterületük aktualitásait és naprakész ismeretek átadására képesek. Az intézmény természetesen nem nélkülözi a

tanintézeti struktúrát, azonban egy-egy szakterület elméleti művelőit foglalkoztatják. Ily módon a főállású oktatói létszám csekély. Az oktatási intézmény nem csupán a tartományi rendőrség tisztképzéseinek hivatását tölti be, hanem alsóbb szintű rendőri szakképzést, valamint a továbbképzéseket és a szakirányú speciális felkészítéseket is ezen tanintézet valósítja meg. A hallgatók kompetencia alapú kiválasztása jó alapot biztosít az összetett tudásanyag befogadására, melyhez a korszerű oktatási módszerek és modern technika biztosítanak háttérrel. Az intézmény oktatótermeinek kialakítása azt – az utóbbi időben hazánkban is elterjedt – szemléletet tükrözte, mely szerint a képzés körülményeinek a későbbi munkavégzés gyakorlati feladataihoz kell igazodnia. Érdekes, és különösen nagy anyagi ráfordítás nélkül adaptálható megoldásnak tartom az egyik előadóterem berendezését. A körülbelül 100 férőhelyes teremben évfolyamszintű előadások megtartására nyílik lehetőség a katedra helyére felépített rendőrség működéséről. A gyakorlatban a szolgálati személyek feladatait hallgatók látják el oktatók felügyelete mellett, majd intézkedéseiket, viselkedésüket hallgatótársakkal együtt elemzik. A teremnek külső, udvarra nyíló ajtaja is van, így a gyakorlók számára váratlan helyzetek is produkálhatók. A külső ajtó mellett panaszfelvevő pult található, valamint íróasztal és ügyeleti bevetés-irányítási asztal valós technikai eszközökkel, melyek lehetővé teszik több gyakorló számára életszerű szituációk kezelését, dokumentálását, illetve járőr helyszínre küldését. Az ügyeleti pult felszereltsége megegyeztetett a Potsdami Rendőr-főkapitányság (Polizeipräsidium Potsdam) bevetés-irányítási központjában található munkaállomásokkal, így a képzés befejeztével a hallgatók azonnal készek az eszközök hatékony alkalmazására. A bejelentő személyekkel és bűncselekmények sértetteivel való bánásmódnak kiemelt figyelmet szentelnek, amely abból az elvből táplálkozik, hogy a német rendőr legfőbb fegyvere a szó. Az épületben található másik szakmai kabinetben különböző bűnügyi helyszínek kerültek berendezésre, ahol a tethelyen történő mozgást és egyes eljárási cselekmények lebonyolítását gyakorolhatják a hallgatók, természetesen oktatók és társaik előtt. A terem berendezése valóságghű, az egyes helyiségek belső falait, az ajtókat, bútorokat gondosan, a részletekre is ügyelve építették fel. A helyszínek alkalmasak intézkedéstaktikai foglalkozások megtartására is. A terem egyik oldalán a hallgatóság felé nyitott lakást alakítottak ki nappalival, konyhával, valamint fürdőszobával, másik részén egy szórakozóhelyet rendeztek be bárpulttal és asztalokkal. A foglalkozás alatt a megfigyelő hallgatók a terem szélén, két sorban helyezkednek el, így az intézkedések minden részletét láthatják.

Mivel az intézmény teljes mértékben a megrendelő brandenburgi rendőrség szakfelügyelete alatt áll, folyamatosan feldolgozásra kerülnek az aktuális bűnügyi problémák és esettanulmányok is. A hazai szakmai eredmények oktatása mellett nagy gondot fordítanak arra, hogy a hallgatók rálátást kapjanak más államok bűnüldöző szervezeteire, munkamódszereire és eredményeire. Ezt a célt szolgálja az intézmény szervezetébe integrált speciális egység, a Nemzetközi Centrum, melynek másik fő feladata a külszolgálatok szervezése az egész rendőrség számára.

A Nemzetközi Centrum bemutatása során a csoportnak alkalma nyílt megismerni a lengyel és magyar társintézményekkel való együttműködést. Az iskola nagy hangsúlyt fektet a nemzetközi tapasztalatok beépítésére a képzési tematikába. Elismeréssel szóltak a különböző együttműködési projekteken részt vevő magyar hallgatókról. A nemzetközi kapcsolatok ápolásának átlagos anyagi és emberi erőforrásokat, de annál több lelkesedést és odafigyelést szentelnek. A feladatkör 2000-ig a Tartományi Belügyminisztérium alá tartozott, azonban a béketámogató missziók számának növekedése szükségessé tette önálló szervezeti egység létrehozását. Szervezetében elkülönül a nemzetközi kiküldetésekkel foglalkozó Auslandspool, a külkapcsolatokért felelős Auslandsbeziehungen, valamint a saját gondozású nemzetközi projekteket gondozó Head Office. Ez utóbbi részleg nem állandó működésű, csak konkrét feladat esetén töltik fel megfelelő szakértői állománnyal. A centrum szorosan együttműködik a megrendelő Belügyminisztériummal, valamint az AGIPM-el (Arbeitsgruppe Internationale Politische Missionen – Nemzetközi Rendőrségi Missziók Munkacsoportja), amely a tartományi kereteken túl koordinálja a német felajánlások teljesítését. A kétszintű szervezést az teszi szükségessé, hogy a tartományoknak nincs külpolitikai jogosultságuk, így a nemzetközi küldetések erőit a szövetségi állam ajánlja fel, és a tartományok meghatározott arány szerint teljesítik. A metódus neve „Königsteini kulcs”, amit az NSZK 1949-ben foglalt szövetségi szerződésbe eredetileg a tudományos kutatómunka szövetségi finanszírozásának biztosítására. Az erre szánt éves keretösszeg 2/3 részét a központi költségvetés fedezi, 1/3 részét viszont a tartományok adják össze lakosságuk és adóbevételeik arányában. A minden évben megállapított arányszám tartományonként nagyon különböző lehet, pl. Brandenburg 3,1 %-ban, míg Vesztfália 21,3 %-ban fedezi a tudományos projektek költségeit. A nemzetközi rendvédelmi erőfelajánlások biztosítására ugyanezt a módszert alkalmazzák. Egy 200 fős misszió kiállításához 100 főt a Szövetségi Rendőrség állományából, további 100 főt a fenti arányok szerint a tartományokból biztosítanak. A rendszer bár igazságosnak látszik, a szakszervezetek tiltakozását eredményezte, mivel véleményük szerint a tartományi rendőr külföldre nem vezényelhető. A helyzet jogi alapjai valóban nincsenek tisztázva, azonban a részvétel önkéntes alapon, jelentkezéssel és kiválasztással történik, így kötelezettség az állomány irányába nem áll fenn. A fent ismertetett rendszer eddig jól vizsgázott, 76 fő vett részt Brandenburgból 134 bevetésen vizsgálzta. Jelenleg 68 fő áll rendelkezésre béketámogató műveletekhez, melyből 7 fő bevetésen van, 19 fő pedig a 30 napon belül bárhol bevethető „X+30” egység tagja. A kiválasztás során alapkövetelmény a 7 éves szakmai tapasztalat, a kifogástalan fizikai és egészségi állapot, a legalább alapfokú angol nyelvtudás, és egyes speciális ismeretek (pl. földrajzi, multikulturális ismeretek) megléte. A 2 napos válogatás orvosi vizsgálattal kezdődik, majd a fizikai felmérés következik 2000 m futással, ezt követően pedig a nyelvi teszt és beszélgetés, valamint a személyi elbeszélgetés. A kiválasztottak alapfokú felkészítésére a Szövetségi Rendőrség Lübecki objektumában kerül sor. A küldetésre váró állomány szinten tartó képzésére nagy gondot fordítanak, folyamatosan 2–3-napos nyelvi képzé-

seken, évi 2 alkalommal extrém szituációkezelő tréningen, évente egyszer pedig interkulturális kompetencia-fejlesztésen vesznek részt. A magas szintű kiválasztás és képzés ellenére a német külszolgálati rendszer ugyanazon problémákkal küzd, mint a magyar, nevezetesen a „misszió-spirál” jelenségével. Ennek lényege, hogy a parancsnokok nem szívesen engedik állományukat külszolgálatra, mivel a kiesett munkaerő pótlására nincs lehetőség, hiszen a státuszt a külföldre vezényelt tölti be. Akinek a külszolgálatához viszont vezetői hozzájárulásukat adják, azzal nem számolnak magasabb beosztásba helyezések esetén, hiszen a nagyobb felelősségű beosztott helyettesítése nagyobb feladat. Így a rendőrnek nincs más választása, mint újabb misszióra jelentkezni és ott keresni az előrelépés lehetőségét. A német rendszer ennek úgy vetne gátat, hogy egy év külföldön eltöltött idő után egy éves saját beosztásban eltöltött ciklusnak kell következnie, a harmadik külszolgálati évet pedig 5 év pihenésnek kell követnie. Ez azonban önmagában nem biztosítja a hazai alegységek létszámának stabilitását, így az angol SAS-tól átvett módszer bevezetését tervezik a területen. A kezdeményezés lényege, hogy a külföldi misszióra beválogatott, és küldetésre váró rendőröket ténylegesen áthelyeznék a Nemzetközi Központ állományába, majd visszavezényelnék eredeti beosztásába. Kiküldetés esetén a vezénylés megszűnik, és a hazai alegységnél felszabadul a státusz, amely új állománnyal tölthető fel. A misszió befejezésekor a rendőr saját alegységéhez, de más beosztásba kerülne vezénylésre a következő projektig, vagy kilépve a programból áthelyezését kérhetné más beosztásba. Így a parancsnok nem érintett az állomány visszatartásában, a kockázatot egyedül a külszolgálatra jelentkező viseli. A békétámogató tevékenységre kiválasztott állomány folyamatos frissítésével, új résztvevők bevonásával, és reagáló képességük fenntartásával kapcsolatos jelenlegi módszerek és távlati tervek különösen alkalmasak arra, hogy kijelöljék a magyar külszolgálati rendszer fejlesztésének további irányait.

A Nemzetközi Centrum másik fő feladata a külföldi rendvédelmi tapasztalatok gyűjtése, együttműködés más Európai Unió tagállamok felsőfokú szakképzésével, illetve szakmai felsőoktatási intézményeivel. A kapcsolatok a lengyel, a spanyol és a magyar rendőrséggel a legszorosabbak. A lengyel együttműködést elsősorban a Frankfurti Rendőr-főkapitányság 265 km-es lengyel határszakasza indokolja, melynek ellenőrzésére a schengeni csatlakozás után közös járőrszolgálatot is szerveznek. A kapcsolat szorosabbra fűzése érdekében a közös projektek már a tanintézetben elkezdődnek Oranienburg lengyel testvériskolájának, Slupsknak bevonásával. A közös szervezésű sportrendezvényeken túl hallgatói és oktatói csereprogramok is futnak, ahol az érintettek évente háromszor egy hetes időszakot tölthetnek egymás iskolájában. Időről időre közös jogi szemináriumoknak és szakmai konferenciáknak ad otthont a főiskola, melyeket a határon átnyúló üldözés szabályozásának, a közös szolgálatokban felmerült gyakorlati problémák megoldásának és jogi tisztázásának szentelnek. Az itt hozott közös döntések alapján 2 évente megújítják az együttműködésről szóló nemzetközi szerződést, így a szabályok folyamatosan követik a bűnüldözés aktualitásait és hatékonyan alkalmazhatók a napi munka során.

A magyar Rendőrtiszti Főiskolával is együttműködik a tanintézet, melynek keretében 2 éve szerveznek nyári gyakorlatokat egymás hallgatóinak. A spanyol rendőri együttműködés túlmutat ezen, hiszen egyrészt rendőri felsővezetők kölcsönös képzését és továbbképzését hajtják végre, másrészt a főiskolák végzős hallgatóinak lehetőségük van utolsó fél évüket más államban tölteni. Az iskola saját költségvetéséből, részben a hallgatók hozzájárulásából fedezik a programot. A fentiek koordinálására és a gyakorlatokkal kapcsolatos nemzetközi szervezőmunka végrehajtására 1 fővel működik az ún. „Kontaktbüro”.

A centrum utolsó, de közel sem elhanyagolható részlege a „Head Office”, a nagy nemzetközi projektek felelőse. Legutóbbi vállalkozásuk a macedón Rendőrség reformját célul tűző 2,8 millió eurós költségvetésű küldetés. A 7 állandó és 53 eseti résztvevőt foglalkoztató tanácsadó és megfigyelő program 2005 novemberétől 2007 novemberéig futott nagy sikerrel. Az eredmények és tapasztalatok elemzésében magyar megfigyelők is részt vettek az EU váratlan ellenőrző csoportjaival.

Összességében elmondható, hogy a külszolgálati rendszer fejlesztésének új iránya a magyar rendőrség számára is hasznosítható elemeket tartalmaz. A missziókban érintett állomány összevonása egy szervezetbe magyar viszonyok között a téma avatott szakértőinek egyeztetését és átgondolt előkészítő munkát igényelne, de mindenképp ígéretes kezdeményezés.

A programterv következő pontja alapján, látogatást tettünk a Berlieni Orvostörténeti Múzeumban (Berliner Medizinhistorisches Museum der Charité, 10117 Berlin Charitéplatz 1.). A modern igazságügyi orvostani munkát bemutató időszakos tárlatot tekintettük meg. A múlt és a jelen szakértői eszközei, módszerei több szinten, emeletenként több teremben kerültek összegyűjtésre. A szakterület mai feladatait két részre bontva dolgozták fel. Az első tematikus teremben egy megtörtént emberölés valós helyszínét rendezték be a rögzített nyomokkal, az eset leírásával és egyéb releváns körülményekkel együtt. A helyszíni nyomokból ezután az orvostani szempontból jelentős elváltozásokat emelték ki, és az ezek vizsgálatához szükséges eszközöket, módszereket mutatták be rajtuk keresztül. A szakértők napi munkájának kellékei, illetve a bűncselekmények elkövetésének jellemző és specifikus eszközei ugyanitt kerültek kiállításra. A következő terem szintén ötletes elrendezésű volt. 10 db boncasztalt formázó információs pulton 10 különböző halálozási okot és vizsgálatukat ábrázolták. A holttesten keletkezett jellemző sérüléseket nemcsak képeken mutatták be, hanem magyarázatuk tudományos igényességgel információs táblákon is megtalálható volt. Az összegyűjtött esetek szintén valós események dokumentációi voltak, melyeket – természetesen a személyiségi jogok és emberi méltóság tiszteletben tartásával – eredeti felvételekkel illusztráltak. A legjellemzőbb halálokok közül a lövés okozta sebek jellemzőit emelték ki elsőként. Az információs táblák mellett az emberi test sűrűségét imitáló zselatinnal végzett vizsgálatok módszereit, valamint alapvető ballisztikai elemzések eredményeit is bemutatták. Az égéssel kapcsolatos élettani jelenségek és orvosi szempontból releváns elváltozások bemutatása után a fulladás, vízbefulladás, szúrás és vérvesztés, közlekedési

baleset, öngyilkosság és mérgezés jellemzőinek feldolgozása következett. A kiállítást az igazságügyi orvostan művelői, bűnügyi szakemberek és érdeklődő laikusok egyaránt látogatták.

Összességében elmondható, hogy a mobilitás ideje alatt színvonalas és szakmai szempontból tanulságos programokon vettünk részt, melyek során kel-
lő alapossággal mutatták be a külföldi munkamódszereket, alkalmazott techni-
kákat és eredményeket. A programok szélesítették látókörünket a rendvédelem
terén és alkalmasak voltak arra is, hogy a magyar rendőri szervezet és szemé-
lyesen a mobilizálók is a napi munka részévé tegyék, adaptálják azokat. A mo-
bilitás programjai minden várakozásnak megfelelték, és meggyőződésem, hogy
azok a magyar sajátosságok figyelembe vételével megfelelő előkészítés után be-
építhetők a rendvédelmi tevékenység, és főként a rendőrképzés szervezésébe.
Jelen szakmai beszámoló elsősorban tájékoztató jellegű, azt a célt szolgálja,
hogy az arra érdemes témák részletes tanulmányozását előkészítse.

Mobilizáló csoportunk egyöntetű véleménye, hogy a magyar rendőrség –
feltehetően finansziális és koncepcionális hiányosságokból fakadóan – elmarad a
brandenburgi rendőrségnél tapasztalt színvonaltól.

Álláspontunk szerint a lemaradás egyik oka, hogy a jelenlegi magyar szem-
lélet még mindig mereven ragaszkodik a közigazgatási struktúrához igazodó
rendőri szervezethez. A potsdam-i bevetési irányítási központ által lefedett terü-
let (lakosság, infrastruktúra) hasonló azokhoz a magyarországi régiókhoz, ame-
lyek általában 3 megyényi területet foglalnak magukba. Célszerű volna a jelen-
legi magyar rendőrség szétaprózott irányítási rendszerét régióként felépíteni és
csúcstechnikával ellátni, valamint a megfelelő jogosultságokkal felruházni. Ez
bizonyára sértené a meglévő jogköröket és forráselosztást, azonban kétség kívül
eredményhez vezetne. Az ilyen jellegű területfelosztásra már volt példa a
magyar rendvédelem történetében. Nevezetesen a csendőrség működött így. A
csendőrség büntelfelderítési mutatói néhány évtől eltekintve (megalakítás, háború)
90% körüliek voltak, amely a jelenleginek mintegy a duplája.

A brandenburg-i tartományi bűnügyi hivatal (Landeskriminalamt LKA)
magyarországi megfelelője a Bűnügyi és Szakértői Kutató Intézet (BÜSZKI).
Azonban a német és a magyar rendőri szervezet és rendőri munka felfogása kö-
zött van némi eltérés. Németországban ugyanis – nem csak Brandenburg tarto-
mányban – a bűnügyi munka szervezeti keretei erőteljesebben elkülönülnek a
rendőrség többi szolgálati ágától mint Magyarországon. Az agyonterhelt BÜSZ-
KI mellett, előbb vagy utóbb Magyarországon is elkerülhetetlen lesz a régión-
ként kialakított bűnügyi hivatalok kialakítása, így – a német mintához hason-
lóan – súlyozni lehetne az ügyek tekintetében, BÜSZKI és a regionális bűnügyi
hivatalok között. Ez a bűnügyi munka technikai részének a centralizálást és a
színvonalának a fejlesztését jelentené, amely valószínűleg az eredményességet
növelné, úgymint ahogyan azt a német kollegák már megtapasztalták. Az alkal-
mazott technika és metodika alapvetően nem tér el a hazaitól, hiszen az Európai
Unió elvárásai szerint akkreditált metódus során keletkezett eredményeket hasz-
nálnak ma már az unió tartományainak rendvédelmi testületeiben. Előre mutató

azonban, hogy a környezetvédelmi bűncselekmények várható gyarapodása nyomán szakhelyszínelő gépjárművet alakítottak ki Brandenburgban, illetve jelentős eredményeket értek el a hang alapú azonosítással.

Célszerű volna a magyarországi BÜSZKI-t is felszerelni a hangazonosítási technológiával, illetve fokozatosan, több ütemben a magyarországi helyszínelő kocsiparkot környezetvédelmi szakhelyszínelő kocsikkal is gyarapítani.

A brandenburg-i rendőrség képzése racionális abban a tekintetben, hogy minden szellemi és anyagi erőforrást egy helyen koncentráltak, amely a különböző szintű rendvédelmi szakemberképzést, továbbképzést elősegíti, illetve ahhoz szükséges. Ily módon a párhuzamosságokat kiküszöbölték. Egy objektumban olyan komplex intézményt tartanak fenn, amely lényegesen olcsóbb annál, mintha a különböző állománycsoportok képzése érdekében több oktatási intézményt üzemeltetnének több objektumban. A kihasználtság csaknem optimális, erre az egy bázisra, pedig koncentrálni tudják az erőforrásokat, amely élvonalbeli technológiát és színvonalat eredményez. A logisztikai tevékenység színvonalas biztosításához szükséges munkatársak száma így módon egy objektumban történő üzemeltetési igényeire mérséklődik. Az oktatók létszáma is csupán töredéke a Magyarországon e feladatot ellátókének. A képzés többségét alkotó metodikai jellegű studiumok oktatására ugyanis a gyakorlati munkát végző szakemberek legjobbjait kérik fel. Ez a szisztéma – a mellett, hogy jóval olcsóbb – egyben azt is biztosítja, hogy a hallgatók életszerű ismeretek birtokába juthassanak. A brandenburgi szisztémában nem alakulhat ki az a helyzet, amely a magyarországi rendvédelmi képzés megszokott velejárója, miszerint a szakterületen évtizedek óta nem tevékenykedő oktatók tanítják gyakorlati ismeretekre a hallgatókat. A brandenburgi tanintézet szerény számú oktatói állásának döntő többségét, pedig – lényegében a sport és a löképzési tanszékek kivételével – magasan kvalifikált, a szakterületük tudományos művelését végző munkatársakkal töltik be. A képzés erőteljesen támaszkodik az állami, illetve civil oktatási szférában megszerezhető ismeretekre. Ezeknek az ismereteknek a megszerzését előfeltételként írja elő a képzési formába való bejutáshoz. A rendvédelmi képzés a szakterületre, az ismeretek alkalmazására koncentrálni alapvetően. Magyarországon még ma is, a volt szovjet blokk hagyományai szerint a rendőrök katonai rendfokozatot viselnek. A volt kelet-német területeken a német újraegyesítéskor ezt a gyakorlatot megszüntették. Azóta a rendőrök rendőrségi rangrendszert viselnek. A német rendőrök a német tisztviselői kar részét alkotják. Képzésükben nem különül el, a többé-kevésbé a hazai tiszti rangoknak megfelelő rangcsoportba jutás felkészítése az alacsonyabb szintű felkészítéstől, mivel az egyik a másikra épül. A személyi állomány előképzettsége tekintetében ez a lehetőség Magyarországon is adott, hiszen ma már valamennyi rendőr érettségizett. A kiváló szakmai előmenetelt produkáló rendőrök, azonban csupán a Rendőrtiszti Főiskola négy éves időtartamú levelező tagozatának elvégzése után léptethetik elő tiszti rendfokozatba, míg a főiskolából frissen kikerültek három éves nappali rendőrtiszti főiskolai képzés nyomán lépnek elő tisztté.

A magyarországi szabályozás szerint a felsőoktatási diplomával rendelkezőket – tekintet nélkül a diploma jellegére, amely akár hitoktatási diploma is lehet – alig egy éves időtartamú tanfolyam elvégzése nyomán tisztté kell előléptetni. Ez a fajta karrier a brandenburgi rendőrségen ismeretlen. A brandenburgi képzés ékes bizonyítéka annak, hogy a magyar rendvédelmi képzés rendszere elavult. A rendszert, pedig nem lehet megjavítani a rendfokozati rendszer és a hazai kapcsolódó jogszabályok változtatása nélkül.

A németországi viszonyok között, Brandenburg tartomány a mérsékelt jövedelműek közé tartozik, azonban anyagi helyzetük így is jóval stabilabb a Magyarországinál. Mégis sokkal takarékosabb és egyben hatékonyabb irányítású, bünygyi és képzési rendszert működtetnek. E rendszerek alkalmazhatóak volnának a magyarországi viszonyok között is, hiszen az 1945 előtti magyar rendvédelmi hagyományaink többé-kevésbé összhangban állnak a jelenlegi németországi helyzettel.

Brandenburg tartományban olyan rendszerrel ismerkedhettünk meg, amely olcsóbbá és hatékonyabbá tehetné a magyar rendőrség munkáját. A brandenburgiak készek megosztani tapasztalataikat.

Kriminál bibliográfia

¹ BAGI Ferenc–NYILASI Tibor: *Tallózás a DNA-Fingerprint módszer külföldi és hazai szakirodalmából*. Budapest, 1993, RTF. (kézirat)

² BALLÁNÉ FÜSZTER Erzsébet: A DNS a kriminalisztikában. *Főiskolai Figyelő*, X.évf. (1994) 3. sz.

³ BALLÁNÉ FÜSZTER Erzsébet–NYILASI Tibor: Útmutató a DNS-vizsgálatok végzésére alkalmas anyagmaradványok felkutatásához és rögzítéséhez. *Főiskolai Figyelő*, V.évf. (1994) 4. sz.

⁴ BALLÁNÉ Füzster Erzsébet: *Nyomtan és Daktiloszkópia*. Budapest, 2004, Rejtjel Kiadó. /Kriminálisztikai jegyzetek és tanulmányok./

⁵ BARNÁ Tamás–ILLÁR Sándor–KATONA Géza: *A bünygyi technikus kézikönyve*. Budapest, 1964, Belügyminisztérium, Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség

⁶ BARTA Endre: *A tárgyi bizonyító eszközök megszerzése*. Budapest, 2002, Rendőrtiszt Főiskola.

⁷ BÓCZ Endre (szerk.): *Kriminalisztika*. I-II. köt. Budapest, 2004, BM Kiadó.

⁸ Horst VON CLAGES–Jürgen VAHLE: *Klausurenband Recht : Methodik und Technik der Fallbearbeitung*. Heidelberg, 1989, Kriminalistik Verl.

⁹ Claudia DORSCH: *Die Effizienz der Überwachung der Telekommunikation nach den 100a, 100b StPO*. Berlin, 2005, Duncker & Humblot, cop.

¹⁰ Zakaria ERZINCIOGLU: *Helyszínelők a törvényszéki vizsgálatok képes útmutatója*. [The illustrated guide to forensics.] Ford. GYÖRVÁRI Borbála Pécs, 2006, Alexandra.

¹¹ FENYVESI Csaba–TREMEL Flórián: *Kriminalisztika tankönyv és atlasz*. Budapest–Pécs, 2005, Dialóg Campus Kiadó.

¹² FENYVESI Csaba: *A kriminalisztikai ballisztika*. In HERKE Csongor (szerk.): *Minuciák, tanulmányok Tremmel Flórián professzor 60. születésnapjának tiszteletére*. Pécs, 2001. 161.–172. p.

¹³ GÁL Tamás: *Kriminalisztikai anyagmaradványok fizikai-kémiai vizsgálata*. Budapest, 2000, Rejtjel Kiadó.

¹⁴ GRAALMAN-SCHEERER K.: *DNA-Analyse-„ Genetischer Fingerabdruck”*. (2000) 5. sz.

¹⁵ HERKE Csongor: Az igazságügyi tűzserészet. In FENYVESI Csaba (szerk.): *Tanulmányok Erdősy Emil professzor tiszteletére*. Pécs, 2002, 192.–200. p.

¹⁶ ILLÁR Sándor (szerk.): *Krimináltechnika*. Budapest, 1996, Rejtjel.

¹⁷ JEFFREYS, A.J.–TURNER, M.–DEBENHAM, P.: *The efficiency of multilocus DNA fingerprint probes for individualization and establishment of family relationships, determined from extensive casework*. (1991) 48. sz.

¹⁸ KATONA Géza (szerk.): *A kriminalisztika aktuális kérdései : tanulmányok öt európai országból.* Budapest, 2001, BM Kiadó.

¹⁹ KATONA Géza: *A kriminalisztika és a bűnügyi tudományok.* Budapest, 2002, BM Kiadó.

²⁰ KERTÉSZ Imre: *A tárgyi bizonyítékok elmélete a büntetőeljárási jog és a kriminalisztika tudományában.* Budapest, 1972, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

²¹ KISS Lajos: *Az igazságügyi kézírászakértői vizsgálat alapjai.* Budapest, 1977, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

²² KRISTON László–PUSZTAI László–VASS Kálmán: *A krimináltechnika a felderítés szolgálatában.* /Kriminológiai és Kriminalisztikai Tanulmányok XXIII./

²³ NYILASI Tibor: *Kriminalisztikai okmányvizsgálat,* Budapest, 2004, Rejtjel Kiadó.

²⁴ Richard PLATT: *Tettesek és tetthelyek: munkában a bűnügyi helyszínelők.* [Crime scene.] Ford. SÓSKUTHY György Budapest, 2006, Aréna.

²⁵ RINIO, C.: Identifizierung unbekannter Toter mittels DNA-Analyse. (2004) 3. sz.

²⁶ RÖSING, F.W.: Standards für die anthropologische Identifikation. (1999) 4. sz.

²⁷ STÖRZER, U.: DNA-Analyse bei anonymen Tatortspuren. (2001) 3. sz.

²⁸ TÓTH István: *Kriminalisztikai fegyvertan: igazságügyi ballisztikai alapismeretek.* Budapest, 2005, Rejtjel.

²⁹ VASS Kálmán: *A kézírás vizsgálata.* Budapest, 1973, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

³⁰ VIGH András: *A videotechnika kriminalisztikai alkalmazása.* Budapest, 2000, Rejtjel Kiadó.

³¹ VIGH András: *Kriminalisztikai írásvizsgálatok alapjai.* Budapest, 2007, Rendőrtiszti Főiskola.

³² Hanns WALTHER: *Verbrechen unter dem Mikroskop: vom Fortschritt der Kriminaltechnik in unserer Zeit.* Würzburg, 1963, Arena.

³³ *A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény.* Budapest, 2001, Council of Europe Information and Documentation Centre.

Felhívás

A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlására

Tisztelt reményeik szerinti Donátorunk!

A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti közcélú felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény lehetővé teszi, hogy az adózó a befizetett személyi jövedelemadójának *egy százalékát* a törvény 4.§(1) bekezdés b) pontjában meghatározott *társadalmi szervezetek részére felajánlja*. Ezen szervezetek közé tartozik a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) is. Az így befolyt összeget kizárólag a tudományos munka ösztönzésére kívánjuk felhasználni.

Tudományos Társaságunk nemzeti rendvédelmünk történetének feltárását és közkinccsétételét tekinti hivatásának. Két periodikát szerkesztünk. A *Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 a diszciplína legújabb kutatási eredményeit – a tudományos közlés igényeinek megfelelően – bemutató tanulmányokat közlünk. A *Rendvédelem-történeti Hírlevélben (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)* ISSN 1785-3257 a szakterület gondozásával kapcsolatos operatív információkat tesszük közzé.

Tudományos Társaságunk az egyetlen intézmény Magyarországon, amely nemzeti rendvédelmünk történetének tudományos művelésével foglalkozik. A kelet-európai gyakorlatnak megfelelően állami támogatásban nem részesülünk, ellentétben Nyugat-Európával, ahol e területet az állam támogatja szak-kögyűjtemények és intézetek fenntartásával. Ezen intézményhálózatra támaszkodva számos társadalmi szervezet foglalkozik Nyugat-Európa országainak rendvédelem-történetével. A volt Varsói Szerződés tagállamai közül egyedül Magyarországon jött létre társadalmi szerveződés a nemzeti rendvédelem-történet gondozására.

Sanyarú pénzügyi lehetőségeinkkel dacolva feltártuk és több kiadásban publikáltuk a nemzeti rendvédelem-történetünket komplexen bemutató könyvet „*A magyar rendvédelem története*” címmel. Tudományos Társaságunk elsőként dolgozta fel ezt a témakört. „*A magyar rendvédelmi szervezetek története*” címmel könyvsorozatot indítottunk. Tudományos Társaságunk tagjainak szerzőségével mintegy 30 monográfia és csaknem 1000 tanulmány publikálása valósult meg.

A magyar felsőoktatásban egyre több egyetemen és főiskolán válik a tantárgyprogram részévé a magyar rendvédelem története.

Évente egy nemzetközi és három magyar tudományos konferenciát szervezünk, ahol a szakterületet művelők ismertetik kutatási eredményeiket.

Ezúton fordulok mindenkinek – aki elkötelezettséget érez a magyar rendvédelem-történet iránt, a témakört kutatja, oktatja, tárgyi emlékeit gyűjti vagy „csupán” érdeklődik nemzeti múltunk e szelete iránt –, hogy természetbeni és pénzbeli juttatásokkal egyaránt támogassa a Tudományos Társaságunk tevékenységét. Társaságunk pénzügyi támogatása adományok és a személyi jövedelemadó 1%-nak felajánlásával valósítható meg. A számlát vezető bankfiók

neve, címe: HVB Bank Zrt. H-10 UNICREDIT BANK HUNGARY ZRt. (1036 Budapest, Bécsi út 136.)

bankszámlaszám: **10918001 – 00000022 – 69100002** (IBAN COD: HU – 51 – 10918001 – 00000022 – 69100002; BANK SWIFT COD: BACXHUHB)

Számítunk minden szimpatizánsunk adója 1%-ára. Ez nem okoz a támogató számára anyagi terhet, ugyanakkor azonban nemzeti rendvédelem-történetünk művelésében nélkülözhetetlen segítséget nyújt.

Az adózó rendelkező-nyilatkozatát postai szabványborítékban elhelyezve és lezárva, az évi jövedelemadó-bevalláshoz csatolva küldheti meg az APEH részére. Azon adózók, akiknek az adóbevallását a munkáltató teljesíti, a zárt borítékot a személyi jövedelemadó-bevallási határidőig a munkáltatóiknak adják át. A rendelkező nyilatkozatot borítékba téve azt le kell zárni, majd a lera-gasztásnál alá kell írni; a borítékon az Ön nevét, lakcímét és az Ön adóazonosító jelét pontosan fel kell tüntetni.

Az SZBMRTT elnöksége nevében céljaink megvalósításához nyújtott támogatását megköszönöm.

Dr. Parádi József
a társaság elnök

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT
A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett adószáma:

1	9	6	6	2	3	0	5	–	1	–	4	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

A kedvezményezett neve:

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Ezt a nyilatkozatot csak akkor töltse ki, ha valamely társadalmi szervezet, alapítvány vagy külön nevesített intézmény, elkülönített alap javára rendelkezik.

TUDNIVALÓK

A nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabványméretű borítékba, amely e lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abba a nyilatkozat elhelyezhető legyen.

FONTOS!

A rendelkezése csak akkor érvényes és teljesíthető, ha a borítékon az ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ÖN ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT pontosan tünteti fel.

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁRA JELENTKEZÉSI FELHÍVÁS

A rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozat rendezvényeit 1990-től szervezi a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. A konferenciasorozat nemzetközi rendezvénné fejlődött. A konferenciasorozat előadásai a lektori bírálatok figyelembevételével jelennek meg a *Rendvédelem-történeti Füzetekben* HU ISSN 1216-6774.

A konferenciákat minden évben őszi tervezzük. A megrendezésre Budapesten kerül sor. A rendezvények azonban többnyire három naposak. A harmadik nap általában fakultatív program, amelynek tartalma a konferenciához kapcsolódó magyar közgyűjtemény megtekintése. A konferenciák legtöbbször kedden, a reggeli órákban kezdődnek. A távolabbról érkezők esetében célszerű az utazást úgy időzíteni, hogy Budapestre már előző nap megérkezzenek.

A rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozat következő évi rendezvényének a témája az előző évi konferencián kerül kihirdetésre. A soron következő konferencia témája iránt a Szervező Bizottság társelnökeinél (CSÓKA Ferenc, mag. SIMON F. Nándor mag.) lehet érdeklődni.

A konferenciákra a rendezvény évében lehet jelentkezni. A jelentkezési lapoknak a Szervező Bizottság címére legkésőbb a tárgy év szeptember 15-ig meg kell érkezniük. Későbbi jelentkezést a Szervező Bizottság csak indokolt esetben fogad el.

A szervezők elérhetőségei :Mag. SIMON F. Nándor, CSÓKA Ferenc (lásd tisztségviselőinknél)

Előadásokra kivételes esetben – a Szervező Bizottságnak az előadásokat koordináló Csóka Ferencsel történő előzetes egyeztetése nyomán – szeptember 15-e után is lehet jelentkezni

A Szervező Bizottság a jelentkezéseket visszaigazolja.

A konferencián az elfogadott referátum lényegének ismertetésére nyílik lehetőség. Az egyes előadások időtartama korlátozott (általában 20' időtartamú). Írásban azonban lehetőség nyílik a részletesebb kifejtésre.

A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 azokat a tanulmányokat közli amelyek:

- a lektori véleményekben megfogalmazottakat megvalósítják;
- 600-800 karakteres rezümével és;
- a jegyzetekkel szembeni előírásoknak megfelelő hivatkozási apparátussal rendelkeznek;
- a tudományos művekkel szemben támasztott igényeknek megfelelnek.

A szerzőknek egy printelt példányban és számítógéplemezen (.doc formátumban) rögzítve kell eljuttatni a közlésre szánt tanulmányokat a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 szervezőbizottság címére a tárgyév október 15-ig az előadás nyelvén. Dr. SUBA János Ph.D./Cs.C (lásd. tisztségviselőinknél)

A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 szerkesztősége a szerzőknek honoráriumot nem fizet. A publikált tanulmányok szerzői a kiadványból tiszteletpéldányt kapnak.

A *Rendvédelem-történeti Füzeteket (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 a szerkesztőség eljuttatja valamennyi témaorientált, jelentősebb, magyar nyelvű kiadványokat gyűjtő könyvtárakhoz.

A konferenciára jelentkezők számára – igény esetén – szállást foglalunk, 15.000 Ft/fő/éj összeggel, amelybe a reggeli is beletartozik.

A konferencián résztvételi díj nincs. A szolgáltatások (pld étkezés: 1.000-Ft/fő/ebéd), azonban térítéskötelesek. Azok számára akik a konferencia térítésköteles szolgáltatásait nem kívánják igénybe venni csupán ülőhelyet és a hozzászólásokban való részvétel lehetőségét biztosítja a Szervező Bizottság. A konferenciateremben a kellő számú ülőhely biztosítása érdekében a Szervező Bizottság tisztelettel arra kér mindenkit, hogy akik nem kívánnak szolgáltatásokat igénybe venni, azok is jelezzék részvételi szándékukat a jelentkezési lap értelemszerű kitöltésével.

A szállást és/vagy étkezést kérők igényének figyelembevételét a Szervező Bizottságnak abban az esetben áll módjában realizálni, ha az igényelt szolgáltatások ellenértékének befizetéséről szóló postai utalvány, vagy banki átutalási bizonylat másolatát a jelentkező a jelentkezési lapjához csatolva elküldi.

A számlát vezető bankfiók neve, címe: HVB Bank Zrt. H-10 UNICREDIT BANK HUNGARY ZRt. (1036 Budapest, Bécsi út 136.)

bankszámlaszám: **10918001 – 00000022 – 69100002**

IBAN COD: HU – 51 – 10918001 – 00000022 – 69100002

BANK SWIFT COD: BACXHUHB

A fakultatív programra a jelentkezők számától függően kerül sor. A fakultatív program térítési díjának pontos összege a konferencia első napján kerül ismertetésre. Ekkor még lehet jelentkezni a fakultatív programra.

A konferencia nyelve magyar. Minden előadó az általa választott nyelven adhat azonban elő. A felmerülő tolmácsolási igényeket a Szervező Bizottsággal kell megbeszélni.

A konferencián résztvevők számára lehetőség nyílik:

- a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjai sorába történő felvételre, egyszerűsített felvételi eljárással;
- a rendvédelem-történet körében az utóbbi évek során megjelent kiadványok bibliográfiai jegyzékének és a kiadványok egy részének beszerzése;
- a legfrissebb rendvédelem-történeti témájú önálló kiadványokról ismertetőknak fognak elhangozni, amelyek írott változatai beszerezhetők;
- továbbá az előadások nyomán kialakuló szakmai vitákban való részvételle.

Azok, akik a konferencián valamilyen szerepet vállaltak, (pld előadó, levezető elnök stb.) vagy a szolgáltatásokra előfizettek, illetve akiket a Szervező Bizottság meghívott a konferencia vendégeként, részletes programot tartalmazó meghívót kapnak.

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁRA
részt kívánok venni² és előadás tartását is tervezem.

9

☐

Név:

Cím:

Oktatói fokozat: _____

Tudományos fokozat:

Telefon: _____ Fax: _____

Mobil: _____ E-mail: _____

Amennyiben elő kíván adni a konferencián, javasolt előadásának címe:

Előadásával mely témakör(ök)höz kíván csatlakozni:

.....

.....

Előadásának lényege (600-800 karakter)³:

_____ , 20_____

_____, 20_____

aláírás

¹ Az űrlap rovatait kérjük nyomtatott nagy betűkkel kitölteni.

² Aki elő kíván adni mindkét négyzetbe helyezzen X-et.

³ Az itt közölt szöveget rezüméként, változtatás nélkül fogjuk feltüntetni a publikáláskor.

SZERZŐI ŰRLAP

(Az űrlapot a tanulmányok anyagával együtt kérjük eljuttatni szerkesztőségünkhöz)

Az űrlapot a tanulmányok anyagával együtt kérjük eljuttatni szerkesztőségünkhöz. A szerzői űrlap kitöltését azért kéri periodikánk szerkesztősége, hogy zökkenőmentes kapcsolatot tarthasson a szerzőkkel. A szerzők által feltüntetett rangokat fogja a periodika közölni, ha azok relevánsak a szerzői űrlapon rögzített címek típusaival. A periodikában a szerzők rangjai kizárólag a szerzőket felsoroló jegyzékben kerülnek feltüntetésre. Az űrlap kitöltése a későbbi esetleges jogviták tekintetében is fontos, hiszen periodikánknak nem áll módjában szerzői honorárium fizetése.

Név:

Írói álnév:

Tanulmány címe:

Lakcím:

Telefon: Fax:

Mobil: E-mail:

Munkahely neve:

Munkahely címe:

Telefon: Fax:

A nevem mellett az alábbi tudományos fokozatok, oktatói címek és tudományos közéleti tisztségek feltüntetéséhez járulok hozzá:

Tudományos fokozat:

Oktatói fokozat:

Tudományos közéletben betöltött tisztségek:

Kitüntetések:

Tanulmányom közlését térítésmentesen biztosítom a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 számára. Engedé-

lyem a tanulmány magyar nyelvű kiadásra vonatkozik, amely a periodikában vagy az ahhoz kapcsolódó kiadványokban – több ízben – is megjelenhet, ezen publikációk szerzői honoráriumáról véglegesen és visszavonhatatlanul lemondok.

Kelt: _____, 20_____

aláírás

BELÉPÉSI NYILATKOZAT*

Felvételemet kérem a „Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság”-ba. A Társaság alapszabályzatát és programját ismerem és magamra nézve kötelezőnek tartom. Kutatói, publikációs és előadói tevékenységgel hozzá kívánok járulni a magyar rendvédelmi szervek történetének feltárásához és bemutatásához.

Kelt: _____, 20 _____

Alulírott kijelentem, hogy – személyiségi jogaim fenntartása mellett – az alábbi adatokat önkéntesen bocsátottam a társaság rendelkezésére.

aláírás

* A „Belépési Nyilatkozat” csak a kitöltött „Belépési Nyilatkozat Adatlapja”-val együtt érvényes.

BELÉPÉSI NYILATKOZAT ADATLAPJA
(KÉRJÜK NYOMTATOTT NYAGBETŰKKEL KITÖLTENI)

Név:

Anyja neve:

Születési hely:

Szül. idő:

Lakcím: ir.sz., ország:

város:

utca: hászám:

Telefon: Telefax:

E-mail: Postafiók:

Munkahely neve:

Munkahely címe: ir.sz., ország:

város:

utca: hászám:

Telefon: Telefax:

E-mail: Postafiók:

Foglalkozása, beosztása:

Iskolai végzettsége:

Tudományos fokozata(i):

Oktatói fokozata(i):

Kutatási területei:

.....

.....

Idegen nyelvismerete:

Kérem, szíveskedjék (tudományos) önéletrajzát és publikációs jegyzékét a belépési nyilatkozathoz mellékelni.

PUBLIKÁCIÓS ADATLAP

Az űrlapot bárki eljuttathatja szerkesztőségünkhöz, aki úgy gondolja, hogy rendvédelem-történeti tartalmú írása adatainak Hírlevelünk bibliográfiájában helye van. Az információk publikálásáért közlési díjat és honoráriumot a szerkesztőség nem fizet! Szerkesztőségünk fenntartja magának a jogot arra, hogy az űrlapon érkező információt szelektálja. Gyors és körültekintő adatszolgáltatását köszönjük.

1. Név vagy írói álnév*:

2/a. Publikáció(k) címe**:

.....

.....

2/b. Amennyiben tanulmánykötetben vagy periodikában jelent meg, a kiadvány címe, illetve az évfolyam és a szám feltüntetése:

.....

.....

.....

.....

3. A publikáció terjedelme (leütések száma); a mellékletek és a jegyzetapparátus terjedelmét is kérjük feltüntetni:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kérem ne érezze magát korlátozva az űrlap adta szűkös lehetőségek miatt. Publikációs jegyzékét külön lapon mellékelve is elküldheti.

* Írói álnév használata esetén csak abban az esetben tüntesse fel a valódi nevét is, ha azt is szerepeltetni kívánja a Hírlevél bibliográfiájában.

** Idegen nyelvű publikáció esetén írásának és megjelentető periodikának magyarra fordított címét is szíveskedjék közölni.

GYŰJTŐK ADATLAPJA

Az űrlapot bárki eljuttathatja szerkesztőségünkhöz, aki úgy érzi, hogy e hírlevélben kívánja a rendvédelem történetéhez kapcsolódó tárgyi emlékek beszerzésére, átadására, illetve cseréjére irányuló igényeit közzétenni.

Név:

Lakcím: ir.sz., ország:

város:

utca: házszám:

Telefon: Telefax:

E-mail: Internet:

Keresek:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kérem, ne érezze magát korlátozva az űrlap adta szűkös lehetőségek miatt. Közlendőit külön lapon mellékelve is elküldheti.

Az információk publikálásáért közlési díjat a szerkesztőség nem kér és honoráriumot sem fizet! Szerkesztőségünk fenntartja magának a jogot arra, hogy az űrlapon érkező információt szelektálja.

A Hírlevélben csak a gyűjtő nevét szerepeltetjük, az elérhetőségi adatokat nem, azokat csak az érdeklődőknek hozzuk a tudomására.

ADATPONTOSÍTÓ LAP

(Kérjük, abban az esetben szíveskedjék kitölteni ezt az oldalt, amennyiben lakcíme, munkahelye, illetve telefonszámai tekintetében változás állt be)

Név:

Lakcím: ir.sz., ország:

város:

utca: házszaám:

Telefon: Telefax:

E-mail: Internet:

Munkahely neve:

Munkahely címe: ir.sz., ország:

város:

utca: házszaám:

Telefon: Telefax:

E-mail: Postafiók:

Foglalkozása, beosztása:

Tudományos fokozata(i):

Oktatói fokozata(i):

Milyen témakörben levelezne, illetve cserélne:

Fontosabb publikációi:

Javaslatai a társaság tevékenységének fejlesztésére vonatkozóan:

Kérem, ne érezze magát korlátozva a formanyomtatvány adta szűkös lehetőségek miatt. Indítványait, közlendőit külön lapon mellékelve is elküldheti.

Gyors és körültekintő válaszadását köszönjük!

továbbá / kiegészítés:

[illegible]

PERIODIKÁINK ÉS VÁLOGATOTT MONOGRÁFIÁINK

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI HÍRLEVÉL (NUNTIOTONES HISTORIAE PREASIDII ORDINIS)

HU ISSN 1785-3257

1995 óta évente kétszer jelenik meg. A rendvédelem-történet művelésével kapcsolatos operatív eseményekről nyújt tájékoztatást.

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK (ACTA HISTORIAE PREASIDII ORDINIS)

HU ISSN 1216-6774

1990-óta évente egy-két alkalommal jelenik meg.
A rendvédelem-történet művelése során keletkezett eredményeket ismerteti meg a tudományos közlés igényeinek megfelelő tanulmányok formájában

MEGRENDELŐLAP

Alulírott: (név:)

(pontos cím:)

.....

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által publikált Rendvédelem-történeti Füzetek jelölt számait, a feltüntetett példányszámban megrendelem. Levelem mellékleteként küldöm az erre a célra az UNICREDIT BANK HUNGARY ZRt-nél. (1036 Budapest, Bécsi út 136.) vezetett 10918001 – 00000022 – 69100002 bankszámlára befizetett átutalási bizonylat fénymásolatát (IBAN COD: HU – 51 – 10918001 – 00000022 – 69100002 BANK SWIFT COD: BACXHUHB)

A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati
szervek kapcsolata 1848-1945.

[I.évf. (1990) 1.sz.] 1990.IV.24., I. Konferencia példány

A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és
oktatásának időszerű kérdései.

[I.évf. (1991) 2.sz.] 1990.XI., II. Konferencia példány

Tradíció és korszerűség

[II.évf. (1992) 3.sz.] 1991.XI.19-21., III. Konferencia példány

A dualista Magyarország rendvédelme

[III.évf (1992) 4.sz.] 1992.IX.29-30., IV. Konferencia példány

Háború, forradalom, Trianon [IV.évf (1994) 5.sz.] 1993.IX.21-23., V. Konferencia	 példány
A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme [V.évf. (1997) 6.sz.] 1994.X., VI. Konferencia	 példány
Háborúból diktatúrába [VI.évf. (1996) 7.sz.] 1995. X.25-28., VII. Konferencia	 példány
A napóleoni közbiztonsági örtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig [VII.évf. (1998) 8.sz.] 1996.IX.29.-X.01., VIII. Konferencia	 példány
Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században [VIII.évf. (1999) 9.sz.] 1997.IX.22-26., IX. Konferencia	 példány
A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. század magyar rendvédelmére [IX.évf. (1999) 10.sz.] 1998.IX.22-25., X. Konferencia	 példány
Szabad mozgás a Kárpát-medencében [X.évf. (1999) 11.sz.] 1999. IV.20-23., XI. Konferencia	 példány
A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában [X.évf (2000) 12.sz.] 1999.X.06-07., XII. Konferencia	 példány
A közbiztonság közös európai örökségünk [XI.évf. (2005) 13.sz.] 2000.III.19-20., XIII. Konferencia	 példány
1000 éves a magyar rendvédelem [XI.évf (2005) 14.sz.] 2000.XI.08-10., XIV. Konferencia	 példány
Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században [XII.évf. (2007) 15.sz.] 2001.XI.06-08., XV. Konferencia	 példány
A rendvédelmi szakképzés története [XIII.évf. (2008) 16.sz.] 2002.XI.12-13., XVI. Konferencia	 példány

SZERKESZTÉS ALATT:

A rendvédelem humán viszonyainak története [XIV.évf (2008) 17.sz.] 2003.XI.11-12., XVII. Konferencia	
Karhatalmi feladatok a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX.sz-ban [XV.évf. (2008) 18.sz.] 2004.X.13-14., XVIII. Konferencia	
Másfél évtized a nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának a szolgálatában [XVI.évf. (2009) 19.sz.] 2005.X.06-07., XIX. Konferencia	

A XIX-XX. századi magyar forradalmak hatása a nemzeti rendvédelmi rendszerünkre

[XVII.évf. (?) 20.sz.] 2006. ősze, XX. Konferencia

A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században.

[XVIII.évf. (?) 21.sz.] 2007.X.4-5., XXI. Konferencia

Megjegyzés: 2.000 Ft – vagy 8 euró példányonként a 2000. év előtti; 2.500 Ft – vagy 10 euró példányonként a 2000. év utáni kiadású periodikák; egységáron országon belül 500 Ft – vagy 2 euró, az Európai kontinensen 1.000 Ft – vagy 4 euró; más kontinensen pedig 1.500 Ft – vagy 6 euró csomagonkénti expedíálási költséggel rendelhetők meg a szerkesztőségénél:

Dr. SUBA János PhD.

H-1184 Budapest, Dolgozó út 20. II/7.

T.: (+36/06-1)294-2744 M.: (+36/06-30)566-7120

e-mail: suba.janos@webmail.hu

Hivatali elérhetősége:

Hadtörténeti Intézet- és Múzeum

Térképtár

H-1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.

H-1250 Budapest, Pf.:7.

Tel.: (+36/06-1) 325-1673; Fax: (+36/06-1) 325-1647

e-mail: suba.janos@hm-him.hu

TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGUNK SZELLEMI MENTORÁLÁSÁVAL AZ EZREDFORDULÓ ÓTA MEGJELENT RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI TÉMÁJÚ MONOGRÁFIÁK

BACSA Gábor: *A magyar–jugoszláv (S.H.S) határ megállapítása és kitűzése a trianoni szerződés szerint 1921-1924.* Budapest, 1998, Püski.

BACZONI Tamás–LÓRÁNT Csaba: *A Magyar Királyi Honvédség egyenruhái 1926-1945.* Budapest, 2007, TÓTH László. /HUNIFORM.1/

BENCsik Péter: *A magyar utiokmányok története 1867-1945.* Budapest, 2003, Tipico Design, 179 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

BENCsik Péter–NAGY György: *A magyar utiokmányok története 1945-1990.* Budapest, 2005, Tipico Design. /A magyar rendvédelmi szervek története./

BERTA Gyula: *Somogyország pandurjainak története 1766-1884.* Marcali, 2000, Marcali Városi Helytörténeti Múzeum.

BERTA Gyula: *Kaposvár rendőrségének története.* Kaposvár, 2001, Kaposvár Város Közbiztonságáért Alapítvány.

BERTA Gyula: *Betyárok, hóhérok, börtönök Somogyban.* Kaposvár, 2002, Somogy Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet.

BERTA Gyula: *Börtön, börtön, börtön*. Kaposvár, 2005, Powerpoint Kiadó.

BODROGI Péter–MOLNÁR József–ZEIDLER Sándor: *Nagy magyar kitüntetés-könyv. A magyar állam rendjelei és kitüntetései. A Szent György-Rendtől a Nagy Imre-Érdemrendig*. Budapest, 2005, Rubicon, 280 p., 600 ábra.

CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914*. Pécs, 1999, Pro Pannónia Alapítvány.

CSAPÓ Csaba: *RÁDAY Gedeon és a szegedi királyi biztosság*. Pécs, 2007, Pro Pannónia Alapítvány.

ERNYES Mihály: *Fejezetek a rendőrség történetéből*. Pécs, 1994, Betücenter.

ERNYES Mihály: *Fejezetek a rendőrség történetéből Pécs – Baranya 1944-ig*. Pécs, 1995, Police Press.

ERNYES Mihály: *Fejezetek a rendőrség történetéből Pécs – Baranya 1952-ig*. Pécs, 1996, Police Press.

ERNYES Mihály: *Fejezetek a rendőrség történetéből Pécs – Baranya 1958-ig. Újjászervezés, megtorlás*. Pécs, 1998, Police Press.

ERNYES Mihály: *A nemzetközi és a magyar rendvédelem történetének alapjai. I. A rendőrségről*. Budapest, 1999, Prevent Contact.

ERNYES Mihály: *Pécs város rendőrsége az államosításig*. Pécs, 1999, James és James Bt.

ERNYES Mihály: *Pécs város rendőrsége. Az államosítás*. Pécs, 2000, James és James Bt.

ERNYES Mihály: *Pécs város rendőrsége 1956 őszéig*. Pécs, 2001, James és James Bt.

ERNYES Mihály: *Pécs város rendőrsége 1963-ig*. Pécs, 2002, James és James Bt.

ERNYES Mihály: *A magyar rendőrség története*. I. köt. Budapest, 2002, BM. Kiadó.

ERNYES Mihály: *Baranyai rendőrségek*. Pécs, 2004, Teromo Bt.

ERNYES Mihály: *Pécs város rendőrsége*. Pécs, 2003, Teromo Bt.

FAZAKAS László–HEGEDÜS Ernő–HENNEL Sándor: *A Szent Korona őrzése. A koronaőrség, a koronaőrök*. Budapest, 2002, Heraldika.

KABODI Csaba–LÖRINCZ József–MEZEY Barna: *Büntetési alapfogalmak*. Budapest, 2005, Rejtjel.

KABODI Csaba–LÖRINCZ József–MEZEY Barna: *Fejezetek a büntetések és végrehajtásuk történetéből*. Budapest, 2002, ELTE-ÁJK. Be. és Bv. tanszék.

KABODI Csaba–LÖRINCZ József–MEZEY Barna: *A büntetőtan elmélete és történeti alapjai*. Budapest, 2003, ELTE-ÁJK. Be. és Bv. tanszék.

KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség a két világháború között*. Pécs 2002, Pro Pannónia Alapítvány.

KÖPF László: *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből*. Budapest, 2003, Tipico Design, 171 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

MEZEY Barna: *A magyar polgári börtönügy kezdetei*. Budapest, 1995, Osiris, 230 p.

MEZEY Barna: A büntetőjogi intézmények története a kezdetektől a polgári átalakulásig. In. uő. *Magyar Jogtörténet*. Budapest, 1996, Osiris.

NAGY Pál: *Képes krónika a magyar útlevelek, útlevelék három évszázados múltjából (1661-2000)*. Debrecen, 2006, Hajdú-Bihar Megyei Levéltár. 176 p. /A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár közleményei, 29./

PARÁDI József (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1995¹, Tipico Design.

PARÁDI József (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996², Osiris.

PARÁDI József: *Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században*. I. köt. *Pénzügyőrök és vámhivatalok a határőrizetben*. II. köt. *Csendőrség a határőrizetben*. III. köt. *Rendőrség a határőrizetben*. Budapest, 2003, Tipico Design, 219; 186; 266 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

SUBA János: *Magyarország államhatárának változásai 1867-1947 között*. Budapest, 2003, Tipico Design, 229 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

SUBA János: *Magyarország határának kitűzése és felmérése 1921-1925 között. A határmegállapító bizottságok működése*. Budapest, 1999, Magyar Honvédség Tájékoztatói és Médiaközpont. /Honvédtudósok 39./

SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség*. Budapest, 1990, Zrínyi.

SZAKÁLY Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938-1945. Lexikon és adattár*. Budapest, 2003², Ister.

SZAKÁLY Sándor: *Katonák csendőrök ellenállók*. Kaposvár, 2007, Kaposvár város közgyűlése. /Örökség Kaposi Kiskönyvtár 32./

ZEIDLER Sándor: *Magyar kitüntetések*. Budapest, 1996, Kossuth.

A jelzett monográfiák a kiadónál rendelhetőek meg:

BM. Kiadó

H-1149. Budapest, Mogyoródi út 43.

1903. Budapest, Pf.:314

T.: (+36/06-1) 469-2969

Heraldika

H-1113. Budapest, Takács Menyhért u. 5.

T./F.: (+36/06-1) 209-6078; M.: (+36/06-20) 973-6120

e-mail: heraldika@elender.hu

Ister Kiadó és Kulturális Szolgáltató Iroda

Budapest, Tűzoltó u. 8. H-1094 Hungary

Tel.: +36-1-215-2249

e-mail: ister_toth@interware.hu

Osiris

H-1053. Budapest, Egyetem-tér 5. II./10-A.

T.: (+36/06-1) 619-9409

Pro Pannónia Alapítvány

H-7621. Pécs, Király u. 33.

T./F.: (+36/06-72) 213-379

Rejtjel Kiadó Kft.

H-1053. Budapest, Kecskeméti u. 10-12.

T.: (+36/06-1) 483-8014

Rubicon

H-1161. Budapest, Sándor u. 60.

T.: (+36/06-1) 402-1848 F.: (+36/06-1) 402-1849

Tipico Design

H-1149. Budapest, Egressy út 23-25.

T.: (+36/06-1) 355-3991 F.: (+36/06-1) 355-0591)

e-mail: tipico.design@axelero.hu

A Betűcenter, Eötvös Lóránd Tudományegyetem Büntetés-eljárási és Büntetés-végrehajtásjogi tanszéke (ELTE-ÁJK. Be. és Bv. tanszék), James és James Bt., Hajdú-Bihar Megyei Levéltár, Kaposvár város közgyűlése, Kaposvár Város Közbiztonságáért Alapítvány, Kossuth, Magyar Honvédség Tájékoztatási és Médiaközpont, Marcali Városi Helytörténeti Múzeum, Police Press, Prevent Contact, Somogy Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, Teromo és Zrínyi kiadók által megjelentetett, illetve természetes személy által publikált könyvekhez a szerzők segítségével lehet hozzájutni.

BERTA Gyula: (+36/06-20) 571-7046

Dr. ERNYES Mihály : (+36/06-20) 326-7193

Dr. LÓRÁNT Csaba: (+36/06-1) 325-1673

Dr. MEZEY Barna: (+36/06-1) 411-6518

NAGY Pál: (+36/06-52) 492-763

Dr. SUBA János: (+36/06-1) 325-1673

Dr. SZAKÁLY Sándor: (+36/06-20) 910-5291

ZEIDLER Sándor: (+36/06-30) 961-9148